

Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaset İlişkisi Nasıl Olmalıdır?

Uluslararası Eğitim Forumu III

tedmem

Uluslararası Eğitim Forumu III: Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaset İlişkisi Nasıl Olmalıdır?

ISBN: 978-605-64033-1-6

Yayın Türü: Kitap

Basım Yeri ve Tarihi

Pelin Ofset Tipo Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

0. 312. 395 25 80

22/05/2013 - Ankara

Tasarım

Cenin Ajans

0.312 473 13 14

tedmem

Forumlar Dizisi: 3

Bu çalışma, referans göstermek kaydıyla çoğaltılabilir ve dağıtılabilir.
Bu kitapçığın basımı için her hangi bir resmi veya sivil toplum kuruluşundan destek alınmamıştır.
Çalışmanın temel amacı, kamuoyunu bilgilendirmektir.

İçindekiler

Sunuş.....5

Önsöz.....7

27 Nisan 2013

9.30-10.30 Açılış Konuşmaları

Selçuk PEHLİVANOĞLU, Türk Eğitim Derneği Genel Başkanı.....8
Mustafa İSEN, T.C. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri15

11:00-12:00

Amerika'da Eğitim Politikası Eğitim Politikası ile Siyasetin İlişkisi
Grover (Russ) WHITEHURST Bush Dönemi Eğitim Danışmanı, Eğitim Politikası Direktörü, Brookings Enstitüsü.....19

13:00-14:30 Panel: Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaset midir?

Moderatör: Hikmet ÇETİN, TBMM Eski Başkanı32
Sedat ERGİN, Gazeteci35
Balçıçek İLTER, Gazeteci40
Okan MÜDERRİSOĞLU, Gazeteci44
Muharrem SARIKAYA, Gazeteci48

15:00-15:15

Eğitime Halkın Bakışı / Mecit KATIRCI, Mahalle Muhtarı-Gaziantep59

15:15-16:15

Çin'de Eğitim Reformları / Dr. YANG Yinfu, Ulusal Eğitim Reformları ve Araştırma Merkezi Direktörü.....62

16:15-16:45

Okullarımızda Eğitim / Bilal TOPRAK, Okul Müdürü İdil, Şırnak.....69

28 Nisan 2013

9.30-10.00 Açılış Konuşmaları

Nabi AVCI, T.C Milli Eğitim Bakanı.....80

10.00-11.00

Avrupa Birliği'nin Eğitim Politikalarına Bakışı
Katarína NEVEĐALOVÁ, Parlamenter, Avrupa Parlamentosu Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı Grubu Üyesi ...87

11:15-12:45 Panel: Eğitimin Politika ile İlişkisi Nasıl Olmalıdır? Ulusal Eğitim Politikası Nedir?

Moderatör: Taha AKYOL, Gazeteci94
Fikri IŞIK, Milletvekili, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik Ve Spor Komisyonu95
Fatma Nur SERTER, Milletvekili, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik Ve Spor Komisyonu.....99
Özcan YENİÇERİ, Milletvekili, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik Ve Spor Komisyonu.....104

13:45-14:30

Eğitim ve Politika / Tınaz TİTİZ, Devlet Eski Bakanı117

15:00-16:30 Panel: Eğitim Siyasetine Öğrenci Bakışı

Moderatör: Murat YETKİN, Gazeteci128
Esat ÖZEN, ODTÜ Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı.....129
Emre POLAT, Fatih Üniversitesi Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı.....133
Barış ORUÇ, TED Üniversitesi Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı136

16:30 Kapanış Konuşması

Selçuk PEHLİVANOĞLU, Türk Eğitim Derneği Genel Başkanı141

Sunuş

Türk Eğitim Derneği, eğitim alanında sivil girişimlerin etkin kılınmasını, okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde yaptığı çalışmalarını ülke çapında ve uluslararası düzeyde sürdürmeyi, uygarlık değerlerini koruma ve geliştirme çabasında etkin rol oynamayı hedefleyen, çağdaş ve ilerici bir vizyona sahiptir. Türk Eğitim Derneği olarak, 80. Yılıımızda yani 2008 yılında, Eğitim Hakkı ve Gelecek Perspektifleri konulu bir forum düzenledik. Bu foruma olan ilgi, destek ve katılım, bizi ikinci bir forum yapmaya yöneltti. 2011 yılında bu amaçla

‘Eğitimde İnovasyon’ adlı Uluslararası Eğitim Forumunu gerçekleştirdik. 85. Yılıımızda ise, yeni bir konuyla, üçüncü forumumuzu hayata geçirdik. ‘Eğitim Siyaseti nedir? Eğitim Siyaset İlişkisi Nasıl Olmalıdır?’ konulu bu forumun kitabıyla sizlerin karşısındayız. Bu forumun özelliklerinden biri de, veriye dayalı eğitim politikaları üretmek ve yaymak amacıyla bünyemize katmış olduğumuz tedmem düşünce kuruluşumuzun koordinasyonunda yapılmıştıydı.

Forumda genel olarak aşağıdaki soruların yanıtları arandı:

Türkiye ve dünyada eğitim siyaset ilişkisi nasıl yürütülmektedir?

Çeşitli ülkelerde sıçrama yaratan eğitim politikalarının arkasında yatan stratejiler ve siyasetçi rolü nedir?

Farklı siyasi partilerin ulusal bir eğitim politikası oluşturmada stratejileri neler olabilir?

Eğitimin tarafları eğitim politikalarını nasıl algılamaktadır?

TED Ankara Koleji, İncek Kampüsünde gerçekleştirilen ve ulusal ve uluslararası düzeyde katılımın olduğu bu forumda, toplumun çok farklı kesimlerinden temsilciler vardı. Eğitim siyasetini tartıştığımız forumda, sadece ülkemiz açısından değil, Kuzey Amerika, Avrupa Birliği ve Uzakdoğu açısından eğitim siyasetinin ne ifade ettiğini, konuk siyasetçiler ve yetkililer bizlerle paylaştı. Uluslararası konuşmacıların yanı sıra, medya mensupları foruma renk katan katılımcılar arasında yer aldı. Her zaman gazetecilerin soru sormasına alışkın olduğumuz durumu de-

ğiştirip, bu kez gazetecilere TBMM eski başkanı Hikmet Çetin sorular yöneltti. Deneyimli gazeteci, yazar Taha Akyol ise, derinlikli sorularla siyasetçilerin bakış açısını moderatör olarak paylaşma sundu. Devlet eski Bakanı Tınaz Titiz’in Eğitim ve Politika konulu analizi, farklı bir bakış açısıyla konunun ele alınması fırsatını doğurdu. Gaziantep’ten mahalle muhtarı, Şırnak’tan okul müdürü ve üniversite öğrenci konseyi temsilcileri foruma renk kattılar. Böylece eğitim ve siyaset arasındaki ilişkiyi çok farklı bakış açılarından tartışma fırsatına sahip olduk.

Geleceğimizin eğitimle doğrudan bağlantılı olduğu konusunda güçlü ve ortak bir fikrin çıktığı bu forumda, Türk Eğitim Derneği olarak yarınlarımıza daha umutlu bakabileceğimizi hissettik. Bundan sonraki yıllarda eğitim sistemimize, yani ülkemizin geleceğine daha fazla katkı sağlamak için daha heyecanlı bir bekleyiş içinde olacağız. Gelecek forumda ülkemizin bir başka meselesine parmak basmayı umut ederek, Türk Eğitim Derneği adına tüm katılımcılara, konuklarımıza ve emeği geçenlere teşekkür eder, saygılar sunarız.

Selçuk PEHLİVANOĞLU

TED Başkanı

Önsöz

İktidar ve güce göre yeni yetme bir kavram olan ideolojinin, özellikle 20. yüzyıldaki algılanma biçimi siyaset eğitimi ilişkisini anlamada önemli bir role sahiptir. Bu yüzyıldaki egemen siyasal örgütlenme biçimi olarak ulus devlet yapısı, bilhassa Türkiye gibi ülkelerde egemen ideolojinin eğitim yoluyla ideal yurttaş yetiştirmesine odaklanmıştır. Althusser'in İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları adlı eserinde belirttiği gibi, devlet sadece asker ve polisle değil, eğitimle de üretim ilişkilerini biçimlendirir. Egemen ideolojiler birçok vasıtanın yanı sıra, eğitimle de yeniden üretmenin, sadık yurttaşlar yetiştirmenin peşinde olmuşlardır. Bu sayede kapitalist toplumun ve ulus devletin inşası eşzamanlı süreçler olarak yaşanabilmiştir. Francis Fukuyama'nın 20. yüzyılda ideolojinin yani Tarihin Sonu ve Son İnsan tezi, söz konusu inşaya başka bir boyut getirmiştir. Bu çerçevede, ulus devletler "demokrasi getirme" gibi çeşitli mekanizmalarla dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Dönüşümün doğal bir sonucu olarak, insan zihninin ürettiği düşünceler zinciri olan ideolojiler, siyasal kültürün bir parçası olarak yeniden yorumlanmaktadır. Ekonomik olarak neo-liberal, siyasal olarak milliyetçi karakter taşımak ulus devletlere

biçilen yeni formattır denilebilir.

Türkiye özeline gelindiğinde, özellikle cumhuriyetimizin ilk yıllarında, dönemin koşullarının ve yeni kurulmuş olmanın etkisiyle eğitimin ulus devlet inşasındaki öncü rolü hemen görülecektir. Cumhuriyetin ilk yıllarında daha seküler karaktere sahip olan eğitim anlayışı, bilhassa 12 Eylül darbesinden sonra etnik kimlik ve Türk-İslam sentezi üzerinde yeniden yorumlanmıştır. Günümüzde ise şekli bazı değişiklikler yaşanmakla birlikte, devlet aygıtının ana misyonu devamlılık göstermektedir. Bugün muhafazakarlık olarak adlandırılan siyasal kavrayış, zaman zaman dini, zaman zaman milliyetçi hususiyeti öne çıkarmaktadır. Bunun sonucunda, temelde toplumsal olanın önceliğine dayanan muhafazakarlığın, toplumu ve bireyi biçimlendirmeye olan hevesi bize özgü bir muhafazakarlık gelişmesine yol açabilmektedir. Modernite, post modernite, neo-liberalizm ve 19. yüzyıl muhafazakarlığının iç içe olduğu bir kokteyl, gelişen muhafazakarlığın ilk izlenimini vermektedir. Elbette bu durum, toplumun ve devletin bütünsel olarak benimsediği veya içselleştirdiği bir özellik taşımamaktadır. Hatta eğitim ve siyaset yoluyla oluşturulmaya

çalışılan yeni muhafazakarlık, karıştırmı doğuran söylemlerden dolayı bir toplumsal sözleşmeye kaynaklık edecek nitelik taşımamaktadır. Batılı anlamda muhafazakarlıkta, devletin daha ziyade teknik öğretimle ilgilenmesi istenmekle beraber, ülkemizdeki muhafazakarlık yaklaşımı düşünce ve ahlak eğitiminin de okul marifetiyle şekillendirilmesini önemsemektedir. Yerel muhafazakarlık diyebileceğimiz bu yaklaşımın, bir taraftan post modernizmle bu derece çakışırken diğer taraftan muhafazakarlığın ruhuna aykırı bir nitelikte gelişmesi, zihinlerin ne derece karışık olduğunun bir işareti olabilir.

'Eğitim Siyaseti nedir?' adlı forumda, Türkiye'nin içinde bulunduğu bu karma karışık kavramlar dünyasını anlamaya çalıştık. Daha çok güncel üzerinden açıklamaların yapıldığı bu forum, kültür, ideoloji ve iktidar üçgeninde eğitimin yerini yeniden tanımlama ihtiyacını doğurdu. Bu forum, insan olma sürecinin tabii bir yöntemi olarak eğitimin sağlıklı bir muhtevaya sahip olabilmesinde siyasetin ve siyaset yapmanın önemini daha güçlü bir şekilde bizlere gösterdi. Daha ileri çalışmalarla eğitim siyaset ilişkisinin kolektif şuurumuzda sağlıklı bir bilinç alanı yaratması dileğiyle.

Ziya SELÇUK
TEDMEM Direktörü

Birinci Gün

TEDMEM, bu ülkenin bütün çocuklarının daha mutlu bir geleceğe kavuşması için eğitim politikalarında alışılmış duygu ve düşünce kalıplarının ötesine geçilmesini zorunlu görmekte, çalışmalarını buna göre yönlendirmektedir.

Açış Konuşmaları

EKİN DOLGUN – Değerli konuklarımız, ben Ekin Dolgun. TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi Uluslararası Bakalorya Programı 10. sınıf öğrencisiyim.

YALIN AKÇEVİN - Ben Yalın Akçevin. TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi Uluslararası Bakalorya Programı 10. sınıf öğrencisiyim.

EKİN DOLGUN – Bu iki gün boyunca arkadaşım ve ben programın sunuculuğunu yürüteceğiz.

Bu yıl kuruluşunun 85. yılını kutlayan Türk Eğitim Derneği, ülkemizin aydınlık ve mutlu bir geleceğe doğru ilerlemesinin tek yolunun eğitimden geçtiği bilinciyle, Uluslararası Eğitim Forumu'nu başlatmıştır.

Bu yıl üçüncüsünü düzenlediğimiz bu Forum'a hepiniz hoş geldiniz. (Alkışlar)

Türk Eğitim Derneği olarak tüm katılımcılarımızı ve konuklarımızı aramızda görmek bizler için büyük onurdur.

YALIN AKÇEVİN – Şimdi sizleri, Cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün, silah arkadaşlarının ve eğitime emeği geçen tüm eğitimcilerimizin anısına, bir dakikalık saygı duruşuna ve ardından İstiklal Marşı'nı söylemeye davet ediyorum.

İstiklal Marşı'mızı TED Ankara Koleji Lisesi öğrencimiz Seray Aykent seslen-

direcektir.

(Saygı duruşunda bulunuldu, İstiklal Marşı okundu.)

EKİN DOLGUN – Değerli konuklarımız, Türk Eğitim Derneği, Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde kurulduğu günden beri okul öncesinden yükseköğretime kadar, tüm boyutlarda yaptığı eğitim çalışmalarını ülke çapında ve uluslararası düzeyde sürdürmeyi, uygarlık değerlerini koruma ve geliştirme çabasında etkin rol oynamayı hedefleyen çağdaş ve ilerici bir vizyona sahiptir.

Türk Eğitim Derneği, sivil toplum faaliyetlerini yürütmek, ileriye yönelik eğitim politikaları üretmek ve yaymak amacıyla TEDMEM'i kurmuştur.

YALIN AKÇEVİN – Bağımsız bir düşünce kuruluşu olan TEDMEM, bu ülkenin bütün çocuklarının daha mutlu bir geleceğe kavuşması için eğitim politikalarında alışılmış duygu ve düşünce kalıplarının ötesine geçilmesini zorunlu görmekte, çalışmalarını buna göre yönlendirmektedir. Ülkemizin eğitim sorunlarına yapıcı bir yaklaşımla yenilikçi çözüm arayışına yönelen bu çalışmalar, TED Uluslararası Eğitim Forumu'nda "Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim-Siyaset İlişkisi Nasıl Olmalıdır?" teması üzerinden gerçekleştirilecektir.

EKİN DOLGUN – Farklı ülkelerden farklı bireylerin bakış açılarıyla, yerel

ve küresel anlamda eğitim siyasetine eleştirel bir yaklaşım getirilecek olan Forum'da, yurtiçinden ve yurtdışından seçkin katılımcıların deneyimleri paylaşılacaktır. Bu yıl üçüncüsünü düzenlediğimiz Uluslararası Eğitim Forumu'nda, şu sorulara yanıt aranacaktır:

YALIN AKÇEVİN – Türkiye ve dünyada eğitim-siyaset ilişkisi nasıl yürütülmektedir? Bu ilişki, ülkenin özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır? Siyasetçiler, kamu finansmanını kullanırken öncelikle kamu yararını gözetmekte ne derece başarılı olmaktadır?

EKİN DOLGUN – Çeşitli ülkelerde sıçrama yaratan eğitim politikalarının arkasında yatan strateji ve siyasetçilerin rolü nedir? Bu rol, ülkelere göre nasıl farklılık göstermektedir? Bazı ülkelerdeki iyi örnekler her ülke için referans olabilir mi?

YALIN AKÇEVİN – Farklı siyasi partilerin, ulusal bir eğitim politikası oluşturma stratejileri neler olabilir? Siyasi partilerin politikaları ve devletin eğitim politikası üzerindeki ağırlıkları nasıl ayrıştırılabilir veya birleştirilebilir? Siyasi partilerin eğitim politikalarında bir uzlaşma zemini bulunabilir mi?

EKİN DOLGUN – Eğitimin tarafları, eğitim politikalarını nasıl algılamaktadır? Millet meclislerinden çıkan kararlar öğrencileri, okulları, yöneticileri, öğretmenleri ve velileri nasıl etkilemektedir? Siyasi kararlar ne ölçüde, ne amaca hizmet etmektedir?

Değerli konuklarımız, şimdi "Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim-Siyaset İlişkisi Nasıl Olmalıdır?" konulu Eğitim Forumu'muzun açılış konuşmasını yapmak üzere, Türk Eğitim Derneği Genel Başkanı Sayın Selçuk Pehlivanoglu'nu kürsüye davet ediyoruz. (Alkışlar)

TED GENEL BAŞKANI SELÇUK PEHLİVANOĞLU – Sayın Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterimiz, Sayın Meclis Başkanımız, saygıdeğer protokol, saygıdeğer katılımcılar; bugün üçüncüsünü düzenlediğimiz Eğitim Forumu'muza katılımınızdan dolayı, büyük ailem Türk Eğitim Derneği adına, hepinize hoş geldiniz diyerek sözlüme başlamak istiyorum.

85. kuruluş yıldönümünü kutladığımız Türk Eğitim Derneği, Eğitim Forumlarını geleneksel hale getirerek üçüncüsünü düzenliyor. Bu yılki başlığımız, hepinizin bildiği gibi, "Eğitim Siyaseti Nedir?" Bu başlığı seçmemizin aslında birkaç nedeni var. Ancak bunların ilki ve en önemlisi, eğitimin ve siyasetin özgürleşmesi için bir alan açma çabasıdır. Siyasetin özgürleşmesi; vicdanın özgürleşmesidir, düşüncenin özgürleşmesidir. Eğitimin özgürleşmesi ise; aklın özgürleşmesidir, hukukun özgürleşmesidir. Demokrasi, eğitim ve siyaset ilişkisi sağlam ve özgür bir zemine oturduğunda yeşermektedir. Platon'un deyişiyle, "Demokrasinin esas prensibi, halkın egemenliğidir. Ama milletin kendini yönetecekleri iyi seçebilmesi için iyi eğitim görmüş olması şart-

Siyasetin özgürleşmesi; vicdanın özgürleşmesidir, düşüncenin özgürleşmesidir. Eğitimin özgürleşmesi ise; aklın özgürleşmesidir, hukukun özgürleşmesidir.

SELÇUK PEHLİVANOĞLU
TED GENEL BAŞKANI

Etik, hukuk ve akıl, uygarlığın ve demokrasinin yapı taşlarıdır. Bu taşların yerli yerine konup konulamayacağı, toplumdaki siyaset-egitim ilişkisinin niteliğine bağlıdır.

tır. Eğer bu sağlanamazsa demokrasi, otokraziye dönüşebilir". İşte bu nedenle vicdanların özgürleşmesi, insanlık onurunun yüceltilmesi ve nesillerin sağlığı açısından son derece önemlidir. Zira, etik değerlerden beslenen özgür vicdanlar olmadan, düşünce özgürlüğü olmaz. Ancak ve ancak, düşünce ve vicdan özgürlüğü bir araya geldiğinde gerçek bir demokrasi yolculuğu başlamış demektir. Bu yolculukta kendi düşüncelerimiz ve vicdani kanaatlerimize olduğu kadar başkalarının düşünce ve kanaatlerine de saygı duyduğumuz ölçüde sahici olabiliriz.

Diğer taraftan, aklın özgürleşmesi demokrasinin olmazsa olmazlarından. Akıl özgürleşecek ki hukuk nefes alsın. Akla ve ahlaki değerlere yaslanmayan bir sistem, kalıcı ve adil bir hukuk sistemi üretemez. Büyük filozof Kant'ın deyişiyle eğitim her bireyi "Kendi aklını kullanacak kadar cesur ol!" sözüyle tanıtmalıdır. Çünkü aklın özgürleşmesinin geciktiği her coğrafyada demokrasi de gecikir. OctavioPaz'ın belirttiği gibi, hiçbir toplum akli özgürleştirmeden büyük filozoflar, düşünürler, yazarlar çıkartamaz. Yani, uygarlığın gelişimine katkı veremez.

Özetle, etik, hukuk ve akıl, uygarlığın ve demokrasinin yapı taşlarıdır. Bu taşların yerli yerine konup konulamayacağı, toplumdaki siyaset-egitim ilişkisinin niteliğine bağlıdır. Bir toplumun gerçek bir toplum olabilmesi için tüm fertlerin uzlaştığı bir mutabakat alanına, yani toplumsal sözleşmeye ihtiyaç vardır. Toplumsal sözleşmesi olmayan bir toplum, olsa olsa farklı dünya tasavvurları olan topluluklar kümesidir. Böyle bir toplum, ortak bir kültür çoğ-

rafyası, ortak bir dil ve ortak bir yaşam sahnesi oluşturamaz. Mutabakatı olmayan bir toplum, gerçek anayasasını yapamaz, yasalarını sıklıkla değiştirir, tasada ve kıvançta ülkü birliğine varmaz.

Toplumsal sözleşmenin temel şartı, ortak bir kültür ve eğitim anlayışıdır. Gerçek ve kapsamlı bir eğitim reformu olmadan da toplumsal sözleşmenin zemini hazırlanamaz. Zaman içinde güçlenecek bir toplumsal sözleşme için, önümüzdeki 20 yılı kuşatacak ulusal bir eğitim programına ihtiyaç vardır. Ancak böyle bir program sayesinde millet olmanın bilinç alanı yaratılabilir. Aksi takdirde dönemsel olarak alınan siyasi kararlar, dönemsel olarak popüler etki yaratır. Toplumun her kesimi mevcut siyasal çatışmaların bir tarafı olarak, hayata geçirilen politikaları benimser veya reddeder. Yani millete mâl olmaz. Eğitim politikaları, eğitimin doğasından ötürü, bugünden ziyade geleceğe dönük kararlar içerir. İz bırakma sendromu nedeniyle bugünü etkilemeye yönelik olarak geliştirilen politikalar, çoğunlukla kalıcı bir değer yaratamaz. Eğitim politikalarının geleceği kuşatan bir anlayışla oluşturulmasının, milli bir vazife olduğunu düşünüyoruz. Toplumda birleşmeye ve dayanışmaya hizmet etmesi gereken eğitim sisteminin, çatışmaya ve ayrılmaya yol açması, bir şeylerin yanlış olduğunu göstermektedir. Yanlış olan nedir? Elbette muhtelif yanıtlar olacaktır. Bu sorunun yanıtını öğrenmek için buradayız.

'Eğitim Siyaseti Nedir?' konusunu seçmemizin bir diğer nedeni ise, eğitim-siyaset ilişkisinin anlaşılmasındaki karmaşadır. Bu karmaşayı anlayabil-

mek için bazı sorular sormak yararlı olabilir:

1. Eğitim bir devlet politikası olmalı mı ve siyasilerin görevi bu politikaları hayata geçirmek mi olmalıdır?
2. Yoksa her hükümet kendi dünya görüşünü, eğitim politikalarına mı yansıtmalıdır?
3. Ya da toplumsal mutabakata dayalı ulusal bir program olmalı ve hükümetler bu programın hedeflerini kendi öncelikleri ve tarzlarına göre icraata mı geçirmelidir?

Size bunlardan hangisi daha yakın geliyor?

Bu sorulardan ilki, yani 'Politikaları devlet mi belirlesin?' sorusu, sıklıkla tartışılmaktadır. Bir devletin eğitim politikasını belirlemesi, ilke olarak tartışılabilir ancak, burada hangi devlet sorusu önem kazanmaktadır. Otoriter bir düzenin belirleyeceği eğitim politikaları, dogmatik süreçlere yol açabilir. Eğer tüm kurumlarıyla işleyen bir demokratik devlet yapısı söz konusuysa, o zaman sistem zaten çalışmakta ve evrilmektedir. Ancak devletlerin eğitim politikası dayatması, toplumsal evrime geçit vermediği için, çoğu zaman donuklaşmış ve katılaşmış bir eğitim sistemi doğurabilmektedir. O halde; devletin eğitim politikasını belirlemesi ve hükümetlerin sadece bu politikaları uygulaması ne derece yararlı olabilir?

Eğitim politikalarını hükümetlerin kendi anlayışlarına göre belirlemesi ne derece faydalı olur? Siyaset olmadan eğitim siyaseti yapılamayacağına göre, siyaset kurumunun eğitim politikasına karışmaması diye bir seçenek olabilir

mi? Bu bizi eğitim politikaları donuklaşmış ve tekamülünü yaşayamayan bir topluma dönüştürebilir mi? Siyaset, yaşayan bir organizma gibidir ve elbette eğitim politikalarını yönlendirecektir. Ancak, siyaset kurumu bütçeyi yönetme yetkisinden kaynaklanan gücünü kullanarak, işin doğasını aşacak tarzda eğitim sistemine müdahale ettiğinde, sistem nasıl dengeye oturacaktır? Bu tutumun en aşırı hali, her hükümetin kendi seçmenlerinin dünya görüşünü eğitim sistemine yansıtmasıdır. Bu durum, her koşulda karşıt görüşlü seçmenleri yeni bir denge arayışına itmektir.

Sürekli karşıtı doğuran politikalar, birikimliliğin çok önemli olduğu eğitim sisteminin yerinde saymasına neden olabilmektedir. Eğitim politikası yapanlar, gündelik olgu ve olayları dikkate alarak politika ürettiklerinde, etkisi 20-30 yıl sonra ortaya çıkabilen kararların sorumluluğunu üstlenecek kimse bulunamamaktadır. Bir eğitim yatırımının sonucunun ortalama 20 yılda ölçülebildiği düşünülürse, alınması muhtemel doğru veya yanlış kararları alanların isimleri bile çoğunlukla unutulmaktadır. Ancak, doğurguları tüm milleti etkilemektedir. Belirli bir yasama döneminde temsil yetkisi olan hükümetler, kendi dünya görüşlerine uygun düzenlemeler yaptığında, popüler etkiler hemen ortaya çıkmakla beraber, uzun vadeli etkiler çok sonraları anlaşılabilir.

Eğitim politikası, eğitimin tabiatından dolayı son derece spesifik bir karakter taşımaktadır. Örneğin, hububat, taşıt vergisi veya imar konularında alınan kararlarla, eğitim politikalarına ilişkin alınan kararların doğası çok farklıdır.

Ancak, siyaset kurumu bütçeyi yönetme yetkisinden kaynaklanan gücünü kullanarak, işin doğasını aşacak tarzda eğitim sistemine müdahale ettiğinde, sistem nasıl dengeye oturacaktır?

Eğitim felsefemizdeki eksiklikler ve anlaşmazlıklar, eğitim politikalarının kültür ve bilim kanadının da zayıf kalmasına neden olmaktadır. Çoğu zaman siyasi hedeflerle eğitim felsefesi birbirine karışmaktadır.

Çünkü eğitim politikalarının etkisi çok uzun yıllar içerisinde anlaşılabilir. Buradan hükümetler eğitim politikası belirlememelidir sonucu çıkmaz elbet. Amaç, gelecek kuşakları etkileyen eğitim politikası kararlarında uzlaşmanın, toplumsal sözleşmenin, uzak hedeflerin ne denli önemli olduğunu vurgulamaktır. Bu çerçevede bakıldığında gündelik siyaset üzerinden eğitim politikası yürütmek, nesillerin selameti açısından sıkıntı yaratabilir mi?

Demokrasinin kökleştiği ülkeler acaba nasıl bir strateji uyguluyor? Literatüre bakıldığında bu tür ülkelerdeki hükümetler, toplumun ortak paydası üzerine inşa edilmiş, uzun vadeli milli hedefleri kendi tarzlarına göre hayata geçirmektedirler. Bu yaklaşım, ortak ülkelere farklı yollarla gitmek anlamına gelmektedir. Yani siyasi partiler, ulusal programlarında yer alan hedeflere kendi stratejileriyle gitmektedir. Millete mâl olmuş bir ulusal programın olmadığı ülkelerde, birikim olmamakta ve eğitim sistemi sürekli değişmektedir. Yani, her hükümet kendi 1, 2, 3'ünü icra etmekte, bir türlü 4, 5, 6 olamamaktadır. Sonuç olarak, girdileri artan ancak çıktılarının niteliğinde bir iyileşme olmayan eğitim sistemleri doğmaktadır. Hal böyle olunca, ulusal program olmadan milli hedeflere nasıl ulaşılacak?

Bu ülkede yaşadığımız problemlerin temelinde, toplumsal bir sözleşmeye dayalı eğitim ve kültür reformu yapılamaması yatmaktadır. Kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirecek eğitim politikaları, en öncelikli meselemiz durumundadır. Dünya deneyimleri, geç-

mişteki birikimleri dikkate alan, bugünün ihtiyaçlarına duyarlı ve geleceği tasarlayan eğitim politikalarının işlevsel olduğunu göstermektedir. Felsefesi olan, ulusal kültüre dayanan, bilim zihniyetine göre oluşturulmuş politikalar, kapsayıcı ve geliştirici olmaktadır. Adaleti temel alan, fırsat eşitliğini gözetilen bir ulusal program, Cumhuriyetimizin ilelebet payidar olmasının ön koşullarının başında gelmektedir. Cumhuriyetin kurulmasından bu yana, anayasal ve yasal zorunluluk olmasına rağmen cinsiyet, ekonomik durum, bölgesel eşitsizlikler vb. etkenlerden dolayı, eğitimde fırsat eşitliği sağlanamamış ve bir hayal olarak kalmıştır.

Eğitim felsefemizdeki eksiklikler ve anlaşmazlıklar, eğitim politikalarının kültür ve bilim kanadının da zayıf kalmasına neden olmaktadır. Çoğu zaman siyasi hedeflerle eğitim felsefesi birbirine karışmaktadır. Oysa siyasal tasarruflar, eğitim felsefesinin oluşturulmasında bir araçtır. Siyaset kurumu, toplumun refahını ve mutluluğunu uzlaştırıcı bir kimlikle sağlamaya çalıştığına, toplumun ortak felsefesi canlanmaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak, kabul alanı geniş, istikrarlı ve tekamüle açık bir eğitim felsefesi ortaya çıkmaktadır.

Eğitim politikalarının kültür kanadı bir diğer önemli husustur. Ancak toplumun kültür dinamikleri dikkate alındığında eğitim politikaları sahici olabilmektedir. Yasa yapıcıların veya bazı bilim adamlarının toplumsal sözleşmeye dayanmayan mühendislik temelli icraatları, sağlıklı bir sosyal değişimin önünü tıkamaktadır. Toplumsal uzlaşma arama, toplumu ikna etme, iyi

niyetli çabalar doğal bir ilerlemeyi kolaylaştırmaktadır. Eğitim politikaları, bireysel tercihlere, belirli bir zümrenin beklentilerine ya da bir ideolojiye göre yapılandırılmaz. Eğer yapılandırılırsa, dünyada geçerliliği olmayan, donuklaşmış ve üretmeyen bir sistem ortaya çıkar. Eğitim politikaları, bir zümrenin, bir grubun, bir görüşün kendisini ispat etme alanı değil, ülke ödevidir. Millet tamamlanmış ortak davasıdır. Her siyasi görüş kendine göre milleti tanımladığında, önce zihinsel sonra fiziksel coğrafya parçalanmaktadır.

Yukarıda ifade ettiğim gibi, felsefe ve kültür, eğitim politikalarını etkileyen daha soyut konulardır. Bilim ise, toplumsal uzlaşmayı kolaylaştıran, nesnel yöntemleri olabildiğince kabul ettiren bir araçtır. Bilim anlayışına dayalı olmayan, verilerle desteklenmeyen, otorite kaynaklı eğitim politikaları kısa vadede iflas etmektedir. Bilimin yol göstericiliği, uzun vadede eğitim-siyaset ilişkisinin sağlam bir zemine oturmasını kolaylaştırmaktadır.

'Eğitim Siyaseti Nedir?' başlığını seçmemizin bir diğer nedeni, dünyadaki değişimlerin Türk eğitim siyasetini etkiliyor olmasıdır. Eğitim, giderek kavramlara boğulan, ticarileşen ve yüzeyselleşen bir hal almaktadır. Bu durum, yeni kuşakların yetişme biçimi açısından büyük bir risk teşkil etmektedir. Artan bilgi fazlalığı ve kirliliğinde toplum, yeni bilgilere yer açmak için giderek daha unutkan hale geliyor. Geçmişin abartılı kötülenmesi, geleceğin abartılı yüceltilmesi söz konusudur. Sanki eski olan her şey kötü, yeni olan her şey iyiymiş gibi bir algı oluşturuluyor. Uzmanlaşmanın getirdiği kesitsel bakış, yaşamı bir bütün olarak algıla-

mamızı engelliyor. Uzmanlığın olası patolojisiyle, sıradanlığın sağduyusu arasındaki boşluk büyüdükçe büyüyor. Uluslararası ajansların, sosyal medyanın, dijital teknolojilerin özel hayatı kuşatması, ekonominin tüm insani değer unsurlarını satın alma çabası, eğitimi naif ve doğal halinden dejenere bir "tüketim kalemine" dönüştürüyor.

Dünyada 1970'li yılların başından beri eğitim sistemlerinin kapitalizme eklenmesi, çalışmaları hızlanmıştır. Bu çalışmalar nedeniyle, eğitim sistemlerinin doğası değişmeye başlamıştır. Kamu kaynaklarının rasyonel olarak kullanılamaması, neoliberal politikaların eğitim sistemini daha fazla kuşatmasına yol açmıştır. Devletin eğitime müdahalesinin dijital kapitalizmin üretim anlayışına engel teşkil etmesi, eğitimi anayasal konumundan giderek daha fazla uzaklaştırmaktadır. Reagan ve Thatcher dönemlerinde, eğitimin piyasa mekanizmalarıyla entegrasyonu hızlanmış ve eğitim, haklı gerekçelerin çok ötesinde piyasalaşmaya başlamıştır. Bunun etkileri, eğitimin bir yatırım aracına dönüştürülmesiyle ülkemizde de kendini göstermiştir. Bunun sonucunda, eğitim bireysel ve toplumsal olandan, ekonomik olana dönüşmeye başlamıştır. Kamuoyuna ilan edilen SBS, YGS, LYS sonuçları, okulların piyasa değerini belirlemektedir. Öyle ki, okullar piyasa değerini artırmak için çok farklı iletişim mecralarını kullanabilmektedir.

Öğrencilerin gerçek ihtiyaçları yerine, aldıkları puanlar ve sınav performansları önemli hale gelmiştir. Başarılı öğrencilere verilen ödüller, sınav birincilerine televizyona çıkma karşılığında vaat edilen hediyeler, eğitimi piyasalaş-

Devletin eğitime müdahalesinin dijital kapitalizmin üretim anlayışına engel teşkil etmesi, eğitimi anayasal konumundan giderek daha fazla uzaklaştırmaktadır.

Merkezi sınavların baskısı nedeniyle, sınıf atlamanın ve yoksullukla mücadelenin bir aracı olan eğitim, parası olanın daha kolay ulaşabildiği bir kurum haline gelmiştir.

tırmanın somut göstergeleridir. Dershaneye gittiği halde sınavı kazanamayanlar ayıplı eşya gibi kamuoyundan gizlenirken, kazanan az sayıdaki öğrenci, reklamlar, ilanlar ve dev posterlerle show dünyasına davet edilmektedir. Üstün zekalı, engelli, hiperaktif ve benzeri özel çocuklarımız, eğitim adı altında zaman zaman pazarlama ve halkla ilişkilerin öznesi haline gelebilmektedir. Fırsat eşitliğinin sağlanamaması, kaynakların adil kullanılmaması mazeret olarak gösterilmektedir. Merkezi sınavların baskısı nedeniyle, sınıf atlamanın ve yoksullukla mücadelenin bir aracı olan eğitim, parası olanın daha kolay ulaşabildiği bir kurum haline gelmiştir. Özgür zihinlerin yaratıcısı olması gereken üniversiteler, devlet veya sermaye tarafından bütçelendirilmelerinin sonucunda, özgür ve özerk bir strateji izlemekte zorlanmaktadır. PISA ve TIMSS gibi sınavlar, ülkelerde kompleks oluşturarak, eğitim sistemlerinin tüketim ekonomisine eklenmesinde araç olarak kullanılabilirliğini sağlamaya yönlendirilmektedir. 21.yüzyıl becerileri “insan olma” ekseninden dijital kapitalizm eksenine doğru kaymaktadır.

Öğretmen okulları ve köy enstitüleri gibi çok güçlü tecrübelerle sahip olan Türkiye Cumhuriyeti de, elbette küresel düzeydeki eğitimsel oluşumlardan etkilenenecektir. Ancak etkilenmekle savrulmak arasındaki fark, bu denli güçlü deneyimleri olan bir ülke için önemlidir. Bizim artık yeni inşa edilen her ülkede olduğu gibi mühendislik projelerine odaklanmaktan biraz sıyrılıp, zihinsel ve ruhsal inşa meselesine

el atmamız gerekmektedir. Bu ülke, dev alışveriş merkezlerinden, devasa konut projelerinden, çok katlı köprü ve geçitlerden etkilendiği kadar, uygarlığa katkı yapmaktan da etkilenmelidir. Eğitim için ulusal seferberlik en acil meselemiz olmak durumundadır. Gerçek bir eğitim reformu, en acil ve öncelikli projemiz olmalıdır. Özgün olan, farklı olan, diğer ülkelerden değişik olan tek şey sermayemiz kültürümüz, tarihimiz ve coğrafyamızdır. Bunlardan yola çıkarak dünya uygarlığına yeni bir tasavvur armağan edecek bir bakış açısını içselleştirmeliyiz. Unutmayalım ki şimdilerde övündüğümüz her şeyin çok daha iyisini yapan ve yapacak olan onlarca ülke var. Bizi farklı kılan, değerlerimiz, sosyal kalıtımımız ve sermayemizdir. Artık, tanklarla, parklarla, alt geçitlerle, köprülerle, fabrikalarla değil, yoksula fırsat eşitliği sağlayan, emeği öne çıkaran adil bir eğitim düzeniyle kendimizi ifade edebilmeliyiz.

Bu tür cümleler eminim birçok mecra da sarf edilmiştir. Ancak yeterince etkilenmiyoruz ki, eğitimi belirli günler ve haftalarda anma nesnesi olmaktan çıkaramıyoruz. Yeterince etkilenmiyoruz ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin son 30 yıldır Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden yatırıma ayrılan bütçenin oranında ciddi bir artış görülmemektedir. Bütçede görülen artışlar yatırım dışı alanlardaki giderlerden kaynaklanmaktadır. Bize çıplak bir uyarıcı lazım. Bize “Kral çıplak!” diyen biri lazım. Belki de bize bir Sputnik lazım. 1957'de Ekim Devrimi'nin yıldönümünde Sovyetler Birliği, Sputnik1 roketini uzaya gönderince, ABD eğitiminde büyük bir şok yaşamıştı. “Neden uzaya roket gönderen ilk ülke biz olmadık?” dediler. Bu şokun

sonucunda eğitimde yeni bir paradigmaya geçen ABD'de büyük yatırımlar yapıldı. O dönemde bu yatırımlar, daha ziyade temel bilimler alanında yoğunlaştırıldı. Bu ivme Clinton, Bush ve Obama dönemlerinde artarak devam etmektedir. Türkiye'nin Sputnik'i ne olacak? Türkiye ne olursa eğitim siyasetini yeni bir vizyonla buluşturacak? İşte bu Forum'da yukarıdaki soruların cevabını arayacağız hep birlikte.

Umut ediyoruz ki bu Forum'un sonucunda seçim kurtarmakla nesil kurtarmanın yolları daha net bir şekilde açıklansın ve yol gösterici bir sonuç bildirgesi ortaya çıksın.

Değerli katılımcılar, konuşmamın sonunda, bu Forum'da emeği geçen, başta TEDMEM'in Direktörü Prof. Dr. Sayın Ziya Selçuk olmak üzere, bütün gönüllü arkadaşlarıma –çünkü bu Forum'un her şeyi öğrenciler ve gönüllüler tarafından gerçekleştirildi– Genel Başkan olarak, huzurunuzda şükranlarımı arz etmek istiyorum. Katılımınızla bize güç verdiniz, şeref verdiniz. Umuyorum ki Forum'un sonucu hayırlara vesile olur.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

YALIN AKÇEVİN – Sayın Selçuk Pehlivanoglu'na teşekkür ediyoruz.

Şimdi de iki küçük öğrencimizin sizler için hazırladıkları sürpriz dans gösterisini izleyeceğiz...

Minik sanatçılarımızdan Ada Usluel, TED Ankara Koleji Özel İlkokulu 2/G sınıfı öğrencilerindendir. Türkiye çapında yapılan dans yarışmalarında pek çok ödüle layık görülmüştür. Ayrıca, 2012 yılında Slovenya'da yapılan uluslararası yarışmada birinciliği vardır.

EKİN DOLGUN – Ada Usluel'e eşlik eden dansçımız Çınar Birol, TED Ankara Koleji Özel İlkokulu 1/A sınıfı öğrencilerindendir. O da Türkiye çapında yapılan yarışmalarda pek çok ödüle layık görülmüştür.

Öğrencilerimizi, dans gösterisini sunmak üzere sahneye davet ediyoruz... (Alkışlar)

(Dans gösterisi seyredildi.)

YALIN AKÇEVİN – Öğrencilerimizi bu sürpriz gösterileri için teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Forumumuzun açılış konuşmasını yapmak üzere, Cumhurbaşkanı Genel Sekreteri Sayın Profesör Doktor Mustafa İsen'i kürsüye arz ediyoruz.

PROF. DR. MUSTAFA İSEN (Cumhurbaşkanı Genel Sekreteri) – Herkese günaydın.

Gerçekten bu tatil günü, bu kadar güzel bir bahar günü ve sabahın bu saatinde bu kadar büyük bir salonu dolduracak kadar eğitimle ilgili bir kitlenin var olması, Türkiye'de eğitim problemleriyle uğraşanlar adına umut verici bir tablo.

Hikâyeyi bilirsiniz, iki çoban dağda sohbet ediyorlarmış. Birisi diğerine sormuş: “Padişah olursan hangi yemekleri yersin?” Öbürü cevap vermiş: “Soğanın cücüğünü.” Bu defa soruyu sorana öbürü sormuş: “Peki, sen ne yersin?” O da demiş ki: “Bana bir şey bırakmadın ki...”

Şimdi, Sayın Başkan hakikaten eğitimin bütün meselelerini masaya yatırdı, bütün meselelerden söz etti. Bana bir şey bırakmadı diyemeyeceğim, Allah'tan konuştuğumuz mesele eğitim

“Hikâyeyi bilirsiniz, iki çoban dağda sohbet ediyorlarmış. Birisi diğerine sormuş: “Padişah olursan hangi yemekleri yersin?” Öbürü cevap vermiş: “Soğanın cücüğünü.” Bu defa soruyu sorana öbürü sormuş: “Peki, sen ne yersin?” O da demiş ki: “Bana bir şey bırakmadın ki...”

*PROF. DR. MUSTAFA İSEN
Cumhurbaşkanı Genel Sekreteri*

Türkiye kendine mahsus eğitim sisteminden 1770’li yıllarda kuşku duymaya başlamıştır. Buna bağlı olarak, sanayi devriminin getirdiği, bugünkü manada okullaşmayı merkezine alacak bir yapılanmayı, o tarihlerden itibaren değerlendirmeye başladı.

gibi bir mesele de konuşulabilecek çok şey var. O bakımdan, ben de konuyla ilgili bazı kanaatlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Dünyada belli başlı evrensel şikâyet konuları vardır biliyorsunuz; “Bu dünyanın sonu geldi”, “Yeni nesil bizden daha kötü, bunlar sorumluluk taşımıyorlar” gibi kanaatler. Bu dünyanın sonu geldi şikâyetinin ilk belgeleri milattan önceki yıllara tekabül ediyor. Eğitim de böyle, herkesin her dönemde şikâyet ettiği ve her ülkede tartışma konusu olan meselelerden bir tanesi. Bunu doğal karşılamak gerekiyor. Belki bir de sağlığı buna benzetmek mümkün olabilir. Bunlar, hayatın çok canlı alanları. Bu kadar canlılığın var olduğu noktalarda, bu şikâyetler, elbette var olmaya devam edecek. Biz bugün “En mükemmelini bulduk” diye bir tabloyla karşınıza çıksak da, yine birkaç gün sonra ve farklı bakış açılarıyla eleştirilmeye başlanacaktır.

Ben burada teorik bir çerçeve çizmekten çok, biraz uygulamadan hareketle, ülkemize yönelik bazı değerlendirmeler yapacağım ve konuyla ilgili bazı beklentilerimi sizinle paylaşacağım.

Değerli katılımcılar, zaman zaman dile getiriyorum; Türkiye kendine mahsus eğitim sisteminden 1770’li yıllarda kuşku duymaya başlamıştır. Buna bağlı olarak, sanayi devriminin getirdiği, bugünkü manada okullaşmayı merkezine alacak bir yapılanmayı, o tarihlerden itibaren değerlendirmeye başladı. Biz o tarihten başlayarak; burada çok değerli eğitim tarihçileri var, onlar çok daha ayrıntılarıyla biliyorlar, günümüze kadar dünyada neredeyse hangi ülkede dikkate değer bir eğitim politikası, eği-

tim programı gündeme gelmişse ülkemize getirdik ve tatbik etmeye çalıştık. Çok da başarılı olduğumuz söylenemez.

Bana göre burada bir şeyi eksik bıraktık. Programları getirmekle birlikte, bu programların arkasındaki, Sayın Başkan da bahsetti, felsefe ve zihniyet değişimini sağlayabilecek mekanizmaları oturtamadık.

Ben üzülerken belirtiyorum ki bugün, özellikle bizim öğretmen yetiştiren kurumlarımızda bu kurumsal zihin ve tavır, biraz geleneksel tavır olarak da tanımlayabiliriz bunu, devam ettiriliyor. Hatta Türkiye’de fen bilimleri, sosyal bilimlere göre belli ölçüler içinde, çağdaş dünya ile daha entegre bir görüntü sergiliyor. Bununla rağmen fen bilimleri eğitiminde hâlâ bu anlamda bir zihniyet dönüşümünü okullarımıza taşıyamadık, fakültelere taşıyamadık. Doğal olarak oradan mezun olan öğretmenle de liselere taşıyamadık ve bu durum devam ediyor.

Ben bu kuruma şunun için çok teşekkür ediyorum; bir kere, bir üniversite yapılanması içine girdiler, şu anda Türkiye’nin yüz yetmişin üzerinde üniversitesi var, tematik bir alan seçerek, özellikle eğitim noktasındaki çalışmalarını ve kurdukları TEDMEM’le, daha sonra bu konudaki yaklaşımlarıyla gündeme geldiler. Yine Sayın Başkan’dan öğrendiğim üzere, burada elde edilmiş bilgileri teorik çerçevede bırakmayıp, okullara ve öğretmenlere, sadece kendi öğretmenlerine de değil, Türkiye’deki öbür alan ve şehirlerdeki öğretmenlere de taşıyarak, bu zihniyetin dönüşümüne yönelik bir gayret içindeler. Bu her bakımdan takdire değer bir yaklaşım-

dır. Bugün bunun örneklerinden birini görüyoruz. Ama ben tekrar ısrarla vurgulamak istiyorum ki biz bu manadaki toplantıları Türkiye’deki birçok üniversitelerde, çok değişik zamanlarda, Milli Eğitim şûralarında defaatle yaptık. Bunlar hayata intikal etmedi. Bunun hayata intikali konusunda da, burada gösterilen gayret kadar gayret göstermek lazım. Burada bir zihniyet dönüşümünü tetikleyecek yaklaşımlar içinde olmak lazım.

Bir hususa dikkat çekmek istiyorum. Tarih, geleceği yönlendirmede, bizi bilgi sahibi kılan çok özel bir alandır. Bakın, bugünkü manada okul, sanayi devrimiyle ortaya çıkmış bir tablodur. Daha önceki dönemlerde benzer kurumlar vardı ama standart görüntüsü olan, bugünkü manada bir okullaşma, sanayi devrimiyle ortaya çıkmıştır. Sanayi devriminden beslenerek, gelişmiş ülkeler çerçevesi içinde çok iyi sonuçlar elde ettik. Ama bugün başka bir döneme evriliyoruz. Bu evrildiğimiz dönemde, okulun rolü de ciddi şekilde sorgulanıyor. Sanayi devriminde, insanlar mezun oldukları alanda çalışmaya başlıyor ve oradan emekli oluyorlardı; öğretmen olarak başlayıp öğretmen olarak emekli oluyorlardı. Değerli katılımcılar, bugün bunun örneklerini görmeye başladık. Önümüzdeki dönemlerde, artık insanların normal olarak altı ayrı iş yaparak emekli olacaklarına dair öngörüler var. Dolayısıyla, biz okul yapılanmasını da buna göre çeşitlendirmek zorundayız.

Bu çeşitlendirme meselesi üzerinde hassasiyetle durmak istiyorum, Sayın Başkan da vurguladı, hassasiyeti için ayrıca teşekkür ediyorum. ‘Eğitim si-

yaseti’ ifadesi “Polis” kelimesini ben- ce tam karşılamıyor. ‘Polis’ kelimesini kullanmış olmaları çok önemli, çünkü eğitim programları daha demokratik ülkelerin, eğitim politikaları ise daha diktatöryal ülkelerin tercih ettikleri yaklaşımlar. Bu bakımdan, her ne kadar ‘siyaset’ kelimesi de tam karşılığı değilse de, ben “Polis” kelimesini ‘program’ gibi düşünüyorum. Yani eğitim programları; aslında o da tam tekabül eden bir kelime değil. Bulara ‘eğitim siyaseti’, ‘eğitim programları’ çerçevesi içinde odaklanılması doğru bir yaklaşım olacaktır. Çeşitliliğe önem vermeliyiz. Önümüzdeki dönemlerde bu çeşitlilik ister istemez bizi başka alanlarda da zorlayacak.

Ben biliyorum ki TED mezunu çok sayıda öğrenci, uluslararası sınavlara giriyorlar ve bu uluslararası sınavlardan aldıkları derecelere göre dünyanın herhangi bir ülkesine gidip kayıt yaptırabiliyorlar. Mesela, niye bu sınavlardan elde edilen başarıyla Türk yükseköğretim kurumları öğrenci almasın? Ben önümüzdeki günlerde bunun mümkün olacağını zannediyorum ve bu, işte bir çeşitliliği getiriyor beraberinde. Çünkü bizim sınav sistemimiz bu çeşitliliğin önünü tıkayan en önemli faktörlerden bir tanesi. Çünkü çocuk farklı meraklarla girebileceği bir yükseköğretim sınavında, bugünkü yapı itibarıyla başarısız olmaya mahkûm. Son derece standart, son derece belli ve üzülerken belirtelim ki tekrara ve ezberciliğe dayalı bir yaklaşım. Bunun neticesinde maalesef bunu yakalayamıyoruz.

Ben, sanatla ve sporla uğraşan bir uzmandan dinledim bunu, diyor ki: “Türkiye’de lise 2. sınıfa kadar, şimdi lise 3.

Önümüzdeki dönemlerde, artık insanların normal olarak altı ayrı iş yaparak emekli olacaklarına dair öngörüler var. Dolayısıyla, biz okul yapılanmasını da buna göre çeşitlendirmek zorundayız.

Bu denge, çağdaş olanla geleneksel olanı yahut ulusal olanla evrensel olanı belli ölçüler içinde buluşturacak ve buradan tek tip insan yetiştirmeye karşı, çeşitliliği de özendiren yeni bir eğitim anlayışını telkin edecektir.

sınıfa kadar çok canlı bir spor hayatı ve sporcu hayatı var. Ama o son sene-ye gelindiğinde, aile öğrenciye ‘Hadi bakalım, buraya kadar yattın, yeter! Şimdi oturacaksın ve üniversiteye hazırlanacaksın...’ diyor. Hâlbuki biz çok iyi biliyoruz ki gelişmiş ülkelerde, bu manadaki faaliyetler sınavlarda artı değer olarak bizim karşımıza çıkıyor. Bizde bıçakla kesilir gibi kesiliyor, yeteneği olan gençlerimizin konumunu daha ileriye taşıyamıyoruz. Onun için, ben bu toplantıdan bir denge kararının çıkacağını büyük ölçüde öngörüyorum. Bu denge, çağdaş olanla geleneksel olanı yahut ulusal olanla evrensel olanı belli ölçüler içinde buluşturacak ve buradan tek tip insan yetiştirmeye karşı, çeşitliliği de özendiren yeni bir eğitim anlayışını telkin edecektir.

Biliyorum ki Sayın Bakan da, toplantıya katılan Millî Eğitim Bakanlığı’nın yahut Yükseköğretim Kurumu’nun uzmanları da, bir aşamada bu bilgileri kendi kurumlarına taşıyacaklardır. Burada üretilen bu düşüncelerin, bu dört duvar arasında kalmayacağını, önce-

likle TED Kurumu aracılığıyla, kendi okullarına, öğretmenlere yönelik tavırlarıyla, Türkiye’ye ve mevzuata yönelik tavırlarıyla da gene bütün ülke sathına yayacaklarını düşünüyorum.

Ben de, başta Selçuk Bey olmak üzere, emeği geçen herkesi kutluyorum ve iyi sonuçlarla bu faaliyet eğitim dünyamızı zenginleştireceğimizi düşünüyorum.

Saygılarımla. (Alkışlar)

YALIN AKÇEVİN – Açılış konuşmaları için Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Sayın Prof. Dr. Mehmet İsen’e teşekkürlerimizi sunuyor ve bugünün anısını, kendilerine takdim etmek üzere Sayın Selçuk Pehlivanoglu’nu davet ediyoruz... (Alkışlar)

EKİN DOLGUN – Sayın konuklarımız, yarım saatlik bir kahve arası vereceğiz.

Kahve arasında TED Ankara Koleji Vakfı Özel Ortaokulu öğrencilerimizden Arda Ege Yeşiltepe sizlere bir bateri gösterisi sunacaktır.

I. Oturum Açılma Saati: 11:00

“AMERİKA’DA EĞİTİM POLİTİKASI, EĞİTİM POLİTİKASI İLE SİYASETİN İLİŞKİSİ”

Grover (Russ) WHITEHURST

EKİN DOLGUN - Değerli konuklarımız, hepimiz tekrar hoş geldiniz.

Şimdi de Grover Whitehurst’tan “Amerika’da Eğitim Politikası, Eğitim Politikası ile Siyasetin İlişkisi” konulu konuşmasını dinleyeceğiz.

Aynı zamanda Brownn Eğitim Politikası Merkezi Müdürü olan Whitehurst, Eğitim Araştırmaları ve Politikaları konusunda, gerek Amerika Birleşik Devletleri’nde gerekse dünya çapında saygın ve etkili bir liderdir.

Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Eğitim Bilimleri Enstitüsünün ilk Müdürü olarak, Eğitim Araştırmalarının Kalitesi, Uygunluğu ve Kullanılması konularındaki dönüştürücü etkileriyle tanınmaktadır.

Enstitü Başkanlığı sırasında, çok sayıda ödüle layık görülmüştür. İnternet üzerinden yükseköğretim seviyesinde eğitim verilmesi konusuna da öncü olan Sayın Whitehurst’ü kürsüye davet ediyoruz...

GROVER (RUSS) WHITEHURST (Bush Dönemi Eğitim Danışmanı ve Brokings Enstitüsü Eğitim Politikası Direktörü) - Günaydın. İnteraktif olmaya alışığım, bu nedenle sizden bir şey yapmanızı istediğim zamanlar olacak, oturumun sonunda da soru ve cevap için fırsatımız olacak. Umarım ya İngilizce biliyorsunuzdur ya da tercü-

me cihazınız vardır.

Burada olma fırsatını verdikleri için, Türk Eğitim Derneği’ne teşekkür etmek isterim. Bu benim Türkiye’ye ilk gelişim. Güzel bir ülkeniz var ve son birkaç gündür burada olmak benim için çok ilginçti. Ve ayrıca, Türk Eğitim Derneği’ni 85. yılı için tebrik etmek isterim. Tebrikler! Genç dansçılara da takdirlerimi bildirmek isterim; özellikle ikinci danslarının “Hit the Road Jack!” şarkısı hoşuma gitti. Şimdi yetkin bir adam ve avukat olan büyük oğlum arabamın arka koltuğunda okula götürürken, “Hit the Road Jack!” şarkısını söyledik.

Programınızdaki konuşmamın başlığı temel bir başlıktı, şimdi size asıl başlığı vereyim. Bugünkü konuşmamın başlığı “Öğrenen topluma doğru: kanıta dayalı eğitim”. Lisansüstü çalışmamdaki profesörüm, bir konuşma yaparken, “Onlara ne anlatacağınızı anlatın, anlattıktan sonra da, onlara ne anlatmış olduğunuz anlatın.” demişti. Ben de, en azından, birinci bölümde onun talimatına uyayım ve ne hakkında konuşacağımı sizlere anlatayım.

Nasıl çalıştığını saptamak için, deneme yanılmanın sistematik kullanımının, son 100 yıl boyunca nasıl insan gelişiminin dramatik aşamasının temeli olduğunu tartışmak istiyorum. Ame-

Deneme yanılmanın sistematik kullanımının, son 100 yıl boyunca nasıl insan gelişiminin dramatik aşamasının temeli olduğunu tartışmak istiyorum.

*Grover (Russ) WHITEHURST
Bush Dönemi Eğitim Danışmanı ve
Brokings Enstitüsü Eğitim Politikası
Direktörü*

Uzun deneme yanılma süreçlerini göremeyiz. Çöken kubbeleri göremeyiz. Hatalı karışımı çimentoyla kayaların bir araya getirilmesini ve bu nedenle duvarın yıkıldığını göremeyiz. Bizim göremediğimiz şey, uzun deneme yanılma sürecidir.

rika'dan dünyanın bu bölgesine gelen bir ziyaretçiyi çarpan şeylerden birisi, antik kalıntılardır. ABD'de hiç antik eserimiz yok, en azından varsa da yazılmamış ya da gömülüdür. Durum böyleyken, insan sürekli olarak, 1000 yıl önce, 1500 yıl önce, 2000 yıl önce yapılmış hayret verici şeylerle karşılaşılıyor.

Ve soru şu; nasıl yaptılar? Neredeyse, mucize gibi bir şey. Birkaç gün önce İstanbul'da Sultan Ahmet Camii'nde dim, muhteşem bir kubbesi var. Bunu nasıl yaptılar? Akıl almaz bir şey. Görünür tarih ve antik eserlerde görmediğimiz birçok başarısızlık vardır. Uzun deneme yanılma süreçlerini göremeyiz. Çöken kubbeleri göremeyiz. Hatalı karışımı çimentoyla kayaların bir araya getirilmesini ve bu nedenle duvarın yıkıldığını göremeyiz. Bizim göremediğimiz şey, uzun deneme yanılma sürecidir. Doğru yapma çabası, başarısızlık, o deneyimden öğrenme, daha iyisini yapma sürecidir. Yakın zamanlara kadar bu geliştirme süreci sistematik değildi.

Benim dedem çiftçiydi ve 19. yüzyılda doğmuştu. Çiftçilik eski zamanlara kıyaslandığında önceki yüzyıllarla az çok aynıydı. Çiftçiler belki de farklı bir şeyler denerler, biraz daha iyi ürün alınan komşu çiftliği gözlerler ve onu taklit etmeye çalışırlardı. Ama süreç sistematik değildi ve olağanüstü yavaştı. Son 100 yıl veya yaklaşık o kadar bir sürede, gelişim dramatik olmuştur. Bu gelişimin, tıpta, tarımda ve iş hayatındaki geçmişinden ve ekonominin bu sektörlerin deneyimlerinden nasıl öğrenileceğinden bahsedeceğim. Eğitimin kanıta dayalı uygulamalarla nasıl değişmiş

olduğunu ve yakın zamanlarda da nasıl bir dönüşüm dönemine girmiş olduğunu anlatacağım. ABD'deki öğrenen toplumdan, kanıta dayalı eğitimden iki örnekle, size politika ve uygulama açısından ürün örnekleri vermek istiyorum. Binlercesini verebilirim ama bu iki örnek öğretmenler ve okullar arasında seçim ve rekabeti anlatacağım. Son olarak da kanıta dayalı eğitimde, öğrenen bir toplumu desteklemek için kanımca neyin gerekli olduğunu anlatacağım. Eğitim politikası ve uygulamasının, yoğunlukla içeriksel olmadığı iddiasıyla düşüncelerimin tümünü ifade etmeye çalışacağım.

ABD, Minneapolis'te işe yarayan, Mississipi'de işe yaramayabilir. Birleşik Devletler'de işe yarayan, Türkiye'de işe yaramayabilir ve aslında işe yaraması olası değildir. Şu anda benim yaptığım ABD'den örnekler vermek. Ama bu örneklerden öğreneceğinizi, Finlandiya, Kanada, BAE veya başka ülkelerin ne yaptıklarını doğrudan tercüme etmekle değil, kendi deneyimlerinizden öğrenmenizi umut ederim. Çünkü öğrenme süreci, örneklerle göstermeye çalışacağım üzere, deneme yanılma yolu ve bir durumda işe yarayan bir şeyin bir başka durumda işe yaramayabileceği üzerine kuruludur.

Öyleyse, neyin işe yaradığını öğrenmek üzere sistematik deneme yanılma uygulamasının kayıtlı tarihçesindeki genel kabul görmüş ilk olayla başlayalım. Bunu, İngiliz hekim James Lind'in 1753 yılında yayınlanmış kitabından, "A Treatise of the Scurvy" den ("İskorbüt Tezi") alıntı yapıyorum. İskorbüt, bilebileceğiniz üzere, yüzyıllar önce, özellikle gemilerde bulunan denizci-

lerin karşılaştıkları, acı çektiren, öldüren, çok hasta eden ve aciz bırakan bir hastalıktır. İşte, 1753 yılında Lind'in dedikleri: "20 Mayıs 1747'de Salisbury'nin güvertesindeki on iki iskorbüt hastasını seçtim. Durumları, benim de olabileceğime benzerdi. Hepsinde de genel olarak kokuşmuş diş etleri, lekelere, bitkinlik ve dizlerinde halsizlik vardı. Ön ambarda, hastalar için uygun bir bölümde hepsi bir arada yatıyorlardı. Ve ortak bir diyetleri vardı: sabahları şekerle tatlandırılmış su lapası; akşamları taze koyun suyuna çorba; sonrasında ise şekerle kaynatılmış bisküvi ve şarap veya benzeri şeyler."

Ve işte, deneme yanılma ile sistematik olarak öğrenme çabası. Lind şöyle diyor: "Benim yaptığım şuydu. İki kişiye, kişi başı günde dörtte bir galon elma suyu verdim. Diğer ikisi, günde üç kez iki yemek kaşığı sirke içti. En kötü durumdaki iki hastaya deniz suyu diyeti verdim. Diğer ikisinden her birine her gün iki portakal ve bir limon verdim. Geri kalan iki hasta da hastane doktoru tarafından önerilenleri aldılar. Sonuç şöyleydi: En ani ve görünür iyi etkiler portakal ve limon kullanımından alınmış, bunları alan hastalardan biri altıncı günün sonunda göreve hazır hale gelmişti. Diğerleri, durumuna göre en iyi iyileşme gösteren olmuş ve hastaların geri kalanına bakmakla görevlendirilmişti."

İşte bu, daha 1750'lerde neyin işe yaradığının sistematik denemesinin ilk örneğidir ve aslında bu, insan gelişimi açısından daha sonra olacaklar için temeldir. Araştırma metodolojisi konusunda eğitilmiş olanlarınız hemen, Lind'in deneyiminin sahtekârlık olduğunu iddia edebilirler. En kötü durum-

daki iki hastayı aldı ve onlara bir tedavi uyguladı; daha iyi durumdaki hastalar için başka bir tedavi uyguladı. Ve istatistik tutmadı. Sonuç olarak, iki hastanın daha iyi olduğu da onun kararıydı, bu durum test edilmemişti.

1925 yılında, önce, Sir Ronald Fisher "Araştırmacılar için İstatistik Metodu" adlı kitabında sonuçlardaki hata ve değişkenlikten kaçınmak için randomizasyon kavramını geliştirdi ve istatistik yapılması ihtiyacını ele aldı. Fisher'in yöntemleri tarımda kullanım için geliştirilmişti. Şimdi o zaman karşılaşılan sorunu ele alalım. Varsayalım ki belli bir kimyasal bileşenin bitkiler için başarılı bir gübre olup olmadığıyla ilgileniyoruz. Sonuçta, elde bazı tohumlar var ve tohumları iki ekim alanına ekliyoruz. Bu alanlardan birine gübre koyuyoruz, diğer ekim alanı bizim için kontrol grubu oluyor ve bitkilerin, gübreli ekim alanında gübresiz alandan daha hızlı veya daha fazla büyüüp büyümediğini karşılaştırıyoruz. Burada, yanlış olan bir şeyler var. Yanlışlık, gübreli bitkilerin olduğu ekim alanının belki daha fazla güneş ışığı almış olabileceğidir. Belki daha iyi sulanmıştır. Belki, içinde daha önceden başka bitkiler vardı ama diğerinde yoktu. İşte, bu basit karşılaştırma yanıltıcı olur çünkü bitkileri gübreleme durumu ekim alanının coğrafik yeri ile karıştırılmıştır.

Fisher'in yaptığı ise, bu sorunun nasıl çözüleceğine işaret etmek olmuştur. Şunu önermiştir: "Sadece 2 tane değil, 20 ekim alanı alalım. Ve bu alanların rastgele 10 tanesini gübreleyelim ve diğer 10'unu gübrelemeyelim. Bundan sonra elde ettiğimiz sonuçlar tamamen, gübrenin olmasına veya olmamasına göre yorumlanabilir çünkü ürünü et-

1925 yılında, önce, Sir Ronald Fisher "Araştırmacılar için İstatistik Metodu" adlı kitabında sonuçlardaki hata ve değişkenlikten kaçınmak için randomizasyon kavramını geliştirdi ve istatistik yapılması ihtiyacını ele aldı.

Tarımsal ekim alanlarının bütünlüğünü korumak için, bir bina inşaatında gereken milyon dolarlık yatırımlardan daha fazlasını yapmalarına neden olacak kadar üniversitenin DNA'sına sıkıca gömülmüş olan şey, işte bu kültürdür.

kileyebilecek gün ışığı, sulama ve diğer faktörlerdeki farklar, randomizasyonla kontrol edilmiştir.” VeFisher, randomizasyonun kendisi hata şansını içerdiğinden, gübreli ve gübresiz alanlar arasında elde ettiğimiz farkların şansla elde edilebilecek olandan daha büyük olup olmadığını bize anlatabilecek istatistikleri hazırlamıştır. Fisher'in bu randomizasyon yaklaşımı ve denemesi, bu güne kadar eğitimde ve neredeyse her alanda neyin işe yaradığını belirlemede hedef standart olmuştur. Neyin işe yaradığı sorusunu cevaplamadaki diğer girişimler, randomizasyon denemesinin hedef standardının tahminleridir. Bunlar arasında iyi tahminler de kötü tahminler vardır ama bunların hepsi tahmindir.

Champaign Urban'da İllinois Üniversitesi'nde öğrenciyken, randomizasyon yönteminin önemi bana anlatılmıştı. Orada lisansüstü öğrencisiydim ve oraya vardığım zaman, yeni bir kütüphaneye inşa ediyorlardı. Beni şaşırtan şey, kütüphanenin yer altında inşa edilmesiydi. Birinci katta girişi vardı ve sonra geri kalan her şey sekiz kat halinde yer altındaydı. “Bir kütüphaneyi neden yer altında inşa edersiniz ki?” diye sordum. Cevap, İllinois Üniversitesi, Ziraat Fakültesi'nin Amerika'daki ilk deneysel ekim alanlarını kurmuş olmasıydı ve bunlar kütüphanenin inşaat sahasının yanında idiler. Bu deneysel tarımsal ekim alanları yüzlerce yıldır oradaydılar. Eğer yer üstünde bir kütüphane inşa edilmiş olsaydı, ekim alanları üzerine gölge yapar ve yüz yıldır toplanmakta olan sürekli verileri kesintiye uğrattırdı. Bunun bana öğrettiği, konuşmamda daha sonra ele alacağım gibi, konunun ve deneme-yanılma yoluyla öğrenme

kültürünün değeridir. Tarımsal ekim alanlarının bütünlüğünü korumak için, bir bina inşaatında gereken milyon dolarlık yatırımlardan daha fazlasını yapmalarına neden olacak kadar üniversitenin DNA'sına sıkıca gömülmüş olan şey, işte bu kültürdür.

Bu sistematik deneme yanılma yoluyla öğrenme çabasından, tarımdan ne elde ederiz? ABD'de, 1950 ve 2000 yılları arasında verimlilikte %300'lük muazzam bir artışla mısır ürünü alınmıştır. Verimliliği ölçmenin çeşitli yolları vardır. Birisi, belli bir aktiviteye katılan nüfusun yüzdesi ki, eğer düşerse ve ürün aynı kalırsa, daha yüksek verimliliğe sahipsiniz demektir. ABD'de, 1900'de çiftçilikle uğraşan nüfusun yüzdesi %70 idi; bugünse, %2'dir. Demek ki, sistematik deneme yanılma uygulamasından öğrenmemize bağlı olarak, tarımdaki verimlilikte muazzam artışlar gördük.

Tıpta ve sağlık hizmetlerinde durum nedir? Tüberküloza bir tedavi olarak Streptomisin randomizekontrol deneyi Britanya'da 1947'de başlamıştı. Yani sadece 60 yıl kadar önce, tıpta ilk randomize kontrol deneyi örneği gerçekleşmiştir. Bu ilk deney, iyi uygulanmış ve iyi belgelenmişti; hastalar tedavi görecektir/görmeyecek diye yazı-tura yoluyla rastgele seçilmişti. Tedavinin çok etkili olduğu görülmüş ve kuşkusuz, tüberkülozdan ölümleri önemli ölçüde azaltmıştır. Bu örnek, randomize kontrol deneyinin eğitim alanı dâhil, genel olarak nasıl uygulanması gerektiği konusunda bir mihenk taşı olarak durur.

Şimdi, tıptaki sistematik deneme yanılma yoluyla öğrenmeden ortaya çıkan nedir? Son yüz yılda insan ırkının or-

talama ömrü, yılda 3 ay kadar artmıştır. Her dört yılda bir, ortalama insan ömrü bir yıl kadar artmaktadır. Gerçekten şaşırtıcı bir gelişme. ABD'de, insan ömrü son 100 yılda %50 artmıştır. İnsan ömründe 25 yıldan fazla bir artış. İlaç endüstrisindeki randomize deneylerin çoğu ABD'dedir ve dünyaya, bir ilacın piyasaya çıkmadan önce kamu sağlığı, diyet, sigara alışkanlığı için etkili olduğunu sistematik randomize deneyiyle göstermek zorundasınız. Bu tıpta sistematik deney yoluyla öğrenmenin son uygulamalarından, çok sevdiğim birisi, çünkü çok detaylı ve çok düşük maliyetlisi. ABD'de, hastane kaynaklı enfeksiyonlar, önde gelen dördüncü ölüm nedenidir. Hastaneler çok tehlikeli yerlerdir; giderseniz, orada enfeksiyon geçirir ve ölürsünüz. Bu durum, yılda kırk milyar dolar harcanmasına neden olmaktadır. Bu enfeksiyonların çoğu, bir hastadan ellere enfeksiyon alan, başka bir hastayı görmeye giderken koridorda birisiyle el sıkışarak enfeksiyonu yayan sağlık çalışanlarından dolayı, insandan insana geçmektedir. Ellerini yıkamak dâhil olmak üzere, sağlık çalışanlarının işlem sonrası izlemek zorunda oldukları ve birbirlerini kontrol ettikleri basit bir kontrol listesi yönteminin sistematik olarak uygulandığı hastanelerde enfeksiyon oranı sifıra düşmektedir. Böylece basit bir kontrol listesi uygulaması kullanılması sonucunda, önde gelen ölüm nedenlerinden dördüncüsünde sifıra ulaşırsınız. Bu randomize deneylerle gösterilmiştir.

Şimdi, kendi işimize döneyim. Kaçınız Google arama motorunu biliyorsunuz? Yani, herkes Google'ı biliyor mu? Tamam. Güzel. İşte bu Google, yılda

12 binden fazla deney yapar. Reklam pencereleri sayfanın sağ tarafında mı açılınsın yoksa sol tarafında mı; kalın mı yoksa italik mi olsun; ne kadar uzun olsun; üstüne tıkladığınızda ne olur; ne kadar sürer... Google tasarımının her yönü, aldıkları sonuçlara göre sistematik olarak değiştirilir. Bu 12 bin üstündeki deneyin yaklaşık %10'u, olumlu farklılıklar üretir ve onlar da uygulamalarını değiştirirler. Genel olarak, uluslararası arenadaki rekabetçi işletmeler, ticari uygulamaları saptamak için neyin işe yaradığı konusunda sistematik kanıt toplamanın başka yollarından daha çok, giderek daha fazla şekilde randomize deneylere yönelmektedir. Büyük bir uluslararası kredi kartı şirketi olan Capital, 1 yılda 60 bin üstünde deney yapmaktadır. Size mavi bir zarf içinde bir teklif gönderirlerse, mavi zarfın beyaz zarfa göre daha çok işe yarayıp yaramadığını test etmişlerdir. Ve başarılarının nedeninin, kendi ticari uygulamalarının sistematik deneysel özelliği olduğuna inanırlar.

Las Vegas kumarhanelerle doludur; oradaki en büyük kumarhanelerden biri olan Harrah's'taki bir yöneticiden size bir alıntı vereyim. Las Vegas, bileceğiniz üzere, çölün ortasındadır. Ve müşterileri bulmanın tek yolu, onları California'dan çekmektir. Öyleyse, California'daki belli bir nüfusa otel odası ücretlerinde bir indirim teklifi gönderecek olsanız, bu işinizi artırır mı? Bu deneyleri kendi müşteri listelerinden rastgele seçim yoluyla yapmaktadırlar. Rastgele seçilmiş alt örneklere teklif gönderip, sonuçları seçilmemiş olanlarla karşılaştırmaktadırlar. İşte, Harrah's müdürünün söyledikleri: “Harrah's'taki işinizi kaybettirebilecek üç

Genel olarak, uluslararası arenadaki rekabetçi işletmeler, ticari uygulamaları saptamak için neyin işe yaradığı konusunda sistematik kanıt toplamanın başka yollarından daha çok, giderek daha fazla şekilde randomize deneylere yönelmektedir.

Kanıt dayalı eğitim nedir? Politika üretmek ve kararları uygulamak için hali hazırda mevcut olan en iyi deneysel kanıtların kullanılmasıdır.

şey vardır: kadınlara taciz, para çalma ve bir kontrol grubunuzun olmaması". Deneyimden öğrenmeye işte bu denli önem vermektedirler.

Şimdi, eğitime geleyim. 1971 yılında, Başkan Reagan'ın Okulların Finansmanı Komisyonu, eğitimde neyin işe yaradığı hakkında bilinenlerin bir araştırmasını canlandırmak için, RAND kurumunu görevlendirdi. Finans komisyonu için, eğitim fonlarındaki harcamalardan hangi yatırımların neden sonuç verdiği, hangilerinin neden vermediğini öğrenmek istiyordu. Bu nedenle, RAND'dan, nelerin işe yaradığını, nelerin yaramadığını belirlemesini istediler. Bu sayede, finansmanın hangi yönde ele alınması, fonun artırılması konusunda Başkan'a tavsiyede bulunabileceklerdi. RAND'ın 1971 raporunda vardığı sonuç araştırmanın, 1971 yılında öğrenci sonuçlarında kalıcı ve belirsiz fark yaratacak hiç bir şey bulmadığıdır. Yaklaşık 30 yıl sonra, 1999 yılında, ABD'deki ulusal bilim akademileri eğitim araştırması hakkında benzer bir rapor hazırlamak üzere görevlendirilmiştir. İşte vardıkları sonuçtan doğrudan alıntı: "Çarpıcı bir gerçek; savunma, sağlık hizmeti veya sanayinin aksine, karmaşık eğitim dünyasının güçlü bir araştırma temelini ve başka hiç bir alanın, politik tercihe karar vermek için bu denli yoğun kişisel deneyim ve ideolojiye ve başka hiç bir alanda, araştırma temelini bu kadar yetersiz ve az kullanıldığına şahit olunmamıştır." 1971 yılındaki araştırmada da olduğu üzere, eğitimde ne yapılacağı hakkındaki araştırmalardan bir şey öğrenmiyoruz. Eğitimde 20. yüzyıldaki üzücü duruma kıyasla, 21. Yüzyılda bu konuda araştırma patlaması yaşanmış-

tır. Ve söz konusu araştırmalar, bir ilk olarak, kanıt dayalı eğitim için bir alt-yapı sunmaktadır.

Kanıt dayalı eğitim nedir? Politika üretmek ve kararları uygulamak için hali hazırda mevcut olan en iyi deneysel kanıtların kullanılmasıdır. Yani, örnekteki kumarhane müdürü gibi, müşteri çekmek için hangi tekliflerin gönderileceğine veya insanları kumar oynamaya teşvik etmek için kumarhane üzerindeki aydınlatmanın nasıl olması gerektiğine karar vermek için en iyi kanıtlar kullanılır. Eğitimde de, uygulamada politikalar hakkındaki kararlar, neyin en iyi şekilde işe yaradığının kanıtlarına dayanmalıdır. Kanıt dayalı eğitim, kanıt stoku gerektirir. Onları kullanabilecek olanlar için söz konusu kanıtları analiz etme ve yayma süreçleri gerektirir. Ve en önemlisi, uygulama ve politikalara etki edebilecek konumda olanların kanıtları talep etmesini gerektirir.

Size iki örnek vereceğimi söylemiştim; biri seçim ve rekabet, diğeri öğretmenler hakkında. Öğretmenlerle ilgili örnekle başlayacağım. 2002 yılında, araştırma değerlendirme ve istatistikten sorumlu olarak, ABD Eğitim Bakanlığı'nda, Bakan Yardımcısı düzeyinde çalışmaktaydım. Beyaz Saray, öğretmen niteliği hakkında bir konferans düzenledi. Ve benden de, öğretmen niteliği hakkındaki araştırmalardan bildiklerimi dinleyicilere sunmam istendi. İyi bir sunum yaptığımı sanıyorum çünkü sonradan eleştirilmedim ve o rolde eleştirilmek çok kolaydı. Orada neler söylediğimi anımsamak için, buraya gelmeden önce o konferansta sunduğum PowerPoint dosyama göz

atmıştım. Daha önce de söylemiş olduğum gibi, öğretmenler hakkında üç şey biliyoruz. Önemli olduklarını biliyoruz ve aslında, önemli olduklarını ortaya koyan araştırmalar da var. Ama bu, nefes almak için oksijenin bulunmasının önemli olduğunu söylemek gibi bir şey. Çok açıkça olan bir şey var; araştırmacıların bize çok fazla şey söylediğinden emin değilim. Şimdi size sormak isterim: Hayatınızda, üzerinizde bir etki yapmış, halen hatırlayabildiğiniz bir öğretmen varsa elinizi kaldırın.

Evet, neredeyse herkes.

Ya aksini sorarsam; başka hiç bir kişinin olmasını istemeyeceğiniz kadar korkunç bir öğretmen hatırlayabiliyor musunuz? Evet. Demek ki, güçlü sezgilere sahibiz. Araştırmanın bize anlattığı şey, sezginin doğru olduğudur; iyi ve kötü öğretmenler vardır ama bildiğimiz hepsi bu kadar. Biliyoruz ki, ABD'deki öğretmenlerin niteliği, üniversiteye giriş notlarıyla ölçüldüğü kadarıyla giderek kötüleşmektedir. Geriye gidersek, kadınların yapabildiği tek mesleğin öğretmenlik ve hemşirelik olduğu zamanlarda, en iyi ve en parlak kadınlar öğretmenliğe ve hemşireliğe gidiyorlardı. Ve şimdi, ekonominin geri kalanına bu kapılar açıldıkça ve kadınlar emek gücü içinde istihdam edilebilir oldukça, artık öğretmenliği daha az tercih etmeye başlıyorlar ve öğretmenlik mesleğine girenlerin niteliği düşüyor. Bunu, 2002 yılından biliyoruz. Ve bildiğimiz üçüncü şey, iyi bir ders programı tüm öğretmenlerin performansını yükseltir. Yükselen dalgalar tüm gemileri kaldırır. Bu nedenle, tüm öğretmenlere çalışacakları iyi şeyler verecek olursanız, iyi geçirecekleri olmadığı zamanlara kıyasla daha iyi sonuç

almaları beklenir. Bizim, 2002 yılında ABD'de öğretilen işte bu. O zamanki politika neydi? "Arkada kalan çocuk olmayacak" yasası olarak adlandırılan yeni bir federal yasayı yeni geçirmiştik. Ve bu yasada, öğretmenlere odaklanan önemli bir bölüm vardı ki tamamen siciller hakkındaydı. Amaç, her çocuk ve her sınıfın, iyi sicili olan, bir öğretmen eğitim kurumundan gelen ve onaylı bir öğretim diplomasına sahip öğretmeni olmasıydı. Geçici sertifikaları olan ve öğretmen olarak eğitilmemiş öğretmenlerin olması fikri, çocuklar açısından iyi değildi. Bu nedenle, her çocuk, öğretmen sicili tam, nitelikli bir öğretmene sahip olmalıydı. 2002 yılı, hem bildiklerimizin hem de politikanın ABD'de sunulduğu yıl olmuştur.

Ya şimdi neler biliyoruz? Son on yılda, öğretmenler hakkında yeni neler bildiğimiz konusunda saatlerce konuşabiliriz. Öğretmenlerin önemi konusunda bildiğimiz şeylerden biri, sadece onların önemli oldukları değil ama ne kadar önemli olduklarıdır. Biliyoruz ki, ABD'deki dördüncü ve beşinci sınıf çocukları, dokuz ve on yaşındalar. Bir an için aklınızda çan şeklinde normal bir eğri getirecek edecek olursanız, bir çocuk için o egrideki 25. yüzdede yer alan bir öğretmene sahip olmakla, egrideki 75. yüzdede yer alan bir öğretmene sahip olmak arasındaki fark; bir yıllık bir kurs süresince, yılda dört aylık öğrenme farkıdır. Ortalama altındaki öğretmenin sınıfındaki çocuklar yılın sonunda, ortalama üstündeki öğretmenin sınıfındaki çocuklardan dört ay geridedir. Bu, rastgele atamayla olur; demek istediğim, iyi öğretmen olarak görünen öğretmenlerin iyi çocuklar yetiştiriyor gibi görüldüğü gerçeğiyle,

İyi bir ders programı tüm öğretmenlerin performansını yükseltir.

Öğretmenlerin iyi sicile sahip olmalarından emin olan 2002 yılındaki tüm vurgunun, kötü bir politika olduğu ortaya çıkmıştır.

ön yargılı olarak bunu söylemek değildir. Çocuklar aynen Streptomisin deneyinde olduğu gibidirler; ortalama altında olarak bilinen öğretmenlere karşın, geçmiş performanslarına dayanarak iyi olarak bilinen öğretmenlere rastgele verilmektedirler. Dört ay! ABD'de okul yılı 9 ay sürer; öğretmen farkları nedeniyle bir yıllık eğitim boyunca neredeyse yılın yarısı kadar fark oluşur. Beşinci sınıftaki bu farkların, öğrenci sonuçları üzerinde uzun vadeli etkileri olduğunu biliyoruz. New York, öğrencileri yirmi yıl boyunca tek tek takip eden ve bu öğrencilerin kimliklerini zekice, yirmi yıl sonra federal vergi kayıtlarına iliştiirebilen bir veri sistemine sahip ve bu avantajını kullanarak New York kentinde yapılan çok çarpıcı bir araştırma bulunuyor. Yani, bir zamanlar beşinci sınıftaydınız, şimdi 30 yaşındasınız; vergi beyannamelerinize bakabilir ve ne kadar kazandığınızı görebilirim; beşinci sınıfınıza kadar geri gidebilir ve sizin ortalama üstünde mi yoksa ortalama altında bir öğretmeniniz olduğunu sorabilirim. Öğretmen etkinliğindeki sınıf farklarına dayanarak, 35 yaş veya üstü insanların üniversiteye gitmiş olmaları az veya çok olasıdır ve etkin bir beşinci sınıf öğretmenine sahip olmuşlarsa, daha fazla para kazanıyorlardır. ABD'de şimdi, hayatınız boyunca en azından 30 öğretmeniniz oluyor. Üniversiteye gitme oranlarındaki ve etkili bir öğretmene dayalı emek piyasası getirilerindeki farklar zaten çarpıcı derecede. Bu farkların bir de 13 yıl boyunca biriktğini düşünün. Gerçekten etkili 13 öğretmenin, sonuçlarda şaşırtıcı farklar yapması neredeyse kesin olurdu. Şimdi biliyoruz ki, ABD'de siciller artık fark yaratmıyor. Öğretmenlerin

iyi sicile sahip olmalarından emin olan 2002 yılındaki tüm vurgunun, kötü bir politika olduğu ortaya çıkmıştır. Sistematik araştırmalarla şimdi biliyoruz ki - Amerika'da "Amerika için öğret" denilen ve Britanya'da "önce öğret" denilenler gibi çok radikal giriş yollarına karşın - öğretmenlerin bir öğretmenlik diploması olmadan öğretmeye başladıkları ve öğretmenlik yaparlarken bazı dersler alarak, öğretmenlik mesleği, geleneksel öğretmen eğitimi, alternatif sertifikasyon programlarına giriyorlar. Temelde, öğrenciler için hepsi de aynı sonuçları vermiştir. "Amerika için öğret" veya "Önce öğret", öğrencilerin özel bir diploma olmadan veya öğretmenlikte eğitim almadan yüksekokuldan mezun olup, iki yıl süreyle bir sınıfa gönüllü öğretmen oldukları ve aldıkları tek eğitimin, öğretmeye başlamadan önce 6 haftalık yaz okulu olduğu bir programa sahiptir. Bu öğretmenlerin, geleneksel eğitim görmüş öğretmenlere göre, matematikte daha başarılı ve okumada ise eşdeğerde öğrenciler yetiştirdiklerini gösteren randomize deneylerin sistematik sonuçları mevcut. Şimdi, ABD'deki tüm politika vurgusu diploma ve sicille ölçülen öğretmen kalitesinden, iş performansı ile ölçülen öğretmen etkisine kaymış durumdadır. Öğrendiğimiz şey, nerede eğitildikleri veya hangi diplomaya sahip olduklarına dayanarak, kimin iyi öğretmen olacağını söyleyemeyeceğimizdir. Kimin iyi bir öğretmen olduğunu anlayabilmemizin tek yolu, kimin iyi öğretmen olduğunu görmektir. Sınıftaki geçerli performans, sınıftaki gelecekteki performansın en iyi tahmin unsurudur. Bu nedenle, politika önemli ölçüde değişmiştir. Obama yönetimi eyaletleri teşvik etmiştir. Eğitimden federal hükümet

değil, 50 eyalet sorumludur. Ama federal hükümet, eyaletlerin kullanacağı önemli bir finansal ödül sağlamıştır. Bu seçim, anlamlı öğretmen değerlendirme sistemlerini yerine oturtmuştur. Bu sistemler, daha etkili öğretmenleri gerçekten kötü olanlardan ayırt etme potansiyeli olan ve kötü olanlara gerçekten etkili öğretmenler olma yolunda kariyer ilerlemesi ve daha fazla ücret sağlayan ve kötü öğretmenleri ise (yüzde 25 değil de yüzde 5 içindeki öğretmenleri) okulda çalışmaktan başka yerlerde çalışmayı düşünmeye teşvik etmektedir. Tekrar vurgulamam gerek ki, bu bir politika değil; Türkiye'de işe yarayacağını ileri sürmüyorum. Söylemek istediğim, bu ABD'deki bir politika değişikliği yoludur.

Seçme ve rekabet konularına geleyim. ABD'de, öğrencilerin yaklaşık %10'u özel okullara gider; ilkokul ve ortaokul öğrencilerinden söz ediyorum; ebeveynleri bunların okul ücretlerini öderler. %90 ise ücretsiz olan devlet okullarına gider ve okul ücretleri eyaletten ve federal hükümetten aldıkları yardımlarla yerel hükümet tarafından ödenir. Öğrencilere yaygın eğitim vermenin geleneksel yöntemi, ikametgâh yerine dayanır. Ve eğer belli bir coğrafyada bir ev satın alır veya bir daire kiralarsanız, o coğrafya genellikle sizin posta kodunuzla tanımlanır ki çocuğunuz veya siz, kamusal yaygın eğitim almak isterseniz gidilecek okul, o posta koduyla belirlenir. Şimdilerde ABD'de buna biraz hor görür şekilde, posta kodu eğitimi, yere bağlı eğitim deniliyor. ABD, ilk ve orta eğitimde seçim yapılabilmesini denemeye sadece son 15 yılda başlamıştır. Seçim, esas olarak iki şekilde olur; politika gereği en öne çıkan şekilde, söz-

leşmeli okul olarak. Sözleşmeli okul, devlet okuludur. Kamusal fonlardan karşılanır. Sözleşmeli okullardaki öğrenciler, geleneksel posta kodu, bölge basındaki devlet okullarındaki öğrenciler gibi aynı test ve yükümlülüklerle tabidirler. Anca sözleşmeli okullar, geleneksel bölge okullarından farklı olarak, güvenlik yönetmelikleri, binalardaki yangın çıkışları, vb. dışında kendi hizmetlerini sunma şekline hükmeden yönetmeliklere sahip değildiler. Bu nedenle, istedikleri öğretmenleri istihdam edebilirler. Bunları istedikleri şekilde ödeme yapabilirler. Okul gününü gece ve cumartesi günlerine uzatabilirler. Çocuklarını okula kaydettirmek isteyen ebeveynlerden çeşitli şeyler talep edebilirler. Hükümet, hedefleri konusunda çok katıdır ama bu amaçlara nasıl ulaşılacağı konusunda çok gevşektir. Her sözleşmeli okul, bunu kendi istediği şekilde yapabilir. Sıkı hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için tüm yolları olan geleneksel devlet okullarının aksine, kimin işe alınacağı, ne kadar ücret ödeneceği, okul gününün ne kadar olacağı, okul içinde kimin neyi yapabileceği gibi birçok şart, değiştirilmesi güç olan geleneksel bir sistemdir. Bu bir statüko. Yani eğer ABD'de bugün neredeyse her yerde, geleneksel bir okulu ziyaret edecek olsam, sanki 1962'de son kez bir devlet okulundayken olduğu gibi, kendimi çok rahat hissederim. Diğer bir deyişle, geleneksel sınıf talimatı açısından 50 yıldır çok az şey değişmiş durumdadır.

Sözleşmeli okullarda, en azından, isterse yenilik yapmakta özgürler. Şimdi sahip olduklarımız, 1947 yılındaki Streptomisin tıbbi deneyiyle aynı şekilde tasarlanmış, rastgele deneylerdir

Sınıftaki geçerli performans, sınıftaki gelecekteki performansın en iyi tahmin unsurudur.

Ortalama olarak, ABD genelinde, sözleşmeli okullar geleneksel devlet okullarından daha iyi bir performans göstermiyorlar.

ki, şimdilerde ABD devlet okulu nüfusunun yaklaşık %7'sine ve Washington DC gibi bazı şehirlerde nüfusun %15'ine yakınına hizmet veren, bu sözleşmeli okullar gerçeğinden yararlanmaktadır. Bu okullar çok popüler olma yolunda. Çok fazla talep almaktalar. Daha fazla ebeveyn, çocuklar için mevcut sandalye sayısından daha fazla çocuğu kaydettirmek istemekte. İşte bu nedenle, federal yasa, fazla talep olduğunda kura çekmenin olmasını gerektirmektedir. Yazılmak üzere seçilmiş olan, işte bu çocuklar, tanıdıkları biri tarafından veya test sonuçlarına veya bir şeye göre seçilmeden çok rastgele seçilmektedirler. Bu durum, duyarlılık yaratması beklenirken, araştırmacılar için muazzam bir patlamadır çünkü bir deneydir; deney, şans eseri olarak sözleşmeli okula girebilen çocuklarla şans eseri kabul edilmeyen çocukların karşılaştırılmasıdır. Bir program grubunuz var –sözleşmeli okul grubu– ve bir karşılaştırma grubu; aynen Las Vegas'taki kumarhanenin mektup gönderdiği kişilerle, mektup almayan kişileri karşılaştırdığı gibi.

Bu araştırmalarda ne bulunmuştur? Öncelikle bulunan, sözleşmeli bir okul olması onun daha iyi bir okul olacağına garantisi olmadığıdır. Ortalama olarak, ABD genelinde, sözleşmeli okullar geleneksel devlet okullarından daha iyi bir performans göstermiyorlar. Ama coğrafi ve okul bölgeleri için, okul yaşı nüfusunun az olduğu, azınlık, İngilizce konuşmayanlardan oluşan büyük kentsel alanlar için, bu sözleşmeli okullar çok iyi iş çıkarmayan, geleneksel devlet okullarına göre büyük ölçüde daha iyi sonuçlar almaktadırlar. Sekizinci sınıfa kadar fark, iki öğrenim

yılı farkı olabilmektedir. Bu nedenle, kurayla sözleşmeli okullara giren çocuklar kurayı kaybeden ve geleneksel devlet okullarına giden çocuklara kıyasla iki yıl öndedirler. Ebeveyn memnuniyetinin farkı ise daha da büyüktür. Ebeveynler, gerçekten bu sözleşmeli okullara gitme şansını kaybeden ve normal devlet okuluna gidenlerin ebeveynleri ile çocuklarının kıyaslandığı sözleşmeli okul deneyiminden genel olarak memnundurlar. Lise mezuniyet oranları daha iyi, üniversiteye giriş oranları daha yüksektir. Bu nedenle, sözleşmeli okullar açısından çalışma yapıldığı bağlamda, seçim, aksi takdirde oluşmayacak fırsatlar sunmaktadır. Zayıf düzenleyici çerçevenin avantajlarından biri, sözleşmeli okulların yenilik yapmakta serbest olmalarıdır. Sözleşmeli sektörden elde ettiklerimiz, yeni olan ve genel anlamda eğitim vermede devrim yapma şansına sahip olan uygulamalar ve programlardır. Bir örnek, okullarda teknoloji kullanımındadır. Geleneksel devlet okulu sektörü, rahatsız edici olan teknolojilere direnç göstermiştir. Teknolojinin özelliklerinden biri, verimliliği artırmasıdır; artan verimliliğin dezavantajı ise, aynı verimi yaratmak için daha az insan istihdam etme ihtiyacında olmanızdır. Yani, geleneksel devlet okulu ortamında işe alınmışsanız, isteyeceğiniz son şey, işinize mal olabilecek yenilikçi teknolojinin getirilmesidir. Sözleşmeli okullarla durum böyle değildir. İşte bu nedenle, karma öğrenim diye adlandırılan bir şeyi getirmiş olan sözleşmeli okul grupları vardır. Karma öğrenimin işleyiş şekli, örneğin yedinci sınıftaki ortaokul öğrencileri için, çocuğun okul gününün üçte bir dersini dijital olarak, internet veya çocuğun okulda sahip

olduğu bilgisayardaki dijital öğrenim materyalleriyle uygulama yaparak harcamasıdır. Bu arada, bu materyaller çok da iyi değildir. Bunlar internette ücretsiz olarak temin edilerek toplanmış materyallerdir. Günün diğer üçte ikilik kısmında çocuk diğerleriyle birlikte öğretmenlerin olduğu sınıfa gider, çocuğun internette denediği materyalleri tartışır, birbirleriyle tartışmaya girerler, öğrenme fırsatlarında etkileşime katılırlar. Öğretmenlerin rolü artık, içeriği sunmak değildir; öğrencileri içeriği tartışmaya ve bundan öğrenmeye teşvik etmektir. Karma öğrenim deneyiminin sonuçları, öğrencilerin daha kötüye gitmedikleri yönünde dalkavukluk etmektedir. Bir başka deyişle, geleneksel sınıftaki öğrencilerle aynı seviyededirler. Ama karma öğrenim okulları geleneksel olan okullara kıyasla üçte bir oranında daha az iş gücü gerektirmektedir. Böylelikle, öğrenciler üzerinde akademik verim veya okula gelmelerinde hiç bir olumsuz etki olmadan, verimlilikte muazzam bir artış vardır. Karma öğrenim sınıflarındaki öğrenciler bundan hoşlanmış gibidir. Öğretim materyalleri, dijital materyallerin çok iyi olmadıklarını söylemiştim; bunlar daha iyi duruma geldikçe ki kesinlikle iyileşeceklerini sanıyorum, dijital dönüşüm potansiyeli son derece büyüktür.

Seçim ve rekabetten elimizde kalanlar; yenilik için fırsat, geleneksel sistemin izin vermeyeceği şeyleri yaparak kesinlikle fırsat, ebeveynler için seçim fırsatı ile çocuklarının gidebileceği okul kalitesi açısından zenginlik veya coğrafi konumla sınırlanmamak, böylece daha fazla duyarlılık. ABD'de yaptığım şeylerden biri, Brookings'teki merkezim;

Brown Center ABD'deki en büyük yüz şehirdeki seçim ve rekabetin yıllık incelemesini yayınlar. Seçimi zenginleştirmek için büyük kentsel bölgelerin neler yapabileceği hakkında konuşuruz. Sözleşmeli okullarla bile mevcut durumun, seçime bağlı olarak, olabileceği kadar bile iyi olmadığını kabul etmekteyiz.

Öyleyse, ne öneriyoruz? Her ebeveynin olası azami okul seçimine sahip olmasını önermekteyiz. Bunlar geleneksel iyi okullar, sözleşmeli, devlet okulları, ucuz özel okullar ve giderek artan miktarda, sanal lise eğitimi, çevrim içi eğitimidir. Bu bölgelerin, ebeveynlerin istedikleriyle elde ettikleri arasındaki uyumu maksimize eden seçim süreçleri yaratmasını önermekteyiz. Ekonomi Nobel Ödülü bu yıl, ebeveynlere çocukları için istedikleri ile elde ettikleri arasında, genel anlamda, olabildiğince küçük bir fark olmasını sağlayacak bir şekilde düzenlenmiş seçimleri maksimize eden, uyumlaştıran ve onlara sunan, eğitim için bir seçim sistemi tasarlamış olan birine verildi. Kamu fonlarının çocuğu, çocuğun okul seçimini izlemesini önermekteyiz. Böylece, popüler olanlarla popüler olmayan okullar için sonuçlar oluşur. Popüler olmayan okullar fon kaybeder, popüler okullar fon kazanırlar. Aynen iş hayatında olduğu gibi büyürler; kötü restoran sonuçta iflas eder, iyi restoran ise büyür ve başarılı olur. Özellikle ulaşım açısından, fakir aileler için, seçim maliyeti için maddi destekler olmasını önermekteyiz. Bu sabah tesislere geldim, çok çekici bir okul servisi filosu gördüm; orada gördüm ki bu tesise giderek seçimde bulunan insanlar çocuklarını buraya getirebiliyorlar. ABD'de

Öğretmenlerin rolü artık, içeriği sunmak değildir; öğrencileri içeriği tartışmaya ve bundan öğrenmeye teşvik etmektir.

Öğrenme toplumu, yeniliği teşvik etmek ve bunun politika ve uygulamalarını deneme yanılmayla öğrenmeye dayanarak, değiştirmek için tasarlanmış olmalıdır.

önermekte olduğumuz şey, Eyaletin, ebeveynlerin seçtikleri okula çocuklarını götürecek otobüs ve toplu taşıma sağlayarak, seçimlerini yapmada onlara yardımcı olmasıdır.

Bu iki örnek, yine salt ilerleme örnekleridir ki son 10 - 12 yılda, diyelim ki 21. yüzyılda görmüş olduğumuz, eğitimde neyin işe yaradığını öğrenmedeki örneklerdir. Federal hükümette eskiden sorumlu olduğum büro, eğitim bilimleri enstitüsü, 'Ne işe yarar takas merkezi?' denilen bir şey kurdu; işi program ve uygulamalar üzerine tarama araştırmaları yapmak, iyi araştırmaları belirlemek ve sonra hangi programların işe yaradığı ve hangilerinin yaramadığı hakkında kamusal kanıtları yayınlamaktı. Kabaca 2005 yılından beri çalıştığı sürece, 9325 araştırma çalışmasını gözden geçirdi, 654 tanesinin ciddiye alınacak kadar iyi olduğunu buldu. Pek de büyük bir oran değil: On binde altı yüz. Ama en azından, 1995 yılında olmayan 600 büyük çalışma var. Ve bu çalışmalara dayanarak öğrenci verimine olumlu etkileri olan 105 ayrı program tanımlamıştır; bunlar okuryazarlık, matematik, fen, öğrenci davranışı, okulu terk etmenin önlenmesi, erken çocukluk eğitimi ve ana dili İngilizce olmayan öğrencilerin eğitimi alanlarındadır. Bunun, 40 yıl önceki RAND Corporation'ın sonuçlarıyla hiç ilgisi yoktur ki araştırma literatüründe neyin, nasıl işe yaradığına işaret eden hiç bir şey yoktu. Bugün elimizde, eğitimde açıkça işe yarayan yaklaşık 100 şeyi ortaya koyan kabaca 700 çalışma var.

Açıklamalarımı, öğrenim toplumuyla ne demek istediğimi ayrıntılarıyla açık-

lamaya çalışarak bitireyim. Öğrenme toplumu, yeniliği teşvik etmek ve bunun politika ve uygulamalarını deneme yanılmayla öğrenmeye dayanarak, değiştirmek için tasarlanmış olmalıdır. "Yapacağımız budur ve çalışacağına eminim, bana oy ver veya beni yeniden seç" demektense, "bir sorunumuz var; bana kalırsa bu sorunu ele almanın en iyi yolu, bu politika değişikliğinin başarılı olup olamayacağını anlamak üzere tasarlanmış bir sistemimiz var ve başarılı olmazsa, başka bir şey deneriz" diyen politikacıları gerektirir. Bu, ABD'de pek sık olmaz. Politikacılar her zaman, gerçeği bildiklerini, ne yapılacağını kesinlikle bildiklerini iddia ederler; seçtikleri zaman, başarısızlığı çok önceden kanıtlanmış olarak, genellikle zamanı geçmiş bir şeyler denerler. Bu nedenle, öğrenme toplumu politikalara karar veren üst yönetimdekiler dâhil herkesin, tıp, tarım ve ticarete olduğu gibi, en büyük umutlarla denediğimiz şeylerin çoğunun işe yaramadığını kabul eden bir toplumdur. En sonunda, neyin işe yaradığını neyin yaramadığını anlamak için bir sistem tasarladık; büyük olasılıkla hatalarla devam edip, hata yapıldığını bile kabul etmeyeceğiz.

Öyleyse, bir öğrenme toplumu olmak için ne yapmalı? Bu, gelenek ve statü-koya bağlılığın aksine, yenilik ve gelişmeye bağlı toplumsal ve siyasi değerler gerektirir. Değişeceğimizi söylüyor; değişmek toplumun özündedir ve bunu düşünerek yapmaya ve devam ettikçe öğrenmeye adanmışız. Sonuç, girdi ve uygulamalar konusunda çok veri gerekir. ABD'deki son on yıldaki, benimde bazı sorumluluklarımın olduğu yeniliklerden biri, münferit çocukların sistem içinde izlenebileceği, ilerleme-

lerinin öğretmenlerine, okullarına ve müfredatlarına bağlanabileceği, dikey eğitim veri sistemlerini kurmak üzere ABD'deki her eyalete fon sağlamak olmuştur. İşte bu nedenle sonuç, girdi ve uygulamalar konusunda çok veriye ihtiyacımız var. Bu, neyin işe yaradığı konusunda bu varyasyonu araştırma ve hipotez geliştirmeleri için araştırmacılara fırsat sunar. Okullar için varyasyona izin veren ve ilerlemeyi ödüllendiren denetim yapılarına ihtiyacımız var. Bu, ya insanların seçim yaptıkları ve okulların sonuçlarına katlandıkları piyasalar olabilir ya da neyin işe yaradığını bulma ve bunu yaygınlaştırmak için baştan aşağı kurulacak düzenleyici sistemler olabilir. Araştırma, değerlendirme ve istatistik için fonlara ihtiyacımız var çünkü bu paylaşımlı bir toplumsal emtia; genellikle hükümet fonu olmak üzere, federal fon olmak zorundadır ve eğer özel fon olursa yeterli olması mümkün değildir.

Dünya, en zengin ve başarılı ulusların artık okul ve sınıflarının kalitesinde büyük farkları tolere edemedikleri bir bilgi ekonomisine doğru gidiyor. İkamet yerleri, okul ödevleri bireysel öğrencilerin eğitim yazgılarını tanımlamaya devam edemez. Tüm okullarımızın, kendilerinden beklenen ve yeni ekonomiyle kendilerinden talep edilen işi yapmada yeterince iyi olmalarına ihtiyacımız var. Bu, yeniliğe teşvik ve deneme yanılma yoluyla öğrenme için sürekli çabadan daha az bir şey gerektirmez. Bu işin büyük kısmı zararlı otlar içinde yapılır. Ve tek bir çabanın sonuçları çok küçük ve marjinal görünebilir. Kısa zaman süresi içinde incelendiğinde, sanki hiç yol almamış gibi görünebilir. Ama, öğrencilerin

başarısı ve dünyanın geleceği açısından nihai olarak dönüştürücü olacak olan, deneme yanılma yoluyla belirlenen bu marjinal gelişmelerin birikimi ve ilerlemesidir.

Çok teşekkürler.

YALIN AKÇEVİN – Değerli misafirler, Sayın Whitehurst'e katkıları için teşekkür ediyoruz ve kendisine günün anısını takdim etmek üzere, Türk Eğitim Derneği Genel Müdürü Sayın Sevinç Atabay'ı davet ediyoruz...

(Alkışlar)

Değerli misafirler, Uluslararası Eğitim Forum'umuzun, "Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaseti midir?" başlıklı ilk paneli Türkiye Büyük Millet Meclisi Eski Başkanı Sayın Hikmet Çetin'in moderatörlüğünde 13.00-14.30 saatleri arasında öğle yemeğinin ardından gerçekleştirilecektir. Tüm konuklarımızı Panelimize bekliyoruz. Afiyet olsun.

Değerli misafirler, Sayın Whitehurst'e katkıları için teşekkür ediyoruz ve kendisine günün anısını takdim etmek üzere, Türk Eğitim Derneği Genel Müdürü Sayın Sevinç Atabay'ı davet ediyoruz... (Alkışlar) Değerli misafirler, Uluslararası Eğitim Forum'umuzun, "Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaseti midir?" başlıklı ilk paneli Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Sayın Hikmet Çetin'in moderatörlüğünde 13.00-14.30 saatleri arasında öğle yemeğinin ardından gerçekleştirilecektir. Tüm konuklarımızı Panelimize bekliyoruz.yle bundan 85 yıl önce 1928 yılında yola çıkan Türk Eğitim Derneği'nin düzenlediği ulusal ve uluslararası düzeyde siyaset

Dünya, en zengin ve başarılı ulusların artık okul ve sınıflarının kalitesinde büyük farkları tolere edemedikleri bir bilgi ekonomisine doğru gidiyor.

Panel

Açılma Saati: 13:00

“Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaset midir?”

MODERATÖR: Hikmet ÇETİN (TBMM Eski Başkanı)

Çünkü eğitim, insana yapılan bir yatırımdır. İnsana yapılan bir yatırım olduğu için de sürekli tartışılan ve tartışılması gereken bir alan.

Hikmet ÇETİN
TBMM Eski Başkanı

YALIN AKÇEVİN – Değerli konuklarımız, tekrar hoş geldiniz.

Eğitim alanında sivil inisiyatifin etkinleştirilmesi hedefiyle bundan 85 yıl önce 1928 yılında yola çıkan Türk Eğitim Derneği'nin düzenlediği ulusal ve uluslararası düzeyde siyasetçi, eğitimci, öğrenci ve medya temsilcilerinin katıldığı Eğitim Forumu'nda eğitim-siyaset ilişkisini tartışmaya devam ediyoruz.

EKİN DOLGUN – Türk Eğitim Derneği, ülkelerin gelecek kuşaklarının şekillenmesinde ve eğitim müfredatlarının belirlenmesinde temel nitelik taşıyan eğitim siyasetinin, ulusal hedefler doğrultusunda uzun vadeli planlanması gereğine inanmaktadır. Bu uzun vadeli planlamanın altyapısı da, bu alanda yapılacak uluslararası deneyimlerin paylaşılacağı çalışmalarla ve bu tür forumlarla atılacaktır.

YALIN AKÇEVİN – Forumumuz, “Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitim Siyaset midir?” Paneliyle devam ediyor.

Panel Moderatörümüz, Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanlarımızdan Sayın Hikmet Çetin... (Alkışlar)

Değerli gazetecilerimiz Sayın Sedat Ergin... (Alkışlar)

Sayın Balçıçek İlter... (Alkışlar)

Sayın Okan Müderrisoğlu... (Alkışlar)

Ve Sayın Muharrem Sarıkaya'yı davet ediyoruz... (Alkışlar)

MODERATÖR – Çok değerli konuklar, sayın bayanlar ve baylar; böyle bir kurumda bulunmaktan büyük onur duyuyorum çünkü Türk Eğitim Derneği, Cumhuriyet Türkiye'si'nin ilk eğitim kurumlarından biridir. Unutmayalım ki ilk cumhuriyet üniversitesi TED'den daha sonra, 1933 veya 1934 yılında İstanbul Üniversitesiyle olmuştu. O nedenle, TED'in özel bir önemi var. TED'inbunedenleuluslararasıforumlardüzenleyerek, Türkiye'nin eğitim sistemine de önemli bir katkı yaptığına inanıyorum.

Bu vesileyle, başta TED'in Başkanı Sayın Pehlivanoglu olmak üzere, tüm Yönetim Kurulu üyelerini, emeği geçen herkesi içtenlikle kutluyorum ve bu başarılarının devamını diliyorum. Zannediyorum alkışı da hak ediyorlar. (Alkışlar)

Sabah bazı önemli konuşmalar dinledik. Şimdiki panelimizin adı “Eğitim Siyaset midir?” Benim işim zor çünkü arkadaşlarımız yıllarca beni de sorguladılar. Kimisi televizyonda, kimisi köşesinde, siyasetçi olarak planlama yıllarından başlayarak Sedat Ergin gibi, sürekli sorgulandım. Şimdi bana fırsat geçti, sizin de desteğiniz ve yardımınızla bugün ben biraz onları sorgulamaya çalışacağım.

Tabii, “Eğitim Siyaset midir?” Yerine belki “Eğitimin Siyaseti” demek çok daha doğru bir kavram olurdu. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin bir eğitim politikası var. Her iktidarın şu veya bu şekilde kendine göre bir eğitim politikası var. Çünkü eğitim, insana yapılan bir yatırımdır. İnsana yapılan bir yatırım olduğu için de sürekli tartışılan ve tartışılması gereken bir alan. Amacımız, çağdaş bir eğitimle dünya ölçüsünde yarışabilecek bir insan yetiştirmek. Ülkenin ve toplumun geleceğinde çok önemli rol oynayan bir kurumdur eğitim. Örneğin, Türkiye Cumhuriyeti'nin bugün de geçerli olması gereken eğitim politikası vardır. Birincisi, cumhuriyet şunu getirmiştir: Kamusal bir haktır. Bu, aslında fırsat eşitliğinin en önemli konusu; kamusal bir haktır eğitim. İkincisi, ulusaldır demistir cumhuriyet. Dikkat ederseniz, iki tane Bakanlığın başında “millî” kelimesi var, “Millî Eğitim”, “Millî Savunma” Buradan şu çıkıyor: Tabii ki iktidarlara göre eğitim değişebilir ama bir ulusal uzlaşmanın gerektiği bir alan olduğu ortaya çıkıyor. Yani bir millî eğitim politikası olması gerekiyor. Ben Türkiye'de millî eğitim politikasının gençlerimize belirli bir yaşa kadar cumhuriyetin temel ilkeleri çerçevesinde çağdaş eğitimin verilmesi gerektiğine inanıyorum. 4, 5, 7, 8 yaşında değil, ta 14-15 yaşına kadar bu cumhuriyetin temel ilkelerindeki eğitimi vermek gerekiyor.

Üçüncü bir özelliği var cumhuriyet eğitiminin: Öğretim birliği esastır; tevhidi tedrisat. Bugün kâğıt üzerindedir ama geçerli olması gereken bir ilke. Kamadır, yani kız ve erkek birlikte okur. Fırsat ve olanak eşitliği sağlayan bir ilkedir. Bu ilkeleri, cumhuriyet başından beri en iyi şekilde ortaya koyuyor.

Şimdi, cumhuriyetin başından beri Türkiye'de çok büyük ilerleme olmuştur, ona hiç kuşku yok. Ama biz ilerlerken başkası ne yaptı? Nereden nereye geldik, bunu mutlaka sorgulamak lazım. Tabii ki büyük aşama var; örneğin, 10 milyon nüfus vardı 1920'lerde Türkiye'de. Tanzimat'tan sonra bile açılan okullar; tabii daha önce sadece erkekler için var, erkekler için ayrı, kızlar için ayrı olarak vardı. Bir rakam vermek istiyorum: 6 yaş üstü okullaşma oranı 1923-1924'te yüzde 1,7. 1929'a geldiğimizde yüzde 2,4'e çıkmış. Ve o dönemde 40 bin köyün sadece 4.707 tanesinde okul var. Buradan 1940'taki köy enstitülerinin amacına geçiyorum, bu da 35 bin civarındaki köylere eğitimi, öğretimi ve okulu götürmekti. 1927'de kadınlarımızın yani kızlarımızın ancak yüzde 4,8'i okuma bilir durumdaydı. Oysa ben Türkiye'de sadece eğitimin değil, çağdaş Türkiye'nin öncü liderleri olarak da kadınları görüyorum. (Alkışlar)

Ben şimdi daha fazla uzatmak istemiyorum çünkü çok önemli panelistler

1927'de kadınlarımızın yani kızlarımızın ancak yüzde 4,8'i okuma bilir durumdaydı.

Arkadaşlarımızı birkaç cümleyle tanıyım, zaten kitaplarda da bulacaksınız. Bir de bu arkadaşlarımızın bir özelliği var, kimisi aile durumundan, kimisi yeni veya eski eş durumundan, kimisi çocukları durumundan mutlaka kolejle ilgili. Sedat Ergin, tanıtmaya gerek yok, gazeteci-yazar. Robert Koleji mezunu ama eş durumundan TED'li... (Alkışlar)

var. Arkadaşlarımızı birkaç cümleyle tanıyım, zaten kitaplarda da bulacaksınız. Bir de bu arkadaşlarımızın bir özelliği var, kimisi aile durumundan, kimisi yeni veya eski eş durumundan, kimisi çocukları durumundan mutlaka kolejle ilgili. Sedat Ergin, tanıtmaya gerek yok, gazeteci-yazar. Robert Koleji mezunu ama eş durumundan TED'li... (Alkışlar)

Sedat'ı saymaya gerek yok, Hürriyet'in Washington Temsilciliği, köşe yazarlığı, CNN Türk ve NTV'de programlar yaptı. Hürriyet Gazetesi Ankara Temsilciliği yaptı ve bugün de Hürriyet Gazetesinde yazılarına devam ediyor. Gerçekten yeri doldurulamaz, değerli bir gazetecimiz. Ben de Sedat'ı Planlama yıllarımdan, 1960-1970'lerden beri tanıyorum.

Balççek İlter; beni çok sorguladı, onun için alacağım var Balççek'ten. Balççek de kardeşten ve eski eş durumundan Kolejli. Dam de Sion Fransız Koleji mezunu. 17 yaşındayken gazetecilik ve yazarlığa başladı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Psikoloji Bölümü mezunu. Ardından Aktüel Haber Müdürlüğü ve Ankara Temsilciliği görevlerinde bulundu. 29 yaşında, Sabah Gazetesinin ilk kadın Yazı İşleri Müdürü oldu. Şu an, herhalde izliyorsunuz, ben nasıl bu işi başarıyor diye şaşıyorum, haftada 6 gün sabah demeden akşam demeden Habertürk'te program yapıyor. Aynı zamanda da aynı gazetenin köşe yazarıdır.

BALÇİÇEK İLTER – Köşeler yok artık, ben de yazamayanlardanım... (Alkışlar)

MODERATÖR – Okan Müderrisoğlu;

çocuklar durumundan kolejli. Benim gibi o da, çocukları nedeniyle TED'li. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Mezun. Hürriyet Vakfı Erol Simavi Özel İletişim ve Eğitim Merkezinde gazetecilik eğitimi aldı. 1990 yılında Hürriyet Gazetesine Ekonomi Muhabiri olarak başladı. Ekonomi Muhabirliğinden aldığı ödülleri de var bildiğim kadarıyla. Hürriyet Ankara Bölge Gazetesinde İstihbarat Şefliği yaptı. 1993 yılında Sabah Gazetesine geçti. Sabah Gazetesinde sırasıyla, ekonomi muhabirliği, yazarlık, Ankara Haber Müdürlüğü ve Ankara Temsilci Yardımcılığı görevlerinde bulundu.

Yaşar Bostancı Gazetecilik Ödülü, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Ekonomi Başarı Ödülü sahibi Müderrisoğlu "AB Yolunda Mali Dünyamız" isimli bir kitap çalışmasına da imza atmıştır. Tekrar hoş geldiniz diyorum... (Alkışlar)

Muharrem Sarıkaya Ankara'dan çıkmadığı gazeteciliğinde, hep Ankara'da kaldı. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünden mezun oldu. Gazeteciliğe Ankara'dan Barış Gazetesine 1979 yılında başladı. O zaman önemli bir gazeteydi ve bir fonksiyonu vardı o yıllarda. Exspress Gazetesinde çalıştı. Çağdaş Gazeteciler Derneği Ödülünü aldı. İngilizce biliyor. Hürriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi oldu. Halen de Habertürk Gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor. Ben sordum, o da akraba durumundan dolayı Ankara Kolejliyim... (Alkışlar)

Efendim, tabii biraz geç başladık. Ben önce arkadaşlarıma sırayla söz vereceğim. Sonra zaman kalır zannediyorum, sorgulamak isterseniz dördü de karşı-

nızda duruyor. Yani içinizde herhangi bir arkadaşımız yazıları okurken, televizyonda seyrederken "Ah keşke görsem de bir soru sorsam" dediğiniz olduysa, onlara da o imkânı vereceğim.

Şimdi ilk sözü, Sayın Sedat Ergin'e veriyorum.

SEDAT ERGİN (Gazeteci) – Teşekkür ederim.

Hikmet Ağabeye çok teşekkür ediyorum bu takdiminden dolayı. Ben Ankara'da gazeteciliğe 1976'da başladım, Hikmet Ağabey de Devlet Planlama Teşkilatı'nda İktisadi Planlama Dairesi Başkanıydı. O yıllarda DPT bugünkü gibi değildi, Ankara bürokrasinin, Ankara'daki devlet çarkının en önemli kurumlarından biriydi. Ankara'daki karar alma mekanizmasında devlette çok hayati bir rol oynardı. Herhangi bir konuda DPT'nin ne diyeceği çok büyük önem taşırdı ve İktisadi Planlama Dairesi Başkanı olmak da oradaki en önemli görevlerden biriydi. Sonra ben 1977 seçimlerini izlerken, bir gün Cumhuriyet Halk Partisi kontenjan adaylarını açıkladı, o zaman milletvekili adayları ön seçimle belli oluyordu. Parti içi demokrasi falan, bugün pek aşına olmadığımız olaylar, süreçler. O gün, hiç unutmuyorum, her parti 9-10 kişilik bir kontenjan açıklardı ve Meclis grubunda olmasını arzu ettikleri akademisyenleri, bürokratları, gazetecileri kontenjandan aday gösterirdi. 1977'de açıklama yapıldı ve Devlet Planlama Teşkilatı İktisadi Planlama Dairesi Başkanının CHP'den aday olduğunu öğrendik.

Ben kendisini ilk kez, çok iyi hatırlıyorum, 1976 yılında Dışişleri Bakanlığın-

daki bir konferansta Türkiye-Almanya Ekonomik İlişkilerini konu alan bir konferansta tanıdım. İktisadi Planlama Dairesi Başkanı olarak bir sunum yapmıştı. Sonra kendisini izlemeye hep devam ettim. 12 Eylül döneminde siyasetten uzaklaştığı bir dönem vardı, o dönemde çok sık görüşmüştük. Sonra siyasete dönüşü, SHP'de oynadığı rol, Dışişleri Bakanlığı, Meclis Başkanlığı ve ileride sahip olduğu birikimle, tecrübeyle, bilge kişi konumuyla bu tecrübelerini Türkiye'ye sunmaya devam eder.

Şimdi, tabii çoğu eğitim alanında uzman, öğretmen olan, eğitim camiasından olan kişiler karşısında, benim bir gazeteci olarak eğitim konusunda konuşabilmem uzmanlık alanım olmadığı için zor. Bilgilerim çok genel, sadece genel trendleri değerlendirebiliyorum. Özellikle son iki üç yıldır eğitim konularına daha çok zaman ayırmaya başladım.

Ben belki şöyle bir giriş yapabilirim: Bugün Türkiye'de eğitim alanındaki sorunların, belki eğitim alanında nerede durduğumuzu göstermek açısından, şöyle bir fotoğraf çekebilirim. Genel bir giriş yapmak gerekirse; tabii ki hayattaki en değerli, en kutsal varlık insan, hiçbir şey insandan daha önemli değil ve insan dediğimizde de onun en değerli unsuru, parçası, organı beyni. Bütün hareketlerimiz, bütün hayatımız, bütün aldığımız kararlar hepsi insan beyninin işlevlerinin birer türevi olarak ortaya çıkıyor. Dolayısıyla insanın ileri gitmesi, toplumun ileri gitmesi; işte o insan beyninden azami şekilde istifade edilebilmesiyle çok yakından ilgili. Bunun yolu da eğitimden geçiyor. Burada da devlete düşen çok temel bir görev var.

Dolayısıyla insanın ileri gitmesi, toplumun ileri gitmesi; işte o insan beyninden azami şekilde istifade edilebilmesiyle çok yakından ilgili. Bunun yolu da eğitimden geçiyor.

Sedat ERGİN
Gazeteci

Türkiye'nin geçirdiği büyük sosyolojik değişimin, değişikliğin, özellikle son 20-30 yıl içinde, özellikle büyük şehirlerdeki kentleşme ve göç olgusuyla birlikte, bu bölgeler arası dengesizliğin bu kez şehirlerde de karşımıza çıktığını görüyoruz.

Çünkü eğitimde eğer amaç, hepimizin üzerinde görüş birliğine vardığı hedef insan beyninden hareketle, insandan azami istifadeyi sağlamak; elde etmekse o zaman eğitim alanındaki eşitsizlikleri en aza indirgeyip herkese bu alanda bütün imkânları verip, insan beyninin o yaratıcı enerjisini, oradaki o büyük potansiyeli bizim maksimize etmemiz, azami şekilde onu mobilize etmemiz, seferber etmemiz gerekiyor. Bunun yolu da eğitimden geçiyor.

Burada karşımıza çıkan temel sorun da, eşitsizlik; bu eşitsizlikleri nasıl gidereceğiz? Eşitsizlik dediğimizde de bunu belli kategoriler içinde koymamız gerekiyor. Bir, eskiden beri şikâyet ettiğimiz, bölgeler arası eşitsizlikler. Hakikaten bunu sizlere anlatmaya gerek yok, bölgeler arasında ne kadar büyük uçurumların olduğunu hepimiz biliyoruz. İşte en son açıklanan ÖSYM 1. basamak sonuçlarında bunu bir kez daha yaşadık. Türkiye'nin geçirdiği büyük sosyolojik değişimin, değişikliğin, özellikle son 20-30 yıl içinde, özellikle büyük şehirlerdeki kentleşme ve göç olgusuyla birlikte, bu bölgeler arası dengesizliğin bu kez şehirlerde de karşımıza çıktığını görüyoruz. Yani Türkiye çapındaki bölgesel dengesizlik, pekâlâ İstanbul'da da şehrin merkeziyle, şehrin periferi arasında, şehrin çevresinde yeni kurulan mahallelerde, semtlerdeki okullar arasında da çıkabiliyor. Diyelim ki bir ana bulvarın batısındaki daha yoksul olan bir okulun çocuklarının başarı durumu ve eğitim standartları ile o bulvarın karşı istikametindeki bir okulun eğitim başarı durumu, eğitim standartlarına baktığımızda aslında İstanbul ile Hakkâri arasındaki, uçurum ne kadar büyükse, aynı uçurumu bir

kentin içinde de pekâlâ görebiliyoruz. Bunlar Türkiye'nin bu değişen sosyolojisinin önümüze getirdiği sorunlar. Bu, her alanda çıkıyor. Ne bileyim, okullardaki hijyen alanında da çıkıyor. Yani İstanbul'da Beşiktaş'taki bir ilkokulda bir hijyen alanında sorun yok, çünkü okul aile birliği toplanıp işte bir müstahdem, iki müstahdem istihdam edilmesi için kaynak yaratabiliyor. Ama buna karşılık, Esentepe'deki, veya Sultanbeyli'deki bir ilkokulda ailelerin böyle bir imkânı olmadığı için orada tuvaletler temizlenemiyor. Yani eğitim standartlarına gelmeden önce temel altyapıyla ilgili de sorunlar karşımıza çıkartıyor.

Bir başka dengesizlik, bir başka eşitsizlik de, son ÖSYS sonuçlarında da gördük, okul kategorileri arasında da çok büyük eşitsizliklerin ortaya çıktığı. Hakikaten yine özel okulların, Anadolu liselerinin, fen liselerinin eğitim standartlarında alıp başını gittiğini görüyoruz. Buna karşılık özellikle düz liselerin yerinde saydığını, gerilediğini... Orada da uçurum, makas süratle açılıyor. Bu tabii kabul edilebilecek bir şey değil. Yani bizzat devletin sorumlu olduğu, devletin yönettiği, devletin karar aldığı bir eğitim sisteminde, okullar arasında eğitimin kalitesi anlamında böyle bir ikiliğin ortaya çıkmış olması ve bunun da giderek açılıyor olması çok düşündürücü bir durum olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla eğer eşitsizliklerle mücadele etmek istiyorsak eğitim alanında, hem bölgesel hem kentler içinde, bir de okul türleri arasındaki eşitsizlikler ve dengesizliklerle de mücadele etmemiz gerekiyor. Bütün bu, çok boyutlu eşitsizlikleri birlikte değerlendiren, çok katmanlı bir strateji geliştirmemiz gerekiyor.

Şimdi, bu girişi yaptıktan sonra, bir de bence Türkiye'de eğitimin dünyada nerede durduğuna da bakmamız gerekiyor. Benim her yıl düzenli izlediğim bir konu. Bunu nereden okuyabiliriz? Bunu, özellikle Birleşmiş Milletler'in her yıl açıkladığı İnsani Gelişme Endeksine bakarak görebiliriz. Türkiye, son yıllarda ekonomide büyüme anlamında kişi başına düşen gayrisafi milli hasılda hakikaten çok etkileyici gelişmeler kaydediyor. Fakat Birleşmiş Milletler'in İnsani Gelişme Endeksine baktığımızda, aynı etkileyici performansı orada göremiyoruz. Orada son derece düşündürücü bir tablo karşımıza çıkıyor. Geçen ay 2012 yılı endeksi açıklandı, orada toplam 186 ülkeden oluşan bir liste var ve Türkiye İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında 90. sırada. Yani dünya sıralamasının, dünya liginin tam ortasında bir yerde duruyor. Burada bizim önümüzde İran var, mesela 76ncı, Bosna 81inci, Ermenistan 87 ile önümüzde, Kolombiya arkamızda, Cezayir 93, Tunus 94... Yani ekonomide evet, işler iyi gidiyor belki ama İnsani Gelişme Endeksinde o kadar iyi değil.

Bunun neden kaynaklandığına da baktığımızda, karşımıza yine eğitim sorunu çıkıyor. Çünkü Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Endeksini 5-6 ayrı gösterge üzerinden hesaplıyor. Bunlardan biri kişi başına düşen gayrisafi milli hasıla; o 10 yıl öncesine baktığımızda başını alıp gitmiş. Fakat ortalama yaşam beklentisi süresi, orada Türkiye'nin durumu iyileşmiş. Fakat iki gösterge var ki, Türkiye'nin yerini aşağı çekiyor. Bunlardan biri, 25 yaş üstü nüfusun ortalama eğitim süresi hâlâ 6,5 yıl. Bir de ortalama eğitim süresi var. Burada bir gelişme var son 15-20 yıl içinde,

12,9'a neredeyse üniversite birinci sınıfa gelmiş. Fakat kişi başına düşen milli gelirin 13 bin dolara gelmesi, tek başına yeterli olmuyor. Diğer kategoriler, özellikle eğitimle ilgili göstergelerin zayıflığı Türkiye'nin yerini birden dünya liginde aşağı çekiyor. Yani eğer Türkiye İnsani Gelişme Endeksinde yerini iyileştirmek istiyorsa, ne yapıp edip eğitim alanındaki bu durumunu süratle iyileştirmesi gerekiyor. Aksi takdirde kişi başına düşen milli geliri ne kadar artırırsanız artırın yerinizde sayıyorsunuz.

Burada tabii bunun yolu nereden geçiyor? Eğitim bütçesi çok önemli bir faktör. Evet, reel eğitim bütçesinde bir artış var, özellikle 2009'da yanılmıyorsam ilk kez bütçede eğitime ayrılan pay yüzde 10'un üstüne çıktı. Ondan sonra pek de yüzde 10'un altına inmedi. Genelde 2000'li yıllarda, 1990'lı yıllarda 7, 7,5-8 düzeyinde giderken, şimdi yüzde 10'un üstünde seyrediyor ama genel bütçe içindeki oran bence çok daha önemli değil. Burada özellikle OECD ülkelerinde esas alınan oran, gayrisafi milli hasıla içindeki merkezi yönetimin eğitime ayırdığı oran. Burada OECD ortalaması yanılmıyorsam 5 dolayında, özellikle Türkiye gibi gelişme yolundaki ülkelere verilen hedef 6. Türkiye'de şu an 3,8 dolayında, çok geride. Yine yanılmıyorsam, bu yılın bütçesinde bunun 3,6'ya kadar düşeceğinden de söz ediliyor. Son rakamları bilmiyorum ama Türkiye 4'e gelemiyor, yaklaşıyor. OECD ortalamasının altında kalıyoruz.

Yani bütün o ekonomideki gelişme, ekonomideki büyüme hedefleri ve bunların tutturulması çok iyi fakat

Türkiye, son yıllarda ekonomide büyüme anlamında kişi başına düşen gayrisafi milli hasılda hakikaten çok etkileyici gelişmeler kaydediyor.

Türkiye'nin eğitimdeki
bu sorunu aşabilmesinin
öncelikli yolu eğitim
bütçesine Türkiye'nin daha
fazla kaynak aktarması.

eğitime geldiğimizde, eğitime ayrılan kaynaklara geldiğimizde Türkiye arzu edilen noktada değil. Bunu da bir yere not etmemiz gerekiyor. Peki, ne yapacağız? Türkiye'nin eğitimdeki bu sorunu aşabilmesinin öncelikli yolu eğitim bütçesine Türkiye'nin daha fazla kaynak aktarması.

Şimdi, kaynaklar yetersiz, İnsani Gelişme Endeksinde gerideyiz. Objektif olursak, altyapıda çok önemli ilerlemeler sağlandı, bunu rakamlara baktığımızda görüyoruz. Okul sayısı arttı, derslik sayısı arttı, okullara bilgisayarlar giriyor. Çok iddialı projeler hayata geçiriliyor. Fakat bütün bunlar, niceliksel anlamda sağlanan bütün bu gelişmeler, bütün bu artışlar illa eğitimin niteliğinin de iyileştiği, ileri gittiği anlamına gelmiyor. Nicelikteki artış bir türlü niteliğe tahvil olmuyor. Bunu da çok somut, objektif kriterler üzerinden gösterebiliriz. Bunun için iki hafta önce ÖSYM'nin açıkladığı sınav sonuçlarına bakmak bile yeterli. Buradaki Türkçe, sosyal bilimler, matematik ve fen bilimlerindeki sonuçlar bile Türkiye'de eğitim kalitesinde nerede bulunduğunu gösteriyor. İşte hepinizin çok iyi bildiği rakamlar, tekrarlamaya belki gerek yok ama, 40 soru soruluyor Türkçede, Türkiye başarı ortalaması 17,2 yani 10 üstünden 4 eder. Sosyal bilimlerde ortalama 12; 10 üstünden 3 eder. Matematikte 40 soru üzerinden ortalama 7,9, yani 10 üstünden 2. Fen bilimlerinde ortalama 40 soruda 4,5 yani o da 10 üstünden 1. Toplam karnenin ortalamasını aldığınızda yaklaşık 2,5 ediyor yani öğrenci kalıyor. Bu açıdan Türk eğitim sisteminin de burada sınıfta kaldığını söylemek hata olmaz.

Tabii burada asıl vahim olan, bu oranlar değil, buradaki standart sapmanın büyüklüğü. Bu sınavı alan öğrencilerin çoğunluğunun, bu ortalama ne kadar uzak olduğunu gösteriyor. Bu yine, konuşmanın başında belirttiğimiz eğitimdeki uçurumdan kaynaklanıyor. Küçük bir grup da olsa hakikaten çok yüksek vasıflara sahip okullar var, eğitim standartları çok yüksek. Onlar dünya çapında sonuçlar elde ediyorlar ama geride bir büyük çoğunluk var ki, çok geride, o da standart sapmanın bu kadar büyük olmasına yol açıyor.

Bu, son derece düşündürücü, üzücü bir tablo. Yani bu ülkenin vatandaşlarının bu sonuçlara bakıp üzülmemeleri mümkün değil. Böyle bir tabloyla Türkiye geleceği, cumhuriyetin 100. yılını nasıl karşılayacak?

Şimdi, bu sorunlardan biri PISA. Bildiğiniz gibi daha çok bilgiyi kullanılabilmek yeteneğini ölçer. Öğrenciye bu beceriyi kazandırabiliyor musunuz, öğrenci bu bilgiyi yaşama aktarabiliyor mu gibi sorular sorar. Bende en son 2009 verileri var, son rakamları bilmiyorum ama 2006-2009 verilerine baktığımızda sadece şunu söyleyebiliriz; genel performansta yukarı doğru bir yöneliş olmakla birlikte, OECD ülkeleri ortalaması içinde, Türkiye genelde ya sonuncu oluyor ya da sondan 2. veya 3. oluyor. Galiba 2009'da bizim arkamızda Meksika vardı.

ÖSYM'deki genel ortalamaları, PISA sonuçlarıyla yana getirdiğinizde ki bunlar çok objektif veriler, Türkiye'deki eğitimin iyi durumda olmadığını görüyoruz. Oturup Türkiye'nin bu tablo üzerinde ciddi bir şekilde düşünmesi gerekiyor.

Ana sorunları bu şekilde koydum. Peki, ne yapabilir Türkiye?

1-Gelişme var ama dengeli dağılmıyor, bu dengesizliği düzeltmemiz gerekiyor.

2-Bu niceliksel artışın niteliğe dönüşürülmesi gerekiyor. Bu yapılmadığı sürece, dünya ile rekabette Türkiye'nin bir yere varabilmesi çok güç.

Bunun için; öncelikle bütçedeki eğitime ayrılan kaynakların artırılması gerekiyor. Somut önerim de şu: özellikle bu barış süreci zemin kazandığı takdirde, ilerlediği takdirde –inşallah devam eder- askerî harcamaların da aşağı çekilebilmesi mümkün olabilecektir. Olusun olmasın, Türkiye bazı böyle ileriye dönük çok iddialı, bana göre çok lüks ve çok büyük kaynak gerektiren bazı bir iki askerî projeden pekâlâ vazgeçebilir ve oradaki kaynaklar olduğu gibi eğitime aktarabilir. Bence savunma bütçesi ile millî eğitim bütçesi arasındaki kaynakları Türkiye'nin yeniden düşünmesi gerekiyor.

Dediğim gibi, ana sorunları burada görüyorum. Hep 2023 hedeflerinden söz ediyoruz. Bakıyorum hükümet yetkililerimize, toplumun karşısına cumhuriyetin 100. yılına dönük böyle büyük iddialı hedefler koymaları tabii sevindirici, bu heyecanın duyulması çok güzel fakat bu hedeflerin, bu heyecanın sadece ekonomik büyüme ve kişi başına düşen millî gelir gibi göstergelerle sınırlı olmaması gerekiyor. Özellikle cumhuriyetin 100. yılına dönük insanî gelişme hedeflerinde de çok büyük, hırslı, iddialı hedefler koymamız gerekiyor. Buna da eğitimle başlamamız lazım. Mesela, cumhuriyetin 100. yılına dönük şöyle hedefler, Türkiye 2023'te

gayrisafi millî hasılasından eğitime ayırdığı payı yüzde 6'ya çıkartmalıdır. Bütçe içindeki eğitim payı yüzde 16-17'lere çıkmalıdır... Bence Türkiye'nin bu tür iddialı hedefler koyup, bu hedefleri hayata geçirmesinin zamanı gelmiştir ve 2023 hedefi de bu açıdan bir vesile oluşturmalıdır diye düşünüyorum.

Sabrınız için de çok teşekkür ederim. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sedat Ergin'e çok teşekkür ediyorum. Aslında bir genel bakış verdi. Bir eşitsizlik olduğuna değindi ki fırsat eşitliği bakımından çok önemli bir konuydu. Dünya ile karşılaştırmalarla yapıldığında Türkiye'nin geride olduğu ortaya çıktı ve bunu da bütçeye bağladı.

Ben şunu söyleyeyim; aslında bir siyasetçi olarak bir özeleştiri de var, biz eğitimi sadece fiziki yatırımla ölçmeye çalıştık. Yani şu kadar okul yaptık, şu kadar öğrenciye şunu yatırdık... İçeriğine bakılmadı. Sayın Sedat Ergin'in söylediği sorunların büyük bir kısmı içeriğinden kaynaklanıyor yani eğitim sisteminden kaynaklanıyor. Rakamlar da onu gösteriyor zaten. Hâlâ Dar'ül-Fünun'dan gelen üniversitelerde bile bu gelenek devam ediyor. Vakit olursa sonda, Alman Profesör Hirsch'in 1933 yılında İstanbul Üniversitesi yeni kurulurken, Hukuk Fakültesinde ders vermeye başladığı sırada kendisine verilen talimatı okuyacağım. Bu bağlamda, bu bence sadece yatırım meselesi değil. Fiziki yatırım tabii ki önemli ama fiziki yatırım yanında eğer nicelik sorunu varsa, bunun sorgulanması gerekir. Yani kaliteyi artıracak bir eğitim sistemine ihtiyaç var.

Biz eğitimi sadece fiziki
yatırımla ölçmeye çalıştık.

Ülkede, hatta ve hatta dünyada en büyük eksikliğimizin bu olduğunu düşünüyorum ve bunun da yolunun aslında kariyere bağlı eğitim değil, ciddi bir eğitimden geçtiğini düşünüyorum ve asıl problemimizin de bu olduğunu düşünüyorum.

Balçıçek İLTER
Gazeteci

Ben burada keseyim, daha fazla vakit almak istemiyorum.

Şimdi, Sayın Balçıçek İLTER, buyurun.

BALÇIÇEK İLTER (Gazeteci) – Herkese merhabalar.

Çok teşekkür ediyorum bu güzel sunum için. Ben daha çok moderasyon yapmaya alışkınım. Hikmet Bey'e de dedim ki: "Yandım herhalde". Hakikaten buraya oturunca insan bir garip hissediyormuş, soru sormak büyük güç, o kesin, soruyu cevaplamak ise daha zor.

Gerçekten de meslektaşım Sedat Ergin Türkiye'nin çok önemli gazetecilerinden, tablosunu ortaya koydu. Şimdi, bana bazı başlıklar verilmişti buraya gelirken "Eğitim Siyaseti Nedir? Eğitimle Siyasetin İlişkisi Nasıl Olmalıdır? Veriye Dayalı Eğitim Politikaları Üretmek..." Bunların alt başlıkları da var: "Eğitimin Tarafları Eğitim Politikalarını Nasıl Sağlamaktadır? Çeşitli Ülkelerde Sıçrama Yaratan Eğitim Politikalarının Arkasında Yatan Stratejiler Nedir?"

Şimdi, baktım ve bunların hiçbirini bilmiyorum aslında. Biliyorum da bilmiyorum belki de. Siz bu konuda uzman-sınız, eğitimcisiniz, size gelip de burada "Şunu yapın, bunu yapın" demek de haddimiz değil diye düşünüyorum. Ama ister bir psikoloji mezunu olarak deyin, isterseniz 23 yıllık bir gazeteci, kadın sorunları, çocuk sorunları konusunda iyi bir aktivist olarak bakın, bu konuda kafa yormuş, bu konuda yazılar yazmış bir olarak ya da her şeyi bırakın, bir ikiz annesi olarak bakın: Evet, eğitim hayatımızda çok önemli yere sahip.

MODTERATÖR – Pardon, kızı da orada takip ediyor.

BALÇIÇEK İLTER – Kızım önde oturuyor. Şimdi tam da onu anlatacağım, 5,5 yaşında kızı aldım geldim, "IPad" ile bir şeyler yapmaya çalışıyor, bir şeyler seyrediyor. İşte tam da bunu anlatmak istiyordum size aslında. Fırsat eşitliğinden bahsettik, eğitim eşitliğinden bahsettik. Benim aklımı kuralayan ise "Nasıl Bir Eğitim?" sorusu. Zaman zaman dedim ya, demin kadına şiddet konusunda, kadın sorunları konusunda özellikle İrlanda, İsveç, Finlandiya gibi Avrupa örneklerini yakından inceleyen biri olarak şuna vardım aslında... Belki de şöyle söylemeliyim, bana soruyorlar "Çocuklarınızın ne olmasını istersiniz, nasıl bir eğitimden geçsin, hangi üniversiteye gitsin, ne yapsın?" Uzun zaman önce daha farklı cevaplar veriyordum. Şimdi birazcık daha üzerinde okuyup kafa yordukça, bahsettiğim örnekleri de inceledikten sonra, kendi kendime diyorum ki "Hayır, onların vicdanlı insanlar olmasını istiyorum. Çünkü ülkede, hatta ve hatta dünyada en büyük eksikliğimizin bu olduğunu düşünüyorum ve bunun da yolunun aslında kariyere bağlı eğitim değil, ciddi bir eğitimden geçtiğini düşünüyorum ve asıl problemimizin de bu olduğunu düşünüyorum."

Şimdi, nasıl bir eğitim dedik ya, 4+4+4 ile söylemesi de nasıl zor, uğraştık o dönemde. Yasası çıktı ya da çıkacağı zaman en büyük protestoları yapan kişilerden ya da "Aman durun, bu sistem olmayacak" diyenlerden biri olarak, 'nasıl bir eğitim' sorusunun cevabını ararken karşımıza aslında hep beyin

çıkıyor. Sevgili meslektaşım söyledi, bu beynimizi daha ne kadar kullanabiliriz, nasıl o büyüğü yapıyı aktif hale sokabiliriz diye. Siz benden çok daha iyi bilirsiniz, dünyada bunun çok büyük araştırmaları yapıyor, en son gen haritasından sonra –komplo teorisyenleri duymasınlar ama- Obama şimdi dünyanın beyin haritasını çıkarmaya çalışıyor denildi. Çünkü her şey orada gizli ve her şey beynimizi daha iyi, daha etkin nasıl kullanabileceğimize dayalı çalışmalarla gidiyor.

Bir çocuk hikâyesi vardır, bilir misiniz bilmiyorum, bir dördüklük, onu size okumak istiyorum. Aslında çok net anlatıyor bizim beynimizi nasıl kullanıp kullanamadığımızı:

"Yaşayıp gidiyordu kırkayak, oldukça mutlu. Ta ki bir kurbağa gelip de eğlencesine sorana dek: hangi ayağın hangisini izliyor sence, yalvarırım söyle, hangisiyle başlıyorsun, hangisiyle devam ediyorsun? Aklı öyle karıştı ki kırkayağın, kala kaldı hendekte. Pek bir dalgın, bilemedi nasıl koşacağını. Uzun bir süre kıpırdıyamadı, şaşkın ve yürüyemedi..."

Sedat Ergin dedi ki: "Üniversiteye girerken işte şu kadar sonuçlar, bu kadar sonuçlar..." Ben zaman zaman üniversitelerde dersler verdim. Konuşma yapmaya gittiğim zaman, bir şey sorduğum zaman... Diyorum ya güçtür, soruya sığınıyorum, soru soruyorum çok güzel oluyor karşılıklı cevaplarla devam ediyoruz. Sıkıştıkları anda "Şıklar nedir Hocam?" diyorlar. Yani şık vermem gerekiyor onların konu üzerine konuşmaları için. Çünkü bizim hayatımızda hep şıklar sunuldu önümüze ve o şıklarımızı seçmemiz gerekti. Biz baştan yarat-

mak istemedik onları veya yaratıcı bir noktayı koymak istemedik. Benim dönemim daha da kötüydü, şöyle söyleyeyim: Belki hatırlayacaksınız hepiniz, "İcat çıkarma yavrucuğum, icat çıkarma çocuğum..." cümlesiyle büyüdüm ben. Hâlbuki ben istiyorum ki, benim ikizler icat çıkarsınlar mümkünse. Bir şeyler yapsınlar... İşte böyle şartlandık, kırkayak gibi, beynimizi nasıl çalıştıracacağımızı pek de bilemedik diye düşünüyorum. Evet, o yüzden de eğitim bir siyasettir, siyasetin ana amacıdır belki de. Eğitim, insanın öğrenmesini öğretmek galiba, öğrenmeyi öğrenmek. Şimdi böyle söyleyince karışık gibi durabilir ama, bence öğrenmeyi de öğrenmek lazım. Yani nasıl öğrendiğimiz çok önemli, hangi yoldan oraya gideceğimiz, bilgiye ulaşacağımız çok önemli. Bugünün gençliği, örnek verdiğim gibi orada IPad ile oynuyor, Google gençliği var. Sadece gençlik değil, bizler de o Google insanlarıyız. Fakat farkında değiliz ki aslında çok kirli bir bilgi var, onu süzemiyoruz ve nedense özellikle gençler her şeyi, her doğruyu orada bulacaklarına inanıyorlar. Hâlbuki bir meslektaşım söylemişti, onun lafını kullanacağım, gerçekten bir bilgi alıyorsan o bedava değildir, hiçbir yerde değildir. Dolayısıyla öyle basit basit Google'a bir şey yazdın, bilgiyi aldın, değerli bilgiye ulaşman mümkün değildir.

Şimdi, beyinden bahsettik, biz vereceğimiz bir şeyler ama herkesin de yakından bildiği bir cümleyi tekrarlayacağım: Karşı taraf ne kadar alabilecek? Yani alma kapasitesi... Siz ne kadar öğretirseniz öğretin, ne kadar verirsiniz verin, karşı tarafın alması kadardır o. Bundan, zekilik ya da daha az zekilik

Gerçekten bir bilgi alıyorsan o bedava değildir, hiçbir yerde değildir.

O kadar çok alışkanlıklarımızın peşinde koşuyoruz, o kadar öğrenme ve eğitim içinde o beynimizin şartlanmışlıklarında devam ediyoruz ki yeni alanları gerçekten de bulmakta zorluk çekiyoruz.

anlamında bahsetmiyorum. Ne kadar açık olduğuyla alakalı, ne kadar öğrenmeye duyarlı ya da meraklı olduğuyla alakalıdır ya da sık peşinde koşup koşmadığıyla alakalıdır diye düşünüyorum.

Şimdi, bir cümle alıntılıdım buraya, “Genelde beynimizin en iyi yaptığı şey, en az farkına vardığımız şeydir” diyor; ben demiyorum, onlar söylüyor. Çünkü o kadar çok alışkanlıklarımızın peşinde koşuyoruz, o kadar öğrenme ve eğitim içinde o beynimizin şartlanmışlıklarında devam ediyoruz ki yeni alanları gerçekten de bulmakta zorluk çekiyoruz.

Eğitim, çok daha iyi bir eğitim, daha iyi bir kariyer için mi? Tabii kariyer çok önemli ama insan olmak için, “Her şey insan” diye başladık galiba. Az önce “Vicdanlı çocuklar istiyorum.” dedim. Evet, ama bugün barış süreci yaşıyoruz, başka problemler yaşıyoruz; hepsinin temelinde insan olma güdüsü var. İşte biz o eğitimle, o insan olma güdüsünü tekrar karşılatmalıyız diye düşünüyorum. Benim derdim de biraz bu.

Bir hikâye vardır, o hikâyeyi sizinle paylaşmak istiyorum. Psikoloji kitaplarında da vardır hatta sonrasında bu alacakaranlık kuşağı dizilerinde falan da çok fazla gündeme gelmiş bildik bir hikayedir. Adamın birinin yanına uzun paltolu bir adam gelir, der ki: “Sana bir teklifte bulunacağım. Üzerinde tek bir düğme bulunan bir kutu var, bu kutuyu sana veriyorum. Tek yapman gereken, bu düğmeye basmak. Bunu yaparsan sana çok büyük bir para vereceğim.” Çok büyük para dediğiniz 1.000 dolar, 2.000 dolar, yani hayatını çok ciddi şekilde değiştirecek bir para değil ama

onun için iyi bir para. Adam “Peki, ben bu düğmeye bastığımda ne olacak?” Yabancı der ki: “Düğmeye bastığın anda çok uzaklarda hiç tanımadığın biri ölecek.” Adam bütün gece içine düştüğü bu ahlaki açmazdan dolayı kıvrırır, ne yapacağım, ne edeceğim diye düşünür. Düğmeli kutu ortada, masada durur ve adam sonunda, mali durumunu değerlendirir. Kendi gerçekliğini öne alır ve der ki: “Evet, ben basacağım” Tam basacakken düğmeye, o paltolu adam gelir der ki “Tamam, basma, bekle!”. Adam “Niye?” der, yabancı der ki “Ben şimdi bu kutuyu götürüyorum”. “Peki, şimdi ne olacak diye sorar adama, o da şöyle cevap verir: “Kutuyu alacağım ve sıradaki kişiye vereceğim. Çok uzaklarda hiç tanımadığın birine”. Yani aslında başka adamın da başına gelebilir.

Şimdi, bunun üzerine düşünebiliyor musunuz ki, ahlaki sorumluluk, vicdan, ne kadar yozlaşıyor gün geçtikçe. Sadece dünyada değil, Türkiye’de de yozlaşıyor ve bugün yaşadığımız bütün sorunların temelinde de zaten bu ahlaki yozlaşma yatıyor.

Şimdi, 1960’lı yıllarda bir siyasetçi – şimdi ismini hatırlamıyorum- şöyle bir öneride bulunmuş, nükleer savaş tartışmaları olduğu vakit demişti ki “Nükleer savaşı başlatacak düğmeyi ameliyatla başkanın en yakın arkadaşının göğsünün içine yerleştirin. Çünkü dünyanın öbür yanındaki milyonlarca insanı öldürecek o düğmeye basabilmek için hiç olmazsa başkanın hayat-taki en yakın arkadaşına bir zarar vermesi gereksin ki görsün, bir anlamda karar verme sürecinde o duygusal be-yin sistemlerini devreye soksun ve kararı ona göre versin” diye.

Şimdi, soran, sorgulayan ve talebe olmayı kabul eden bir yapının içinde olmak lazım gibi geliyor bana. Talebe derken, öğrenmeye aç; “Ben bunu öğrenmeliyim, çünkü bana bu yüzden lazım” diyen bir kalabalık olsun diyorum. Belki çok hayali konuşuyorum ama üzerinde tartışabiliriz diye düşünüyorum. Çünkü ilerideki hedefimiz bu olmalı, sanki hakikaten de gelen nesilleri ancak böyle yakalayabilirmiş gibi geliyor.

Şimdi bir anekdot daha aktaracağım, çok da uzatmayacağım lafı. Pastör’ü bilirsiniz, “LuiPastör” ve “Claude Bernard” arasında hastalıklar nedeniyle bir anlaşmazlık çıkmış. Pastör ölüm döşeginde, güya son sözleri denir ama bilmiyorum artık son sözleri mi, hayatı boyunca tam tersini savunmasına rağmen “Bernard haklı, mikroplar hiçbir şey, ortam ise her şeydir”. Bilirsiniz mikrop üzerine Pastör çalışmalar yapar, Claude Bernard da ortamın daha önemli olduğunu söyler. Bütün hayatı boyunca “Hastalıkların nedeni mikroplardır” diyen bu adam, belki de ölüm döşeginde ya da öncesinde bir anda fikrini değiştiriyor. Deniliyor ki; büyük ihtimalle bu değişim ölümden önce bir kuşkuyla başlamıştır. Acaba mikropların dışında bir etmen olabilir mi kuşkusuz. Son zamanlarda netleşmiş ve sonunda tüm yalınlığıyla ortaya çıkmış mikropların, ki daima var olduklarına göre, durup durup da belli bir durumda hastalık yaratmalarının nedeni, ortam denilen bir dizi uygun koşuldur. Aslında bugün size bahsettiğim öğretim, eğitim anlamında da budur.

İster kendi kendine oluşmuş, ister dış müdahalelerle oluşturulmuş olsunlar, hazır bekleyen ama uygun ortam bu-

lamamış mikroplara operasyon emrini belki de bu uygun koşullar vermektir. Bizim ülkemizde de, bu mikroplar anlamında çok ama çok fazla örnek koyabiliriz ortaya diye düşünüyorum. Kariyeri bir tarafa bırakalım ve eğitime, beynimizi daha çok kullanmaya odaklanalım. Çünkü kariyer bir şekilde geliyor, yani artık Türkiye’de olsun dünyada olsun öyle ya da böyle, fırsat eşitliği tabii ki çok çok önemli de olsa, eğitim öyle ya da böyle veriliyor. Ama insan olma eğitiminin bunun önünde olduğunu düşünüyorum ya da buna da bir parantez açalım istiyorum. Sorgulama toplumu... Şu cümledir değil mi, kendi aramızda konuşuruz, memleket kurtarıırken konuşuruz: “Biz koyun gibi milletiz” deriz değil mi? Çok kötü bir cümledir aslında. Bir taraftan kendimizi de eleştiririz ama bir taraftan da acı bir gerçek yatar altında. Ama bu eleştirilecek bir nokta da değil, biz kendimizi böyle şartlarsak, böyle kurgularsak ve beynimizi bu şekil kullanırsak, evet koyun gibi bir millet olmaya devam ederiz diye düşünüyorum.

Şimdi, “Stefan Hawking”esormuşlar “Sizce mutluluk nedir?” diye o da “Mutluluk anlamaktır” demiş. Gerçekten de bunu çok kıymetli buluyorum, anlamaktır, görmektir, öğrenmektir ve bu aşamada da gerçekten öğrenmeyi öğretmek anlamında beynimizi daha iyi kullanmak için eğitimler yapılması gerekir. Olan mevcut eğitimlerin de çoktan şıklıda değil ama sorgulayan eğitimlere çevrilmesi gerekmektedir. Belki şimdi diyeceksiniz ki siz, “Biz nelerle uğraşıyoruz, sen neler diyorsun” Evet, sizin nelerle uğraştığınızı çok çok iyi biliyorum, çok fazla programlar yaptım eğitimcilerle, dertlerin ne oldu-

Olan mevcut eğitimlerin de çoktan şıklıda değil ama sorgulayan eğitimlere çevrilmesi gerekmektedir.

“İcat yaratma” deme yerine icat yaratan, soran-sorgulayan bir eğitim sistemine ihtiyaç var.

ğunu da biliyorum ama hedefimiz bu olmalı gibi geliyor bana. Hani bir seferberlikse eğer... Çünkü eğitim alanındaki mucizeleri, başarıları da birtakım Don Kişot'lar yürütüyor diye düşünüyorum. Tek tek başarılarla bağlı kaldı. Ama bir seferberlik olacaksa gerçekten de bu beynimizi daha etkin, daha iyi insan olmak adına, daha iyi bireyler olmak adına, vicdanlı vatandaşlar olmak adına bu yöne doğru yönlendirmekten geçer diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Balçiçek İlter'e çok teşekkür ediyorum. Aslında Sedat Ergin'in söylediklerini biraz da tamamlayan nitelikteydi. Çünkü eğitimin temel hedefi insan ve insana yapılan bir yatırımlar ve insanın en önemli, gizemli organı da beyin. Halen gizemi bulmaya, çalışmaya devam edilen ve halen bilinmeyen yönleri olan bir organ. İşte o beyni en iyi şekilde ve etkin nasıl kullanırız? Tabii eğitim sistemi çok önemli. Yani “İcat yaratma” deme yerine icat yaratan, soran-sorgulayan bir eğitim sistemine ihtiyaç var. Çünkü hep sorulmaz, sorgulanmaz ile büyüdük. Demin söyledim, 1933'te üniversite kuruluyor, Profesör “Hirsch” ediyorlar ki: “Soru sormak yok, öğretmen de soru sormayacak, öğrenci de soru sormayacak.” Hirsch’e “Peki, ne yapacağız?” diye sorunca, diyorlar ki: “Sen notlarını hazırlayacaksın, o notları daha önce vereceksin, tercüme edilecek, o tercüme eden kişi bunu sınıfta okuyacak.” Hirsch’e diyor ki: “Peki, benim ne işim var o zaman, ben niye sınıfa gireyim. Vereyim o yapsın” Büyük tartışmalardan sonra, ta iş Atatürk'e kadar gidiyor ve ancak kendi sistemine göre üniversi-

te, yani ilk İstanbul Üniversitesi devam ediyor. Çünkü Dar'ülFünun'dan geliyor ve bugün hâlâ etkisinden tamamen kurtulduğumuz kanısında değilim. Tabii ki ben TED'i kastetmiyorum, yani çok az sayıda okullarımızda elbette ki bu kalite var ama devlet okullarında bunlar halen büyük problem. Zannediyorum önemli bir konuya değindi ve özellikle öğrenmeyi öğrenen, çok önemli bir kelime, yani sadece verileni öğrenen değil, öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan ve soran bir gençliğe ihtiyaç var. Seferberlik de o yönde olmalıdır.

Çok teşekkürler.

Şimdi sıra Okan Müderrisoğlu'nda. Soyadından anlaşılıyor ki aile eğitimi, herhalde “Müderrisoğlu” soyadı da oradan geliyor olabilir. O bakımdan, her ne kadar iktisat okudu ve gazetecilik yapıyorsa da onun bir eğitim geleneği olduğunu zannediyorum ve şimdi sözü Sayın Okan Müderrisoğlu'na bırakıyorum.

OKAN MÜDERRİSOĞLU (Gazeteci) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Öncelikle sizi meslek hayatım boyunca akil bir insan olarak tanıdım, bugün de öyle olduğunuzu düşünüyorum. Sizin yönettiğiniz oturumda olmak benim için çok büyük mutluluk, onu kayda geçireyim.

Ayrıca, gerek Sayın Sedat Ergin, gerek Sayın Muharrem Sarıkaya benim temsilcilerimdi, onlardan çok şey öğrendim. Burada bulunmak yine benim için ayrı bir mutluluk.

Nihayet Balçiçek İlter, Ankara'da bulunduğu dönemde beraber çalıştığımız bir arkadaşımızdı, İstanbul'a gitti

ve bence vicdan kavramı bugün çok önemli, kendisi de onun en önemli temsilcisi olmaya devam ediyor. Yine burada olmak onun açısından ve benim açımdan da büyük bir mutluluk.

Tabii ki TED Başkanı Sayın Selçuk Pehlivanoglu'na, daveti, düşünmesi ve önerisi için ayrıca teşekkür ediyorum. Kuşkusuz bu Nisan ayında, güzel bir cumartesi günü, salondaki bu ilgi ve katılım beni çok etkiliyor. O yüzden herkese, katılımcılara ayrıca teşekkür ediyorum.

Kendi adıma kısa, satırbaşılarıyla ve belki vakit kalırsa soru-cevaplarla geliştirmek istediğim bir metin hazırladım. Eğitim siyaseti konusunda benim şöyle bir iddiam var; Türkiye'de öğretim siyaseti vardır. İnsanlara bilgi öğretmeyi, yüklemeyi seven ama eğitim siyaseti anlamında bakıldığında, siyasete göre eğitimi planlayan ve hemen herkesin genetik şifresine işlemiş bir yaklaşım vardır. Benim mesleki tespitim budur.

İkincisi, eğitim siyaseti, genellikle bulunduğunuz ülkede nasıl bir gençlik istiyorsunuz, geleceği nasıl düşünüyorsunuz, gelecek kuşaklarda hangi değerler olmalı; aslında bunun üzerine kurulur. Ama yine benim bir iddiam var, format atma yaklaşımı başarılı olmaktan ve netice vermekten her zaman uzaktır. Hele bugün dışa, bilgiye, teknolojiye açık bir toplumda tek tip insan yetiştirme iddiası da hayalden öte değildir. Bunu da bir tespit olarak sizinle paylaşmak istiyorum.

Tabii, sokağa adımımızı attığımızda 7. sınıf seviyesinde bilgiyle donanmış insanların ülkesindeyiz ve doğal olarak her dakika ‘eğitim şart’ diye başlayıp

sonra bunalım yaşayan insanlarımız çoğumuz. Yaşam boyu eğitim Türkiye'de ciddi bir eksiklik, hep tespit edilir ama eğitim sürecinde öğrendiğiniz bilgilerin pratik hayatta karşılığı yoksa ya da güçlü karşılığı yoksa zaten bir temel sorunla hâlâ baş başasınız demektir.

Eğitimin niteliği de bir tartışma konusudur ki burada vurgulandı. Eğitim sisteminin kalitesinin artırılması çok güzel bir sözdür ama bizde klişe olmaktan öteye gidemez. Kabul edelim ki son dönemde eğitime bütçeden ayrılan kaynaklar ciddi ölçüde arttı, bu övgüye değer. Ama bu sadece artan öğrenci sayısına ilişkin zorunlu fiziki ihtiyaçların karşılanmasıyla ilgili bir ödenek bağlantısı ifade ediyor bize. Dolayısıyla nitelik artışı konusu, önümüzde temel bir sorun olmaya devam ediyor.

Yine paralelinde, kulağa hoş gelen konu başlıkları var. Mesleki eğitimi yeniden yapılandırma, eğitim kademelerine geçiş sistemi, sınavlar, dershaneler, eğitimin iş gücü talebine duyarlılığı. Bu konuda da söylenmedik söz yoktur, önemli olan uygulamadır. O noktada dezavantajlı bir ülke ve toplum olarak yaşıyoruz.

Lise azmanı, çoğu vakit çalan yükseköğretim kurumlarında yüz binlerce gencimizi oyalıyoruz. Biraz daha başımızı öne alıp düşünmemiz gereken bir konu başlığı olarak görüyorum.

Tabii ki sınav odaklı bir eğitim sistemi var, son derece büyük bir handikap. Benim oğlum bu okulda okuyor, 8. sınıfta sınava girecek. Kronometre gibi, burada çalışmıyor ama önümüzde ekran var, sınav günü sayıyor. Biz ona bunu hissettirmemeye çalışıyoruz. Arkadaş-

Benim bir iddiam var, format atma yaklaşımı başarılı olmaktan ve netice vermekten her zaman uzaktır. Hele bugün dışa, bilgiye, teknolojiye açık bir toplumda tek tip insan yetiştirme iddiası da hayalden öte değildir. Bunu da bir tespit olarak sizinle paylaşmak istiyorum.

Okan MÜDERRİSOĞLU
Gazeteci

Eğitim-demokrasi ve ekonomi arasında çok doğrusal bir ilişki vardır. Dolayısıyla yetiştirdiğiniz insanların demokrat düşünceli olup olmadıkları her şeyin ötesinde önemlidir.

larından, az önce söylendi, ortamdan etkileniyor. Kendi kendini baskı altına almış. Onu rehabilite etme ve normalleştirme sürecindeyiz ama henüz başarılı olduğumuzu söyleyemem.

Eğitim-demokrasi ve ekonomi arasında çok doğrusal bir ilişki vardır. Dolayısıyla yetiştirdiğiniz insanların demokrat düşünceli olup olmadıkları her şeyin ötesinde önemlidir. Eğer gerçekten demokrat insanlar yetiştiriyorsanız, hangi görüşü, hangi değeri taşıyor olursa olsun, merak etmeyin, kendi içinde tutarlılığı ve vicdan muhasebesi olan insanlar olacaktır.

Yine bütün bu süreç içinde, öz güvenli birey yetiştirme eksikliği Türkiye’de belirgin şekilde var. Kitle iletişim araçları çok çeşitlendi. Ailede geleneksel metotları kullandıkça gençlerle iletişim dilini koparıyoruz, onlar da aileden uzaklaşıyor. Biraz toplumsal sorunlara duyarsızlaşıyor ya da bizim kadar öncelikli ve önemli görmüyorlar. Dolayısıyla öz güvensiz ve eğitim hayatını bitirdikten sonra iş hayatına, bizlerin bulunduğu noktaya gelince ya da bizlerle karşılaşınca, gerçekten son derece içe kapanık veya aşırı dışa dönük ama kendisini yetersiz hisseden çok sayıda birey ve gençle karşılaşıyoruz.

Veliler açısından da bakılınca, “Okula gönderelim, evdeki tüm ihmal ettiğimiz boşlukları, okul ve öğretmen doldursun” anlayışı Türkiye’de yaygın ve tipik bir anlayış ve maalesef tabii ki başarısızlığa mahkûm. (Alkışlar)

Öğretmenlerin sistemdeki ağırlığı, saygınlığı ve tabii bilgi seviyeleri de yine üzerinde durulması gereken bir konu başlığı. Bizim zamanımızda öğret-

menlerden korkardık, korkuya dayalı bir eğitim sisteminin içinde yetiştik, sonradan biraz kendimizi toparlamaya çalıştık ama ancak bu kadar olabildi. Üzerinde geç de olsa durulan bir konu, ötelenmiş bir konu ama zannediyorum ki 2014 Türkiye’sinde öğretmenlerin işe alınış biçimi, yetiştirilmeleri, çocukları emanet ettiğimiz ve aslında bizden daha etkili sonuçlar doğurabilecek o saygıdeğer insanların her açıdan donanımlı ama daha çok maddi ve manevi açıdan kafalarının rahat olmasını da önemli bir konu olduğunu düşünüyorum.

Eğitimi planlayanlar ağırlıklı olarak belki bizim yaş kuşağındalar. Artık 40’ları aşmak üzere ve düne ait bilgilerimiz ve tecrübelerimiz de kendi çocuklarımıza ve geleceğe ilişkin. İşte biraz da edindiğimiz bilgilerle tasarımlarımız var. Bence çok oturmuyor. Yani ortak dil meselesi var. Şöyle bir örnekle anlatayım; çocuk okuldan eve gelince babası ilgili bir insan, “Oğlum bugün ne öğrendiniz?” diyor, çocuk “Bugün matematik dersinde bir üç kenarlı alanı öğrendik” Babası “Nasıl?” diyor, çocuk “Öğretmenimizin söylediğine göre, bir üç kenarlı alanı yatay-mıyladikleşiminin invurşumunun ikiye bölümüdür” diyor. Babası diyor ki: “Ya bu okulda yanlış bilgiler veriliyor size, bu doğru değil. Bunun doğrusu şu: Bir üçgenin alanı, tabanıyla yüksekliğinin çarpımının ikiye bölümüdür.” Dedesi müdahil oluyor, diyor ki: “Bak, sen de çocuğa yine yanlış bilgiler veriyorsun. Bu işin doğrusu şudur: Bir müsellesin meseha-i sathiyesi kaidesiyle irtifanın hasılı darbinin nisfına müsavidir.” (Alkışlar)

Dolayısıyla hani şarkıda diyor ya ‘bugünkü aklımla severim seni’. Yani bugünkü aklımızla dünkü hikâyeleri biraz geride bırakarak ve bugünü ve bugünden geriye değil de, 20-30 yıl ileriye bakarak belki kurgulamak ve buna göre düşünmek ama asla format atmamak zorundayız.

Son olarak şunu da kayda geçireyim; kişi başına millî gelirin 25 bin dolar olarak hedeflendiği bir 100. yıl Cumhuriyet Türkiye’si var, ama Cumhuriyet’in kuruluş felsefesinin ve değerlerinin de bütünüyle tartışıldığı bir dönemdeyiz. Bir açıdan büyük fırsat, bir açıdan büyük bir tehdit. Tabii her tehdit kendi içinde fırsat da barındırıyor. Eğer özgüvenliyseniz, ileri bakıyorsanız yapılabilecek çok şey var. Ya da tepkisel olabilirsiniz, eleştirebilirsiniz, ama sonra süreç sizi önüne katıp götürdüğünde iş isten geçmiş olabilir. O yüzden, Türkiye’nin tüm değerler sisteminin belki de alt üst olduğu ama yerli yerine oturmaya çalıştığı bir dönemi beraber yaşıyoruz. O yüzden, biz zaman zaman kısa aktarımcı, daha çok bu tür oturumlardaki bilgi paylaşımı dışında sorgulayıcı insanlar olarak, soran insanlar olarak bu boyutunu da ciddiye alıyor ve her ortamda, hemen her muhabetimizle, siyasi olsun olmasın, konuşmaya devam ediyoruz. Bunu kişisel fonksiyonum olarak da kayda geçirmiş olayım. Dolayısıyla, kişi başına 25 bin dolar millî geliri hedefliyorsanız, nitelikli nüfusunuz olacak, iyi eğitilmiş olacak ve tabii ki marka yaratacaksınız. Markayı da hayalleri olan, geleceği olan, tek tipleştirilmemiş, format atılmamış insanlar üretebiliyor. Sınavlarda çok başarılı bir öğrenciydim. Az önce söyledi Sayın Çetin, Mülkiyeyi de birincilikle bitir-

miştim ama bugünkü aklım olsa biraz daha farklı bakabilirdim. Aradan geçen süre içinde okul ve buradaki meslek büyüklerimden öğrendiklerimle bir yere doğru gidebildim. Tabii ki yine son kavram olarak onun altını çiziyim, vicdan; hep vicdan muhasebesiyle baktım hayata, tüm insanlara. Dolayısıyla hiç kimseyi de kalıba dökmemeye çalıştım. Eğer buradaki üstatlar ve benim meslek içindeki sınavlarım vicdan kriterinde geçer not veriyorsa, ben çok şey öğrendim ve iyi de eğitim almışım diye görüyorum. Herkese de bunu tavsiye ediyorum.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Okan Müderisoğlu’na çok teşekkür ediyorum, o da çok önemli konulara değindi. Tekrar da olsa, iki konun altını tekrar çizmek istiyorum.

Öğretim siyaseti yok, öğrenme siyaseti var. Tek tip insan geleneği var. Planlamadan gelen birisi olarak önem verdiğim konulardan birinin pratikte karşılığı olmalı. Ben Türkiye’nin en önemli potansiyelinin, bugünkü genç nüfusu olduğuna inanıyorum. İnsan her şeyden önemli. Biz insanımıza çağdaş, nitelikli, kaliteli bir eğitim verebilirsek ve o insanlarımıza eğitimden sonra iş olanağı yaratabilirsek bence bu Türkiye’nin her şeyinden önce başarısı olur. Yani fert başına gelirinden de önemli. Ancak böyle bir nesil ortaya çıkardığınız zaman hepsi daha ileriye gidebilir.

Biz yıllarca Planlamada şunu yapmaya çalıştık; şu alanın, şu nitelikteki insana ihtiyacı var. Yani mühendise mi ihtiyaç var, teknisyene mi ihtiyacı var, planla-

Eğer özgüvenliyseniz, ileri bakıyorsanız yapılabilecek çok şey var.

Eğitim siyasetinin ömrü, bugün var olan tüm siyasi akımların ömründen çok daha uzun.

maya çalıştık fakat olmadı. Örneğin, benim yetiştiğim yıllarda herkes “Oğlum yedeksubay olsun” diye mutlaka bir lise bitirsin algısı vardı. O lisede ne öğrendiği, ne öğretildiği umurunda değildi. Yani yedeksubay olsun, er olmasın, o nedenle de bir lise mezunu olsun. Bunlar değişti ama bu kaliteyi halen önemli görüyorum.

Balççek gibi, Okan da vicdan konusuna değindi. Gerçekten, bana göre de hukuktan da önce, her şeyden önce vicdan geliyor. Çünkü ben, hukukun da o vicdana göre değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Eğer vicdanınız yoksa kanun maddeleriyle, yazılmış maddelerle adil olamazsınız. Orada vicdanın devreye girmesi gerekir. Bütün bunları çözecek bir eğitim sistemini nasıl başarırız bakış açısıyla, buradaki hocalara ve siyasetçilere görev düşüyor. Son konuşmacı olarak da Sayın Muharrem Sarıkaya'ya söz veriyorum.

MUHARREM SARIKAYA (Gazeteci)
– Teşekkürler Hikmet Abi. Hikmet Abi deyince kusura bakmayın. Şinasi Nahit Berker, 1979 yılında ben Sayın Çetin'e Hikmet Abi dediğimde beni uyarıyordu, “Siyasilere abi” deme diye. Ama baktım, Clinton'dan Bush'a, Karzai'ye kadar herkes abi diyor, ben de artık abi diyorum...

(Alkışlar)

Bu konuşmayı hazırlamadan önce Sevgili Selçuk Başkan aradığında “Eyvah, ben ne yapacağım şimdi” dedim. Çünkü ben siyaseti bilen ama eğitimden de bihaber olan bir insanım. Oturup biraz çalışmaya başladım, çalıştıkça da karşımıza çıkan ciddi bazı durumlarla yüz

yüze geldim. Beni o kadar ileriye götürdü ki, milattan önce 3200'e kadar savurdu. Gerçekten de eğitimin Sümerler döneminde başladığını varsayarsak –ki yazıyı bulmasıyla ortaya çıktığı kabul edildiğine göre, siyasetinin de bu tarihte başladığını söylememiz yanlış olmaz. Yani eğitim siyasetinin ömrü, bugün var olan tüm siyasi akımların ömründen çok daha uzun. Hatta bugünkü doğru, yanlış, ahlaki veya gayriahlaki birçok siyasi öğretiye de kaynakça ettiğini varsayabiliyoruz.

Bunun için “SamuelKramer”in Sümer Tabletlerinden tercüme ettiği bazı metinlere dönüp bakmak da yeterli. Örneğin, Sümerlerde krallar yazı yazmayı bilmezmiş. Özel okullarda eğitim verdikleri soylu ailelerin veya zengin ailelerin çocuklarını kâtip durumuna getirir ve onlara yazdırır, okuturlarmış. Krala çok yakın olacağından dolayı, evladını kâtip yetiştirmek isteyen aileler de çocuğunun iyi eğitim alması için öğretmenler veya okullara verdikleri parasal veya gizli parasal destekle bu işi sağlarmış. Yani bugünkü paralı eğitimin temeli, aslında Sümerlerden bu tarafa atılmış.

Kramer'in tercüme ettiği tabletlerdeki şu örnekler de bunu aslında doğruluyor. Şöyle diyor tablette: “Baba çocuğunun dediklerini önemsemi ve öğretmeni eve getirip başkõşeye oturttu. Çocuk babasının okulda öğrettiklerini anlattırdı, ziyafetten sonra baba öğretmeni giysilerle donattı, hediye verdi, parmağına yüzük taktı.” Tabletteki yazı, bu hediyeyi alan öğretmenin çocuğa dua etmesiyle son buluyor.

Bir başka tablette ise aynen şöyle diyor: “O ev ki cennet gibi, gözü kapalı biri

odaya girdi, gözü açılmış olarak çıktı. Nedir?” Yanıt: “Okul” Yani Sümerler bugünkü ÖSYM sistemini de o günden tayin etmiş.

Dönüp baktığımız zaman, Sümerlerin bu geleneğinin Platon'da da devam ettiğini görüyoruz. Platon da öğretilerinde hep diyor ki: “Bir filozof ancak soylu kişiler arasından çıkar.”

Sonrasına dönüp bakıyoruz, Aristo, yaşam biçiminden olsa gerek, eğitimin orta gruptaki insanlarla şekillendirilmesi gerektiğini, eğitim siyasetinin ancak orta tabakayla yer bulabileceğinin altını çiziyor. Bunun nedenini de, bugünkü moda deyimle, o zamanın ruhundan kaynaklanıyor. Çünkü Hristiyan inancının yaygınlaşması ve öğretisinin yer bulması ancak bu zümreyle mümkün olabileceğini görüyoruz.

Batı'da bunların yaşandığı dönemde, Orta Asya ve Anadolu coğrafyasında eğitim siyaseti biraz farklı çalışıyor, aslında tam tersi yönde çalışıyor. Batı ve özellikle Orta Asya'da zengin veya asiller yerine, tebadan gelen, yani yoksul aile çocuklarının eğitilmesine önem veriliyor. Çünkü zengin, parası olan, asaleti olanların eğitim gibi çok uyduruk, avam bir işle uğraşmaları pek makbul görülüyor. Örnek mi? Dil ve matematik bilgini Ali Kuşçu. Timur'un torunu İmparator Uluğ Bey'e av için doğan, şahin yetiştiren kuşçunun oğlu, zaten soyadı da oradan geliyor. Ancak 15. yüzyılda Haçlı seferlerinin insanlık dışı davranışları, Hristiyanlığın sorgulamaya başlaması ve ulus devletlerin ortaya çıkmasıyla dünyadaki eğitim sistemi de farklılaşıyor. Platon ve Aristo'nun aksine Rousseau, devletin herkese eşit hayat vermesi gerektiğini sa-

vunuyor ve o günkü öğretisi de bugüne kadar evrensel ilke olarak süregeliyor.

Eğitim siyasetinin yapılanmalarında da eğitimi veren veya eğitimi sunan veya eğitim setinin temelini oluşturanların da eğitilmesi fikri bu dönemde ortaya çıkıyor. Her ulusun bir eğitim felsefesiyle hayat bulduğu gerçeği o dönemde baş veriyor.

Batı'da bunlar olurken, bu topraklarda işler bu kez yine tersine dönüyor. Batı'nın bir zamanlar yaşadığı tüm olumsuzluklar bu coğrafyaya sirayet ediyor. Gelişen teknolojilere uzak kalınmasından olsa gerek, kolaycılığa biraz kaçılıyor. Yeni bir eğitim siyaseti ve felsefesi yaratmak gibi zor işlerle uğraşmak yerine, Frenk'te var olan eğitim sistemini olduğu gibi getirip kopyalamak çok daha rahat bir yöntem olarak kabul görüyor.

Bir ulusta var olan birikimlerin süzgeçten geçirilmesi, iyi ve gelişebilir olanın korunması, eskimiş ve işlevini kaybetmiş olanların ise elekten geçirilip dinamik bir sürece aktarılmasını öngören eğitim siyaseti, sanayide olduğu gibi ithalata dayalı olarak gelişiyor.

Bu arada biz gazetecilere de ciddi işler düşüyor çünkü topluluktan ulus yaratma döneminin veya çabalarının olduğu bir süreçte mürekkep yalamış, eli kalem tutan, kitap okuyan, matbuat milleti, toplumun mürebbisi veya mürebbiyesi haline getiriliyor. Meşrutiyet döneminde bu görevin ağırlığı çok daha baskın bir şekilde hissediliyor. Eğitim politikasının olmazsa olmaz üç sacayağı, kültür, bilim ve felsefe kökten öğrenilmek yerine, yüzeysel öğrenilmesinin daha makbul olduğu varsayılıyor.

Platon ve Aristo'nun aksine Rousseau, devletin herkese eşit hayat vermesi gerektiğini savunuyor ve o günkü öğretisi de bugüne kadar evrensel ilke olarak süregeliyor.

Muharrem SARIKAYA
Gazeteci

Bilimin en zor işlerinden birinin eğitim politikası yaratmak olduğu bir gerçektir, çünkü eğitim politikaları toplum katmanları ve bireylerin yaşantısını doğrudan etkileyen neredeyse tek zemindir.

Savaşta çıkmış bir toplumu millileştirme, ulus yapma çabalarıyla uğraşan cumhuriyet de ilk dönemlerinde malesef matbuat milletinin mürebbiliğiyle veya mürebbiyeliğiyle geçiniyor. Eğitimin de basın gibi çarpık gelişmesi belki ondan kaynaklanıyor. 1920'lerin sonunda sağlam bir eğitim siyasetinin oluşması gerektiği konusunda ortaya atılan tartışmalar, bugün yeni fark edilen öğrenci merkezli eğitimin en önemli kurumu olan köy enstitülerinin kurulmasını da beraberinde getiriyor ki eğitim politikası bu dönemden sonra ciddi sıkı ele alınan bir hale dönüşüyor. Ama o da uzun sürmüyor. 30 yıllık ömrü "Komünist yetiştiriyor, kızlar oğlanlar yan yana dolaşıyor, ahlak yapımızı çökertiyor" bağışmaları arasında son buluyor.

Köy enstitüsünden eğitim almış olanlar, örneğin babam ve annem, bunu hiç içselleştiremedi. Bir derviş için dergâh ne anlam ifade ediyorsa, babam için de Hasanoğlan aynı şeydi. Sadece babam değil, geçmişe bilinçaltı yoluyla bağlı olan kitlelerin hiçbiri bu durumu içselleştiremedi. Bu değerler dizisi, bu paradigma değişimi, tam anlamıyla toplumsal tepkilere neden oldu. Ama bu toplumsal refleks veya oya endeksli eğitim politikası üzerine binen bu yapı, gün geçtikçe artık kabullenilmiş bir gerçek haline dönüştü. Üstüne binen çatışmalar, darbeler, ihtilaller, uzlaşıdan uzak bir kesimde doğru kabul edilenin diğerinde yanlış algılandığı sosyal gerçeklerle örtüşünce bambaşka bir yapı karşımıza çıktı. Arkasına bir de bilimden uzak, hurafelere dayalı toplumsal öğreti rüzgârı estirilince, özgülleşmesi gereken akıllar başlangıçta tutsak edildi.

Belirlenmiş doğrular, kurallar, öğretmenler, kabullenmiş akıl, güce boyun eğen eğitim politikası toplumun doğrusu olarak kabul gördü. Eğitimin bilim, deney, gözlem ve araştırma güdüsüne dayalı rastlantılar sürecinin üç sacayağı üzerinde yükseleceği gerçeği görülmedi. Belki bunu en iyi anlatan örnek de Arşimed olsa gerek. Suyun kaldırma gücünü bulduğunda Arşimed'in aradığı, yeni yaptırdığı tacın saf altından olup olmadığına dönük Kralın şüphesini gidermekti. Hadi şimdi şu soruya hep beraber bir yanıt bulmaya çalışalım: Acaba Arşimet, bugün bir lisede fizik öğretmeni olsaydı, sizce hangi ders kitabını okuturdu? Öğrenci seçme sınavına hazırlanan bir gencin problemi anlamadan soruyu çözmesinin püf noktalarını öğreten kitaplar hakkında acaba ne düşünürdü? Veya "Buldum, buldum" diye bağıracağı hangi sosyal gerçeğimiz olurdu?

Şunu da görmezden gelmiyorum; bilimin en zor işlerinden birinin eğitim politikası yaratmak olduğu bir gerçektir, çünkü eğitim politikaları toplum katmanları ve bireylerin yaşantısını doğrudan etkileyen neredeyse tek zemindir. Ayrıca bütün toplum kesimlerinin de gözetimi altındadır. Bir öğrencinin hangi üniversiteyi, nasıl kazanacağından, katsayılarla ilgili tartışmalara, SBS'den puan hesaplama yöntemine kadar, her bir konu hakkında bilgi sahibi olması ve ilgilenmesi de belki bundan kaynaklanıyor. Çünkü eğitim politikaları, o dönemde yarattığı bir değişim etkisini 20-25 yıl sonrasında veriyor. Üretim bandına yanlış konulan bir ürünü kaldırıp atabilirsiniz ama burada banttan çıkanın bir insan olduğunu da bugünden görmemiz ge-

reliyor. Onun için gelişmiş ülkeler eğitimi ulusal bütünlük içerisinde değerlendiriyor ve dizayn ediyor. Eğer bunu yapmazsa ulusun bir bölümüyle ilgili aldığı kararın ileriki yansımalarının sarılamayacak etkilerinin, kronikleşmiş sorunlarının ve çatışmaların nasıl başlayacağını görebiliyor. Bu örneği vermek için en iyi yöntem bence Heybeliada'ya bakmamız. Buna ilişkin bir başka örnek de Amerika'ya ilişkin.

İleri eğitim düzeyine geçişin nasıl yapıldığını bence en iyi anlatan örneklerden biri. 1957'de Sovyetler Birliği Sputnik 1 Uydusunu uzaya gönderdiğinde, dönemin Washington yönetimi, birinci suçlu olarak eğitim politikasını görüyor. O güne kadar edebiyat ve felsefe alanında öne çıkan Amerika, baştan aşağı eğitim politikasını değiştiriyor, matematik, pozitif bilimler ve yabancı dille yoğunlaşan eğitim birliğine dönük bir politikayı devreye sokuyor. Sonunda aya giden ulus oluyor.

Veya Türk eğitim politikası yolculuğuna ilk başladığı Güney Kore'yi de ele alabiliriz. Bugün iki ülkenin nerede bulunduğunu değerlendirebiliriz.

Dönüp baktığımızda, bizde olan 76 çeşit lise, her bakana göre değişen bireysel kararlarla şekillenen seviye belirleme sınavı, üniversite giriş yöntemiyle uğraşan Türkiye! Bunun üzerine küreselleşmenin getirdiği etkiler ve iletişimin yaygınlaşması; bir o kadar da sığılmasıyla doğrudan alınan kültürü de ekleyelim. Karşımıza çıkan, buna göre şekillenen öznel kültürel eğitim yerine "slm, iim" gibi harflerle yaşamını idame ettiren, bir arkadaşının dediği gibi "Her şeyim olsun" diye arzudan çıldıran, kıvranan, olmayınca da "Ol-

sun" deyip kıyasına, köşesine çekilen bir gençlik. Bu gençliğin küreselleşmesinin eğitim politikalarına yüklediği kültürel ürünlerin ve teknolojinin tüketicisi olmaktan öteye gitmediğini gördüğümüzde karşımıza başka bir tablo çıkıyor. Oysa evrensel değerlere sahip, başkalarının değerine hoşgörüle yaklaşan, bir o kadar da kendi kültürel ve toplumsal değerlerinin bilincinde olan gençlik ve eğitim sistemi arzulanmıştı. Üretim bandından çıkan ise, üniversiteden mezun olduğu gün kapıda şoförlü otomobilinin, makam arabasının kendisini karşıladığı, işinin hazır olduğu hayalperestliği içinde, cep telefonu ekranında yaşayan bir gençlikle yüz yüzeyiz.

Eğitim politikasının sürekli değişkenlik içinde olmasının yarattığı baş dönmesinin ve hayalperestliğin bunlarda hiç katkısı yok mu? Veya on yıl önce sekiz yıllık eğitim sistemine geçip, daha yerine oturmuşken veya oturmaya başlamışken bunu yıkıp şimdi 4+4+4 sistemiyle yeniden ayağa kaldırdığımız eğitim sistemi veya politikası hangi stratejik planla açıklanabilir?

Sözlerimi, "Louis Aragon"un konuşmamın da özeti olmasını umduğum bir şiiiriyle tamamlamak isterim. Der ki;

Bu mu ömrümün özeti, Sen de uzak ülkelerden dönüyorsun Ve bana bütün söyleyebildiklerin Akşam evinin eşliğinde oturmuş serinleyen birinin aklına gelebilecek düşünceler. Peki, ne anlamı var öyleyse bunca yolculuğun?

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

MODERATÖR – Muharrem Sarıkaya'ya çok teşekkür ediyorum.

1957'de Sovyetler Birliği Sputnik 1 Uydusunu uzaya gönderdiğinde, dönemin Washington yönetimi, birinci suçlu olarak eğitim politikasını görüyor.

Elbette ki siyasi iktidarların dokunacakları, değinecekleri alanlar olabilir ama ulusal, çağdaş, nitelikli insan yetiştirme amacına yönelik bir eğitim sisteminde mutlaka bir uzlaşma sağlanmalıdır.

Muharrem Sarkıya da konuyu tarihi perspektiften bakarak geliştirdi ve nereden nereye gelindiğini, bir zamanlar ancak belirli sınıflar için eğitimden herkes için nitelikli eğitime kadar getirdi. Özellikle bugünkü eğitim sistemimize ve bu konudaki sorunlara değindi.

Şimdi, evvela ben birkaç söz daha söylemeden, bugün burada alkışı hak edenlerin başında sabah 09.30'dan beri bu salonu dolduran katılımcıların hak ettiğini söylemek istiyorum. Onun için hepimiz beraber alkışlayalım... (Alkışlar)

Bu ancak liderlerin olduğu siyasi partilerde belki olur. Yani ben liderimin gözüne görünmezsem yarın beni aday yapmayabilir, beni bir göreve getiremeyebilir diye dururlar. Ama buradakilerin hiç öyle bir sorunu yokken sabah-tan beri burayı dinliyorlar, bekliyorlar. Onun için gerçekten alkışı herkesten fazla hak ediyorlar.

Şimdi, ben bir siyasetçi olarak hep şunun sıkıntısını çektim, çünkü ben Siyasala girmekle daha birinci sınıftan itibaren siyasetle ilgilendim, yani Gençlik Kollarında görev yaptım. Türkiye'de gördüğüm şöyle bir eksiklik var: Bazı konular var ki onun parti siyaseti olmaz. Bunlar ulusal konulardır ve üzerinde mutlaka bir uzlaşma gerekir. Şimdi bir örnek vermek gerekirse, bugünkü barış sürecinden vereyim. Siyasi parti liderleri savaşırken, her gün televizyonlarda barışa gitmeye çalışıyoruz. Yani akşam televizyonu dinlediğiniz zaman, liderler kavga ve savaşla barış yapmaya çalışıyorlar. Halbuki üzerinde mutlaka uzlaşmamız gereken bir konu.

Ben aynı şeyi ulusal bir eğitim için de zorunlu görüyorum. Elbette ki siyasi iktidarların dokunacakları, değinecekleri alanlar olabilir ama ulusal, çağdaş, nitelikli insan yetiştirme amacına yönelik bir eğitim sisteminde mutlaka bir uzlaşma sağlanmalıdır. Türkiye de bu da olmuyor. 4+4+4, hepimiz biliyoruz ki kavgayla çıktı. Bunun sorunları 20 yıl sonra nasıl çıkacak kimse bilmiyor. İktidar değişikliği olursa bu sefer başka birisi gelecek, başka bir şey getirecek. 90 yıllık cumhuriyette, hâlâ üzerinde anlaşabildiğimiz bir eğitim sistemi maalesef gerçekleştiremedik.

Tabii ki hep sorgulansın dedik, biraz zamanımız var, bu arkadaşlarımızı da sorgulamak için sorulara imkân sağlayacağım.

Bu arada, bana zaman zaman sorarlar gençler "Politikayla uğraşalım mı?" diye. Burada çok fazla genç yok ama, ben hep rahmetli Erdal İnönü'nün bir lafını söylüyorum onlara. Ben Erdal İnönü ile çok yakın politika yaptım. Bana göre siyasi liderler arasında demokrasiyi içinden, gönlünden, beyninden özümseyen bir liderdi. Tabii biz gezilere giderken genellikle şöyle sorular geliyordu: "Siz ne güzel bir fizik hocasıydınız, ne güzel bir mesleğiniz vardı. Ne işiniz var bu kirli alanda, siyasette ne arıyorsunuz?" benzeri soru sorarlardı. Bir yerde yine beraberken, sordular buna benzer bir soruyu, dedi ki: "Kötüler beni yönetmesin diye ben siyasete geldim" (Alkışlar) Onun için ben de hep gençlere kötülerin veya katılmadığımız insanların sizi yönetmesini istemiyorsanız o zaman siyasete mutlaka katkı yapın diyorum ve bunun halen geçerli olduğuna inanıyorum.

Soru sormak isteyen var mı?

Buyurun hanımefendi.

AYLİN YAVAŞ BOZKURT (Yıldız Teknik Üniversitesi İngilizce Öğretim Görevlisi, Uluslararası İlişkiler Ofis Koordinatörü) - Sayın büyüklerim ve sevgili katılımcılar; bir devlet memuru olarak siyaset yapmam, siyasetle ilgilenmem ve/veya bu konu hakkında konuşmam Anayasa kapsamında yasak. 1960 Anayasası öncesinde devlet memurları da siyasetle ilgilenebiliyorlardı. Ben şu anda eğitim programları öğretiminde ve özellikle çok kültürlü eğitim alanında bir doktora öğrencisi olarak sizlere sorumu yöneltmek istiyorum memur değil öğrenci kimliğimle.

Ben 6 yaşında ilkokula başladığımda bana siyah bir önlük verilmişti, yani hepimize, tüm öğrenci arkadaşlarıma. Hâlbuki benim en sevdiğim renk, belki de Edirneliyim diye kırmızıydı. Hangi rengi seversin diye bana soran olmadı. Onun dışında, ben hareketli bir çocuktum, sınıfta gezinmek istediğimde öğretmenim oturmamı söylüyordu. Benim öğrenme stilime göre bir program ya da öğrenme programı yoktu. Ben yaşadığım bu öğrenme stiline ya da sahip olduğum farklı kültürel değerlerle kendimi rahatça ifade etme şansı buldum ve/veya bulmadım. Türkiye'ye şu anda baktığımda, çok farklı kültürel zenginliğe, değerlere sahip olan bir ülkemiz.

Benim sorum Sayın Balçıçek Hanıma: Ben yeni evli bir kadın olarak ve inşallah ileride benim de ikizlerim olur, bir anne adayını olarak şunu sormak istiyorum. Sizler de çok başarılı kariyer sahibi insansınız, bir annesiniz. Gele-

ceğe öğrenciler yetiştirmeye çalışan bir eğitimcisiniz. Biz gençlerin karşılaştığımız siyasi demeyeyim de, elimizde olmayan koşullarla kendimizi ifade edemediğimiz durumlarda kalıyoruz. Az önce diğer gazeteci ağabeylerimiz ve hocalarımızın da bahsettiğiniz üzere, siz bir anne olarak çocuklarınızı örgün eğitime veriyorsunuz. Ondan öncesi kendiniz de evde bir eğitim veriyorsunuz. Ülkemizin ve sizin sahip olduğunuz çok kültürlülüğü nasıl çocuklarınıza aktarıyorsunuz? Bu değerler eğitimini nasıl veriyorsunuz? Size göre çok kültürlü eğitim programı ülkemizde nasıl tasarlanmalı?

Çok teşekkür ediyorum.

BALÇIÇEK İLTER – Çok teşekkürler.

Müthiş zor soru tabii, bunun cevabını bulsak hakikaten bazı sorunlar kökünden çözüldü herhalde ama demin meslektaşım Okan, gerçekten de çok doğru bir noktaya parmak bastı sizlerden de büyük alkış aldı. Bizler evde hiçbir şey yapmıyoruz, hemen yolluyoruz okula, kendi kapatamadığımız o açıklar için. Gitsin de mümkün olduğu kadar, orada ne yapılırsa yapalım diyoruz. Şimdi, öncelikle onun da söylediği gibi, bu anlayıştan uzaklaşmamız gerekiyor. Yani eğitim derken, eğitim anaokulunda ya da sonrasında, ilkokulda başlamıyor. Eğitim sıfır yaştan itibaren başlıyor. Artık bunun bilimi var herkes bunları biliyor, bilincimiz var. Herkes mesela "7 çok geç" diyebiliyor. Bu kampanyalar da çok etkili gerçekten. Bir kulağımızın köşesinde bir yerlerde var ki gerçekten de 7'den, 8'den sonra değil bu eğitim, öncesinde başlıyor diye bir nokta var.

Ülkemizin ve sizin sahip olduğunuz çok kültürlülüğü nasıl çocuklarınıza aktarıyorsunuz? Bu değerler eğitimini nasıl veriyorsunuz?

Kadına şiddet konuşuyoruz sürekli, bizim ülkemizin çok önemli problemlerinden biri bence bu.

Kültürel farklılıklara gelince; benim zaten neredeyse bütün varlığımla mücadele ettiğim nokta bu. Gerçekten de demin anlatmaya çalıştım dilim döndüğünce, eğitim, insan olmayı sağlıyor az önce Finlandiya, İsveç, İrlanda örneğini söyledim. Şimdi, kadına şiddet konuşuyoruz sürekli, bizim ülkemizin çok önemli problemlerinden biri bence bu. Çünkü bu da insan olmakla geliyor. Önce hayvanlara şiddet, sonra çocuklara şiddet, sonra da kadına şiddet uyguluyoruz.

Şimdi, ben oralardaki meslektaşlarla ve sivil toplumcularla konuştuğumda onların başka bir şeyi tartıştığını gördüm; özellikle onu paylaşmak istiyorum sizinle. Hani deriz ya “Adamlar her şeyi çözmüşler, bak, muhteşem” Adamlar her şeyi çözmüşler, şunu çözmüşler: Muhteşem eğitim veriyorlar. Demin Sedat Ergin’in söylediği, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamışlar, her şeyi sağlamışlar. Kişi başına düşen geliri söylememe gerek yok, hakikaten refah içinde yaşıyorlar. Maalesef kötü bir haberim var, kadına şiddet, çocuğa şiddet yükseliyor. Bunun üzerine oturup “Ne yapabiliriz?” diye kafa yoruyorlar. Geldikleri noktada birtakım yan etkenleri koymaya çalışmışlar. Örneğin Finlandiyada çok fazla alkol tüketimi var, acaba bununla mı bağlantılı? Bunu uzun süre araştırmışlar. Hayır, hiçbir bağlantı bulamamışlar ve dönüp dolaşip yine en baştaki eğitime ve insanların işte kültürel farklılıklarından tutun da insan olmaya karşı eğitime dönmüşler. Onun üzerine “Acaba ne yapabiliriz de biz bunu değiştirebiliriz?”in üzerine kafa yoruyorlar. İşte seferberlik derken bunu demeye çalışmıştım ben de. Ha, ben yapabiliyor muyum? Bilmiyorum.

Elimden geldiğince diyelim. Çok teşekkür ederim.

MODERATÖR – Çok teşekkürler.

Buyurun...

ORKUN KARAPOSTAL (Okul Müdürü) – Çok değerli gazetecilere bir sorum yok ama bir beklentim var, bir isteğim var, onu ifade etmek istiyorum.

Veriye dayalı eğitim politikaları üretmek deyince, aklımıza bilimsel verilere göre eğitim politikaları üretmekten başka bir şey gelmiyor. Literatür taramak geliyor, yapılan uygulamaların bilimsel sonuçlarına göre hareket edebilmek geliyor. Fakat bazen karar vericilerin aklına veriye dayalı eğitim politikaları üretmek derken, “Acaba bizim yakın olduğumuz kesim buna nasıl yaklaşır” veya “Oy kaybeder miyim?” veya “Kamuoyu anketleri ne gösteriyor” diyerek başka türlü verileri göz önüne alarak hareket etme yaklaşımında olduklarını görüyoruz. İşte bize eğitimciler, karar vericilerin, tam da bu noktada baldıran zehri içerek, bu hesapları bir kenara bırakıp, bilimsel sonuçların ışığında hareket etmelerine bekliyoruz. Sizlerden de, önemli görevlerinizde bu bakış açısıyla bizlerin sesi olmanızdan başka bir talebimiz yok.

Çok teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Çok teşekkürler.

Buyurun...

YUSUF TOPRAK (Eğitimci) – Bu organizasyonu yapanlara, öncelikle böyle seçkin bir ortamda olduğum için çok teşekkür ederim. Dört çok seçkin medya mensubuyla karşı karşıyayız, bir de

siyasetçimiz var, hepiniz çok saygıdeğersiniz. Ancak medyayı konuşmadık, bence medyayı konuşmalıydık. Çünkü eğitimciler zaten bugün daha sonraki oturumlarda ve yarın eğitimi konuşacağız.

Medyanın eğitime bakışı biraz bana eksik geliyor. Mesela, sadece eğitim denince atanamayan öğretmenler sorunu varmış gibi. Son dönemde izlediğim programların çoğu bu ağırlıkta. Veya İlköğretim Haftası’nda Milli Eğitim Bakanı hangi okulda; bunlar çok fazlaca gündeme geliyor.

24 Kasım Öğretmenler Günü’nde çok klişe sloganlar medyada yer alıyor. Ama bugün sizlerin de dile getirdiği eğitimin çok önemli sorunları var, çok köklü sorunları var. Bir örnek, Mümtaz Turan çok büyük bir eğitimcimiz. 1952 yılında yazdığı bir eserinde, o dönemde bile aynı sorunları dile getirmiş ve bu sorunlar halen devam ediyor. Çok ciddi sorunlarımız var. Medya bu konuda gerçekten derin analizler yapabiliyor mu? Yani burada bir özeleştiriy bekliyorum daha doğrusu sizden. Biraz da medyayı, medya ve eğitimi konuşursak çok memnun olacağım.

Tekrar çok teşekkür ediyorum, böyle bir seçkin ortamda olmaktan dolayı çok memnunum.

MODERATÖR – Selçuk Bey eğer vakit varsa bir yeni panel başlatalım “Medya ve Eğitim” diye. Şimdi, en kıdemlilerinden biri olarak Sedat Ergin’e söz vereyim. Başka arkadaşların söylemek istedikleri varsa eklerler.

SEDAT ERGİN – Ben Sayın Çetin’in bu değerlendirmesine katılıyorum. Hakikaten “Medya ve Eğitim” diye başlı

başına bir panelin yapılması gerekiyor. Çünkü bu alandaki sorun, gerçekten tek panelle de giderilecek gibi değil, belki paneller serisi yapmak gerekiyor ve medyanın bütün üst düzey yöneticilerini belki bu panellere davet etmek gerekiyor.

Evet, burada medyanın ciddi bir özleştiriy yapması gerekiyor. Türkiye’nin en önemli sorununun, geleceğe dönük, eğitim olduğunu söylüyoruz. Bu konuda büyük görüş birliği var hepimizin arasında. Fakat bu kadar öncelikli, yaşamsal bir meselenin Türk basınında, Türkiye’de gazetelerde ve televizyonlarda ele alınmış şekli, ayrılan yüzölçümü, ayrılan zamana baktığınızda burada bir orantılılık göremiyorsunuz, bir ters orantı söz konusu. Ben kendimden de biliyorum, özellikle Milliyet’te Genel Yayın Yönetmeni olarak görev yaptığım özellikle son dönemde, eğitimde derinleşmeye çalışıyorduk, Abbas Güçlü ile birlikte projeler yapıyorduk. Fakat genel bir gözlem yapmak gerekirse, Türkiye’de hem gazetelerde hem de televizyonlarda genel olarak eğitim sorunlarının boyutları, karmaşıklığı, eğitim sorunlarının derinliği üzerine çok büyük bir farkındalığın olduğunu zannetmiyorum. Eğitim alanında uzman yazar ve uzman muhabir sayısı çok az. Uzman var, konuları, dosyaları hakikaten çok iyi bilen arkadaşlarımız var fakat bunların sayısı yeterli değil yani saysanız bir elin parmaklarını geçmez. Bütün gazetelerin hemen hemen her birinde hakikaten bilen uzman arkadaşlar var, muhabirler var ama sayı gerçekten yetersiz. Gazetelerin bence eğitim sayfalarına çok daha fazla yer ayırmaları, yüzölçümü açmaları gerekiyor. Bu alanda yazan yazarların sayısının artması gerekiyor.

Eğitim alanında uzman yazar ve uzman muhabir sayısı çok az. Uzman var, konuları, dosyaları hakikaten çok iyi bilen arkadaşlarımız var fakat bunların sayısı yeterli değil yani saysanız bir elin parmaklarını geçmez.

Medyanın meşguliyet alanları, belli başlıklar üzerinde yoğunlaşıyor ne yazık ki. Sağlıkta da aynı durum söz konusu.

Mesela, Türk basınında PISA sonuçları açıklandığında bu konuda bir tartışma olduğunu görüyor musunuz? Kaç köşe yazarı bu konuda yazıyor? Hemen hemen hiç; bir Abbas yazar Milliyet'te, İsmet Berkan Hürriyet'te yazar. Yani baktığımızda üç dört kişiyi maalesef geçmiyor. Medyanın meşguliyet alanları, belli başlıklar üzerinde yoğunlaşıyor ne yazık ki. Sağlıkta da aynı durum söz konusu. Yani Türkiye'nin böyle öncelikli yaşamsal sorunları üzerinde ne yazık ki, benim de parçası olduğum Türk basınında büyük bir farkındalık yok. Bunun, bir şekilde aşılması gerekiyor. Hakikaten eğitimi ileri götürmemiz gerekiyorsa, bu farkındalığı yaratmamız gerekiyorsa, basının da eğitim konularına daha çok kafa yorması gerekiyor. Bunun için galiba paneller serisiyle başlamak gerekiyor. Bizim Türk basınına genel bir sınav sorusu olarak "PISA nedir?" diye sorun... Biraz önce okuduğum değerlendirme notları vardı, ÖSYM girişte ortalama 4, 5 falan gibi, ortalama çok yüksek çıkmaz, onu söyleyeyim.

MODERATÖR – Buyurun Okan Bey.

OKAN MÜDERRİSOĞLU – Sedat Ergin'e çok teşekkür ediyorum.

Ben de çok kısa bir değerlendirme yapayım. Bir söz var, hani "Olmayalım nalıncı keseri gibi hep bana hep bana/ Olalım testere gibi hem sana hem bana" Bu öyle bir soru ki iki taraflı özeleştiriyor.

Şimdi, bir: Bu ülkede 75 milyon insan başbakandır, bu ülkenin nasıl yönetilmesi gerektiğini bilir. 75 milyon teknik direktör vardır, takım tertibinin nasıl olması gerektiğini bilir. 75 milyon

yayın yönetmeni vardır, nasıl manşet atılması gerektiğini bilir. Ama aynı zamanda yani bizim işimiz, bu kadar dışa açık ve o nedenle eleştiriye de açık bir iştir. Soru yerinde bir soru, ayrı bir konu başlığı. Ama şunun altını çiziyim: Kim daha örgütlü ise, kim daha fazla farkındalık yaratıyorsa, günün yığınla haberi ve konusu içinde, ister istemez öne geçiyor değerlendirmelerde.

İki: Eğitimle ilgili spesifik sayfalarımız ve uzman muhabirlerimiz var artık, sayısı artabilir, temenni düzeyinde birçok şey konuşabiliriz. Ama eğitim sayfalarında eğitimin daha çok piyasalaşmış bölümü yönlendiriyor. Gerçekçi olmak zorundayız.

Ve nihayet herkes kendi sorununu doğaldır ki öyle olmasını da çok önemserim, hayatının merkezine koyduğu için, ona ne kadar yaklaşırsanız, ona ne kadar yakınsarsanız sizi çok değerli bulur. Ondan ne kadar uzak düşüyorsanız sizi o kadar eleştirebilir. Ama tabii ki önemli bir konu başlığı. Allah ömür verir de seneye biz yine buralarda olursak, bu konu başlığını sizinle birlikte aynı oturumda inşallah tartışırız.

Çok teşekkür ediyorum.

MODERATÖR – Buyurun Muharrem Bey.

MUHARREM SARIKAYA – Ben de bir iki cümle söyleyeceğim. Aslında soru yerinde bir soru. Sedat çok güzel bir şekilde getirdi, Okan destek verdi. Ben de bir başka noktasına geleceğim.

Şimdi, medyadan beklenti ne? Yani biz aslında medyanın ilk şekillendirilme yöntemleri açısından dönüp baktığımızda, Türkiye'deki ilk medyanın olu-

şumuna baktığımızda, biraz önce de söylediğim gibi, medyayı hep mürebbi veya mürebbiye olarak görmüşüz. Yani medya kütüphane olarak algılanmış; medya dayak atan, sopa atan kişi olarak algılanmış; medya terbiye edici olarak algılanmış; medya, işte dil öğretene, dans öğretene... Hep bir görev yüklenerek gelmiş. Ama bu görevi yükleyenler kendi görevlerini hep orada bulmaya çalışmış. Kendi örgütlülüğünü sağlayamadığı zaman en kolay suçlayacağı, en kolay üzerine gideceği medya olmuş. Bu da, başta söylediğim gibi, medyanın ilk Türkiye'deki, Anadolu topraklarındaki oluşumundan kaynaklanıyor, biraz çarpık yapılanmasından kaynaklanıyor.

Dediklerinizde haklısınız ama biraz da, o örgütlülüğün kendi içinde sağlanması gerekiyor mu? Biraz daha medyadan beklediğinizin, kendi çevrelerinizden de daha yüksek oranda beklemeniz gerekiyor mu? Bunu sağladığımız zaman diğer taraf çok çabuk gelebilir. Çünkü medya da o örgütlü toplumlara bakarak hareket ediyor, onlardan gelen veriler veya karşısındaki o tepkileri ölçerek haberleştiriyor. Bunu bildiğimiz zaman çok daha rahat olabiliriz. Bunun en güzel örneği de atanamayan öğretmenlerdir. Bir örgütlü yapı aldı nerelere götürdü, Hükümeti kararından vazgeçirdi.

Teşekkür ederim.

MODERATÖR – Teşekkürler Sayın Sarıkaya.

Sedat bir şey daha ekleyecek.

SEDAT ERGİN – Çok kısa bir öneride bulunmak istiyorum. Burada medyanın şöyle bir güçlüğü de var,

medya mensupları çok derinlemesine bilmiyor olabilirler ama bu konuda yeteri kadar bizim önümüze araştırma gelmediğini de belirtmem gerekiyor. Benim en çok yararlandığım kaynak, örneğin bu Eğitim Reformu Grubu var ERG, onların düzenli bir şekilde hazırladıkları, açıkladıkları raporlar oluyor eğitimin içinde bulunduğu durumla ilgili. Benim açımdan çok eğitici oluyor. Belki bu gibi raporların, böyle düşünce kuruluşlarının, bu tür thinktank'lerin, enstitülerin, bu alandaki araştırmaların, raporların artması, bunların medyaya gönderilmesi gerek. Yani medyanın bilgilenmesi, öğrenmesi açısından yani benim de eğitilmem lazım. Bu tür eğitim konuları üzerine raporlar, gazete olarak benim eğitimim açısından çok yararlı oluyor. Belki, hani tamam, biz kendimizi eğitelim ama sizlerin de belki bu alanda raporlarla, araştırmalarla biraz ekstra çabanın sarf edilmesinin de yararlı olacağını düşünüyorum.

MODERATÖR – Çok teşekkürler.

Ben son sözü kendime verip kapatıyorum.

Şimdi, buradan çıkan sonuç: Eğitim düzeyimiz düşük. Gösterge ise liseyi bitiren üniversitelilerin sınav girişlerindeki sonuçları. Sedat Ergin'in da değindiği üzere, rakamlar bunu gösteriyor. İki; bu eğitim düzeyiyle dünyada beklenen başarıyı sağlamamız ve gerekli ve hak ettiğimiz yeri almamız çok zor, hatta olanaksız. Fırsat eşitliği özelliğini giderek kaybediyor. Düşük düzeyli devlet okullarından geçen çok büyük bir çoğunluk, bazı özel okullara giden bir azınlığın dünya ölçüsündeki eğitim durumunu gösteriyor.

Fırsat eşitliği özelliğini giderek kaybediyor. Düşük düzeyli devlet okullarından geçen çok büyük bir çoğunluk, bazı özel okullara giden bir azınlığın dünya ölçüsündeki eğitim durumunu gösteriyor.

Bu toplantımızda öğretmenlerin öğretimine çok fazla değinemedik.

Eğitimin içeriğine gerekli önem verilmiyor. Üretim ve bilgiye katkısı çok düşük. Bir rakam vereyim: Türkiye ile Güney Kore aşağı yukarı aynı zamanda gelişmeye başladılar. İhracatımızda son yıllardaki rakamlara baktığımız zaman çok büyük sıçramalar var. Güney Kore'nin ihracatı içinde teknoloji üretimi, teknoloji üreten malların payı Türkiye'nin 2 misli. Bu düzeyle dünyada hak ettiğimiz yeri alamayız; 2 misli, birisi yüzde 28, birisi yüzde 15-16 civarında.

Bu toplantımızda öğretmenlerin öğretimine çok fazla değinemedik. Hep bir tarafına baktık, öğretmenlerin yetişmesi ve öğretmenlerin sorunlarına fazla değinemedik. Aslında çok soru var ama zamanımız bu kadar. 1,5 saati biraz aştık. Ben, başta benimle beraber bu toplantıyı götüren Sayın Sedat Ergin'e, Sayın Balçıçek İlter'e, Sayın Okan Müderrisoğlu'na ve Sayın Muharrem Sarıkaya'ya çok çok teşekkür ediyorum

ve sizlerin sabırlarınızı da kutluyorum. Başarılar diliyorum efendim, çok sağ olun... (Alkışlar)

EKİN DOLGUN – Sayın konuklarımız, değerli Moderatörümüze ve Panel katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz.

Kendilerine günün anısını takdim etmek üzere, TED Ankara Koleji Vakıf Başkanı Sayın SunullahSalırlı'yı davet ediyoruz... (Alkışlar)

Değerli konuklar, bir sonraki konuşmamız, Gaziantep Mahalle Muhtarı Sayın Mecit Katırcı, "Halkın Eğitime Bakışı"nı değerlendirecektir.

Kendilerini dinlemeden önce yarım saatlik bir kahve arası vereceğiz.

Bu arada Devlet Opera ve Balesi sanatçılarından Soner Özer'in yönetiminde, TED Ankara Koleji Özel Ortaokulu öğrencilerimizin ritim gösterisini izleyebilirsiniz...

Açılma Saati: 15:00

"Eğitime Halkın Bakışı"

Konuşmacı: Mecit KATIRCI

EKİN DOLGUN – Sayın konuklarımız, şimdi "Eğitime Halkın Bakışı"nı, Gaziantep Mahalle Muhtarı Sayın Mecit Katırcı'dan dinleyeceğiz.

YALIN AKÇEVİN – 1958 Gaziantep doğumlu Mecit Katırcı, 2004 yılından itibaren Gaziantep Şehit Kamil ilçesi Batıkent Mahalle Muhtarıdır.

Evli, 4 çocuk babası, çocuklarını üniversiteye gönderen, aynı zamanda çocuklarını yüksek lisans yaptıran bir veli ve mahalli idare yöneticisidir.

Gaziantep Kent Konseyi Çalışma Grubu Üyesidir.

MECİT KATIRCI (Gaziantep-Şehit Kamil Batıkent Mahalle Muhtarı) – Gerçekten çok heyecanlıyım, arkadaşım çok teşekkür ederim.

İlkokul 3. sınıf mezunuyum ama 4 çocuğumu okutarak ve yüksek lisans sahibi yaparak, 3 çocuğumu devlet lisesinde, 1 tanesini de özel kolejde okutarak eğitimcilerin içinde kalmaya çalıştım ve kaldım. Bildiğim ve gördüğüm, mahallemizdeki muhtarlık binamıza gelen giden halkın davranışlarını, duyduğumu, bildiğimi arz edeceğim.

Ben sizlere bütün eğitimcilerin, akademisyen arkadaşlarımızın, herkesin önünde düğmemi ilikliyorum ve önünüzde eğiliyorum. (Alkışlar)

Türkiye'de herkes gibi ben de eğitim hakkında konuşacağım. Yanlış bir şey

söyleyecek olursam şimdiden özür dilerim. Ancak haddimi bilmeye çalışacağım. Ben eğitimci değilim ki eğitim hakkında konuşayım. Ama bir muhtar olarak görüşlerimi, duyduklarımı, düşüncelerimi söyleyeceğim.

Eğitimin kalitesinin yüksek olması demek, nitelikli iş gücü ve dinamik bir toplum demektir. Eğitim kalitesini anlamak için öğretmen kadar velinin de rolü çok büyüktür. Okullarda velinin öğrenciye ve okulla ilgisini anlamak için bir veli toplantısı yapalım. İlkokulda ve anaokulunda yaptığımız zaman, veliler yüzde 100 katılır. Ortaokul gelince ise yüzde 50-60'a düşer. Lise son dediğimiz 12. sınıfta toplantı yaptığımız zaman öğrenci velisiyle, yüzde 2-5 civarına düşer. Ama burada veli gelmez, öğretmenimiz aynı öğretime aynı hızla devam etmek mecburiyetinde kalır. Nerede kaldı o veliler? (Alkışlar)

Veli, devamlı millî ve manevî duygularını çocuklarına verecek okul ister. Kendi eğitim düzeyinden daha yüksek seviyede eğitim almasını ister. Hem bütçeye uygun olsun hem iyi bir eğitim alsın hem de millî ve manevî değerlerimizi öğretilsin der. Öğretmen ile öğrenci ilişkilerinin kopuk olmasının sebebi, öğretmen geçim derdinde, öğrenci sınıf geçme derdinde olmasıdır. Dershanelerimiz kalksın. Gerekiyorsa, özellikle eğitim seviyesinin yükselmesi ders adetlerinin artırılması gerekiyor.

Eğitimin kalitesinin yüksek olması demek, nitelikli iş gücü ve dinamik bir toplum demektir.

Mecit KATIRCI
Muhtar

“Ben astronot olacağım” diyen öğretmenler olmalı ki öğrenciler de astronot olmaya teşvik edilsin.

Her veli, rehber öğretmenlerimizin çoğaltılmasını ister. Rehber öğretmenlerimize gerçekten çok ihtiyacımız var. Lisedeki her öğretmenimizin rehber olması gerekiyor. Amerika’yı tekrar keşfetmeye lüzum yok. Eğitimi ileri seviyede olan ülkelerdeki eğitim modelini alıp, Türkiye’de uygulamak lazım. Halkımız “Eğitim için zamana ihtiyaç var” diyor, gülüyor ve dalga geçiyorlar. Halk eğitime her zaman ihtiyaç var diyor. Benim esas işleyeceğim iki konu var. “Ben astronot olacağım” diyen öğretmenler olmalı ki öğrenciler de astronot olmaya teşvik edilsin ve uzayda yerimizi alalım...

Benim öyle tahsilim yok, ilkokul 3. sınıf mezunuyum. Eğitimin en az anaokulunda başlaması lazım, geniş vizyonlu, iki yabancı dil bilen öğretmenler lazım, hatta zorunlu olması lazım. Eğitime bakmak için önce ana okulu ve sınıf öğretmenlerimizin vizyonu geniş, kaliteli, yüksek nitelikli, verimli öğretmenler olarak yetiştirmemiz gerekiyor. Kesinlikle yüksek lisansı bitirmeyen, atılma kaygısı olmayan öğretmenlere ihtiyacımız vardır. Yüksek lisans bitirerek atama beklemesi lazım.

Mesleki liselerimizin de, mesela bazı arkadaşlara göre, bazı vatandaşlara göre özelleşmesi lazım. Neden özelleşmesi lazım? Neden özel okulların önünde kavga çıkmıyor? Gaziantep’te veyahut da Türkiye genelinde baktığımız zaman meslek lisesi okullarında sürekli ufak tefek can sıkıcı olaylar oluyor. Özel okulların fiziki yapıları ve yönetim şartları çok uygun olduğundan ben 4. çocuğumu da özel okula vermek zorunda kaldım. Şimdi Ankarada ve İstanbul’da üniversite arıyor.

Benim maddi durumum vardı da, özel okula gönderiyorum, diğer çocukların ne suçu var?

Kenar semtlerdeki okullara az öğretmen verilirken, merkez mahallelerimizdeki okullarda fazla öğretmen var. Kesinlikle şu da çok çok önemli saygıdeğer hocalarım, saygıdeğer öğretmenlerim, öğretmenler erken emekli olmalı. Erken emekli olmalı derken de şartları da iyileştirilmeli. Tam verimli çağında, 50-60 yaşındaki öğretmenimin 2 tane üniversiteye giden çocuğu var. Aldığı maaşla her çocuğuna 500’er lira gönderse kendisi aç kalıyor. Öğretmenlik şartları iyileştirilerek erken emekliliğe teşvik edilmeli.

Öğretmenler nasıl yetiştirilecek, esas konu geride. Öğretmenler nasıl yetiştirilecek sonra anlatacağım. Şimdi ucunu söyleyeyim de herkes kafasında bir yer açsın. Sayısal ve eşit ağırlıklı çocukları bir düşünün. 500 puanlı çocukları öğretmenliğe teşvik etmezsek, öğretmenler hak ettiği yerde olmazsa, çocuklar öğretmenliğe teşvik edemeyiz.

Sınıf içinde uygulanan yöntem, teknik ve strateji mükemmel olsa bile, fiziksel yeterlilik sağlanmadığı sürece okulda verimli bir eğitim-öğretim gerçekleşmez. Eski zamanlarda çocukluğundan gençliğine ancak çizgi çekerdik. Şimdi çocuklarımız yazmaya başladı. 20 yılımız okulda geçiyor, ilkokuldan üniversiteye kadar. Okullar bir yaşam alanı haline gelmeli.

Özel okullarla ilgili bir şey eklemek isterim. Bakın, çok önemli bir konu söylüyorum; eğitimcilerin çoğu okul müdürlerinin önceden eğitimci olma-

larından dolayı eğitim liderliği konusunda yeterli bilgi ve deneyim sahibi olduklarını varsayarlar. Halbuki öğretmenlik ve okul yöneticiliği birbiriyle ilişkili fakat ayrı alanlardır. Şimdi benim mahallemde altı tane okul var. Ben Antep’in şanslı muhtarlarından bir tanesiyim. Nedir şansım? İmarlı bölgede 6 okulum var. Bunların içinden bir tanesi özel okul, beşi de devlet okulu. Okullarla çok samimiyiz, her konuda gider gelirim. İnanın ki okullarım çok kaliteli ve düzgün. Ama özel okula girdiğim zaman ruhum açılıyor, her taraf tertemiz, her taraf pırlanta gibi. Devlet okulumda, bu çok önemli, bir müdür, iki müdür yardımcısı var. Özel okulumda bir müdür dört müdür yardımcısı var, yirmibeş tane idari kadro var. O zaman benim müdürüm ne yapıyor? Özel okullarda eğitimine bakıyor, eğitimciliğini yapıyor, disiplinine bakıyor, temizliğine bakıyor, eğitimi nasıl verecekse onunla ilgileniyor. Yürekli devlet memuru müdürlerim, onlarda devlet terbiyesi var, onlar ağızlarını açıp söyleyemiyor. “Ben okurken eğitim dersi aldım, memurluk dersi almadım ki” diyemiyor. “Ben okurken eğitim dersi aldım, ihale dersi almadım.” Okul yönetimi ile eğitim tamamen birbirinden ayrılmalı. Benim devlet okullarındaki okul müdürlerime sadece ve sadece eğitime yüzde 2 verebiliyorum. Hiçbir talebemi, hiçbir sınıfımı denetleyemiyorum; işim gücüm angarya işlerle uğraşmak. “Ama arkadaş, ben okurken eğitim dersi aldım, ama üç kişiyle ne yapayım? Ne hizmetlim var, ne temizliğime bakan birisi var, ne şunum var, ne bunum var” diyorlar. Bunu da iyi düşünmek lazım. Yani özel okullar da baltayı dizine vurmasın.

Öğretmenlere sıra geldi. Önceden açayım da onlar düşünsünler. Öğretmen çok hasta oluyor, farklı bir hastalık oluyor “Ya, yanına bez al da gel...” Daha onu açacağım.

Öğretmenlerimiz saygı ve değer görmediklerinden şikâyetçiler. Mesleklerini yapıyor olmaktan mutlu değiller. Aile ve toplumsal faktörlerden sonra en büyük etkinin öğrenci velilerinden geldiği ortaya çıkar. Doğru mu yanlış mı arkadaşlar? Aileden sonra öğretmenin hakkı var.

Okulların, hereksin bildiği güvenlik ve temizlik sorunları derhal çözülmeli. İyi eğitimin olması için, ister özel okullar olsun, ister devlet okulları disiplin şarttır. Halk bunu söylüyor; ne olursa olsun, disiplinin olması gerektiğini, disiplinsiz olmadığını...

Türkiye’de öğretmen ve okul eksikliğinden dolayı yeterli eğitim verilemiyor. Bazı nedenlerden dolayı, okul ihtiyaçlarının karşılanması için okul müdürleri kendi kaderlerine terk edilmiştir. Asıl görevli okuldan, eğitim yerinden uzaklaştırılıyor. Eğitimi eğitimciler bırakmak lazım. Ama eğitimciler devlet terbiyesi aldığından konuşamazlar. Az önce bir eğitimci arkadaşım bir şey söylediği zaman dört tane basın mensubu arkadaşım “Nasıl edelim de şey yapalım” dediler. Ben Gaziantep’te Kent Konseyinde konuşurken, Gaziantep çok gerilerdeydi. Bunu nasıl yaparız, nasıl ederiz dedim. Burada aynen şunu söylüyorum, yine sözümü tekrarlıyorum “bir ülkenin eğitimi gerideyse basın da geride, Mecit Katırcı da geridedir.”

Yine basından bir arkadaşımız gelmiş-

Okul yönetimi ile eğitim tamamen birbirinden ayrılmalı.

ti, Gaziantepspor ile ilgili bir şey vardı. Ben dedim ki: “Yahu düşün bu takım, ne gereği var, Gaziantepspor 2. lige düşün.” Dediler ki: “Düşerse düşün, sen de 2. lig muhtarı olursun”

Ben TED Koleji'ne, beni buraya layık gördüğü için, şûraya katıldığımdan dolayı, beni buraya çağırdıklarından do-

layı çok çok teşekkür ediyorum. Allah hepinizden razı olsun. (Alkışlar)

YALIN AKÇEVİN – Sayın Katırcı'ya teşekkür ediyor, kendisine günün anısını takdim etmek üzere TED Ankara Koleji Mezunlar Derneği Başkanı Sayın Kutluhan Olcay'ı davet ediyoruz... (Alkışlar)

Açılma Saati: 15:15

“Çin’de Eğitim Reformları”

Konuşmacı: Dr Yang Yinfu

Eğitim seviyesinin geliştirilmesi, artırılması ve aynı zamanda yenilikçi birtakım yaklaşımların getirilmesi amacıyla, insan kaynaklarına yönelik çeşitli yetkin profesyonellerin eğitimlerine ve temel olarak da eğitimin modernizasyonuna yönelik olarak birçok önemli adım atıldı.

YALIN AKÇEVİN - Çin Halk 1949 yılında Mao Zedong önderliğinde kuruluşundan itibaren, hızlı bir kalkınma çabasına girmiş ve bu yolda eğitim sistemini şekillendirmeye çalışmıştır. Nüfusun yaklaşık yüzde 95'inin zorunlu eğitim aldığı Çin'de, nüfusun çok kalabalık olması, ekonomik ve fiziki kaynakların zengin olmaması, kitle eğitim sistemi kurulmasını zorlaştırır da 1949 yılından bu yana eğitim alanında yapılan reformlar, pek çok ülkeye örnek olacak niteliktedir.

Bu reformları bizlerle paylaşmak üzere Çin Eğitim Bakanlığı Ulusal Eğitim Reformları ve Araştırma Merkezi Direktörü Bakan Yardımcısı Sayın Dr. Yang Yinfu'yu dinleyeceğiz.

EKİN DOLGUN – Dr. Yang Yinfu'nun yakın zamanda çalışmaları: Eğitimde Sistem Reformu, Eğitimde Yenilik Politikaları ve Kalite Odaklı Eğitim üzerine yoğunlaşmıştır.

Sayın Yinfu, eğitim politikası oluşturulmasında uzman kişi olarak ülkesin-

de eğitimde yeni açılımları araştıran ve Çin eğitim sisteminin ana hatlarını belirleyerek kılavuzluk eden Komitede görevlidir.

Sayın Yinfu'ı konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum... (Alkışlar)

Dr YANG YINFU (Çin Eğitim Bakanlığı Ulusal Eğitim Reformları ve Araştırma Merkezi Direktörü Bakan Yardımcısı) – Bayanlar baylar, sevgili meslektaşlarım; herkese iyi öğleden sonralar dilemek istiyorum.

Güzel ülkenizde, Türkiye'de, burada birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Evet, giriş kısmını geçtikten sonra üç tane konuya değinmek istiyorum. Çin'deki eğitim reformu ve gelişimine yönelik olarak Çin Komünist Partisi 18. Ulusal Kongresi'ni Pekin'de, geçen Kasım ayı itibarıyla gerçekleştirdi ve 2020 yılından itibaren Çin'de eğitimde stratejik hedeflere yönelik olarak çeşitli politikalar belirlendi. Eğitim

seviyesinin geliştirilmesi, artırılması ve aynı zamanda yenilikçi birtakım yaklaşımların getirilmesi amacıyla, insan kaynaklarına yönelik çeşitli yetkin profesyonellerin eğitimlerine ve temel olarak da eğitimin modernizasyonuna yönelik olarak birçok önemli adım atıldı. Onunla birlikte Ulusal Kongre, genel olarak halkı tatmin edecek seviyede birtakım eğitim tedbirlerini aldı.

İnsan odaklı, kalite odaklı bir eğitimin ana noktaları nelerdir? İlk nokta, herkes için eğitim anlayışıdır. Dünyanın en büyük nüfusuna sahip, gelişmekte olan bir ülke olarak Çin, yıllık zorunlu eğitimi evrenselleştirmeyi önemli önceliklerden biri olarak görmüştür. Bu hedefe 2000'lerde ulaşılmıştır. 2011 itibarıyla otuzbir il, otonom bölge ve belediye geçiş sağlanmış durumdadır. İlkokul düzeyinde net okullaşma oranı yüzde 99,79, ortaokul düzeyinde brüt okullaşma oranı yüzde 100,1 ve 15-50 yaş grubu arasında okuma yazma bilmeyenlerin oranı 1,8'dir.

Çin'in çabaları uluslararası toplumda takdir toplamış ve UNESCO 'Dünyada Herkes İçin Eğitim' anlayışına yaptığı katkılardan dolayı Çin'i onurlandırmış, gelişmekte olan ülkeler için örnek göstermiştir. Evrenselleşme sonrası dönemde, Çin'in her okulun başarılı bir şekilde idare edilmesine, her öğrenciye başarılı bir şekilde eğitim sunulmasına ve her öğrenciye uyacak şekilde eğitim sağlanması gerekmektedir.

Bireyselleştirilmiş eğitim ve öğretim için öğretmenler arasında hassas bir denge tesis edilmeli ve Sovyet Psikolog “Vygotsky”nin ifadesiyle, Proksimal gelişme alanına özen gösterilmesi ve çıtayı tüm öğrencilerin seviyesine uygun bir

şekilde yükseltilmesi gerekmektedir.

İkinci ana konu ise, ahlaki eğitimin önde gelmesidir. Kalite odaklı eğitim yaygın eğitimin desteklenmesi anlamına gelir ve ahlaki eğitimin öne gelmesi gerektir. Ahlaki eğitimin etkinliğini artıracak bir yere taşımamız gerekiyor. Her öğretmen, bilgi vermek ve zihin geliştirmek için vardır, hiç kimse için istisna söz konusu değildir.

Üçüncü ana nokta ise, bilgi hakimiyetinin düşünme ve hayal gücünü zayıflatmaması gerektiğidir. Yapması gereken ise, daha derinden kavramayı sağlaması ve bunun zayıflamamasıdır.

Ahlaki eğitimin ön planda tutulması ve yeterince vurgulanması için üç dayanak noktasına dikkat etmeliyiz.

Bugün üzerinde durmak istediğim ikinci konu, Çin eğitimi stratejik öncelikleridir ki bunlar eğitimin desteklenmesi ve kalitenin artırılmasıdır. Eğitim eşitliği büyük ölçüde sosyal eşitlik temeli olarak görülür ve Çin Hükümeti de eğitim eşitliğinin gerçekleştirilmesine çok önem vermiş ve temel eğitim politikalarından biri haline getirilmiştir.

Lise eğitiminde, 2012 yılında Çin kırsal bölgelerde yaşayan öğrencilere, parasız öğretim ve mesleki eğitimi başlatmıştır. Bu eğitim Çin eğitim tarihindeki ikinci parasız eğitim politikasıdır. Normal liselerde, alt gelir grubu ailelerden gelen öğrencilere ulusal hibeler verilmektedir. Ortalama olarak öğrenci başına yılda 1.500 yuan verilmekte ve toplam öğrencilerin yüzde 20'sini kapsamaktadır.

Yükseköğretimde Çin liyakate dayalı ulusal burs, teşvik odaklı ulusal burs

Bireyselleştirilmiş eğitim ve öğretim için öğretmenler arasında hassas bir denge tesis edilmeli ve Sovyet Psikolog “Vygotsky”nin ifadesiyle, Proksimal gelişme alanına özen gösterilmesi ve çıtayı tüm öğrencilerin seviyesine uygun bir şekilde yükseltilmesi gerekmektedir.

*Dr. Yang YINFU
Çin Eğitim Bakanlığı Ulusal Eğitim Reformları ve Araştırma Merkezi Direktörü Bakan Yardımcısı*

Bu durum, Çin'in yüksek nüfuslu bir ülke olmaktan çıkıp, zengin insan kaynaklarına sahip bir ülkeye dönüşmesine ve dolayısıyla Çin'in dünyadaki 2. büyük ekonomiye sahip olmasına yol açmıştır.

ve ihtiyaç tabanlı ulusal hibeler dahil olmak üzere, kombine bir destek sistemini geliştirmiştir. Örneğin, ulusal hibe sistemini ele alalım. Öğrenci nüfusunun yüzde 20'sini kapsamakta olup, öğrenci başına yıllık 3 bin yuan ortalaması vardır.

İkinci konu ise, eksiklerin giderilmesi... Özellikle okullar arası farkı azaltmak için, ve kırsal-kentsel bölge farkını azaltmak için zayıf okullara yönelik politikalar başlatılmıştır. Kırsal bölgelere, bölgesel etnik azınlık bölgelerine ve orta batı bölgelerine yönelik politikalar bunlar arasındadır. Örneğin; okul öncesi eğitime sınırlı erişim sorununu ortadan kaldırmak için, 2011-2015 döneminde merkezî Hükümet doğu bölgesinin yanı sıra, orta ve batı bölgelerde, okul öncesi eğitimi finanse etmek için 50 milyar yuan ayırmıştır.

Sonuç ortadadır. 2005 ve 2009 yılları arasında okul öncesi eğitim koşullarının oranı 41,4'ten yüzde 50'ye artmıştır. Buna karşılık 2009 ve 2011 tarihleri arasında eğitime yönelik ulusal çerçeveyi hayata geçirmek için hükümet, evrensel anaokulu inşasına yönelik finansmanı artırmıştır. Bunun sonucunda da brüt okullaşma oranı yüzde 50,9'dan yüzde 62'ye artarak, okul öncesi eğitimin yüzde 60'ını okullaştırma hedefine dört yıl önceden ulaştırmış ve fazla kırsal bölgede çocuklara anaokuluna gitme fırsatı sunulmuştur. Bu örnek, halkın yaşam kalitesini artırmaya yönelik birçok örnekten sadece biridir.

Üçüncü konu ise, daha kapsayıcı eğitim eşitliğini geliştirmektir. Örneğin, Çin'de kentleşme sürecine paralel olarak, şehirlerde ebeveynler ile yaşayan ve kırsal alanlarda geride kalanlar dahil

olmak üzere, kentsel alanlarda göçmen işçi çocuklarına eşit eğitim fırsatı verme konusuna da çok önem verilmiştir.

Başka bir örnek de eğitim için artan destektir. Tüm bu girişimler her çocuğun potansiyelini eksiksiz bir şekilde gerçekleştirmesi içindir.

İkinci stratejik öncelik, kaliteyi eşit tabanda artırmaktır. Çin'in reformu ve gelişme politikasını benimsediği 30 yıl içinde Çin, geniş eğitim sistemi olan bir ulus haline gelmiştir. Bu durum, Çin'in yüksek nüfuslu bir ülke olmaktan çıkıp, zengin insan kaynaklarına sahip bir ülkeye dönüşmesine ve dolayısıyla Çin'in dünyadaki 2. büyük ekonomiye sahip olmasına yol açmıştır. Bu anlamda Çin, eğitim sistemi ulusal gelişimini alttan desteklemiştir. Maalesef Çin henüz çok güçlü eğitim sistemi olan bir ülke değildir.

Çin eğitimini genişten güçlüye, tali dönüşümü sağlamak ve Çin'in zengin insan kaynakları ve yetenekleriyle güçlü bir ülkeye ve yenilikçi bir ulus haline getirmek için, nicelik yerine niteliğe odaklanmalı ve eğitim kalitesini artırmada anlamlı gelişme kaydetmelidir. Dolayısıyla eğitimde gelişmenin türünü değiştirme, okulları benzersiz kılma ve kaliteyi artırma açısından destekleme ihtiyacını vurguluyoruz. Örneğin, yükseköğretimde Eğitim Bakanlığı eğitimin önceliğini yapıyor. En iyi şekilde kullanma orijinalliğine ve yenilikçiliğe odaklanma ve istenen gelişmenin kalite odaklı yolunu benimsediğini içeren, özel bir rehberlik sağlayan, endüstrilerini yenilikçi takımlar ve kıdemli ve orta kıdemli profesörlere odaklanarak öğretme gücünü artırmaktır.

Bahsetmek istediğim üçüncü konu, eğitimdeki temel güvencedir. Biraz önce de bahsettiğim gibi, eğitimde bilimsel gelişme nasıl gerçekleştirilebilir, eşitlik ve kaliteye nasıl ulaşılır? İki de reforma, yenilikçiliğe ve öncelik belirlemeye dayanır. Her şeyden önce eğitimde gelişme esas olarak reformu da pek mümkün olmayacaktır.

Cumhurbaşkanı XiJinping, reformu ve açılımın Başbakan LiKeqiang ise reformu ve açılımı, Çin için en büyük kâr payı olarak nitelemiştir. Eğitim Bakanlığı ilk resmi evrak eğitiminde, kapsamlı reformu derinleştirme konusundadır. Eğitim reformunun önemini göstermek için, gelecekte her yıl yayınlanacak, ilk resmi evrakını reform konusunda olmalıdır. Standart bir uygulama haline gelecektir.

Çin, eğitim sektöründe genel gidişat yüksek kalite talebiyle çeşitli yetenekler ve insanlar arasında sınırlı kaynaklar ve artan gelişimin enerjisiyle mekanizma ve büyük sistemler içindeki kısıtlamalar arasındaki çelişkiyi ele alma konusuna hız vererek, eğitimi sistemdeki reformu derinleştirme ve eğitim açılımını yaygınlaştırma yolunda olacaktır.

2010'da 4. Ulusal Eğitim Konferansı'nın hemen sonrasında, Çin eğitim Sistemi Reformunda ulusal liderlik takımını kurdu. Amacı, tüm Çin'deki eğitim reformuna liderlik etmektir. Daha sonra eğitim reformunda rehberlik sağlaması amacıyla, Ulusal Eğitim Danışma Komitesini kurdu. Eğitim reformu için merkezî hükümet tarafından bölgesel hükümetin yürüttüğü pilot projeleri ve yerel hükümet tarafından gerçekleştirilen özerk reformu içeren, sistemli bir yaklaşım benimsendi. Şu anda ulusal

seviyede toplam yirmi önemli reform projesi gerçekleştirilme aşamasındadır. 425 pilot proje ise tanımlanmış, yakın zamanda uygulamaya konmuştur.

Şu an Çin Hükümeti eğitimin ücretsizleştirilmesi konusunda çalışmalarını yürütmektedir. Eğer motivasyonumuzun kaynağı reform ve yenilik ise, öncelikle sağlanması gereken gelişim, eğitim, kalkınma ve reformun güvence altına alınmasıdır. Çin Hükümetinin öncelik verdiği konu, eğitim stratejisinin geliştirilmesidir. Ekonomik ve sosyal kalkınma yolu, eğitimin gelişmesinden geçer. Mali FOB'lar ve kamu kaynakları, öncelikle eğitim ve insan kaynaklarının geliştirilmesi yönünde kullanılmalıdır.

Son beş yılda ülke olarak eğitim harcamalarında ortalama artış yüzde 21,58, 2012 yılında 2,2 trilyon yuan ve gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 4'ünü kapsamaktadır. Bu rakamlar uluslararası arenada çok yüksek sayılmayabilir. Gelecekte, eğitim harcamalarını kararlılıkla bir adım daha ileriye götüreceğiz. Zamanın kısıtlı olması nedeniyle bu konuyu daha fazla açmayacağım.

Şimdiye kadar anlattıklarım Çin'in eğitim reformunda genel strateji, eğitimli bireyler yetiştirmek bu konunun özüdür. Adaletli bir şekilde bu stratejinin kalitesinin artırılması için çalışıyoruz. Gelişimi ve reformu yenilikçi bir anlayış için destekliyoruz. Bu bizim en temel eğitim politikamızdır.

2011 yılında Çin'de yurt dışında eğitim almak için çıkanların sayısı 340 bin kişi, 2011 yılı verilerine göre yaklaşık 20 katı arttı. On yıl öncesine göre ise 2,7 kat arttı. Bunların arasında, kendi

Şu anda ulusal seviyede toplam yirmi önemli reform projesi gerçekleştirilme aşamasındadır. 425 pilot proje ise tanımlanmış, yakın zamanda uygulamaya konmuştur.

Çin, daha büyük kapsamda, Çin-yabancı iş birliği projelerinin gerçekleştirilmesine odaklanmıştır.

eğitim masraflarını karşılayanların sayısı 315 bin, 2011 yılında 194 ülke ve bölgeden yaklaşık 300 bin Çin'de eğitim aldı. 2012 yılı verilerine göre 3,4 kat arttı. Bunların arasında 120 bin öğrenci lisans eğitimine başladı. Bu sayı 2002 verilerine göre 5,6 kat arttı. Yabancı öğrenci sayısı genel ortalama olarak yüzde 41 arttı.

Elde edilen ikinci sonuç da, Çin yabancı ortaklığındaki okulların kalitesinin giderek artmış olmasıdır. 2011 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Çin-yabancı iş birliği, bağımsız tüzel kişiliğine sahip iki üniversitenin kurulmasını onayladı. 2012 yılında Hukuk Enstitüsü, Araştırma Enstitüsü, Çin Avrupa Enerjisi Enstitüsü kurulmasını onayladı. Bunlardan üçü, bağımsız Çin-yabancı iş birliği çevresinde kurulmuştur. Çin, daha büyük kapsamda, Çin-yabancı iş birliği projelerinin gerçekleştirilmesine odaklanmıştır.

Çin Birlik Konseyi, uluslararası ve okul dışında üst düzey eğitim kurumları adına olumlu ilerleme kaydetti. 2002 yılından itibaren, ülkem İngiltere, Fransa, Almanya, İspanya gibi ülkelere referans olarak, yurt dışında Konfüçyüs Enstitüleri kurmuştur. 2011 yılına gelindiğinde, 105 ülkede toplam 500 derslikli, 358 Konfüçyüs Enstitüsünü açmıştır. Birçok ülkede, Çince eğitim müfredatına ders olarak konmuştur. Ülkem, eğitim alanında 194 ülke ve bölge ile denklik anlaşması imzalamıştır. Bunlara ek olarak, Çin-Avrupa, Çin-Rusya, Çin-İngiltere ile üst düzey dört büyük kültür alışverişi iş birliği kurulmuştur.

Bu Forum'da 'Siyasi Vizyonda Eğitim Politikası'nın Panel başlığı olmasıyla

birlikte, buraya geldiğimde çok büyük soru işaretleri olduğunu gördüm. Tekrar önüme baktığımda, burada bulunan 2 bine yakın katılımcı arkadaşımın da bu problemlerle ilgili, alakalı olduğunu gördüm. Bence bu, eğitim için büyük bir umuttur. Eğitim politikası, milyonlarca hanenin ve her bir bireyin, hepimizin ortak konuştuğu, ilgi ve alaka göstererek çözüm ürettiğimiz bir konu. Bizim rasyonelliğimize ve bizim desteğimize ihtiyacı var. Buraya katılan bunca katılımcı arkadaşımın olması, bu konunun politik vizyonda ele alındığını ve çözümler bulunacağını göstermektedir.

Kamuoyunda genel anlamda tatmin edecek bir eğitim, daha fazla eşitlik ve daha fazla kalite anlamına gelmektedir. 2010 yılı Temmuz ayında, Çin Hükümeti orta ve uzun vadeli eğitim reformu ve kalkınmaya yönelik Çin Ulusal Planı Çerçevesi'ni yayınlamıştır. Bu belge, önümüzdeki 10 yıl içinde Çin eğitiminde reform ve kalkınmaya yol gösterecek önemli bir belgedir. O günden bu yana Çin, yetenek gelişimini eğitimin merkezine koymuş, eşitliğin ve kalitenin artırılmasını stratejik öncelikler arasına almış ve öncelikli kalkınma ve reformu ve yeniliği temel araçlar olarak benimsemiştir.

Hedeflerimiz, söz konusu çerçeveyi somut olarak hayata geçirmek, eğitim davamızın bilimsel gelişiminin ilerlemesini sağlamak, eğitimi modernize etmek ve insanlarımıza tatmin edecek bir eğitimi sunmaktır.

Bugün Şanghai, eğitimde önderliğimizin simgesidir. Çin hükümetinin öncelik verdiği konu, eğitim stratejisinin geliştirilmesidir. Ekonomik ve

sosyal kalkınmanın gelişmesi için, mali FOB'lar ve kamu kaynakları öncelikle eğitim ve insan kaynaklarının geliştirilmesi yönünde kullanılmalıdır. Gelecekte eğitim harcamalarını, kararlı bir eğitimle daha ileriye götüreceğiz. Zamanın hızlı olması nedeniyle bu konuda daha hızlı çalışacağız.

2009'da 15 yaşında 5 bin öğrenci Şanghai'ya katılmış ve Çin'de temel eğitimin kalitesinin artırılması sürecinde birinci olmuştur. Ancak şunu da belirtmek isterim ki Şanghai Çin'i temsil etmez. Gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında arkada kalmaktadır. Kalite, eğitimin yaşam kaynağıdır. Çin eğitiminin gelişen gücüyle tarihi dönüşümünü sağlamak ve Çin'in zengin insan kaynakları ve yeteneklerini, güçlü bir ülkeyi yenilikçi bir ulus haline getirmek için nicelik yerine niteliğe odaklanmak zorundayız. Dolayısıyla eğitim türünü geliştirme, okulları benzersiz kılma ve kaliteyi artırma açısından, destekleme ihtiyacını vurguluyoruz.

Örneğin, yükseköğretimde Eğitim Bakanlığı eğitim ölçeğini sabitleme payını en iyi şekilde kullanma orijinalliyine, yenilikçiliğine odaklanma ve istenen kalite odaklılığı benimsemeyi içeren, bir rehberlik sağlamıştır. Kaliteyi her yönden artırmak için çeşitli öneriler yayınlamıştır. 2020 yılı itibarıyla toplam yükseköğretim kayıtları, öncelikle meslek yüksek eğitiminde devam eden eğitime, mesleki lisansüstü eğitimde insan tarafından işletilen eğitimde, Çin-yabancı ortak eğitiminde artan kayıtlarda 31,67 milyondan 35,50 milyona yükselecektir. Eğitimin önceliğini sabitlemek, okulların enerjilerini ve önceliklerini eğitim kalitesine odaklamalarını sağlamka ve bu anlamda

gelişme yolunu benimsetmek ve orijinalliyi desteklemek, yüksek kalibre üniversitesini inşa etmek demektir.

Eğitim, mutlu bir toplumun inşası için gerekenleri temin etmelidir. Eğitimin yapısını ekonomi, toplum ve endüstri yapısına paralel olması, sanayileşmeye ve bilgi teknolojisine uygulanmasına, şehirleşmeye, tarımsal modernleşmeye ve sonuç olarak ulusal gelişmeye teşvik katkı sağlaması gerekir. Örneğin, yükseköğretimde Çin, yakın zamanda önemli ulusal stratejiler, endüstriyel gelişme ve insanların gelişmelerini gerçekleştirmesiyle ilgili olarak 22 ders ve 133 akademik program eklemiştir. Aynı zamanda, yüksek lisans öğrencileri için gelişim yapısı genişletilmiş ve buna öncelik vermiş ve mesleki yükseköğretime yoğunlaşmıştır.

İkinci basamak, eğitimdeki kalite güvencesini güçlendirmek için çaba sarf etmektir. Müfredat reformunu derinleştirmek için Çin, zorunlu eğitimde revizyona gitmiş ve 19 müfredat standardı yayınlamıştır.

Eğitim kaynaklarının dağılımı, öğretmeyi güçlendirmeye ve kaliteyi artırmaya yoğunlaşacaktır. Ayrıca sınav ve eğitim değerlendirme gelecek, eğitim kalitesinin değerlendirilmesi bu konuda güçlenerek bir orkestra şefi rolünü tam olarak oynayacaktır. Bu amaçla, 2012'de yeni bir birim olan Ulusal Eğitim Denetmeliği Komisyonu kurulmuştur. Üçüncü basamak, ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin toplam kalitelerini artırarak meslek liselerinde çift yönlü öğretme gücü geliştirerek ve yükseköğretim enstitülerinde yenilikçi takımlar ve kıdemli ve ortak kıdemli profesörlere odaklanarak öğretme gücünü artırmaktır.

Eğitimin önceliğini sabitlemek, okulların enerjilerini ve önceliklerini eğitim kalitesine odaklamalarını sağlamka ve bu anlamda gelişme yolunu benimsetmek ve orijinalliyi desteklemek, yüksek kalibre üniversitesini inşa etmek demektir.

Eğitimde bilimsel gelişme nasıl gerçekleşecek ve eşitlik kaliteye nasıl ulaşacak? İki de reforma ve yenilikçiliğe ve öncelik belirlemeye dayanır.

İlk kez geçen yıl Eyalet Konseyi bir Ulusal Öğretmenler Konferansı düzenlemiş ve öğretme gücünü artırmaya yönelik öneriler yayınlamıştır. Hükümet ayrıca ana okul, ilkokul ve ortaokul öğretmenleri için mesleki standartlar ve öğretmenlik eğitiminde müfredat standartlarını yayınlamıştır.

Bahsetmek istediğim üçüncü konu, eğitimdeki temel güvencedir. Eğitimde bilimsel gelişme nasıl gerçekleşecek ve eşitlik kaliteye nasıl ulaşılacak? İki de reforma ve yenilikçiliğe ve öncelik belirlemeye dayanır. Her şeyden önce eğitimde gelişme esas alınarak reforma dayanır. Reform olmadan kaliteyi, eşitliği veya diriliği artırmak pek mümkün olmayacaktır. Başbakan LiKeqiang ise, reformun bu açılımı, Çin için en büyük kâr payı olarak nitelemiştir. Eğitim Bakanlığından ilk resmi evrak, eğitimdeki kapsamlı reformu derinleştirme konusundadır. Eğitim reformunun önemini göstermek için gelecekte standart bir uygulama haline gelecektir.

Çin, eğitim sektöründe genel gidişat yüksek kalite talebiyle çeşitli yetenekler ve insanlar arasında sınırlı kaynaklar ve artan gelişimin enerjisiyle mekanizma ve büyük sistemler içindeki kısıtlamalar arasındaki çelişkiyi ele alma konusuna hız vererek, eğitimi sistemdeki reformu derinleştirme ve eğitim açılımını yaygınlaştırma yolunda olacaktır. Ancak bu meseleler çözüldüğü takdirde eğitimdeki uzun soluklu gelişmeyi destekleyebiliriz.

Bu altı reformun her birini biraz daha fazla ayrıntılandırmak isterim. Öncelikle temel eğitimde, sınıf tartışmalarını ve öğrenci-öğretmen etkileşimini içeren, öğrencilerin yenilikçi ruhlarını

ve yenilikçi düşünmeyi cesaretlendiren bir ortam yaratan yenilikçi öğretimi savunmaktayız. Mesleki eğitimde üniversite-iş ortaklarını ve işbirlikçi eğitimi desteklemeliyiz. Eğitim ve öğretim için 43 iş veya meslek odaklı danışmanlık komitesi ve 400'den fazla iş veya meslek odaklı eğitim kurumunu kurduk. Yükseköğretimde yenilikçi öğrenci ve temel bilimlerde araştırma yapma konusunda destek veren ve cesaretlendiren temel disiplinlerde, başarılı öğrenciler yetiştirme ve pilot programını başlattık ve uyguladık.

Eğitime ekonominin ve toplumun talebini de daha uygun bir hale getirmek amacıyla Çin, uzman mühendisler, uzman doktorlar, uzman hukuk çalışanları, uzman tarım ve ormancılık çalışanları yetiştirmek için uzmanlık gelişimi programı uyguladı. Kolejer ve üniversiteleri ilgili otoriteler, sektörler, kuruluşlar ve araştırma enstitüleri ile iş birliği yaparak, becerileri geliştirmenin yeni yollarını keşfetme konusunda destekleyen, yüksek eğitim enstitülerinin yenilikçi yanını artırma reformuna gittik ve sınıflandırılmış sınavlar, kapsamlı değerlendirme gibi çok sayıda değerlendirme kriterinin tanımlanabileceği yeni bir sistem oluşturduk.

Üçüncü modern okul sistemi: Okulların hukuki sorumluluğu şeklinde ifade edilebilecek, dört özellikli inşa etmeyi, devlet-okul ve toplum arasında yeni bir ilişki geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Dördüncüsü, ilke olarak devlet tarafından yönetilen sistemlerdir.

Burada olduğum için hepinize şükranlarımı sunuyorum. Teşekkürler herkeşe... (Alkışlar)

YALIN AKÇEVİN – Değerli konuklarımız, Forumumuza bizleri kırmayarak katılan Sayın Yan'a teşekkür ediyoruz ve kendisine günün anısını takdim etmek üzere TED Üniversitesi Rektörü Sayın Profesör Doktor Öktem Vardar'ı davet ediyoruz... (Alkışlar)

EKİN DOLGUN - Mütevelli Heyeti Başkan Yardımcısını davet ediyoruz... (Alkışlar)

“OKULLARIMIZDA EĞİTİM”

KONUŞMACI: Bilal TOPRAK (Okul Müdürü)

EKİN DOLGUN - Değerli konuklar, Şırnak'ın İdil ilçesinde görev yapan Müdürümüz Sayın Bilal Toprak'ı, “Okullarımızda Eğitim” konulu konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet ediyoruz... (Alkışlar)

BİLAL TOPRAK (Şırnak-İdil Okul Müdürü) – Bir buçuk saatlik Çince konuşmadan sonra umarım birbirimizi anlayabiliriz.

Değerli eğitim gönüllüleri, sizlere insanlığın ikinci atası olan, Nuh Nebi'nin diyarından, Şehr-i Nuh'tan, yani Şırnak'tan, bir zamanların eğitim ve öğretim merkezi olan Cizre'den ve Tillo'dan, tarihin en eski üniversitelerinden birisine ev sahipliği yapan Nusaybin'den, medeniyetlerin beşiği olan Mezopotamya'nın Turabdin ve Botan bölgesinden en içten sevgi, muhabbet ve selam getirdim.

Sanırım biraz siyasetçilerin selamlama tarzını andırdı ama takdir edersiniz ki okul müdürleri de zaman zaman 2.500-3.000 kişinin eğitim gördüğü bir toplumu yönetmektedir. Oradan bulaşmış olsa gerek.

Ülkemizde 2 bin, 3 bin kişilik ilçelerde geniş yetkilerle ve ödeneklerle donatılmış bir kaymakam, bir belediye başkanı, güvenlik görevlileri, sağlık personeli ve memurlar bulunmaktadır. Ama özellikle, ilköğretim okul müdürlerinin yerel yönetici gibi ne ödeneği, ne geniş yetkileri, ne güvenlik görevlisi, ne de sağlık çalışanı bulunmaktadır. Dolayısıyla sorumluluğu oldukça fazla olan, ancak yetkileri olmayan ve kendi ihtiyacını karşılayamayan bir okul müdürü modeliyle karşı karşıyayız.

Ziya Selçuk Hocam, benden eğitimle ilgili Ankara'da alınan kararların sahaya yansımalarının nasıl olduğunu, kitabın orta yerinden konuşarak anlatmamı söyledi. Ben de gerek Şırnak ve çevresindeki okullara, gerekse Türkiye'nin farklı bölgelerindeki meslektaşlarımıza danışarak ortak noktaları belirlemeye çalıştım.

Tabii, konu eğitim-siyaset ilişkisi olunca geniş bir konuşmayı gerektiriyor. Bu yüzden olsa gerek, bize son oturumu uygun görmüşler. Oturduğunuz koltuklar da rahatsa süre sorunuz

İlköğretim okul müdürlerinin yerel yönetici gibi ne ödeneği, ne geniş yetkileri, ne güvenlik görevlisi, ne de sağlık çalışanı bulunmaktadır.

*Bilal TOPRAK
Okul Müdürü*

“George Orwell”in “Hayvan Çiftliği”ndeki o meşhur ifadesinde olduğu gibi, hepimiz eşitiz ama bazılarımız daha eşit olabiliyor.

olmadığına göre... Çünkü diğer oturuma yaklaşık 17 saatimiz var, bu da fena bir süre değil, derdimizi ifade edebiliriz diye düşünüyorum.

Konuşmam üç ana başlıktan oluşacak. Birincisi, “Siyaset Eğitimi Dizayn Etmeli midir?” İkinci konu başlığım, “Eğitim-Değer İlişkisi” ve son olarak da “Problemler ve Çözüm Önerileri” ile konuşmamı sonlandıracağım.

İlkinden başlayalım: Siyaset eğitimi dizayn etmeli midir? Toplum mühendisliği yapmalı mıdır? Çoğumuzun bu soruya vereceği cevap “Hayır”dır. Ama bizim görüşümüzden olmayan, aynı ideolojiyi paylaşmadığımız, aynı dünya görüşüne mensup olmadığımız insanlar söz konusu olduğunda, maalesef cevabımız değişebiliyor. Yani onları gözden çıkarabiliyoruz. “George Orwell”in “Hayvan Çiftliği”ndeki o meşhur ifadesinde olduğu gibi, hepimiz eşitiz ama bazılarımız daha eşit olabiliyor.

Bakın, yaşadığım süreci sizlerle paylaşmak istiyorum. Ben 1993 yılında İstanbul Zeytinburnu İmam- Hatip Lisesine kayıt yaptırıldım, daha doğrusu velim olarak babam kayıt yaptırdı ve lise 3. sınıfa geldiğimde bana dediler ki: “Sen dört sene değil, üç sene okuyacaksın. Büyüklerimiz böyle uygun gördüler” Tamam dedik. Sonra dediler ki: “Sen yalnızca İlahiyat Fakültesine kayıt yaptırabilirsin, başka bölümlere kayıt yaptıramazsın ve başka bir liseye de geçemezsin” Oysa ben 1993’te kayıt yaptırdığımda böyle bir engel söz konusu değildi ama ben beş yıl önce verdiğim bir kararın bir noktada cezasını çekmiş oluyordum.

Dershanedeki sıra arkadaşşıma 15 puan

fark attım, ama o Boğaziçi Bölümüne yerleşti bense istemediğim bir bölüme –o zamanlar- kayıt yaptırmak zorunda kaldım ve 18. tercihimdi. O zamankiler bilir, 18. tercih son tercihti, son tercihi mi yapmak durumunda kaldım. Bütün ideolojik görüşlerinizi bir tarafa bırakarak düşünmenizi istihham ediyorum: Ben 17 yaşındaki bir genç olarak bunu hak edecek ne yaptım? Benim gibi o dönemde, sadece imam hatip meselesi değil bu, meslek lisesi öğrencileri aileleriyle birlikte milyonlarca kişi bunu hak edecek ne yaptılar? Suçları neydi?

Adalet herkes için olmalı. Eğitim özgürlüğü ve eşitliği herkes için olmalı. Birçok meslek lisesi, o dönemde maalesef travmalar yaşadı; yerleşemedi, istemedikleri bölümleri okumak zorunda bırakıldı. Peki, bu durumun bir kazananı var mıydı? Ne adına yapıldı?

Siyasiler tek bir imza ile yüz binlerin, milyonların hayatını değiştirdiklerini fark etmiyorlar mı? O eller imza atmadan önce son bir kez düşünmüyor mu? Ben bu problemi yaşamama rağmen, zamanla bölümümü sevdim, hatta alanımda şu anda doktora yapıyorum. Ama aynı adaletsizliği ve istikrarsızlığı 6 yaşındaki oğlum Ahmet Hamza’nın yaşamasını istemiyorum. Türkiye’de hiçbir insan, hangi dinden, düşünce-den, etnik yapıdan olursa olsun, bunu hak etmiyor. Bu gerçekten de insan onurunu zedeleyen bir durumdur. İnsan, “insan” olduğu için değerlidir. Dolayısıyla, siyasetin eğitimi dizayn etmek gibi bir görevi yoktur, olmamalıdır. O sadece halkın istekleri doğrultusunda fırsatlar meydana getirir, olanaklar sağlar. Dolayısıyla ben oğlumla ilgili, öğrencilerimle ilgili planlar yaparken “Ya

Hükümet değişirse” veya “Millî Eğitim Bakanı değişirse” gibi kaygılar taşımamalıyım. Çocuklarımızla ilgili maalesef uzun vadeli planlar yapamıyoruz, çünkü eğitim sistemimiz oturmuş değil. Bunun sebepleri uzunca tartışılabilir, konuşulabilir ama kanımca en temel sebebi, Türkiye’nin Doğu ve Batı kimlikleri arasında gidip gelmesidir ve bunun faturasını da çocuklarımız ödemektedir.

Temennimiz, herkesi kucaklayan, esnek bir eğitim sisteminin kurulmasıdır. Böylece gelecekle ilgili, çocuklarımızla ilgili kaygısız hayaller kurabileceğiz.

Değerli konuklar, eğitim tek tip birey yetiştirmemelidir. Doğrusu, farklılıklara neden tahammül edemediğimizi anlamak gerçekten güç. Farklılıklar yeni ortaya çıkmış şeyler değildir ki. Üstelik bizim medeniyetimiz farklılıkları tanıyan, bilen bir medeniyettir. Neden bu yabancılaşma?

Bakın, Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 28. maddesi şöyle diyor: “Öğrencileri çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda hem mesleğe hem de yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır”. Buradan hareketle ben, seçmeli derslerin konmuş olmasını ümit verici bir olay olarak görüyorum; ama öğretmen açığını gidermek ve bu seçmeli derslerin artırılması şartıyla.

Şöyle bir Türkiye haritasını gözümün önüne getirelim; Doğu Karadeniz Bölgesi’nin bir sahil kasabasında bir öğrenci balıkçılıkla ilgili neredeyse hiçbir şey öğrenmeden mezun oluyor. Kendi bölgesiyle ilgili sadece bir ünite ders görüyor. Aynı şekilde, Güneydo-

ğu Anadolu Bölgesi’nde de bir öğrenci, kırmızı mercimekle ilgili neredeyse hiçbir bilgi öğrenmeden mezun oluyor ve o öğrenci Doğu Karadeniz Bölgesi’ni ne kadar biliyorsa, Güneydoğu Anadolu’yu da o kadar biliyor, kendi çevresini tanımıyor. Daha sonra bu çocuklar büyüyorlar, hayata atılıyorlar ve babalarından, büyüklerinden sık sık şunu duyuyorlar: “Oğlum veya kızım sana bunu okulda öğretmediler mi?” Çoğumuz bu soruyu duymuşuzdur, muhatab olmuşuzdur bu soruyla. Maalesef bu soruya verilen cevap da çoğunlukla “Hayır”dır. Öğrettiklerimizin maalesef hayatta tam bir karşılığı yok.

Ankara’da bir müfredat belirleniyor ve bunu alıp Türkiye’nin her tarafına uygulama yoluna gidiyoruz. Bölgeler arasında, kültürler arasında hiçbir fark gözetmiyoruz. İlkokul 1. sınıfta öğrencilerin Türkçe konuştuklarını varsayarak, onların okuma yazma öğrenmelerine yönelik bir müfredat hazırlıyoruz. Ama çocuk Türkçe bilmiyor.

Güneydoğuda 2. sınıfta yaşanan bir olay: Çocuğa Türkçe soruyorsunuz “2+6 kaç eder?” cevap: “4” diyor çocuk. Aynı soruyu bu sefer dönüp Kürtçe soruyorsunuz ve çocuk size doğru cevabı veriyor. Çocuk Türkçe düşünemiyor ama müfredat bunu dikkate almıyor.

Kazanımlarda “Müze Ziyareti” yazıyor ama maalesef ne köyde ne ilçede ne de ilde herhangi bir müze yok.

Köylerimizde çocuklarımıza bir yıl boyunca trafik dersi veriyoruz ama köy hayatıyla ilgili hiçbir şey öğretmiyoruz. Trafik öğretilim ama köy hayatını da tanısın. En az bir yıllık trafik dersi kadar hak etmiyor mu bu çocuk bunu?

Eğitim tek tip birey yetiştirmemelidir. Doğrusu, farklılıklara neden tahammül edemediğimizi anlamak gerçekten güç.

Ey öğrenciler, bu müfredatı hazırlayanlar sizi dikkate almadı, sizi hesaba katmadı demektir.

Neden öğretemiyoruz? Çünkü öğretmenimizi de bu konuda yetiştirmemişiz. Mesela, alanım din kültürü olduğu için oradan bir örnek vereceğim: Din kültürü kitabını elinize alıyorsunuz, ibadetler konusunu anlatacaksınız Şirnak'ta, İdil'de, Hakkâri'de, vesaire. İbadetler konusu Hanefi mezhebine göre yazılmış, oysa öğrencileriniz Şafi. Çocuklara diyorsunuz ki: "Sevgili öğrencilerim, siz kitaptaki şu, şu bölümleri dikkate almayın. Şu dua yerine şu duayı ezberleyin." Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı şudur: Ey öğrenciler, bu müfredatı hazırlayanlar sizi dikkate almadı, sizi hesaba katmadı demektir. Başka bir açıklaması olmasa gerek.

Oysa bu ülkedeki hiçbir öğrenci göz ardı edilemez, hepsi kıymetlidir. Biz eğitimcilerin görevi, onları kendi inançları ve kültürleri havzasında iyi bir insan olarak yetiştirmektir. Şimdi, şu resme dikkatlice bakmanızı istihah ediyorum... Bu, ilkokul 2. sınıf hayat bilgisi kitabından alınmış bir resim... Diğerini de görelim... Diyeceksiniz ki çok sıradan resimler, ne var bu resimlerde. Aslında çok da ilginç değil. Ankara'yı, Bursa'yı ve İstanbul'u eğer baz alırsanız çok normal resimler. Fakat siz Türkiye'nin farklı bölgelerini baz aldığımızda, bu resimleri özellikle seçtim, çok basit resimler dediğim gibi; çocukların yaşını da düşünmenizi istihah ediyorum, bunlar ilkokul 2. sınıf çocukları- Güneydoğuda çocuklar koltuklarda oturmazlar, daha doğrusu ev halkı yüzde 90 oranında yer minderlerinde oturur. Yemeklerini de yerde yerler ama siz kalkıp masada mutlu bir aile fotoğrafı çiziyorsunuz. Kanepe-lerin üzerinde oturan, genellikle çekirdek aileyi baz alıyoruz tabii, bir anne,

bir baba, bir erkek, bir kız; ideal aile tipini yansıtıyor, oysa bunların hiç-biri o çocuğun hayatını ifade etmiyor. E, bizim kalkıp da "Asıl olması gereken budur!" demek gibi bir lüksümüz de yok. Dolayısıyla siz bu resmi çocuğa izah edemiyorsunuz. Çocuk bu resimde kendisini bulmuyor ve dolayısıyla tam öğrenme gerçekleşmiyor.

"Eğitim denilen şey, okulda öğrendiklerinizi çıkardıktan sonra size geriye kalan şeylerin toplamıdır" diyor Einstein. Biz aslında yaptıklarımızla onu haklı çıkarıyoruz.

Okul hayatın ta kendisi olmalıdır. Ben aynı zamanda bir izci lideriyim, oymakbaşıyım, oynak beyi değil, oymakbaşı artık. Biliyorsunuz, izcilik önceleri sadece zenginlere hitap eden, elit kesime hitap eden bir etkinlikti ama son dönemde izcilik artık bütün öğrencilerin katılabildiği bir etkinlik haline geldi. Bundan dolayı da bir izci lideri olarak ve bir izci adayı babası olarak da emeği geçenlere teşekkür ediyorum. İzciğe, genellikle problemli çocuklar gönderilir. Problemden kastım nedir? Çocuk eğer dersine çalışıyorsa, zaten evde oturup çözmesi gereken kerpiç gibi test kitapları var, onlarla uğraşır. Ama çocuk evde sorun çıkarıyorsa eğer, bu çocuğa ne yapıyorlar? Bari başımdan gitsin, dağda bayırda biraz enerjisini dağıtsın diye bize gönderiyorlar. Biz bu çocukları alıyoruz, onları doğayla buluşturuyoruz, onlara görevler verdiğimizde, farklı etkinlikler yaptığımızda, tabiri caizse, onları adam yerine koyduğumuzda aslında ne kadar da becerikli olduklarını görüyoruz. Bakın, izcilikte akşamları kamp-larda izci ateşi eğlenceleri vardır, izciler

toplantılar ateşin etrafına ve orada her oba, küme hazırladığı etkinliği sunar ve herkes katılmak zorundadır. Yani "Ben katılmayacağım" demek gibi bir lüksünüz yok. Orada izlediğiniz zaman görüyorsunuz ki, gerçekten müthiş kabiliyetler var. Yani skeçlerde, şarkı uyarlamalarında, taklitlerde... Bakıyorsunuz okul hayatına, birkaç defa şahit oldum buna, okuluna gittiğinizde öğretmeni tanımıyor bile bu çocuğu, bu çocuğun kabiliyetinden haberdar değil. Ama siz onu orada keşfediyorsunuz. Niye? Görev veriyorsunuz, o çocuğa değer veriyorsunuz.

Biz ne yapıyoruz? Çocuklarımızı alıp okula hapsediyoruz. Dört duvar arasına hapsediyoruz. Çocuklarımıza bu noktada aslında zulmediyoruz ve sosyal etkinlik olarak da okul bahçesine 2 tane pota 1 tane de kale direği koyduk mu tamam, okullar hayat oldu, okullar hayat buldu. Hayır, okullar hayat olmuyor maalesef. Çocuklarımıza kendilerini ifade edebilecek alanlar sunmıyoruz. Ders saatinde beden eğitimi dersi dışında çocuklarımızın bahçeye çıkmalarına bile izin vermiyoruz. Oysa mekân değişikliği aslında çocukların öğrenmesinde çok etkili.

Ziya Selçuk Hocamın, zaman zaman alıntılarında gerçekten çok beğendiğim bir ifadesi var, diyor ki: "Biz 19. yüzyılın binalarında, 20. yüzyılın öğretmenleriyle, 21. yüzyılın çocuklarını eğitmeye çalışıyoruz. Bu pedagojiyle bu iş gitmez." Ve gitmiyor da, tıkanmış durumda bu yönüyle.

Bunun için bence hani bir öneri sunmak gerekirse, sadece eleştiriyle kalmayalım, bir de öneri sunalım. Bence eğitim kampüsleri oluşturulmalı, tıpkı

buradaki gibi. Çocukların kendini ifade edebilecekleri kompleksler, salonlar ve açık hava alanları oluşturulmalıdır. Bakın, Güneydoğuda mesela taş atan çocuklar ciddi bir problemdir değil mi? Televizyonlarda izlediğimiz zaman içimiz acıyor. Ama inanın, bu çocuklar bu işi sadece aksiyon için yapıyor. Benim öğrencilerimden de önceki senelerde, maalesef bu işe katılanlar vardı. Bakıyorsunuz, bu çocuklar sadece heyecan için, heyecanlarını artırmak için, aksiyon için yapıyorlar. Yani 5. sınıftaki bir çocuğun bir siyasi düşüncesi olabilir mi? Olamaz tabii ki. Bu çocuk bu işi atraksiyon için yapıyor. Ama siz onlara bahsettiğim bu imkânları sağlayın, başlarına da gerçekten pedagojiyi bilen, pedagojik bir eğitim almış, ilgili spor, müzik ve resim branşlarında öğretmenler koyun, görün bakalım problem kalıyor mu. Çocukları siz kapıdan kovarsanız, onlar bacadan içeri geleceklerdir.

Aslında öğretmenlerimizin bu konuda elbette ki birçok önerileri var, birçok projeleri var ama bizim taşra olarak merkezle olan ilişkilerimiz, maalesef daha çok bürokrasi ve kâğıt alışverişinden ibaret oluyor. Eğitimin işleyişine çok fazla bakılmıyor.

Eğitimle ilgili aldığımız ufacak bir karar birçok kişiyi etkiliyor. Oysa Milli Eğitim Bakanlığı çok kolay bir şekilde e-okul ve MEBİS sayesinde Türkiye'nin en ücra köşesindeki bir köydeki öğretmene, bir veliye, bir idareciye çok rahatlıkla ulaşabilir. Önemli kararlar öncesinde, her ilden 3-5 kişiyi arama zahmetinde mesela bulunulsa, bunlara ulaşılsa çok daha sağlıklı kararlar alınabilir. Ama maalesef kararlar alınıyor, bir taraf düşünülürken diğer taraf göz

Çocuklarımızı alıp okula hapsediyoruz. Dört duvar arasına hapsediyoruz. Çocuklarımıza bu noktada aslında zulmediyoruz ve sosyal etkinlik olarak da okul bahçesine 2 tane pota 1 tane de kale direği koyduk mu tamam.

Eğitimin kalitesini
biz neyle ölçüyoruz,
başarıyı neyle ölçüyoruz?
Öğrencilerimizin popüler
bölümlere yerleştirilme
oranıyla ölçüyoruz.

ardı ediliyor. Öğrencileri düşünüyor, öğretmenleri göz ardı ediyor ya da öğretmenleri düşünüyor öğrencileri göz ardı ediyor bir şekilde. Niye herkese açılmıyor bu, kamuoyuna sunulmuyor ve ardından mahkeme süreçleriyle uğraşılıyor. Halbuki istişareyle kararlar alınsa, hemen uygulanmayıp bu kararlar kamuoyuna sunulsa çok daha sağlıklı sonuçlar alınacaktır. Ama maalesef çok aceleciz.

Değerli misafirler, üzerinde durmak istediğim diğer konu da, yetiştirdiğimiz bireylerin kalitesiyle ilgilidir. Başarı sıklıkla kullandığımız bir kavram, çok ön planda tutulan bir kavram. Ama eğitimin kalitesini biz neyle ölçüyoruz, başarıyı neyle ölçüyoruz? Öğrencilerimizin popüler bölümlere yerleştirilme oranıyla ölçüyoruz. Oysa ben bir hastaneye, bir devlet dairesine veya oğlumla beraber bir oyun parkına gittiğimde yetiştirdiğimiz ürünlere bakıyorum. Hastaneye gidiyorsunuz, yüzünüze bakmadan reçete yazan ve sizi hasta olarak değil, bir müşteri olarak bile kabul etmeyen bir doktorla karşılaşabiliyorsunuz. Diplomasına baktığımızda, Türkiye'nin en saygın üniversitelerinden birinden mezun olduğunu görüyorsunuz. Bu başarı mıdır? Elbette ki hayır...

Milli Eğitimin temel amacı, hepimizin de bildiği gibi, iyi insan yetiştirmektir. Oysa biz herkese, bütün öğrencilere aynı oranda akademik eğitim vererek onları değerlerden yoksun kılıyoruz. Öğretmenlerimize değerler eğitimi vermiyoruz. Maalesef öğretmenlerimizin bile görgü kurallarıyla ilgili bilgileri 3. sınıf hayat bilgisi dersine dayanıyor, ondan sonra bununla ilgili bir eğitim

almıyor. Diyeceksiniz ki: din kültürü ve ahlak bilgisi dersi var... Doğru, var ama şöyle bir müfredatı inceleyin, evlere şenlik!

Ondan sonra bizi şaşırta, içimizi acıtan istatistiklerle karşılaşıyoruz. Birkaç tanesini sizinle paylaşayım. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Türkiye'de kadınların yüzde 40'a yakını, hayatlarının herhangi bir döneminde şiddete maruz kalmışlar. Yine Dünya Değerler Araştırmasına göre, Türkiye'de sahip olmak var olmanın önünde geliyor. Yaklaşık 130-140 ülke arasında yapılan Dünya Değerler Araştırmasına göre, güven ortalamasında çok gerideyiz. Bu araştırmanın verilerine göre, insanlarımızın yalnızca yüzde 5'i birbirine güveniyor. Yani burada, gün boyu yapılan bütün konuşmalar yüzde 5'imizi ikna etmek için yapıyor. Geriye kalan yüzde 95'i ikna olmuyor, güvenmiyor anlamına geliyor.

Oysa yüzde 90'ı Müslüman olan bir ülkede yaşıyoruz ve bu insanların Peygamberi Hazreti Muhammed Aleyhisselam, düşmanları tarafından bile "El Emin" yani güvenilir insan diye çağrılıyordu. Ne diyor Peygamber? "Sizin en hayırlınız, kadınlarınıza en iyi davrananınızdır" diyor. Peki, biz ne diyoruz bugün, affınıza sığınarak söylüyorum: "Kadının sırtından sopayı eksik etmeyeceksin. Bu devirde babana bile güvenmeyeceksin" Bu, küçüklerimize nasihat için, toplumu kastediyorum, kullandığınız ifadeler.

Diğer suç türlerine girmiyorum bile. Emniyet suç oranları, aile suçları, dejenerasyon, toplumdaki suç oranları, vesaire... Yani biz matematiği, feni, sosyal hasbelkader öğretiyoruz ama

değerlerimizi öğretmiyoruz, onlara bir model sunamıyoruz. Devlet bu noktada her vatandaşımıza kendi dini ve değerleri çerçevesinde değerler eğitimi vermelidir. Konuklarımız da ona vurgu yaptı; değerler eğitimi, vicdan eğitimi gerçekten önemli.

Peki, ne olur, vermediğimiz zaman manzara nedir? Bu olmadığı zaman hem yozlaşmayla hem vahşi kapitalizme kurban olmuş bireylerle ve hem de şiddeti önceleyen marjinal zihniyetlerle, gruplarla uğraşmak, boğuşmak zorunda kalıyoruz. Satanistler bunun bir örneğidir. Dini istismar eden gruplar bunun bir örneğidir. Böyle bir tabloyla karşılaşmamak için değerler eğitimi duyuşsal ve davranışsal boyutuyla verilmelidir. Örneğin, Avustralya'da karakter eğitimi veriliyor. Dolayısıyla siyaset toplumdaki durumları göz önünde bulundurmalı, sadece ideolojik olmamalıdır. Bu, bütün ideolojiler, bütün hayat görüşleri için geçerli. Siyasiler halkı dikkate almalıdır.

Bakın, biz gençlerimize model veremediğimiz için gençlerimiz ne yapıyorlar? Özellikle görsel medyanın etkisiyle yine, kendilerine modeller seçiyorlar. Sonra bu modeller, belli bir süre sonra bakıyorsunuz ki uyuşturucu veya alkol komasına giriyor yahut uyuşturucu şebekesinden içeriye alınıyor. Bu söylediklerim, son söylediklerim bilhassa herkes tarafından kabul görmeyebilir. Ben topluma, öğrencilerime, topluma kazandırdığımız bireylere bakarak bu sonuca varıyorum. Bir baba olarak oğlum için ve bir öğretmen olarak yavrularım için endişeleniyorum. Devlet bu endişeyi taşıyan öğrenci velilerini dikkate almalı, gerekirse seçmeli olarak bu dersler isteyenlere verilmelidir. Ama

"Hayır, ben seküler bir hayat tarzını benimsiyorum, dolayısıyla çocuğumun değerler eğitimi veya din eğitimi almasını istemiyorum" diyenler bu dersleri tercih etmezler. Ama toplumdaki herkes birbirine tahammül etmek zorundadır. Bu, Anayasa'nın ve Milli Eğitim Temel Kanunu'nun da bir gereğidir. Nitekim misafirlerimiz de vardı bugün Avrupa'dan ve Amerika'dan. Avrupa ve Amerika'da seküler devlet okulları ve kilise okulları mevcuttur ve bu tercih tamamen velilerin inisiyatifine bırakılmıştır.

Geldik konuşmamızın son bölümüne: Burada özellikle Ankara merkezli, oradan kaynaklı bazı problemlerden ve çözüm önerilerinden bahsedeceğim. Sondan başlamak gerekirse, 4+4+4 (Gerçekten de söylemesi güç) merhum Mehmet Ali Biran'ın deyimiyle "3x4" diyordu o, uygulaması. Bu uygulama bence fırsat eşitliği, çeşitlilik ve özgürlükler noktasında iyi bir başlangıç. Ancak teknik problemler de var. Tabii bunların çoğu, konuşmamızın başında da vurguladığımız gibi, eğitim sisteminin problemleridir. Yani siz Türkiye'ye en iyi uygulamayı da getirseniz, eğitim sisteminden kaynaklanan problemlerle yüz yüze geliyorsunuz. Mesela, aklıma gelen birkaç tanesini sizlerle paylaşmak istiyorum. Sabahleyin saat 05.40'ta eğitime başlayan okullar var, bakın 05.40. Yani güneşin doğmasına yaklaşık 1,5 saat var, 5. sınıf öğrencilerimizi biz okula dikiyoruz.

1. sınıfın sırası, tuvaleti, sınıfın teknik donanımı ile 8. sınıfın aynı maalesef. Aynı şekilde, imam-hatiplerin orta kısımları nasıl açıldıysa, kesinlikle diğer bölümlerin de orta kısımları açılmalıdır, çeşitlilik sağlanmalıdır.

Siyaset toplumdaki durumları göz önünde bulundurmalı, sadece ideolojik olmamalıdır. Bu, bütün ideolojiler, bütün hayat görüşleri için geçerli. Siyasiler halkı dikkate almalıdır.

Düşünen bir toplum istiyoruz, maalesef düşünen öğretmen yetiştiremiyoruz ki düşünen bir toplum olsun.

Şirnak'ta 5.342 kadrolu öğretmenin yanında, değişik bölümlerden mezun 1.222 ücretli öğretmen var. Mesela ben din kültürü ahlak bilgisi zümresini topladım, 35 tane öğretmenimiz katıldı. Bunlardan yalnızca 5 tanesi branş öğretmeni, 30'u farklı branşlardan. Rehberlik öğretmeni ciddi bir sıkıntı, İngilizce öğretmeni ciddi bir sıkıntı.

Diğer önemli bir sorun da, okullarımızın ödeneğinin olmaması. Bakın, ilköğretim okullarında okul müdürlerinin bir ödeneği yok, okul için harcayabilecekleri 1 kuruşları bile yok. İl özel idaresine yüzde 20'lik bir pay aktarılıyor ve siz gidip il özel idaresine eğitimin öneminden dem vuruyorsunuz. Maalesef ilköğretim okul müdürlerinin, dediğim gibi, bir musluk değiştirecek parası bile yok.

Kalabalık bir okula 60 ile 80 arasında öğretmen atıyoruz ama 1 öğretmen maaşını okula veremiyoruz. Yani 60 değil madem 59 ata ama 1 öğretmen maaşını o okulun ihtiyaçları için ver.

Düşünün; bu salonda kaç kişi var bilmiyorum, ama 2-3 bin kişinin bir okula girip çıktığını düşünün. Affınıza sığınarak söylüyorum, bu okulun tuvaletlerini düşünün. En az Sultanahmet Camiinin tuvaletleri kadar kullanılıyor. Ama sizin onu hijyenik tutacak bir ödeneğiniz, bütçeniz yok maalesef.

Aynı şekilde kapı kolları kırılıyor, 32 derslikli bir okulda. Kapı kollarını değiştireyim diyorsunuz, 50'er liradan 1.600 lira; bir öğretmen maaşı ama siz değiştiremiyorsunuz. Bağış, neredeyse kabul etmekte güçlük çekiyorsunuz, çünkü malumunuz bağış almanız da neredeyse yasak.

Okula sertifikalı bir kaloriferci bulamıyorsunuz. Burada siyasetçilerin ve ilgili bürokratların okul yöneticileri ile empati kurmasını istiyoruz.

Öğretmen yeterliliği yine ciddi bir problem. Öğretmenleri biz teorik bilgilerle dolduruyoruz. Maalesef stajlar çoğunlukla formaliteden ibaret kalıyor ve öğretmen atandığı zaman bile yaşayarak öğreniyor ve öğrendiklerinin birçoğunu da kullanma ihtiyacı hissetmiyor.

Öğretmen yeterlilikleriyle ilgili TED'in 2009 araştırmalarına göre, öğretmenlerimizin yüzde 50'si yılda 0-4 arası kitap okuyorlar. Yani ya hiç okumuyorlar ya da maksimum 4 kitap okuyorlar. Meslekleriyle ilgili okuyanların durumu daha da vahim: 0-2 kitap okuyanların oranı yüzde 60 maalesef.

Düşünen bir toplum istiyoruz, maalesef düşünen öğretmen yetiştiremiyoruz ki düşünen bir toplum olsun. Öğretmenin son okuduğu kitabı soruyorsunuz, son sınıfta final öncesi okuduğu ders kitabı. Ondan sonra öğretmenler odasında diyalogları tahmin edebiliyorsunuzdur; ya ek dersle ilgilidir ya maçla ilgilidir. Eğitimin konuşulmadığı öğretmen odalarıyla maalesef karşı karşıya kalıyoruz.

Hizmet içi eğitim ne işe yarar bilemiyorum. Sene başı ve sene sonu seminer dönemleri deyince de, aklıma genellikle çay içmek ve pinpon oynamak geliyor. Niye? Boş geçiyor genellikle ya da çok sıkıcı ve tekrardan ibaret olan seminerler veya görüntünün ve sesin net olmadığı telekonferanslar.

Yani istediğiniz kadar mükemmel bir eğitim sistemi kurun, eğer öğretme-

ni buna ikna edemezseniz başarıya ulaşmanız mümkün değil. Dolayısıyla öğretmeni karşıya almak değil, "Biz" dilini kullanarak öğretmeni yanınıza almanız gerekir. Çünkü kapıyı kapattıktan sonra o artık sınıfıyla baş başadır.

Gene doğu ile ilgili öğretmen sirkülasyonu ciddi bir problem. Bir yandan da çok sık öğretmen değiştiren sınıflar var. İnanın 5. sınıfa kadar, eski sisteme göre, 6-7 tane öğretmen değiştiren sınıflar var ve okulun en problemleri sınıfları da bunlar oluyor. Bir yandan da 6-7 yıl görev yaptığı halde doğudan ayrılmayan öğretmenlerimiz var. Malum, öğrenim ömrü de kalktı, artık batıdan birini bulup evlenmeleri gerekiyor.

Ne yapılmalı? Ya tazminat verilmeli bu öğretmenlere ya da 4-5 yılın sonunda 1. tercihlerine yerleşmeleri kesinlikle sağlanmalıdır.

Doğu bölgelerimiz maalesef tecrübeli öğretmenlerden yoksun. Niye? Öğretmenliği tam öğrenecekken 3 yılın sonunda, 4 yılın sonunda bakıyorsunuz batıya geliyor. Böyle olunca biz ne yapıyoruz orada? Fen grubu derslerine iki yıllık işletme mezunu olan birisini öğretmen olarak görevlendiriyoruz, ondan sonra onu alıp TED'li ile aynı sınava sokuyoruz ve ondan başarı bekliyoruz.

Diğer bir husus, müfredatlar. Hayatı yansıtan programlara maalesef sahip değiliz. Hâlâ daha havuz problemleriyle uğraşıyoruz. Ondan sonra da stand-upçılara ve komedyenlere malzeme veriyoruz değil mi? İki musluk havuzu doldurmaya çalışıyor, diğeri boşaltıyor. Sebep? Daha hayatın içinden bir şey sunamaz mıyız?

"Çocuklarımız test çocuğu oldu" dedi Balççek Hanım. Yani neredeyse isimlerini sorduğunuzda bile sizden şık isteyecek duruma geldiler. Oysa bizim yapmamız gereken, analitik düşünebilen bireyler yetiştirmemizdi. Ama maalesef ne müfredat buna uygun ne de çok fazla düşünebilen öğretmene sahibiz. Kısır bir döngü var. Bakın, akademiye de aynı sıkıntı var. Doktora seviyesine gelmiş "Acaba bölüm değiştirsem mi?" diye düşünen birçok akademisyen arkadaş biliyorum ben. Böylesine düşünen, hâlâ daha seçimini yapamayan bir akademisyenin elinden çıkan öğretmeni düşünün, o öğretmenin elinden çıkan öğrenciyi düşünün ve dolayısıyla biz aslında bu kısır döngü içerisinde dönüp duruyoruz.

Bunu aşmanın yolu da, öğrencilerimizi tanımak olsa gerek. Dolayısıyla öğrencilerimiz rehber öğretmenlerle beraber, özellikle ilk kademede yeni sisteme göre 1-4 arasında öğretmen görüşlerine ben son derece önem veriyorum. Zekâ testleri yapılmalı, rehberlik yapılmalı. Dolayısıyla okullar sadece akademik bilgi veren kurumlar olmamalıdır, öğrenciyi tanımalıdır. İyi insan yetiştiren kurumlar olmalıdır. Biz, herkes doktor olacak şekilde öğretim yapmak yerine, herkes iyi insan olacak şekilde eğitim vermeliyiz.

Sonuç olarak konuşuyoruz, içimizi acıtan konuları dile getiriyoruz. Peki, konuşmalarımız bir anlam ifade ediyor mu? Geçen yıl okul müdürü sıfatıyla Mete Bey konuşmuştu, bu yıl ben konuşuyorum. Acaba bunlar bir şey ifade ediyor mu? Yoksa sadece olayın trajik boyutunu göstermek amaçlı mı? Ama ben umutluyum, öğretmen olmanın bir gereği de bu, hepimiz umutluyuz.

Hayatı yansıtan programlara maalesef sahip değiliz. Hâlâ daha havuz problemleriyle uğraşıyoruz.

Herkesi kucaklayan bir anayasa, beraberinde iyi insan, adam gibi adam yetiştirecek bir eğitim sistemini getirecektir diye umuyorum.

Umutlu olmasak bu mesleği elbette sürdürmezdik. Türkiye’de insanlar artık eskisine oranla birbirini daha çok dinliyor, birbirine daha çok saygı gösteriyor ve tahammül ediyor.

Herkesi kucaklayan bir anayasa, beraberinde iyi insan, adam gibi adam yetiştirecek bir eğitim sistemini getirecektir diye umuyorum.

Farklılıklar yüceltilmeyip, reddedilmeden saygı gösterilmeli ve Türkiye’de her insanın vazgeçilmez olduğu unutulmalıdır.

Başta söylediğimizi sonda tekrarlıyoruz: Siyasiler ve ilgili bürokratlar yetiştikleri eğitim kurumlarını, eğitimle ilgili aldıkları ufak bir kararın bile milyonları ve ülkemizin geleceğini etkileyebilecek bir güce sahip olduklarını unutmasınlar.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

EKİN DOLGUN – Sayın Toprak’a teşekkürlerimizi sunuyor, kendisine günün anısını takdim etmek üzere, Türk Eğitim Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Füsun Okutan’ı davet ediyoruz... (Alkışlar)

Değerli konuklarımız, Forum’umuzun ilk günü burada sona ermiştir. Tüm konuşmacılarımıza tekrar teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Programımız yarın 09.30’da başlayacak ve yine çok değerli konuşmacılarımızın katılımıyla devam edecektir. Katılım ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

İkinci Gün

Birinci Oturum Açılma Saati: 9:30

Milli Eğitim Bakanı Nabi AVCI

Quantum Teorisi, sadece atom altı parçacıklar düzeyini kavrayışımızla sınırlı da kalmayacak, Newton fiziğinin yaslandığı sorgulamaya bile ihtiyaç duymadığımız determinizm gibi birçok prensibi de tarihe gömecekti.

Türk Eğitim Derneğinin değerli yöneticileri, değerli konuklar, sevgili öğrenciler, sevgili öğretmenlerim, dün Finlandiya'da 4. Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Konferansı'ndaydık. Türk Eğitim Derneği'nin Genel Başkanı Sayın Pehlivanoglu, dün burada etkin ve katılımcı bir izleyici kitlesiyle birlikte eğitim siyasetiyle ilgili verimli bir diyalog süreci yaşandığını ifade etti.

Dün aranızda bulunamadığım için çok şey kaçırdığımı düşünüyorum. Ancak biz de Helsinki'de hem eğitimi hem eğitim siyasetini konuştuk. Sürdürülebilir bir toplumsal ve ekonomik kalkınma için eğitimin tüm taraflarının katılımıyla eğitim yönetiminin ve eğitim kalitesinin nasıl geliştirilebileceğini, hiçbir bireyi dışlamadan, her bir bireyin kaliteli bir eğitime erişiminin sağlanması için ne tür stratejiler geliştirilebileceğini tartıştık.

Değerli katılımcılar, geçtiğimiz yılın başında fizik alanında yaşanan çarpıcı bir olaydan hareketle, eğitim siyaseti konusuna girmek istiyorum. Geçtiğimiz yüzyılın başları, fizik alanında –tırnak içinde- beklenmedik iki teorinin ortaya çıkmasına sahne olmuştu. Beklenmedik diyorum, çünkü fiziğin neredeyse artık tamamlanmış olduğuna bizzat fizikçilerin kendileri de inanıyorlardı. Temellerini Newton'un attığı fiziğin, maddenin

en küçük birimlerinden uçsuz bucaksız galaksilere kadar her düzeyde her şeyi açıklayabileceği düşünülüyordu. Derken, Einstein yıldızlar, galaksiler, galaksi kümeleri gibi geniş ölçekte Newton mekaniğinin işlemediğini gösterdi. Ondan kısa süre önce ise Planck kendisine bile inandırıcı gelmeyen bir denklemle fiziğin kıyıda köşede kalmış bir problemine bir çözüm teklif etmişti. Zararsız ve fiziğin tamamı açısından önemsiz gibi görünen bu çözüm teklifi, Einstein'ın İzafiyet Teorisinden kısa süre sonra fiziği neredeyse altüst edecek, atom altı parçacıklar düzeyindeki kavrayışımızı geri dönülemez biçimde değiştirecekti. Kaldı ki, Quantum Teorisi, sadece atom altı parçacıklar düzeyini kavrayışımızla sınırlı da kalmayacak, Newton fiziğinin yaslandığı sorgulamaya bile ihtiyaç duymadığımız determinizm gibi birçok prensibi de tarihe gömecekti.

Brian Greene, "Evrenin Zarafeti" adlı kitabında "Fizikçiler her iki teorinin de öngörülerinin hemen hepsini neredeyse akıl almaz bir doğrulukla deneysel olarak doğruladılar" diyor ve devam ediyor: "Halihazırda formüle edildikleri biçimiyle genel İzafiyet Teorisiyle Quantum mekaniği aynı anda doğru olamazdı." Buraya kadar söylediklerim, Einstein'ın İzafiyet Teorisi ve Max Planck'ın düşürdüğü taşın ardından

dominolar gibi yıkılan bir kavrayışın yerini dolduran Quantum teorileriyle ilgili. Üstelik bu tartışma onlardan sonra da daha da hararetlenerek devam etti. Ancak bu olayın bir de Einstein'ın ve Planck'ın eğitim ve iş hayatlarını ilgilendiren bir kısmı vardı. Einstein, lise eğitimini ve üniversite eğitimini tamamladıktan sonra bir okulda, bir üniversitede iş bulamadığı için, yani bir anlamda atanamayan öğretmenler kategorisine girdiği için, bir patent ofisinde müfettiş olarak işe başladı. Sonradan fizikte Nobel Ödülü alan Max Planck ise, üniversitede fizik alanında öğrenim görmek için başvurduğunda, dönemin ünlü fizikçileri tarafından bu alanda yani "Fizikte neredeyse her şey zaten keşfedildi ve geriye kalanlar sadece doldurulması gereken birkaç delik" denilerek geri çevrildi. O, fizikte eğitim almak için ısrar etti ve amacının yeni şeyler keşfetmek olmadığını söyledi.

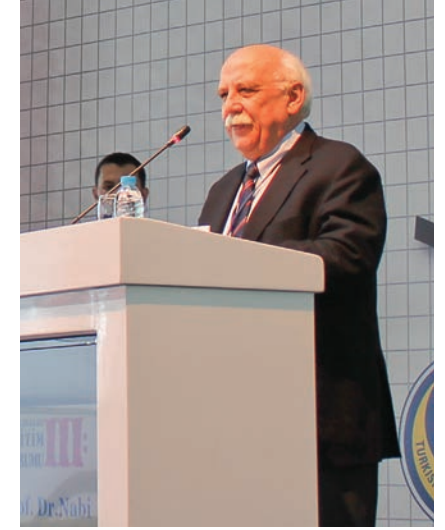
Planck, doktora tezini tamamladığında, bir üniversitede ücretsiz çalışan bir öğretim görevlisi olarak iş hayatına başladı. Küçük bir deliği yamamak için geliştirdiği küçük bir yama ise, çok geçmeden fiziği bütünüyle değiştirdi.

Eğitim siyaseti, İzafiyet Teorisinde olduğu gibi, geniş ölçekte eğitim sisteminin kanunları, kuralları ve ilkelerini belirlemek ve uygulamakla ilgili. Diğer yandan, eğitim siyaseti, bir sınıf içinde ne olup bittiğini ve her bir öğretmenin ne öğrettiği, nasıl öğrettiğiyle ilgili; her bir öğrencinin ne öğrendiği ve nasıl öğrendiğiyle ilgili. Eğitim siyaseti, aynı zamanda Einstein'ın ve Max Plan-

ck'ın hayatlarında olduğu gibi, eğitim sisteminin ve okulların çocuklara ne yaptığıyla ilgili. Eğitim siyaseti, geçen yüzyılın başlarında yaşanan bu olaylarda olduğu kadar birbiriyle çelişkisi gözükken çatışmalarla dolu bir alan. Biz bu çelişkileri fizik alanındaki bilim insanlarından daha da yoğun yaşayabiliriz, yaşıyoruz. Bu çelişkiler olmasaydı zaten eğitimin siyaseti de olmazdı.

Fizikte bu tartışmaları ve çelişkileri yaşayan bilim insanlarının doğruları vardı, bu doğrular da gözleme ve verilere dayalıydı. Eğitim ve eğitim siyasetinde de birbiriyle çelişen ve farklı bilim insanlarının ve eğitim siyasetiyle ilgilenenlerin de doğruları var. Bu doğrular da birbirleriyle çelişebiliyor. Üstelik bu doğrular da gözleme ve verilere dayalı olabiliyor. Oysa eğitim siyaseti söz konusu olduğunda, yaygın olarak kullanılan söylemler bu alandaki tartışmalar da fizik alanındaki tartışmalar kadar hoşgörülü de değil.

Eğitim, toplumdaki her bir bireyi ilgilendiriyor çünkü eğitim, bizimle, çocuklarımızla, bizim ve çocuklarımızın geleceğiyle ilgili. Bu nedenledir ki, eğitim siyaseti toplumun tüm fertlerini ilgilendiriyor. Bugün burada Türk Eğitim Derneği bunun gereğini yapmaktadır. Eğitim siyasetini tartışmak üzere eğitimcileri, öğrencileri, siyasetçileri, yöneticileri ve toplumu temsil eden birbirinden değerli katılımcıları bir araya getirmiş. Demokratik bir sistemde okulların yapısı, işleyişi, öğrenciler için nelerin öğrenilmesinin önemli ve öncelikli olduğu, toplumsal tercihleri

Eğitim siyaseti, İzafiyet Teorisinde olduğu gibi, geniş ölçekte eğitim sisteminin kanunları, kuralları ve ilkelerini belirlemek ve uygulamakla ilgili.

Nabi AVCI
Milli Eğitim Bakanı

Eğitim siyaseti, eğitimle ilgili konularda bir tercih yapma işidir. Eğitim siyaseti, temelde eğitim için kaynakların nasıl ve nereden sağlanacağını, sistemin yapısının ve işleyişinin nasıl düzenleneceğini belirler.

yansıtmak zorundadır. Bu tercihlerin nasıl belirleneceği ve kimler tarafından nasıl kararlaştırılacağı genel olarak siyaset, özel olarak eğitim siyasetinde tıpkı fizikte olduğu gibi, diğer bilim alanlarında olduğu gibi zaman içinde evrilmekte ve değişmektedir.

Geçtiğimiz yüzyılın ilk 40-50 yılına hâkim olan görüş, eğitim siyasetiyle ilgili kararların teknokratlar ve karmaşık modellemeler yapabilen uzmanlar tarafından belirlenmesi yönündeydi. Eğitimle ilgili temel kararların parlamentaryer sistem içinde verildiği bir yapıda bu görüş bir çelişki oluşturdu. Siyasi karar vericiler, eğitim siyasetiyle ilgili temel kararları kendilerinin oluşturması gerektiğini düşündüler. Haklı da sayılabilirlerdi. Hatta teknokratlar ve siyasetçiler, her iki grup da Einstein ve Max Planck kadar birbirleriyle çelişen doğruları söylüyorlardı.

Demokratik düşüncenin gelişmesi, eğitim siyasetinin belirlenmesinde katılımı ve toplum iradesini temsil eden siyasi karar vericilerin eğitim siyasetindeki rollerini ön plana çıkardı. Ancak bu gelişme, eğitim biliminin ürettiği bilimsel bilginin göz ardı edilemeyeceğini de kabul eden bir gelişmedir. Eğitim siyaseti, bilimsel verilere dayalı olarak seçenekler oluşturma, bu verileri kendi bilimsel terminolojisinin ötesinde siyasetçilerin ve toplumun kullanabileceği, anlayabileceği bir dile dönüştürüp eğitim siyasetini bilgilendirmeye yönelik bir çalışma alanı olarak gelişti. Fizikte başlangıçta birbirleriyle zıt gibi görünen teorilerin uzlaşması gibi, eğitim siyasetinin oluşturulmasında da ortak bir noktaya gelinmişti. Eğitim siyaseti, eğitimle ilgili konularda bir tercih yapma

işidir. Eğitim siyaseti, temelde eğitim için kaynakların nasıl ve nereden sağlanacağını, sistemin yapısının ve işleyişinin nasıl düzenleneceğini belirler. Daha da önemlisi, eğitim siyaseti, eğitim hizmetlerinden kimin, ne kadar ve nasıl yararlanacağını belirler.

Eğitim siyasetinde objektiflik iddiaları, aslında belirli bir paradigmaya dayalı olarak genellikle de o paradigmayı savunanların kendi siyasi iddialarını objektiflik olarak tanımlamalarından ibaret değil mi? Diğer bir ifadeyle, objektiflik olarak adlandırılan tercihlerin bizzat kendisi izafi değil midir?

Klasik fonksiyonalistik paradigma, eğitimin objektif olduğunu savunur. Toplumun, toplumsal ve ekonomik kurumların yapısının sürekliliğini sağlamak için bireylerin eğitim sistemi içinde yetenek ve başarılarına göre objektif alanlara, branşlara ayrıldığını kabul eder. Oysa fonksiyonalizme karşı olan eleştirel paradigma, eğitimle ilgili her şeyin siyasi olduğunu savunur ve mevcut eğitim siyaseti ile uygulamalarına eleştiriler getirir. Bu eleştirilerinde ama eğitimin siyasi olmaması gerektiğini ifade eder. Ancak eleştirel paradigma, siyasi olmayanın yani –tırnak içinde- objektif olanın yalnızca kendisi olduğu noktasında tıkanır. Bu, kendi içinde bir açmaz oluşturuyor. Bu çelişki, Quantum Mekaniği ile İzafiyet Teorisi arasında yaşanan çelişkiden daha kolay çözülebilir bir çelişki değildir.

Eğitim siyaseti bir yasayla, bir yönetmelikle, bazen bütçe düzenlemeleriyle ya da çeşitli yönetsel kararlarla ifade edilebilir. Eğitim-siyaset ilişkisinin ne olacağı sorusu, yasal düzenlemelerin, eğitimin finansmanı ile ilgili kararların

ve yönetsel kararların kim tarafından ve nasıl verileceğinin cevabına bağlı olarak değişir. Bu sorunun cevabı, aslında nasıl bir yönetim biçimini benimsediğimizle ilgilidir.

Siyaset kavramını bireyleri ve toplumu ilgilendiren konularda karar ve eylemler oluşturma sanatı ya da yöntemi olarak kabul edecek olursak, eğitim siyasetinin eğitimle ilgili tercihlerde bulunmak olduğunu görebiliriz. Öyleyse bir an için düşünelim; eğitimde eğitim siyasetinin gündemini oluşturan şu soruların cevabını kim, nasıl oluşturacak?

- 1-Eğitimin amacı nedir, okullar niçin vardır?
- 2-Eğitimde önceliklerimiz neler olacaktır?
- 3-Eğitim sisteminin yapısı ve işleyişi nasıl olmalıdır?
- 4-Eğitimin finansmanı nasıl sağlanacaktır?
- 5-Hangi eğitim hizmetinin bedelini kim ödemelidir?
- 6-Eğitimde hangi içerikler zorunlu, hangileri tercihe bağlı olmalıdır?
- Bireyler ne ölçüde tercih hakkına sahip olacaktır? Öğrenciler istediği dersleri, istediği eğitimi alma, kendi tercihlerini hayata geçirme hakkına ve özgürlüğüne ne ölçüde sahip olacaklardır?
- 7-Eğitim kademeleri arasındaki geçişler, öğrencilerin branşlara ayrılması ne zaman ve nasıl olmalıdır?
- 8-Öğretmen yetiştirme sistemi nasıl düzenlenecektir?

Bu sorulara daha pek çok soru ve alt soru ekleyebiliriz.

Bizim bugün bu sorulara nasıl cevap oluşturacağımızı doğru anlamak için yakın geçmişin eğitim siyasetini ana

hatlarıyla gözden geçirmemizde fayda görüyorum.

Sultan Abdülhamit, Türkiye'nin erken modernleştiricisi olarak ve dönemin ruhuna uygun olarak okulu gelişmiş dünya ile rekabet edebilir bir toplum için olmazsa olmaz bir şey olarak görmüştü. Sadece okulu ithal edip, İmparatorluk topraklarının ücretlerine taşımakla kalmamış, Avrupa'nın eğitim politikalarını da ithal etmişti. Tek parti dönemi boyunca aradaki orijinal köy enstitüleri denemesi hariç, aynı strateji, neredeyse kesintisiz olarak tatbik edildi. Avrupa'da okul alanında uygulanan her yenilik, eğitim politikalarındaki her değişim, her yaklaşım ve her öncelik değişimi cumhuriyet döneminde de kısa süreli gecikmelerle de olsa Türkiye'de uygulamaya konuldu. Avrupa ile aramızdaki fark neredeyse hiçbir zaman yaklaşım farkı olmadı. Hemen her zaman daha yaygın ve daha seyrek nüfusa, daha az maddi ve insani kaynakla erişememekten kaynaklanan bir fark oldu.

Demokrat Parti döneminde de anlamlı bir strateji farkına şahit olmadık. 1980'lere kadar hep değişen iktidarlara rağmen benzer bir eğitim politikamız oldu. Avrupa'da ve daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim paradigmalarındaki değişimleri olabildiği kadar kısa süre içinde ithal edip, olabildiği kadar yaygın bir biçimde tatbik etmeye çalıştık.

1980'lerin sonlarında Rahmetli Özal, "1 Milyon Bilgisayar" sloganını ortaya attığında da, aslında bilgisayarın eğitim alanında kullanımı uzunca bir süredir tartışılıyor ve Avrupa ülkelerinin birçoğunda pilot uygulamalar gerçekleş-

Siyaset kavramını bireyleri ve toplumu ilgilendiren konularda karar ve eylemler oluşturma sanatı ya da yöntemi olarak kabul edecek olursak, eğitim siyasetinin eğitimle ilgili tercihlerde bulunmak olduğunu görebiliriz.

Önceliklerimiz ne olacak? Kaynakları öğretmen yetiştirmeye mi seferber edeceğiz, müfredatı yenilemeye mi? Yeni ders araçlarına mı?

tiriliyordu. Bir anlamda yine –tırnak içinde- gelişmiş dünyayı az geriden izliyor gibiydik. Ama bir başka açıdan bakarsak, ilk defa bir adım öne geçmeye teşebbüs ettiğimiz söylenebilir. Eğer Özal'ın ciddi ciddi 1 milyon bilgisayarını okullara yerleştirmeye niyeti olduğunu varsayarsak, Avrupada pilot uygulamalardan sonra geçileceği düşünülen faza, bizim hemen geçmemiz hedeflenmişti denilebilir. O dönemde haberleşme altyapısını neredeyse sıfırdan kurarken Özal Türkiye'si, doğru dürüst bir altyapı olmamasının avantajını kullanmıştı. Avrupada kurulu ve henüz ekonomik ömrünü tamamlamamış altyapının yeni teknolojilere uyumlu hale getirilmesi Türkiye'dekinden zor ve maliyetli olmuştu. Özal'a eğitimde bilgisayar reformu hevesini verenin, okullarımızın sayıca ve nitelik olarak olağanüstü yetersiz olması olduğu düşünülebilir. Ama Avrupada beklenen olmadı. Her derslikte her öğrencinin önüne bir bilgisayar konulmadı. Çünkü bilgisayarlar evlere girdiler. Okullar yani modern kurumların en muhafazakâr olanı da bilgisayar taarruzunu nasıl savuşturacağına kaygısını yaşamaktan kurtuldu. Avrupada kurtulduğu gibi, Türkiye'de de kurtuldu. Birkaç okulda bilgisayarlı derslikler kurulmuştu, o bilgisayarlar demode olunca her türlü dertten de kurtulmuş oldu.

Özetleyecek olursak: Türkiye'nin eğitim politikası, Özal'ın sadece eğitim camiasını değil, neredeyse bütün Türkiye'yi ürküten "1 Milyon Bilgisayar" sloganı dışında hep Batı'daki eğitim politikası değişimlerini yakından izleyip maliyetlerine katlanılabildiği ölçüde tatbik etmeye çalışmaktan ibaret oldu. Dolayısıyla eğitim politikası tar-

tışmalarımızla köy enstitüleri tartışmaları dışında, hep Sayın Whitehurst'un tarafı olduğu türden tartışmalar oldu. Dün dinlemiştiniz, ben sadece daha sonra okuyabildim.

Önceliklerimiz ne olacak? Kaynakları öğretmen yetiştirmeye mi seferber edeceğiz, müfredatı yenilemeye mi? Yeni ders araçlarına mı? Yani sadece eğitim siyasetini değil, eğitim siyaseti çerçevesinde yürütülen tartışmaları da ithal ettik. Batı'da imal edilen tartışmalardan artık meşrebimize hangisi uygunsa onu seçip biz de içeride tartıştık.

Hepimiz bir biçimde bizden önce yürünmüş olan yollarda yürümekten rahatsızlık duysak da duymasak da yürüdük durduk. Mesele şu ki, o yollar bitti, artık yeni şeyler söylemek lazım ve o yeni şeyleri her şeyden önce eğitim alanında söylemek lazım. Eğer siyasetimiz sadece Türkiye için değil, bölge için, insanlık için yeni şeylerin söylenmesi şeklinde değişiklik göstermişse, biraz önce konuştuğumuz soruların cevaplarını, hatta soruların bizzat kendilerini de yeniden düşünmemiz lazım.

Değerli katılımcılar, bugün bu salonda yeni sorular soracak ve yeni cevaplar arayacak insanları görüyorum. Bu salonda bulunan insanların bizlerin hep birlikte artık başkalarının ayak izlerini takip etmekle yetinmeyecek, hatta bunu kabullenmeyecek bir topluluk olduğumuzu düşünüyorum. Orta vadede ve uzun vadede eğitim siyasetimizi biçimlendirecek olan sorular ve bu sorulara vereceğimiz cevaplar, bizim ortak aklımızın, ortak emeğimizin ürünü olmalıdır. Eğitim siyasetimizi oluştururken hep aynı şeyleri düşünmek bizi daha iyi bir geleceğe götürmez. Siyaset-

çiler farklı görüşlere sahip olduğu kadar, eğitim alanında bilimsel çalışmalar yapanlar da bu konularda farklı veriler, farklı bilimsel bulgular sunabilirler. Eğitim siyasetine ilişkin konularda bilimsel çalışmaların bulgularında farklılıklar olması bir çelişki değil, bilimin doğası gereğidir.

Yine, eğitim siyasetine ilişkin konular konusunda siyasetçiler arasında görüş farklılıkları olması, hatta zıtlıklar olması, demokratik siyasetin doğası gereğidir. Karar vermek ve tercih yapmak zorunda olmadığınız yerde siyaset de olmaz. Karar vermek ve tercih yapmak istediğimiz eğitimle ilgili alternatifimizin, tercihlerimizin olduğu her yerde eğitim siyaseti vardır yani siyaset vardır. Eğitim siyaseti de toplumsal ve ekonomik alanlardaki siyasetten bağımsız olarak ele alınamaz.

Eğitim siyasetinin oluşturulmasında siyasi ve idari düzeylerde karar vericiler, demokratik bir sistemin işleyişi içinde eğitim siyasetini bilimsel çalışmalara ve verilere dayalı olarak gerçekleştirirler. Bu bilimsel çalışmaları yapan bilim insanlarının görüşlerini ya da siyasetçilerin görüşlerini yani birini ya da diğerini tercih etmeyi gerektirmez. Bilim insanlarının ürettiği bilimsel bilgiler, siyasi ve idari karar vericiler tarafından karar sürecinde yararlanılacak önemli bir kaynaktır. Diğer bir ifadeyle, özellikle karar odaklı bilimsel çalışmalar, siyasi karar vericilerin daha iyi karar vermelerine önemli bir katkı sağlar.

Türkiye'de bugün bizler eğitim siyasetinde önemli kararlar vermek, tercihler yapmak zorundayız. Biz, sürdürülebilir bir toplumsal ve ekonomik kalkınma için eğitimde tercihler yapmak zorun-

dayız. Türkiye'nin on yıl sonra, yirmi yıl sonra sosyal, kültürel, ekonomik kalkınma açısından nerede olacağı, bugünkü eğitim siyasetinin vereceği bu kararlara da bağlı olacaktır. Hep sözünü ettiğimiz 2023 yılında hedeflediğimiz ekonomik, kültürel ve toplumsal hedefleri gerçekleştirmek için eğitim sisteminde de bizce şu hedefleri gerçekleştirmek zorundayız:

1- Öncelikle dünyadaki çağdaşlarıyla rekabet edebilecek bilgi ve becerilerle donanmış bir kuşak yetiştirmeliyiz.

2- 21. yüzyıl becerilerini geliştirmeliyiz. Bu beceriler, üst düzey düşünme becerileri, etkili iletişim ve iş birliği becerileri, bilişim teknolojileri ve bilgisayar okuryazarlığı ile bugününün dünyasının gerektirdiği yaşam becerilerini kapsar.

3- Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlayacak bir öğretim içeriği; bu içeriğin hayata geçirilmesini sağlayacak bir yapı oluşturma hedefini gerçekleştirmek zorundayız.

Bu hedefleri gerçekleştirmek için şu sorulara cevap aramak zorundayız: Bu beceriler nasıl kazandırılabilir? Nasıl bir öğretim programı uygulanırsa kazandırılabilir? Ne tür bir öğretim uygulamaları bütünüyle kazandırılabilir? Öğretmenler ne yaparsa bu becerileri daha iyi kazandırabiliriz? Bu hedefleri gerçekleştirirken hiçbir nedenle hiçbir öğrenciyi dışarıda bırakmadan, her öğrencinin öğrenmesini, eşit ve adil bir eğitim almasını nasıl sağlayabiliriz? Eğitimde eşitlik ve kaliteyi –bu ikisini eş zamanlı olarak nasıl iyileştirebiliriz? İşte eğitim siyaseti bu soruların cevap-

Eğitim siyaseti de toplumsal ve ekonomik alanlardaki siyasetten bağımsız olarak ele alınamaz.

Eğitim siyaseti bu cevapları
uzlaştırma, toplumun ve
ülkemizin geleceği için
ortak akılla çözümler
üretme sanatıdır.

larını aramak ve bu soruların cevaplarıyla ilgili tercihlerde bulunmaktır. Eğitim-siyaset ilişkisi, bu soruların cevaplarının nasıl aranacağı ve nasıl oluşturulacağıyla ilgilidir.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu soruların cevaplarını ararken şöyle bir yöntem izlemeye devam edeceğiz:

1- Karar ve tercihlerimizin üç temel analize dayalı olması. Bunlardan birincisi, karar vermemiz gereken konuda küresel ölçekteki gelişmeleri çözümlenmek. Diğer bir ifadeyle, bugünün dünyasını iyi okumak ve anlamak.

2- Karar vereceğimiz konuda Türkiye'deki mevcut durumun doğru bir çözümlenmesini yapmak. Eğitimde bugünün yapı ve uygulamalarının nasıl bir toplumsal ve kültürel arka planının olduğunu dikkate almak.

3- Yarının Türkiye'si'nin sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmayı sağlayan müreffeh bir toplum olabilmesi için bugün eğitimde seçeneklerimizin neler olduğunu çözümlenmek ve doğru anlamak.

Bunları yapmak, kuşkusuz veriye dayalı bir eğitim siyaseti demektir. Ancak veriye dayalı eğitim siyaseti Bakanlık olarak içimize kapanıp yapacağımız bir siyaset de değildir. Biz, bu siyasette bilim insanlarımızla, eğitim-öğretim kurumlarımızla, sivil toplum örgütleriyle, danışma, paylaşma ve birlikte çalışmayla yukarıdaki soruların cevaplarını arıyoruz. Bu sorulara her birimizin farklı cevapları olabilir. Eğitim siyaseti bu cevapları uzlaştırma, toplumun ve ülkemizin geleceği için ortak akılla çözümler üretme sanatıdır.

Bu çalışmanın eğitim siyaseti ve eği-

tim-siyaset ilişkisine ilişkin faydalı sonuçlar vereceğine inanıyor, Türk Eğitim Derneği 3. Eğitim Forumu'nu düzenleyerek ülkemizde eğitim siyasetinin gelişmesine katkı sağladığımız için sizlere teşekkür ediyorum. Ancak bu teşekkürle yetinmiyorum. Eğitim siyasetine ilişkin dün ve bugün burada başlatılan bu diyalogun fikri takip esasıyla sürdürülmesini ve Türkiye'de eğitim siyaseti adına yeni sorular ve cevaplar üretecek çalışmaların devamlılığını diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Şimdi bu konuşma burada bitmişti, uzun da bir konuşma olduğunun farkındayım. Arka sıralarda kimlerin uyduğunu göremiyorum ama uzun bir konuşma olduğunun farkındayım. Fakat bilebildiğim kadarıyla Nur Hanım'la Özcan Bey yeni geldiler, onlar konuşmanın başını dinlemedikleri için şimdi baştan alacağım, tekrar!..

SUNUCU – Millî Eğitim Bakanı Profesör Doktor Sayın Nabi Avcı'ya, eğitim alanında yapılan çalışmalara verdiği destek ve Forumumuza katkıları için teşekkürlerimizi sunuyor ve bugünün anısını kendilerine takdim etmek üzere Türk Eğitim Derneği Genel Başkanı Sayın Selçuk Pehlivanoglu'nu davet ediyoruz...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI NABİ AVCI – Selçuk Bey'e dedim ki "Arka daşlar merak ediyorlardır kutunun içinde ne olduğunu. Açıklayalım; Paşabahçe'nin Selçuklu motifleriyle yaptığı bir sanat eseri var."

TED GENEL BAŞKANI SELÇUK PEHLİVANOĞLU – İsmimle özdeş-

leşsin diye yaptık efendim, Selçuk olduğum için Selçuklu olsun dedim!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI NABİ AVCI – Evet, bir de öyle bir tarafı var.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

SUNUCU – Değerli konuklarımız, şimdi Avrupa Birliği'nin Eğitim Politikalarına Bakışı'nı Avrupa Parlamentosu Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı Grubu Üyesi Parlamenter Sayın Katarina Nevedolava'dan dinleyeceğiz.

26 yaşındayken Slovakya'dan Avrupa Parlamentosuna en genç üye olarak

seçilen Nevedolava, aynı zamanda Kültür, Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonu, Kadın Hakları ve Cinsiyet Eşitliği Komisyonu ve Uluslararası Ticaret Komisyonu Üyesidir.

Avrupa Parlamentosunun Türkiye Dostu Grubunun da üyesidir. Avrupa Parlamentosunun en genç üyesi olan Nevedolava, 2010 yılında kültür ve eğitim alanında Yılın Parlamenterleri Ödülü'ne layık görülmüştür.

Kendilerini, "Avrupa Birliği'nin Eğitim Politikalarına Bakışı" konulu konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet ediyoruz.

"AB'nin Eğitim Politikalarına Bakışı"

Katarina NEVEDALOVA

AP Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı Grubu Üyesi

– Günaydın.

Dün öğrendiğim iki cümle ile başlamak istiyorum. Günaydın ve sizi seviyorum. Türkçe bütün bildiğim bu, bu yüzden İngilizce konuştuğum için özür diliyorum. Burada, bu kadar büyük bir katılımcı kitlesinin karşısında olduğum için çok mutluyum. Her şeyden önce bu forumu organize eden Türk Eğitim Derneği Başkanı'na, beni böylesine önemli bir tartışmaya davet ettikleri için teşekkür ediyorum.

Dün bütün gün konuşmacıları ve insanları izledim, bu nedenle boynumda biraz rahatsızlık hissediyorum. Bu yüzden, bu tarafta durmaya karar verdim, böylece farklı bir bakış açısı da oluşturmuş oluruz.

Bugün, Avrupa Birliği'nin eğitim politikaları reformu hakkındaki görüşlerini sunacağım. Bildiğiniz gibi, Avrupa Birliği'nde yeteri kadar olmasa da büyük bir genç nüfus var ve şu an, onlarla ilgili birçok zorlukla karşılaşıyoruz. Yüksek bir işsizlik oranı var ve bu oran %23.5 civarında. Bu konuda bir şey yapmak zorundayız çünkü bu oranlar lise, üniversite veya ikincil öğretimi tamamlamış, iş bulamayan gençleri kapsıyor. Toplamda ise 6 milyon kişiye denk geliyor. Fakat aynı zamanda, bu insanların çalışabileceği 2 milyon istihdam alanı bulunmakta fakat problem yeterli becerilerinin olmaması. Bu yüzden, Avrupa Birliği'nde şu an tartıştığımız şeyler üzerine düşünmemiz gerekiyor. İlk olarak, bu insanlara bugün, bu durumda nasıl yardım edebiliriz?

Bu insanların çalışabileceği
2 milyon istihdam alanı
bulunmakta fakat problem
yeterli becerilerinin
olmaması.

Katarina NEVEDALOVA
AP Sosyalistler ve Demokratlar İlerici
İttifakı Grubu Üyesi

Eğer siz hayallerinizi gerçekleştirmek için ya da hayalinizdeki işi ifa edebilmek için eğitim alıyorsanız, okula gidiyorsanız bir şekilde bu işin aynı zamanda ihtiyaçlarını karşılaması gerekir.

Bu kişilere yardım edebilmek için Youth Current Team olarak adlandırdığımız, özel bir inisiyatifimiz var. Böylece istihdam edilmeyen, eğitim veya staj dönemi içerisinde olmayan gençler, bu inisiyatif sayesinde yarım yıl boyunca özel eğitim ve deneyim kazanarak, iş gücü piyasasında daha kolay iş bulabilmek için gerekli yetenek ve bilgiyi kazanabiliyorlar.

O halde, bu gençlerin sorunları ne? İş becerileri yok, bu yüzden gelecekte onlara bu becerileri nasıl kazandırabileceğimizi düşünmemiz gerekiyor. Çünkü önemli olan, onlara şimdi yardım edebilmek çünkü gelecekte bu durumun önüne geçemeyiz. Avrupa Parlamentosu olarak desteklediğimiz, Avrupa Komisyonu'nun 'Eğitimin yeniden değerlendirilmesi' olarak adlandırdığı bu özel inisiyatif tartışıyoruz. İlgili belgeleri Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu sayfalarında bulabilir ve tartışıklarımızı görebilirsiniz.

Yeniden değerlendirilmesine yönelik olarak Avrupa Parlamentosuyla birlikte bu konuda gençlerle ilgili neler yapılabilir? Bu gençlerin eğitimde okula gitmeyen ya da işsiz olan gençlerle ilgili neler yapılması gerektiği tartışıldı.

Tartışmalar sonucunda eğitimde birtakım reformların yapılması gerekliliği ortaya kondu. Tabii ki bu sadece Avrupa Birliği'nin yapacağı bir iş değil. Anı zamanda gençlerin temel itibarıyla yaşama bakış açılarının değiştirilmesi, sosyal katılımlarının artırılması, nasıl aktif vatandaş olunacağını öğretilmesi, gerçek yaşamda öğrenmiş oldukları teorik bilgileri nasıl pratiğe döndürebileceklerinin gösterilmesi gibi birtakım noktalar var. Bu yöndeki bilgilerini ve becerilerini

geliştirmek gerekir. Örneğin iş piyasası, gençlerin tercih etmiş oldukları meslek gruplarının pazar ihtiyaçları gelecekte ne olacak, ne yönde gelişecek, gerçekten ihtiyacı karşılayacak mı gibi sorular olacak. Teknoloji giderek gelişiyor ve teknolojiyle bağlantılı meslekler giderek artıyor. Bilgi teknolojilerine ilişkin olarak birçok alan gelişiyor. Eğitim sistemleri içerisinde bu tarz yeni iş imkânları ve hayalleri süsleyen çeşitli iş ortamlarının ortaya çıkması da Avrupa Birliği'nin bu alanda da gerekli tedbirleri alması ya da gerekli faaliyetleri yapması gerekliliğini de beraberinde getiriyor.

Tabii ki buradaki ikilem üzerinde tartışmak gerekirse; istihdam edilebilirlik kavramına bakmak lazım. Şimdi, istihdam edildiğiniz zaman fırsatlar beraberinde gelecek. Siz para kazanmak için çalışıyorsunuz ve bu anlamda hayallerimizi gerçekleştirebilmemiz için, bu arada hani işe felsefe olarak bakarsak, bu arada salonda kaç filozof var acaba, ellerinizi kaldırabilirsiniz! Çünkü herkes bir şekilde filozoftur aslında. İşiniz olduğu zaman para kazanabilir, aktif vatandaş olabilirsiniz. Sosyal yaşantı içerisine dahil olabilirsiniz. Ailenizle olan ilişkileriniz farklı boyuta geçebilir ve sosyal bir insan olarak vatandaş olarak tam sorumluluğunuzu yerine getirebilirsiniz. Slovakya'da, sosyal bilimler alanında, uluslararası ilişkiler alanında birçok mezunumuz var, büyük bir genç nüfusumuz var ama işsizlik durumu söz konusu. Belki her yıl 300 bin üniversite mezunu okulu bitirdikten sonra işsiz kalabiliyor.

Aslında, eğitim sistemi ve eğitim sisteminin ürünleri ile iş piyasasının talepleri arasında büyük bir boşluk var.

Reformlar hakkında konuştuğumuz zaman, ne derecede becerileri ortaya koymak gerekiyor? Bunu konuşursak, dün de bahsedilmişti, iş piyasasının 20 yılına neler istediğine yönelik olarak. Ben şimdi Avrupa Birliğinde ve Avrupa Parlamentosunda 20 yılın ne kadar uzun bir zaman olduğunu biliyorum. Özel kurumlar mesela birtakım istatistikler, çalışmalar gerçekleştiriyorlar, çeşitli bilimsel araştırmalar, anketler gerçekleştiriyorlar ve bu çalışmaların sonucunda ne gibi becerilere ihtiyaç olduğunu tespit edebiliyoruz. Mesela, bir iş bulduğunuz zaman bunun gelecekte çok fazla talep olacağını da algılayabiliyorsunuz çalışmalardan. Avrupa bazında bakarsak; Avrupa yaşılanıyor, Avrupa'nın yaşlanan bir nüfusu söz konusu.

Bu noktada çeşitli alanlarda, mesela sağlık alanında tıp doktorlarına, hemşirelere, daha fazla genç uzamana ihtiyacımız var. Çünkü ciddi bir yaşlanma söz konusu.

Yine aynı şekilde, yüksek beceri gerektiren çeşitli mesleklere ihtiyaç var. Zanaatkarlık alanında bu ihtiyaç söz konusu. Bu tarz, mesela tıp doktorluğu, vesaire bilim alanındaki işlere yönelik talepler artarken zanaatkarlık ve el becerisi gerektiren mesleklere yönelik taleplerde düşüş söz konusu. Avrupa'da çalışanların her 3'ünden 1 tanesinin becerileriyle seçtikleri iş arasında yanlış seçim yaptığını görüyoruz. Yani yaptıkları işte düşük kalifiyede olduklarını görüyoruz, kendi yetenekleriyle karşılaştırdığımız zaman. Kalifiye bir iş bile seçmiş olsalar, kendi yetenekleri o kalifiye işi yerine getirecek düzeyde değil. Okuldan mezun olduktan sonra diyorlar ki: "Sen aslında bu işi yapama-

yacak durumdasın, yeterli kalifikasyona sahip değilsin"

Sektörlere bakarsak: Özel sektör tabii ki kamuya göre çok daha hızlı bir şekilde ihtiyacı karşılıyor, daha güçlü. İş döngüsü içerisinde hızlı bir şekilde akıyor. İhtiyaç olunan işlerden bahsettiğimde, işte tıptan bahsettim, IT sektöründen, bilgi teknolojilerinden bahsettim, tabii ki eğitim de, öğretmenler de yine çok önemli ihtiyaç olunan noktalardan bir tanesi. Yüksek kalifikasyona sahip öğretmenlere ihtiyaç var. Dün de bahsedildi, bir beyefendi vardı, salonda kendisi öğretmenlere destek verilmesinden bahsetmişti, niteliklerini geliştirmeleri, vesaire anlamında. Avrupa Birliği'nde yine bu anlamda çeşitli hareketlilik ve değişim programı var programları var. Öğretmenlerle yönelik olarak, eğitimlerinin belli bir bölümünü yurtdışında gerçekleştirmeleri veya yaşam boyu öğrenme projeleri kapsamında, mesleki yaşantılarının belli bir bölümünü bu ülkelerde geçirmelerini sağlayan programlar var. Bir profesör vardı, ismini unuttum şu an, ihtiyaç olunan işlerle alakalı ve bunların iş piyasasında ne derecede karşılık bulduğundan bahsetti. Bu anlamda, siz eğitim alanında çalışıyorsunuz, bir işiniz var ve daha sonra emekli oluyorsunuz çok basit bir döngü içerisinde. Avrupa Birliğinde belki dört kez kariyerini değiştirmek isteyen kişiler var. Yani iş piyasasının talepleri doğrultusunda bir meslekten başlıyor, on sene sonra başka mesleğe geçiyor. Mesela, şimdi benim babam 60 yaşında Skype öğreniyor şu an. Yani teknolojiye yönelik bir eğitim ortaya koymak, yeni teknolojik unsurların gelişmesiyle ihtiyaçların da geliştirilmesi ve bu talebin karşılanması gerekliliği.

Eğitim sistemi ve eğitim sisteminin ürünleri ile iş piyasasının talepleri arasında büyük bir boşluk var.

Çift öğretim sistemi temel itibarıyla eğitime ve pratiğe dayalı bir uygu-lama. Yani teorik bilgileri okulda alırken aynı zamanda uygulamaya yönelik olarak, sahada eğitim almayı sağlayan bir sistem.

Benzer durum eğitimciler için de geçerli. Avrupa Birliği'nde bizim gördüğümüz noktalardan bir tanesi şu çift öğrenim sistemi. Aslında 1990'lardan önce ortaya çıktı, kendi ülkemizde de uygulanıyor. Çift öğretim sistemi temel itibarıyla eğitime ve pratiğe dayalı bir uygu-lama. Yani teorik bilgileri okulda alırken aynı zamanda uygulamaya yönelik olarak, sahada eğitim almayı sağlayan bir sistem.

Niye? İşte mesela, siz bir makine hakkında teorik bilgi alıyorsunuz fakat bu makinenin teorik bilgisini aldıktan sonra bunun gerçekteki uygulanış şeklini beceremeyebilirsiniz, gerçeğe yansıdığı zaman sizin durumunuz işte o zaman çatışma başlayabilir kendi içinizde ve öğrendiğiniz şeyi gerçek anlamda uygulayamadığınızı görebilirsiniz. Sovyetler Birliği zamanında da eskiden bu tarz çalışmalar vardı. Mesela, Sovyet eğitim sisteminde eğitimlerinin büyük bir bölümlerini şirketlerde, uygulamada, sahada geçiriyorlardı.

20 sene sonrasında belirli bir zaman geçtikten sonra insanlar artık aslında gerçeği yeniden keşfetmeye başladılar. Birçok ülkede yeniden bu sisteme geçiş var ve mesela şirketlerle üniversiteler iş birliği yapıyorlar, çeşitli çalışmalar gerçekleştiriyorlar. Tabii ki hiç kimse mükemmel değildir, Avrupa Birliği de mükemmel değildir. Bu uygulamalarda her şey mükemmeldir diyemeyiz ama temel itibarıyla genel geçer birtakım kaideler doğrultusunda başarıya ulaşmaya yönelik önemli sistemlerden bir tanesi. Mesela Avusturya ve Almanya'da bu sistem uygulanıyor ve gençlerde yüzde 5-6 oranında bir işsizlik söz konusu ki, Avrupa Birliği'nin en düşük

işsizlik oranı olan ülkelerden 2'si. İspanya'da ve Yunanistan'da da yine çok korkunç rakamlar var işsizlik anlamında.

Şimdi, bu çifte sistemin tabii ki birtakım eğitim kurumlarıyla ve iş dünyasıyla iş birliği yapmayı gerektiren bir sistem ve oldukça destek var bu sistemde iş dünyasından da.

Tabii, burada ihtiyaçlarımızı nasıl projeksiyonlandığımız önemli. İşverenler, şirketler, devlet şirketleri de olabilir bunlar özel sektör olması gerekmiyor, eğitim kurumlarıyla eğitimi nasıl adapte edeceklerini, uyumlaştıracaklarını bile tartışıyorlar. Tabii ki eğitim kurumları bağımsız olmalı. Bazıları "Bağımlı olmalıdır" diyebilir de ama üniversiteler antik dönemlerden beri bağımsızdır. Eğitim kurumlarının bağımsız olması gerekiyor. Üniversiteye polis bile girdiği zaman üniversite buna izin vermeyebilir. Üniversiteler oldukça bağımsız kurumlardır, yani eğitim kurumları temel itibarıyla bu anlamda bağımsız olmalıdır. Uyguladıkları eğitim metotları itibarıyla verimli olunmak isteniyorsa bağımsız olması gerekiyor. Sadece öğretmek için ya da işte "Piyasanın ihtiyaçları şu doğrultuda, biz de bu doğrultuda eğitim verelim" şeklinde bir eğitim olmalıdır. Öğrencilerin temel itibarıyla ihtiyaçları, becerileri hangi yönde geliştirilmesi gerekiyorsa o yönde eğitimin verilmesi gerekiyor.

İş değiştirme konusundan bahsetmiştim, yaşam boyu öğrenme kavramı; bunlar çok önemli kavramlar. Çünkü şu anda insanlar yeniden kendilerini niteliklendirme çalışmaları içerisine giriyorlar. Eğitim kurumları içerisinde

bunun yeri oluşturulmuş durumda, ihtiyacınızı farklı dersler olarak becerilerinizi geliştirme ihtiyaçlarınızı karşılamak için çalışmaları gerçekleştiriyorsunuz. Bu sadece Slovakya'da değil, mesela çeşitli üniversitelerde, kıdemli öğrenciler ya da işte ikinci kez üniversite okuyan öğrenciler açısından. Mesela, birtakım meslektaşlarımız var benimle aynı okulda okumuş, aslında başka okulda da okumuş ve nesiller arası bir dayanışmayı da pekiştiren bir durum söz konusu oluyor. Yani siz yeni bir şeyler öğreniyorsunuz, öğrencilerle yeni bir şeyler tartışıp yeni bir şeyler öğrenip kendinizi çeşitlendirebiliyorsunuz. Birçok şeyi geliştiriyorsunuz ve Türkiye'de de bu anlamda birtakım talep olursa biz de destek vermekten de büyük mutluluk duyarız.

Şimdi şu şekilde özetlemek istiyorum: Ne çeşit beceriler var araştırmalarımızda tespit ettiğimiz ihtiyaç olan? Birlikten bahsederseniz 27 tane üye ülke var ve biliyorsunuz Hırvatistan ile 28 olacak. Bu anlamda 27 ülke olarak bakarsak... Şimdi, bizim için en önemli noktalardan bir tanesi, dediğimiz gibi, dil becerilerinin geliştirilmesi. Şimdi, baktığımız zaman, mesela burada da işte kulaklık takmayanları gördüğümüz zaman memnun oluyoruz çünkü temel itibarıyla ortak dil olarak kullanılan İngilizcenin çoğu kişi tarafından bilindiğini görüyoruz. Küçük ülkelerde, benim ülkem gibi, biz zorunlu olarak eğitim sistemlerinde iki dil öğrenmek zorundayız, en az iki dil öğrenmek zorundayız. Ana okulundan itibaren bir dil eğitimi başlar ve daha sonra ilkokulla birlikte ikincisi... Mesela Fransa'da, İngiltere'de dil eğitimi eksikliği var çünkü İngilizce kendi ana dilleri

olduğu için ve kendi ana dilleri temel itibarıyla dünyada geçerli olduğu için böyle bir dezavantaj da var.

Mesela İngiltere'den gelen ya da ana dili İngilizce olan ülkelerden geldiği zaman, hiçbiri başka bir dil konuşmuyorlar ya da herhangi bir tercüme ihtiyacı söz konusu olmuyor. Kendileri çeviri alanında da eğitim almıyorlar. Mesela birçok ülkede tercümanlık, çeviri eğitimleri verilirken, İngiltere'de çeviri diye bir şey yok, kendi dilleri her yerde konuşulduğu için. Bu sebepten de dil becerileri çok düşük ülkelerden bir tanesi İngiltere.

İsveç ve İskandinav ülkelerine baktığımız zaman oldukça iyi bir konseptte sahipler. Mesela, film çevirileri, İngilizce programlar, İngilizce filmlerde altyazı kullanılıyor. Mesela, 90 yaşındaki kişiler bile bu altyazıyı okumaya ihtiyaç duymayabiliyorlar, direkt olarak dinlediklerinde anlayabiliyorlar. Yani kuzey ve güney arasında bir seyahat ederken Avrupa'da, dil yetileri açısından çok büyük bir fark görürsünüz.

Dil becerilerinin yanı sıra, birtakım farklı beceriler, teşebbüs, girişimcilik, bilgi teknolojileri, aktif vatandaşlık, kültürel farkındalık gibi birçok beceri geliştirimi söz konusu. Nasıl iş verilir, nasıl istihdam edilir, küçük şirketler nasıl kurulur, küçük şirket bünyesinde nasıl istihdam yapılır? Mesela, siz iş bulabiliyorsanız kendiniz de kendi işinizi kurabilmelisiniz, yaratabilecek yetiye sahip olabilmelisiniz. Tabii bu direkt maddiyatla da bağlantılı bir konu ama beceri anlamında çocukların bu tarz becerilere sahip olmalarını sağlamak, bizim önem verdiğimiz ve vatandaşların da önem verdiği noktalardan bir tanesi.

Eğitim kurumları bağımsız olmalı. Bazıları "Bağımlı olmalıdır" diyebilir de ama üniversiteler antik dönemlerden beri bağımsızdır.

Eğitim hakkında konuşurken, aynı zamanda cinsiyet eşitsizliğinin de karşılanması, cinsiyet ayrımcılığının da giderilmesi gerekiyor.

Aktif vatandaşlık programları ve kültürel farkındalık diğer önemli noktalardan bir tanesi. Mesela, Türkiye’de dayanışma konuları oldukça güçlü. Biz bu dayanışma kavramlarını biraz unutmaya başladık, nesiller arasında boşluklar oluşmakta.

Eğitim hakkında konuşurken, aynı zamanda cinsiyet eşitsizliğinin de karşılanması, cinsiyet ayrımcılığının da giderilmesi gerekiyor. Aynı konumda çalışan bir erkek bir kadını düşündüğümüz zaman, sırf cinsiyetten kaynaklı birtakım ayrımcılıklar söz konusu olabilmekte. Bu ayrımcılık aynı şekilde engellilere, yaşlılara, tek yaşayan annelere, göçmenlere yönelik benzeri mağduriyet grupları yaratılabilir. Avrupa Birliği’nde önemli noktalardan bir tanesi, cinsiyet ayrımcılığı. Bu işi nasıl destekleyebiliriz, çözebiliriz, daha yüksek konumda olan kadınlarla ilgili olarak da, daha yüksek maaşları olan kadınlara ilişkin olarak da birtakım sıkıntılar yaşanması toplum içinde erkekle olan ilişkileri açısından söz önemlidir.

Bu tartışmalar şu an halen sürmekte. İşin sonunda kabul edilecek tabii ki belli noktalar ama şu anda birtakım endişeler de taşınmıyor değil. Evet, bu cinsiyet eşitsizliği noktasında özel konularda çalışan kız öğrenciler, STEAM olarak, kısaltırsak bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanında çalışan kız öğrencilerle ilgili olarak. Bunlarda eksiklik söz konusu yani az sayıda kız öğrenci bu alanlarda çalışıyor ve bu noktada daha çok sayıyı artırmak gerekiyor. Kız öğrencileri bu alanlara teşvik etmek gerekiyor. Öğretmen eğitimleri bizim için yine bu önemli noktalardan bir tanesi.

Daha önce de açıklamış olduğumuz gibi, eğer iyi öğretmeniniz varsa işin sonunda öğrenciler, çocuklar da iyi bir eğitim alacaktır. Bu sebepten okul müdürlerinin, öğretmenlerin eğitimlerinin iyileştirilmesi gerekiyor. Avrupa Birliği’nde önemli sorunlardan bir tanesi, eğitim eşitliğinin sağlanmaya çalışılması. Şimdi, genel olarak insanların çoğu genel eğitimde, işte üniversitenin daha iyi olduğunu söylüyor mesleki eğitimlere göre. Ama bu noktada bunu iyi bir şekilde başa çekmek lazım çünkü mesleki eğitimlerin de, meslek yüksekokullarının da eğitimlerinin gayet iyi olduğu ve birbirinin yerine geçmeyeceği bir pozisyona sahip olduğunun altını çizmek gerekiyor.

Dediğimiz gibi, okul müdürlerini desteklemek, onlara eğitim vermek gerekiyor ve öğrencileri hangi alanda çalışmak istiyorlarsa onları yönlendirebilmeleri gerekiyor.

Kısa bir zamanım kaldığı söylendi, o yüzden özetlemek istiyorum. 1999 yılında Lizbon Stratejisini oluşturduk. Bu, dünyadaki en iyi bilgi eğilimli ekonomilerle ilgili bir stratejiydi. Yeni bir strateji daha geliştirildik o da “Avrupa 2020”. Dünyanın en iyi bilgi temelli ekonomilerinin geliştirilmesine yönelik bir stratejiydi. Oldukça iyimseriz tabii, işin sonuna yönelik olarak. Birtakım değişiklikler yapılabilir tabii bu konuda da ama 2020’ye kadar öğrencilerle ilgili olarak. Mesela bazı ülkelerde belirli derecelere mezun olamama sıkıntısı var öğrencilerin ortalamalarına baktığımız zaman. Bu sebepten bu konuları yeniden tartıştık. Belki Türk Millî Eğitim Bakanlığıyla da temel itibarıyla bu konularla ilgili nasıl başa

çıkabileceğine yönelik görüşmeler olabilir.

Evet, son olarak: Eğitim herkesi ilgilendiriyor. Neticede aldığımız eğitim hayatımızın geri kalanını etkiliyor. Eğitim sizin yüksek kalitede bir insan olmanızı sağlıyor ve yaşamınızı o şekilde etkiliyor. Biz Avrupa Birliği olarak her zaman herkese eğitimin ne kadar önemli olduğunu söylüyoruz ve eğitim alanında çalışan kişiler bunun önemini daha iyi hissediyorlar ve tartışıyorlar.

Ben tabii eğitimciler tarafındayım. Siyasetler olarak bakarsak Sayın Bakan da eğitimcilerin tarafında ve finansal olarak destek veriyor. Bu anlamda, dediğimiz gibi, eğitim çok önemli ve bu insan eğitimi bitiriyor artık, eğitim hayatı bitmiş. Hangi puanla, hangi notla bitti? Bu belli bir noktada önemli iken, belli bir noktada hayatının geri kalanı için çok da önemli olmuyor. Bu sebepten, kalite önemli oluyor. Avrupa Birliği içerisinde bu ortaya koymuş olduğumuz strateji çerçevesinde oldukça güzel yapısal fonlar var. Her alanda var; tarım alanında, balıkçılık alanında yapısal fonlar var. Eğitim için de birtakım programlar var ama Avrupa Birliği’nin bu programlara giden bütün toplam bütçesine baktığımız zaman, eğitim ve hareketlilik, mobilite açısından bakarsak Avrupa Birliği’nin en başarılı programları içerisinde yer alıyor. Mesela Erasmus Programı en başarılı programlardan bir tanesi. 25 yıl içerisinde

3 milyon kişi bu öğrenci mübadele programlarına katılmış. Türkiye ile de bu Erasmus programları oldukça etkili bir şekilde yürütülüyor. 10 bin öğrenci Erasmus’a katılmış Türkiye’den. Benim ülkemle karşılaştırsak 3 kat daha fazla. Evet, bu bütçe, aslında toplam Avrupa Birliği bütçesinin yüzde 2’sinden daha az bir bütçe. Yani o kadar başarıya imza atan bir şey yüzde 2’den çok daha az bir parayla halledilebiliyor. Bu sebepten bir şeyle ilgili karar verirse eğer Avrupa Birliği, bu anlamda bütçelerle bu işlerin çözülebileceğini görebilir. Bu anlamda biz desteği eğitime olması gerektiği gibi vermeyi hedefliyoruz.

Öğretmenlerden bahsetmiştiniz, 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılı için 31 bin öğretmenden daha fazlası Erasmus programları gibi programlara başvurmuş. Mobilite programlarına başvurmuş. Aynı yıla ait olarak yine aynı sayıda öğrenci de mobilite programlarına başvurmuştur. Bu anlamda siyasetleri de ikna etmek, bu sayıları artırıcı birtakım hareketler, eylemler gerçekleştirmek gerekiyor. Evet, şimdiden başlamamız gerekiyor.

Çok teşekkürler. (Alkışlar)

SUNUCU – Değerli konuklarımız, Sayın Nevedalova’ya çok teşekkür ediyor ve bugünün anısını kendisine takdim etmek üzere, TED Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sayın Öktem Vardar’ı davet ediyoruz...

Erasmus Programı en başarılı programlardan bir tanesi. 25 yıl içerisinde 3 milyon kişi bu öğrenci mübadele programlarına katılmış.

Panel Açılma Saati: 11:15

Eğitimin Politika ile İlişkisi Nasıl Olmalıdır? Ulusal Eğitim Politikası Nedir?

MODERATÖR: Taha AKYOL (Gazeteci-Yazar)

Bu sadece becerili ve bilgili insan yetiştirme değil, ahlaki ve kültürel değerler bakımından belirli bir donanıma ve dünya görüşüne sahip insan yetiştirme meselesi.

Taha AKYOL
Gazeteci

MODERATÖR - Değerli konuklar, konuşacağımız konu dünyanın en önemli meselesi, hatta bütün meselelerin temeli. İstihdam dediğiniz zaman, kalkınma dediğiniz zaman, iyi doktor dediğiniz zaman, iyi avukat dediğiniz zaman bile ilk akla gelen muhakkak eğitimidir. Bilhassa sanayi devriminden sonra, kol gücüyle değil kafa gücüyle ülkelerin kalkınması öncelik kazandığı için, eğitim daha da önemli hale geldi. Fatih Sultan Mehmet'in, Kanuni Sultan Süleyman'ın yahut onların aynı çağdaki karşılıkları olan Charles Quint'in okul politikaları diye problemleri yoktu, çünkü okul kavramı çok sınırlı elitleri ilgilendiriyordu. Kitlelerin okuryazarlığı diye bir mesele yoktu, kitlelerin eğitilmesi diye bir mesele yoktu. Fakat Tanzimat'la birlikte, Avrupadaki gelişmelere paralel olarak bizde de mektep kavramı, Mekteb-i Sultani kavramı, cumhuriyet döneminde okul kavramı ortaya çıktı. Bu kavramların hepsinin kendine özgü anlamları vardı. Kitlelerin eğitilmesi birinci derecede öncelik kazandı. Bu sadece becerili ve bilgili insan yetiştirme değil, ahlaki ve kültürel değerler bakımından belirli bir donanıma ve dünya görüşüne sahip insan yetiştirme meselesi. Millet, ulus, insanlık kavramıyla çok yakından ilgilidir ve bu yüzden yeryüzünde eğitim meselesine kendi gözlüğüyle bakmayan ideoloji yok gibidir.

Böyle önemli bir konuyu, politikayla ilişkisi açısından değerlendireceğiz. Konuklarımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi Milli Eğitim Komisyonundaki üç partimizin değerli üyeleri. Adalet ve Kalkınma Partisi'nden Sayın Fikri Işık, Cumhuriyet Halk Partisi'nden Sayın Fatma Nur Serter ve Milliyetçi Hareket Partisi'nden Sayın Özcan Yeniçeri.

Biraz önce dışarıda konuştuk, olayı nasıl götürelim, akışı nasıl yapalım diye. Önce on beş-yirmi dakika gibi çok katı olmayan birinci turu yapacağız. Sonra ikinci tura geçmeden soruları alacağız. Müdahale zorunluluğu doğmasını diye, soruların yorum olmasını ve çok kısa olmasını özellikle rica ediyorum. Politik bir konuda, politik yorumlarla konuşmanın burada gereği yok. O yüzden, soruları aldıktan sonra, konuşmacılar hem ikinci tura dair görüşlerini, varsa birbirlerinin görüşlerine ilişkin kanaatlerini söyleyecekler hem de kendilerine soru tevcih edilmişse ona cevap verecekler.

Sayın Fikri Işık, buyurun efendim, sizden başlıyoruz, elimdeki sıraya uygun olarak.

FİKRİ IŞIK (AK PARTİ Kocaeli Millet Vekili) – Ben de öncelikle Türk Eğitim Derneği'mize çok teşekkür ediyorum. Gerçekten Türkiye'nin belki en önemli konusunu, biraz da günlük

politik tartışmaların üzerine çıkarak, böyle güzel bir atmosferde ve güzel bir katılımcı kitleyle tartışıyor olmak hakikaten çok önemli. Türkiye'nin de bana göre en önemli ihtiyaçlarından biri bu. Günlük politik çekişmelerin, sembol çatışmalarının dışında biraz daha kavramları kullanarak, biraz daha kavramlar üzerine düşünerek bu konuları konuşmak Türkiye açısından önemli. Zira ben dün akşam şöyle bir gözden geçirdim: Üç partimizin parti programlarında eğitim başlığı altındaki amaçlar kısmına baktığınız zaman genelde aynı cümleler, aynı ifadeler, aynı kelimeler özellikle seçilmiş. Aslında eğitim noktasında toplumda ciddi bir birliktelik var. Bunu öncelikle kabul etmek lazım. Ancak biraz önce Sayın Bakanımızın da çok veciz bir şekilde ifade ettiği gibi, eğitim alanı ve siyaset alanı çok tartışmalı alanlar. Kararı kimin vereceği, karar süreçlerinde kimin etkili olacağı gibi konular da kavramlar gibi çok tartışmalı. Dünyada acaba eğitim-siyaset ilişkisi nasıl ve Türkiye'de nasıl, bundan sonra da nasıl olmalı, müsaade ederseniz birkaç tespitle bulunmak isterim.

Dünyadaki eğitim-siyaset ilişkisini belki pek çok kategoride değerlendirme imkânımız var ama genelde iki kategoriye ayırmak mümkün; demokratik ülkelerde eğitim-siyaset ilişkisi ve otoriter ülkelerde eğitim-siyaset ilişkisi. Demokratik ülkelerde eğitim-siyaset ilişkisinde, eğitimin ve siyasetin birbirine tahakkümü yok. Birinin ötekini üzerinde baskı kurması, birinin ötekini dizayn etmeye çalışması, birinin ötekisine her dediğini yaptırması gibi bir durum yok. Fakat eğitim ve siyaset iki ayrı küme de değil. Eğitim ve siyaset

tin, demokratik ülkelerde karşılıklı bağımlılık esasına göre kurulan bir ilişki biçimi var. İşte burada, 'Eğitim siyasetini belirleyen ana başlıklar, ana noktalar nelerdir?', 'Nasıl bir toplum yapımız var ve biz bu toplum yapımızı güçlendirerek nasıl geleceğe taşıyoruz?' diye sormak gerek. Eğitim-siyaset ilişkisini belirleyen başlıklardan bir tanesi bu. İkinci başlık ise, ülkenin ihtiyaçlarının belirlenmesi. Üçüncüsü, toplumun beklenti, talep ve tercihleri. Belki bir başka nokta da, ülkenin o anda dünyadaki yeri ve konumu. Bu, demokratik ülkelerde eğitim-siyaset ilişkisini belirleyen belki de en önemli noktadır.

Eğer bugünkü Avrupa gibi, çeşitli etnik kökenlere sahip, çok dilli, çok kültürlü, çok dinli bir toplumda yaşıyorsanız, sizin bir arada barış içerisinde olabilmeniz için, mutlaka eğitim sisteminizi hoşgörüyü, toleransa, karşılıklı saygıya, etik değerlere, birlikte yaşama bilincine, insan haklarına, hukukun üstünlüğüne, farklı kültürleri, farklı etnik yapıları, farklı dinleri bir arada tutacak evrensel değerlere dayandırmanız gerekiyor. Bunları eğitim sisteminizin olmazsa olmazları haline getirmeniz gerekiyor. Eğer bunu yapamazsanız, bu kadar değişik yapıları bir arada bulundurma şansınız yok. Dolayısıyla eğitim-siyaset ilişkisini belirleyen önemli noktalardan bir tanesi, nasıl bir toplum yapısına sahibiz ve bu toplum yapısını bir arada tutarak ileriye götürmek noktasında nasıl bir eğitim sistemimiz veya modelimiz olmalı? Demokratik sistemlerde önemli noktalardan birisi bu.

Diğer konu ülkenin ihtiyaçlarıydı. Eğer ülkeniz Almanya gibi iş gücüne ihti-

Demokratik ülkelerde eğitim-siyaset ilişkisinde, eğitimin ve siyasetin birbirine tahakkümü yok.

Fikri Işık
AKP Kocaeli Millet Vekili

Toplum iyi bir gelecek bekliyor, iyi bir meslek bekliyor, kaliteli ve nitelikli eğitim bekliyor, demokratik bir eğitim bekliyor, farklılıkların yok sayılmadığı, farklılıkların zenginlik sayıldığı bir eğitim bekliyor.

yaç duyuyorsa, siz mesleki eğitimi ortaokulda vermek ve eğitimde iş gücü planlamasını erken yaşlarda başlatmak durumundasınız. Eğer Finlandiya gibi herhangi bir alanda çok bariz, belirgin bir talebiniz yoksa o zaman genel eğitimi güçlendirerek, mesleki eğitime güçlü bir altyapı oluşturmak durumundasınız. Bu ülkelerin kendi ihtiyaçlarıyla belirlenen bir durumdur. Süre noktasında Sayın Başkanımızın sınırlaması olduğu için detayına girmiyorum. Veya eğer bulunduğunuz bölgede mutlaka ve mutlaka çok güçlü olmak istiyorsanız, eğitim seviyenizi mümkün olduğu kadar üst noktaya taşımak zorundasınız, Güney Kore gibi. Orada genel eğitimde çok güçlü bir altyapı geliştirmek, neredeyse yüzde 90'ı üniversite mezunu olan ve hayata ciddi derecede özgüvenle bakan bir gençlik veya bir nesil yetiştirmek durumundasınız. Burada tabii toplumun talep ve beklentilerini eğitim-siyaset ilişkisinde en belirleyici faktör olduğunu da vurgulamamız gerekiyor.

Aslında bu, bir toplumdan başka bir topluma çok fazla değişmiyor, toplum iyi bir gelecek bekliyor, iyi bir meslek bekliyor, kaliteli ve nitelikli eğitim bekliyor, demokratik bir eğitim bekliyor, farklılıkların yok sayılmadığı, farklılıkların zenginlik sayıldığı bir eğitim bekliyor. Eğitimde gelebileceği en yüksek noktaya gelmek istiyor toplum. Siyaset mekanizmasının eğitimle ilişkisini, toplumun bu beklentilerine cevap verecek şekilde geliştirmesi gerekiyor.

Bir başka nokta da bir ülkenin dünyadaki konumunun eğitim siyaset ilişkisi üzerindeki belirleyiciliği. Artık PISA gibi, matematik, fen testlerinden olu-

şan uluslararası sıralamalar yapılıyor. Bakıyorsunuz ki Türkiye gibi bir ülke sonlarda. O zaman biz eğitim sistemimizde ciddi bir yeniden yapılanma, ciddi bir değişim göstermek durumundayız. Buna hiçbir ülke siyasetçisinin kayıtsız kalma şansı yok, ülke ya teknoloji üretecek ya da teknoloji üretecek bir ülke olmak için mutlaka teknolojiye ve ARGE'ye yönelik bir eğitim politikası belirleyecek. Süre darlığı dolayısıyla bunları uzun uzun anlatacak konumda değilim. Ancak 'Türkiye'nin yeri neresi?' noktasında şu ayrımı yeniden söylemek lazım; demokratik sistemlerdeki eğitim-siyaset ilişkisi ve otoriter sistemlerdeki eğitim-siyaset ilişkisi. İkincisi de, otoriter sistemlerdeki eğitim-siyaset ilişkisi. Dünyadaki bütün otoriter sistemler tek tip insan yetiştirme, kendi ideolojisine, kendi düşünce yapısına birebir uyan insan yetiştirme arzusu taşır. Onun için tornadan çıkar gibi birey yetiştirme mantalitesi çok güçlüdür. İşte o zaman, "Bu tip otoriter rejimlerde siyasetin etkisi ne kadardır?" diye bir soruyu da sormak lazım. Çünkü genelde bu tip ülkelerde karar verici siyaset kurumu değildir veya karar verme noktasında paydaşların çok fazla bir etkisi yoktur. Burada, siyaset alanının eğitim alanına olan ciddi bir baskısını görürüz. Toplumun şekillendirme, tek tip insan yetiştirme ve tek tip toplum oluşturma gibi ciddi bir baskı görürüz. Toplumun şekillendirme, tek tip insan yetiştirme ve tek tip toplum oluşturma. İşte uygun adım yürüyen bir gençlik; bu tip toplumlarda en büyük zevk, bu eğitim sistemini dizayn edenlerin resmî törenlerde gençlerin rap, rap, rap yürümesidir. Bu, farklı bir eğitim-siyaset ilişkisi modelidir. Şimdi, "Türkiye'de eğitim-siyaset ilişkisi na-

sıldır?" diye sorarsak, özeleştiriyi yapmak ihtiyacı doğar. Bunu aslında çok fazla söze gerek bırakmayan birkaç veriyle size sunmak isterim.

Türkiye'de şu anda yürürlükte olan eğitimle ilgili dört tane ana mevzuat var. Siyaset-eğitim ilişkisinde siyasetçinin yapması gereken en önemli işlerden bir tanesi, hukuki altyapıyı ve hukuki mesnedi oluşturmaktır yani kanun yapmaktır. Şimdi bakın, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu şu anda hâlâ yürürlükte. Çıkarıldığı tarih 12 Ocak 1961. Lütfen tarihlere dikkat ediniz.

Bir başka kanun: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu. Çıkarıldığı tarih 24 Haziran 1973.

Bugün çokça tartıştığımız ve değiştirilmesi noktasında birtakım çalışmaların da yoğun şekilde yürütüldüğü YÖK Kanunu. Kabul edildiği tarih 6 Kasım 1981.

Bir de, her birinin yakinen bildiği eğitimin kesintisiz olarak sekiz yıla çıkarıldığı kanun, o da Şubat 1997. Şimdi, bu dört tane temel kanunun ortak özellikleri, her birinin bir askerî ihtilal veya muhtıra döneminden sonra yapılmasıdır. Ben kanunların iyiliğini veya kötülüğünü burada tartışmaya açmak noktasında değilim, kastım da o değil. Ama Türkiye'de halen yürürlükte olan en önemli üç tane kanun 222 sayılı Kanun, yani İlköğretim Kanunu, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve 2547 sayılı YÖK Kanunu. Bunların üçü de Türkiye'de askerî dönemlerden hemen sonra çıkarılan kanunlar.

Şimdi, bu Türkiye'nin nasıl bir eğitim modelinden geldiğinin bana göre önemli bir göstergesi ve 1997 Şubat'ın-

da kamuoyunda 28 Şubat olarak bilinen sürecin hemen ardından, Millî Güvenlik Kurulu'ndan zorunlu eğitimin kesintisiz olarak sekiz yıla çıkarılması sağlandı.

Bir parantez içinde şunu söyleyeyim; o dönemde mecliste bulunan hiçbir siyasi partinin zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasıyla ilgili bir itirazı olmadı. İtiraz, kesintisiz olarak zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılması oldu. Ama bu, siyasi iradenin ve eğitim paydaşlarının birlikte ortaya koyduğu veya toplumdan gelen bir talep değildizellik-le biraz önce Avrupa Birliği'nden gelen değerli milletvekili arkadaşımızın ifade ettiği gibi, bu süreç Türkiye'deki meslek eğitimine çok ağır bir darbe vurdu. Katsayı adaletsizliğiyle birlikte, meslek liseleri artık cazip, talep edilen, insanların rahatlıkla gittiği okullar olmaktan çıktı. Neden? Türkiye'de toplumun çok önemli bir kesiminin yükseköğrenim görme talebi var. Siz bunu katsayıyla engellediğiniz anda, meslek liselerine yönelim azalıyor ki on beş yılda büyük bir düşüş yaşandı. Bu defa da biraz önce yine Sayın Milletvekilinin söylediği gibi, Türkiye'de pek çok branşta işsizler ordusu oluştu. Diğer yandan da sanayi kentlerinde, özellikle benim kentim Kocaeli'de, nitelikli eleman açığı oluştu. Dolayısıyla bunu, Türkiye'nin hangi süreçten geçtiğini göstermeye yönelik bir özet olarak sunmak isterim size.

Türkiye'de maalesef bu söylediğim eğitim kanunları aynı zamanda Anayasa için de geçerli. Bakınız, 1924 Anayasası'ndan sonra Türkiye'de sivil anayasa yapamadı. Aynı şey eğitim kanunları için de geçerli. Dolayısıyla sivilin , biraz önce saydığım toplumun nasıl bir

Siyaset-eğitim ilişkisinde siyasetçinin yapması gereken en önemli işlerden bir tanesi, hukuki altyapıyı ve hukuki mesnedi oluşturmaktır yani kanun yapmaktır.

Türkiye 5. sınıftan itibaren geniş bir seçmeli dersler havuzuyla bir öğrencinin yetenek, gelişim, ilgi ve tercihini eğitim sistemine yansıtan bir düzenleme yaptı.

toplum olduğu, toplumun taleplerinin, beklentilerinin, tercihlerinin neler olduğu, ülkenin ihtiyaçları ve dünyadaki konumu çerçevesinde eğitim siyaset ilişkisini ve eğitim kanununu sivil bir anlayışla yeniden düzenlenmesi gerekiyor. Bu, Türkiye için olmazsa olmaz. Bu noktada son dönemde yapılan en önemli değişiklik, kamuoyunun çok yakından ve bilinen ismiyle 4+4+4. Bu 4+4+4'ün ben alt komisyon başkanlığı yaptım, tevafuk diğer iki arkadaşımızla birlikte alt komisyonda beraber çalıştık. Sayın Bakanımız da o dönem komisyon başkanımızdı. Burada siviller, 1960'tan sonra ilk defa kapsamlı bir eğitim kanunu çıkardı. Buna bir reform demiyorum, onu özellikle belirtiyim. Yani bu sistem, bu 4+4+4 olarak bilinen Kanun bir reform değil, önemli bir eğitim kanunudur. Burada dört tane önemli değişiklik oldu ve dediğim gibi, bu değişikliği siviller yaptı. Bunlardan bir tanesi zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması. Doğrusu burada hiçbir partinin de bir itirazı olmadı. Bir mutabakatın olduğu maddeydi. İkincisi, eğitimin kademelendirilmesiydi. Yani 4 yıl ilkokul, 4 yıl ortaokul, 4 yıl lise. Üçüncü önemli değişiklik, burada özellikle ikinci 4 yılda yani ortaokul ve lise seviyesinde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine uygun, geniş bir seçmeli dersler havuzuyla seçme imkânı getirildi. Türkiye'de daha önce seçme imkânı çok kısıtlıydı. Öğrencinin yeteneğini, gelişimini, ilgisini, ailenin tercihini eğitim sistemine yansıtmak aslında demokratik ülkelerin en önemli özelliklerinden biri. Bunu Avrupa'da 5. sınıftan itibaren yapan var, 4. sınıftan itibaren yapan var, 6. sınıftan, 7. sınıftan itibaren yapan var. Türkiye 5. sınıftan itibaren geniş bir seçmeli ders-

ler havuzuyla bir öğrencinin yetenek, gelişim, ilgi ve tercihini eğitim sistemine yansıtan bir düzenleme yaptı. Bu da sivillerin yaptığı bir düzenleme, bu da çok önemli. Yaptığımız en önemli düzenlemelerden bir tanesi de, Türkiye'de özellikle dikey geçişlerin önüne hiçbir noktada engel çıkarılmamasını sağlamak oldu. Bu bu noktada katsayıyı tamamen kaldırarak ve ilkokuldan ortaokula, ortaokuldan liseye, liseden üniversiteye geçişte hiçbir öğrencinin herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulmaması sağlandı. İşte bunun sonucunda Türkiye'de mesleki eğitime talep, bir anda patladı. Sadece bu yıl, Türkiye'de mesleki eğitim lise 1. sınıfa kaydolun öğrenci sayısında yaklaşık yüzde 7 artış var. Fakat bunu sadece nicelik olarak değerlendirmeyelim. Mesleki eğitimi tercih etmeye hazır bulunan öğrenciler noktasında da ciddi bir kalite artışı gelmeye başladı. İşte, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu en önemli noktalardan bir tanesi, mesleki eğitimin geliştirilmesi. Özellikle bizim gibi sanayi kentlerinde buna çok şiddetle ihtiyacımız var.

Belki son olarak şunu da ifade edeyim: Bizim bu eğitim sistemindeki bu yaptıklarımız, aslında Türkiye'de bütün eğitim paydaşlarının bir araya gelerek mutlaka herkesin kendi yetki, görev ve sorumluluk alanını bilerek ama mutlaka ortak bir konsensüs oluşturma, dediğim gibi semboller çatışmasından kavramların düşünülmesine geçerek bir ortak platform oluşturulması ve bu platformun ülkenin eğitimde hangi noktaya gelmesi açısından yapılması gereken çalışmaları birlikte yapmasıdır. Bunu başardığımız zaman Türkiye'de eğitim-siyaset düzleminin demokratik ülkelerde, demokratik sistemlerde

olan noktaya geleceğini, yani bir hegemonya, bir baskı değil de karşılıklı bağımlılık ilişkisine göre çalışacağını, bundan da Türkiye'nin çok ciddi derecede kazançlı çıkacağını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Işık, teşekkürler.

Sayın Fatma Nur Serter, buyurun efendim.

FATMA NUR SERTER (CHP İstanbul Mv) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli katılımcılar; öncelikle ben Türk Eğitim Derneğine bu uluslararası organizasyon için teşekkür etmek istiyorum.

Dünyanın en önemli konusunu tartışıyoruz. Her birimizin yaşamının bir parçası olan, her evi, her aileyi, her bireyi ilgilendiren son derece önemli bir konuyu tartışıyoruz ve bu konunun en can alıcı noktasına da siyasetçileri koymuşsunuz. Ben hem bir eğitimci hem de bir siyasetçi olduğum için olabildiğince siyasi tartışmalardan kaçınarak konuyu değerlendirmek istiyorum. Yoksa çok tahrik edici bir konuşma dinledim biraz önce.

Öncelikle Türkiye'de eğitim ulusal bir politikadır ve bir devlet politikasıdır. Bu politikanın sınırları da çok açık ve net olarak belirlenmiştir. Türkiye'de devletin eğitim politikası, bu devletin ve cumhuriyetin kuruluş ilke ve felsefesini teminat altına alan bir yapıda yapılandırılmıştır. Anayasa'mızın 42. Maddesi, bunu çok açık ve net olarak

ifade etmektedir. Devlet eğitimde öncelikli olarak sorumludur, eğitim bir devlet politikasıdır, eğitim birey için bir haktır, devlet okullarında parasız yapılır ama aynı zamanda eğitimin hangi ilkeler doğrultusunda yapılandırılacağı, Anayasa'nın 42. maddesinde çok net olarak bellidir. Diyor ki bu madde: "Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre devletin gözetim ve denetimi altında yapılır."

Sayın Bakan biraz önceki konuşmasında temel konularda uzun yıllar hiçbir soru yaşanmadığını ifade ettiler, ben de katılıyorum. Çünkü cumhuriyetin nitelikleri ve cumhuriyetin kuruluş felsefesi konusunda sorunu olmayan iktidarlar, bu cumhuriyetin temel değerlerine saldırı yapma isteği taşımayan iktidarlar döneminde hiç kuşkusuz bu konuda bir sorun yaşanmamıştır. Şimdi siyasi iktidarların eğitim üzerinde çok ciddi yetkileri ve sorumlulukları vardır, ama bu yetki ve sorumluluklar eğitimin ana felsefesinin içinde yer alan sorumluluklardır. Örneğin, eğitimin niteliğinin yükseltilmesi, okul-çalışma oranlarının artırılması, bütçe kaynaklarının artırılması, önceliklerin belirlenmesi ve sistemin yeniden yapılandırılması hiç kuşkusuz hükümetlerin, iktidarların temel yetkileri altındadır ve sorumluluk alanlarına girer.

Eğitime siyasi bir proje olarak yaklaştığınızda ve eğitimi bir siyasi propaganda aracı olarak gördüğümüzde bunun geri bildirimlerini çok olumsuz bir biçimde toplamanız mümkündür. Dünya tarihine bakıldığında, bunun ne yazık ki en yıkıcı örneği Hitler döneminde uygulanan eğitim politikalarında kendisini göstermiştir. Hitler döneminin

Devlet eğitimde öncelikli olarak sorumludur, eğitim bir devlet politikasıdır, eğitim birey için bir haktır.

Fatma Nur SERTER
CHP İstanbul Millet Vekili

Eğitimin siyasi bir proje olarak ortaya konduğu ve bir propaganda aracı olarak kullanıldığı faşist rejimlerde nasıl insanların ıstırap çektiklerini bugün bütün dünya görmüştür.

nasil bir eğitim anlayışı benimsediğini Adolf Hitler “Kavgam” kitabında çok açık anlatıyor. Diyor ki Hitler: “Biz ırk devletini yaşatmaya yönelik bir eğitim modeli izliyoruz. Bizim yetiştireceğimiz insan mert olacak, mağrur olacak ve enerji sahibi olacak.” Diyor ki Hitler: “Kız terbiyesinin tek amacı, kızı geleceğin annesi olmaya hazırlamaktan ibarettir.” Diyor ki Hitler: “Erkeklerin bedenlerini geliştirelim, bunun için kavgacılık ruhunu artıran boks gibi bir spor en uygun olanıdır.” Ve yine diyor ki: “Gençlerin dimağını lüzumsuz bilgilerle tıka basa doldurursanız –inanıyorum cümlenin devamını çok farklı düşünüyorsunuz ama şöyle- öğrenmeye kabiliyetli hale getirirsiniz insanları. Bizim eğitimimizin amacı, insanların öğrenmeye kabiliyetli hale gelmesi olmamalıdır.” Neymiş yani? Akli çalışmayan, bedeni güçlü insanlar yetiştirmek. Ve kızları da sadece geleceğin annesi olmaya hazırlamak.

İşte, eğitimin siyasi bir proje olarak ortaya konduğu ve bir propaganda aracı olarak kullanıldığı faşist rejimlerde nasıl insanların ıstırap çektiklerini bugün bütün dünya görmüştür ve hâlâ Hitler dönemi lanetle anılmaktadır.

İçinde yaşadığımız dönem artık eğitim sistemlerinin bireyi yapılandırmada, toplumu şekillendirmede geçmişteki kadar güçlü olamadıklarını da ortaya koymuştur. Yani hiçbir devlet, yasasına yazdığı için o modelde insan üretebilme gücüne sahip değildir artık çünkü iletişim ve etkileşim kanalları açılmıştır. Çünkü insanlar dünyanın dört bir köşesinden gelen bilgi bombardımanının, ulaşım ve etkileşim imkânlarının etkisi altındadır. Bunun en tipik örneği

Japonya’dır. Bakınız, Japon insan modeli yıllarca çok konuşuldu; hem dini motifler var hem millî motifler var, onlardan sentezlenmiş ve gerçekten Japon mucizesinde önemli pay sahibi. Ama bugün o insan modelinin kendini nasıl sosyal bir baskı altında tuttuğu, nasıl ezildiği, o Kamikaze ruhuyla nereye kadar varabileceği dünyaca biliniyor ve tartışılıyor. Ve ne yapıyor bugün Japon halkı? Artık dünyaya açılmış, farklı kültürlerin etkileşim alanına girmiş. Dünyada antik çağdan bu yana eğitimle ilgili çok şey konuşuldu, pek çok tartışma yapıldı ve her dönemde dünyanın düşünsel gelişimi ve temel gereksinimleri eğitimin ana belirleyicisi haline geldi. İşte aydınlanma çağı, bu bakımdan eğitimde bir devrimi de beraberinde getirmiştir. Aydınlanmayla birlikte dogmaların, skolastik bilginin yerini bilim almıştır ve aklın öncülüğü almıştır. Bu sayede Avrupa, çağdaş bilimle ve çağdaş gelişmelerle kucaklaşmıştır.

Şimdi Türkiye’ye gelelim. Türkiye’de modelini sorgulamak, yani ‘devlet nasıl bir toplum istiyor?’ ‘nasıl bir insan modeli yetiştirmek istiyor?’ sorularına yanıt aramamız gerekiyor. Nasıl bir insan modeli yetiştirmek gerekir? Sorusuna da cevap aramak zorundayız. Öncelikle ben hem kendi görüşümü hem de Cumhuriyet Halk Partisi’nin görüşünü bir sentez olarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Devlet nasıl bir insan yetiştirmelidir? Ben, henüz insan merkezli eğitim kavramının Cumhuriyet Halk Partisi programına girmesinden önceki süreçte, yazmış olduğum kitabıma 1997 yılında “İnsan Merkezli Eğitim” adını vermiştim. Daha sonra Cumhuriyet Halk Partisi’nin parti

programında da insan merkezli eğitim kavramının kullanıldığını gördüm. Ne demektir insan merkezli eğitim? İnsan merkezli eğitim iki temel unsur içerir. Bir, evrensel etik değerleri özümsemiş bireyler yetiştirmek. İki, birey olabilmek. Evrensel etik değerler dediğimiz zaman, bunun çerçevesini sadece dini inançlarla sınırlı tutmanız mümkün değildir. Evrensel etik değerlerin içinde, bütün insanlığı kucaklayan temel değerler yer alır. Bunların içinde ahlaki unsurlar olduğu gibi, eşitlik, adalet, kardeşlik duyguları gelişmiş bireyler, katılımcı ve paylaşımcı bireyler, demokrasiyi özümsemiş bireyler yetiştirmek de yer alır.

Birey olabilmeye geldiğiniz zaman ki çok önemlidir, birey olabilmek, özgür ve özgün düşünmekle mümkündür. Birey olabilmek, yaratıcılığını ve yeteneklerini keşfedip öne çıkarabilmekle mümkündür. Birey olabilmek, sorgulayabilmek, aklını öne alabilmekle mümkündür.

İşte bütün bunları yapabileceğimiz eğitim sisteminin de mutlaka laik bir eğitim sistemi olması gerekmektedir. Çünkü laik olmayan bir eğitim sisteminde...

(Alkışlar)

Teşekkür ederim. İnanç odaklı eğitim sistemlerinde aklın rahatça sorgulanması, her soruyu rahatça sorabilmesi son derece zordur, hatta imkânsızdır.

Üçüncü önemli konuyu, ulusal eğitiminin mutlaka ulusal duyarlılığı gelişmiş bireyler yetiştirmesi gereğidir. Vatan sevgisini içinde hissedilen insanlar yetiştirmesi gerekir. Kendi ulusunun çıkarları için çaba gösterecek

insanlar yetiştirmesi gerekir. Ülkesini sevmeyen, milletini sevmeyen insanların bu ülkeye yapacakları katkının ne denli sınırlı olabileceğini uzak ve yakın tarih bize göstermiştir.

Yine eğitim sistemimiz yurttaşlık hak ve sorumluluğunu bilen, hukuka saygılı insanlar da yetiştirmek zorundadır. Vatandaşlık eğitimi de eğitim sisteminin bir parçasıdır.

Türkiye, bilimsel ve düşünsel zenginliği olan insanlar, aklını sadece geçmişe değil, geleceğe de gönderebilecek insanlar yetiştirebilirse sorunlarının çok büyük kısmını aşabilecektir. Aynı zamanda dünyanın temel duyarlılıkları... Bugün aslında biz başka şeyler konuşuyoruz. Dünya, ekolojik dengeleri konuşuyor, çevreyi konuşuyor, estetik duyarlılıkları konuşuyor. İşte, çağdaş, önu açık ve bütün bunları kucaklayan bir eğitim modeli olmalıdır hedeflediğimiz eğitim modeli olmalıdır. Yani özetle, bütün bunları bünyesinde barındıran, Atatürk ilkelerine ve devrimlerine sahip çıkan insan modelidir, Türkiye’nin hedeflediği insan modeli... (Alkışlar) Eğer biz eğitime siyasi bir proje olarak yaklaşıyorsak, o zaman söylemlerimiz farklılaşır, o zaman yetiştirmek istediğimiz insanı daha kısa kelimelerle tanımlarız. Örneğin deriz ki: “Ben dininin ve kininin davacısı bir gençlik istiyorum”. Örneğin deriz ki: “Benim modelim dindar gençlik projesidir.” İşte bu, eğitime siyasi bir yaklaşımdır. Bu, eğitime bir eğitim bilimcinin yaklaşımı kesinlikle değildir.

İşte bu anlayış, bizi 6287 sayılı Kanun’la yani 4+4+4’le karşı karşıya bırakmıştır. Değerli arkadaşlar, 4+4+4, ne yazık ki siyasi bir projedir, bir eğitim yasası

İnsan merkezli eğitim iki temel unsur içerir. Bir, evrensel etik değerleri özümsemiş bireyler yetiştirmek. İki, birey olabilmek.

Türkiye, mesleki ve teknik eğitimin ortaokul düzeyinde yapılmasının artık bütün dünyada uygulamadan kalktığı ve meslek eğitimi alma yaşının lise hatta lise üstüne kaydığı bilinci içinde kademeli olarak bütün ortaokulları, mesleki teknik ortaokullarını kapatmıştı.

değildir, siyasi içerikli bir yasadır. O nedenle hiçbir ön hazırlığı yapılmadan tepeden inme getirilmiştir.

Bakın, 2012 yılının Stratejik Planına. Stratejik Planda 4+4+4'e ilişkin en ufak bir işaret bulacak mısınız... Bakın 2012 yılının bütçesine, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine gelecekte çıkarılacak olan 4+4+4 Yasasıyla ilgili bir ek ödenek konulduğunu göreceksiniz.. Hatta 2013 yılının bütçesine bakın. Biraz önce sekiz yıllık kesintisiz eğitim eleştirildi, önceden pilot uygulamaları yapılmıştı sekiz yıllık kesintisiz eğitimin ve 1998 1998 yılı bütçesinde Milli Eğitim Bakanlığı yatırımlarına ayrılan pay, o yıl yüzde 37,33 idi. 4+4+4 gibi yapısal değişiklik içeren bir yasa çıktı, bugün bu pay yüzde 11,98'dir. Hazırlığı, planı, programı yapılmadan, tepeden inme getirilen bir yasa ancak siyasi bir proje ise söz konusu olabilir. Bir eğitim projesinin altyapısı mutlaka hazırlanır.

Bu eğitim projesinin siyasi bir proje olduğunun en önemli işareti, imam-hatip ortaokullarının açılmasıdır... (Alkışlar) Çünkü imam-hatip ortaokulları söylendiği gibi, özellikle 28 Şubat'tan sonra siyaseten kapatılmış okullar değildir. Türkiye, mesleki ve teknik eğitimin ortaokul düzeyinde yapılmasının artık bütün dünyada uygulamadan kalktığı ve meslek eğitimi alma yaşının lise hatta lise üstüne kaydığı bilinci içinde kademeli olarak bütün ortaokulları, mesleki teknik ortaokullarını kapatmıştı, iki üç okul kalmıştı. İmam-hatip ortaokulları bu kalan iki üç okuldan bir tanesiydi. İşte onlar da 28 Şubat'tan sonra kapanmıştır, bütün dünya uygulamalarında olduğu gibi. Çünkü imam-hatip okulları bir meslek

okulu statüsünde kurulmuş okullardır. Çünkü Türkiye'deki Eğitim Birliği Yasası, ikili eğitime izin vermemektedir. Yani alternatif bir ortaöğretim kurumu değil, meslek eğitimi statüsünde açılmış okullardır.

Değerli arkadaşlar, bunun sonunda ne oldu diye baktığımızda, imam-hatip ortaokulları kapatılanın 2 katı sayısında açıldı. Yaklaşık 500'ü aşkın imam-hatip ortaokulunda, öğrenci sayısı, galiba 78'inde sıfır, bazılarında 50'nin altında olduğu için, gelecek dönemde Sayın Bakan şu anda yüzde 25 doluluk kapasitesiyle kullanılan ve imam-hatiplere tahsis edilen bu binaların ihtiyacı olan okullara tahsisini düşüneceklerdir. Çünkü imam-hatip okullarına yapılan tahsisin arkasından... Ben imam-hatip okulu düşmanı filan değilim, her ne kadar kamuoyu beni öyle sunmak istiyorsa da. Şu anda sınıf mevcutları bu okullara yapılan tahsis nedeniyle pek çok ilde 50'nin, 60'nın üzerine çıkmıştır. Sayın Bakanda bu bilgiler var. Ben de bu bilgileri Bilgi Edinme Yasası'ndan almış olduğum verilere dayalı olarak kullanıyorum.

Dolayısıyla böyle bir fırsat eşitsizliği, proje siyasi olduğu için yaratılmıştır. Eğer siyasi bir proje olarak yaklaşılmasaydı biz bütün bu sorunları yaşamayacaktık.

Bakınız, "Çok sayıda seçmeli ders konuldu" deniyor. İnsaf demek geliyor insanın içinden çünkü çok sayıda seçmeli ders maalesef konulmadı, bütün okullara maalesef konulmadı; organizasyonsuzluktan ve öğretmen yetersizliğinden dolayı. Ve konulan iki seçmeli dersin adı Türkiye'de çok tartışma yarattı. Laik eğitimden bahsedebilirsiniz,

sonra dersin adını tek bir dinin Kutusal Kitabı ve tek bir dinin Peygamberi ile sınırlayacaksınız. Üstelik de dersin adını bir aidiyet ekiyle yasaya "Hazreti Peygamberimizin Hayatı" diye koyacaksınız. Bu ne demektir biliyor musunuz? Devlet dini İslam'dır demekle eş anlamlıdır. "Eğitimin dini İslam'dır" anlamına gelir... (Alkışlar)

Keşke eğitimde niteliği konuşsaydık, keşke zamanımızı eğitimdeki niteliğin nasıl artırılacağına ilişkin projeler üzerine odaklayabilseydik.

Bakınız, eğitim Türkiye'de nasıl ölçülüyor? Buna fırsat kalmıyor, bakın, çok samimi duygularımı sizlerle paylaşıyorum. 4+4+4 gelmeden önce şöyle düşünüyordum ben: "Tamam, eğitimin altyapısıyla ilgili temel sorunlar aşağı yukarı karşılandı. Hâlâ okulların yüzde 33'ünde birleştirilmiş sınıfta eğitim yapılırsa da, hâlâ okulların yüzde 22-23'ünde taşınabilir eğitim yapılırsa da, eh temel altyapıyla ilgili çok önemli ihtiyaçlar karşılandı. Sıra artık niteliğe geldi" diye düşünürken yeniden yapısal ihtiyaçları gündeme getiren bir 4+4+4 Yasasıyla karşılaştık.

Şimdi, eğitimin niteliği genelde Türkiye'de sınavlarla ölçülüyor. Hangi sınavlarla ölçülüyor? Bir, uluslararası sınavlar, PISA ve TIMSS gibi. İki, üniversite giriş sınavları. Üniversite giriş sınavlarında hangi konuda, ne kadar öğrenci sıfır puan aldı veya 0,5 puanın altında aldı? Ne kadarı yükseköğretime devam edemeyecek kadar bilgisiz yetiştirildi? Ya da PISA sınavlarında Türkiye sıralamada kaçınıcı? Efendim, sondan 3. iyi bir yer değil. TIMSS'te 35. Yine çok iyi bir yer değil. Ama bakınız, ben sınavların eğitimdeki niteliği ölçmede önemli

bir kriter olmakla birlikte, yeterli olduğunu düşünmüyorum.

MODERATÖR – Sayın Serter, 20 dakikanız doldu.

FATMA NUR SERTER (CHP İstanbul Mv) – Tamam, dört beş tane soru sorup bitiriyorum.

Şimdi, sormamız gereken bazı temel sorular var niteliği ölçmek için.

1- Okuldan çıktıktan sonra eğitim sisteminin öğrencinin yaşamında kalıcı olarak bıraktıkları nelerdir? Yani geride genel kültür olarak öğrencide ne kalmıştır? Bunu ölçümleyebiliriz. Mezun olduktan bir yıl, iki yıl sonra yapacağımız araştırmalarla.

2- Okulda aktarılan bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını öğrenerek mi okuldan mezun olmuştur? Öğrendiğinin ne işe yaradığını biliyor mu? Mesela geometriden nasıl yararlanacağını, logaritmayı nerede kullanacağını farkında mı?

3- Yaşam boyu eğitime çok önem veriyoruz, böyle bir genel müdürlüğümüz de var ama acaba okul bilgiye ilgiyi ve merakı artıracak şekilde bir eğitim düzeni içinde yapılandırılmış mıdır? Bir şeyleri öğrenme merakı var mı çocuklarımızın? "Aman, bir şey daha öğreniyim" diye bir ilgi duyuyor mu?

4- Okul öğrencinin yaratıcılığını geliştiriyor mu? Yoksa öğrenci okula soru işareti olarak girip, nokta olarak mı mezun oluyor? (Alkışlar)

Eğitim sistemi içinde aktarılan -kendisine depolanan diyeceğim kusura bakmayın- depolanan bu bilgi içinde öğrenci fotoğrafın tamamını görebili-

Keşke eğitimde niteliği konuşsaydık, keşke zamanımızı eğitimdeki niteliğin nasıl artırılacağına ilişkin projeler üzerine odaklayabilseydik.

Benim zamanımda da tarih okurken iyi kötü gözümün önünde film gibi bir şeyler canlanırdı, hayal gücümü kullanabilirdim. Atların üstünde akına giden insanları hayal edebilirdim. Bugün ise A, B, C, D şıklarının hangileri olacağını düşünen bir gençlik yetiştiriyoruz...

yor mu? O bilginin o fotoğraf içindeki yerini tayin edebiliyor mu? Örneğin, Türkiye'de cumhuriyet ilan edilirken dünyada neler olduğunu, Avrupada nelerin olduğunu biliyor mu? Yoksa sadece bir noktayı ezberleyip A, B, C, D şıklarına mı indiriyor? Ders kitapları konuya ilgiyi artıracak şekilde mi?

Bakın, bir şey getirdim size, annemin tarih kitabını getirdim. Kalınlığını görüyorsunuz, bütün sayfaları kuşe basılmış. Neden getirdim biliyor musunuz; çünkü benim zamanımda da tarih okurken iyi kötü gözümün önünde film gibi bir şeyler canlanırdı, hayal gücümü kullanabilirdim. Atların üstünde akına giden insanları hayal edebilirdim. Bugün ise A, B, C, D şıklarının hangileri olacağını düşünen bir gençlik yetiştiriyoruz...

(Alkışlar)

Son iki sorumu da soracağım ve kapatacağım. Son iki sorum şudur: Eğitim programları içinde gencin yaşadığı bölgeyi veya yaşadığı bölgenin sorunlarına çözüm üretecek bilgiyi aktarabildiğimiz bir uygulamamız var mı? Ben çok önemli tarihî eserlerin bulunduğu ilçelerde gençlerle konuştuğumda, o tarihî eserle ilgili bilgilerinin sıfır olduğunu gördüm. Hatta bazıları dediler ki: "Biz de geçen gün bilgi yarışmasında soruldu da oradan öğrendik" Bu kopukluğu gidermemiz gerektiğini düşünüyorum ve eğitimin akli geçmişe gönderdiği kadar geleceğe de gönderebilecek, eğitim ve fütüroloji arasındaki bağı kurulabileceği bir eğitim düşünüyorum. Cornel ve UCLA'da yapılan iki araştırmada, kompozisyon yazdırıyorlar çocuklara. Biri geçmiş zaman kipiyle, biri gelecek zaman kipi. Görülüyor

ki gelecek zaman kipini kullananlar son derece zayıf, sebep-sonuç ilişkileri kopuk kompozisyonlar yazmışlar. Benzerini lütfen biz de uygulayalım, örneklerini görelim.

İşte bütün bu nedenlerle, bütün gücümü, enerjimizi, siyasi farklılıklarımızı da aşarak, eğitimin niteliğini arttırmaya odaklayalım ve lütfen eğitimden siyasetin ideolojik yaklaşımlarını çekelim, siyasetin elini çekelim. Eğitimi eğitim bilimcilere bırakalım.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Anlıyorum ki sadece Nur Serter Hanımefendi konuşsa yeterliymiş yani bu kadar... (Alkışlar)

Halbuki takdir edersiniz ki başka görüşleri de öğrenmek gerekir. Onun için söz sırası Sayın Özcan Yeniçeri'de.

ÖZCAN YENİÇERİ (MHP Ankara Mv) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, pazar gününün bu saatinde burayı dolduran çok değerli öğretmen arkadaşlarım; hepinize öncelikle saygılarımı sunuyorum... (Alkışlar)

Daha çok da böyle bir konuyu gündeme getiren, tartışmaya açan, uluslararası boyutta bunu biçimlendirerek sunan Türk Eğitim Derneği'ne de özellikle teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Birçok toplantıya katılıyoruz, birçok konuşma yapıyoruz, birçok tartışmalar yaşıyoruz. İlk defa bu kadar demokratik bir başkan gördüm, ona da buradan özellikle teşekkür etmek istiyorum. (Alkışlar)

Ben eğitim sorununun aslında bir felsefi sorun olduğunu düşünüyorum. İs-

tikameti doğru olmayan bir politikanın stratejik taktiği ne kadar güçlü olursa olsun, başarılı olamayacağı kanaatindeyim. Bu bakımdan, sorunu çok daha farklı bir boyutta irdelemek ve önüne koymak istiyorum.

Bir defa, insanlar harflerle yazar, kelimelerle konuşur, kavramlarla düşünür ve rakamlarla da hesap kitap yapar. Harfleri eksik olanlar yazıda, kelimeleri yetersiz olanlar konuşmada, kavramları nitelikli olmayanlar düşünmede ve rakamları uygun kullanmasını bilmeyen, beceremeyenler de hesap yapmada hata yaparlar. Eğitim, işte bu söylediğimiz alanların takviye edilmesi, insanın bu yönü itibarıyla kalifiye hale gelmesini bize söyler ve anlatır.

İçinde yaşadığımız çağ, analizlerin çağı değildir, ayrışmaların çağı değildir. İçinde yaşadığımız çağ, sentezlerin çağıdır. Organik ile mekanik bile bir araya getirilerek yeni sistemler üretilmeye çalışılmaktadır. Cyborglar, robotlar, bunların yansıma biçimleridir.

Sosyal ve siyasal olaylarda yüzde yüz doğruluk yoktur, hatta çoğu zaman tartışılabilir izafilikler vardır. Bu cümlelerin arkasından ifade edilen görüş ve düşüncelerin her anlamda şu veya bu ölçüde tartışmaya açık olduğunu vurgulamak için özellikle ifade etmek istedim ve hiçbir görüş ve düşünce yoktur ki yüzde yüz yanlış olsun; hiçbir görüş ve düşünce yoktur ki yüzde yüz doğru olsun. İster ekonomik, ister siyaset, isterse kültür alanında hangi konuyu ele alınırsa alınsın, artık şu Darwinci, Marksçı, Dahrendorfçu, karşıtlık ve çatışma üzerine kurulan mantığı bir terk etmemiz gerekiyor. Bunun bir zaruret, zorunluluk, anlamak ve algılamak so-

runu olduğunun özellikle altını çizmek istiyorum. Çok karşıt olduğunuz, çok karşınızdaki gördüğünüz görüş ve düşüncelerden çok faydalanacağımız, çok içselleştireceğiniz, müktesebat hale getireceğiniz görüş ve düşüncelerin olabildiğini düşünmemiz ve değerlendirmemiz gerekiyor.

Eğitim, süreç itibarıyla bilinmeyi bilen hale getiren, çözülmeyeni çözülebilir hale getiren, anlaşılmayana anlaşılabilir hale getiren bir süreçtir ve bir olgudur. Eğer bu yönü itibarıyla eğitim sözünü ettiğimiz bu işlevini yerine getiremiyorsa, orada eğitimden bahsetmek veya yeterli ve nitelikli bir eğitimden bahsetmek çok doğru değildir.

'Eğitimi, kafamızda ürettiklerimizin topluma, insanlara aktarılması mıdır yoksa hayatta olanın anlaşılıp, algılanıp, siyaset haline getirilip toplumun önüne konulması mıdır, toplumu buna göre zenginleştirmek midir?' sorularını burada sormak gerekiyor. Eğitim, bana göre pratikten çıkar, hayattan çıkar, hayatın içinden çıkar. Hayatın içinde olmayan, hayatın üstünde ve ötesinde, zihnimizde teorik anlamda düşündüklerimizi topluma geçirmeye çalışırsak, toplumu düşündüklerimize göre projelendirmeye çalışırsak, toplumsal mühendislik yapmış oluruz. Başarı şansı yoktur. Biraz önce Sayın Nur Serter'in dediği gibi, totaliter ülkelerde olan durumla karşı karşıya gelirsiniz. Eninde sonunda onlar kaybetmek gibi bir gerçekle karşı karşıya kalırlar.

John Dibley eğitimi, yaşantıyı yeniden yapılandırma yoluyla değiştirme süreci olarak tanımlar. Rousseau, "Bitkiler kültürle, insanlar eğitimle biçimlenir" der. Danton ise insanın ekmekten daha

İçinde yaşadığımız çağ, analizlerin çağı değildir, ayrışmaların çağı değildir. İçinde yaşadığımız çağ, sentezlerin çağıdır.

Özcan YENİÇERİ
MHP Ankara Milletvekili

Demokrasi nasıl ki toplumların kendi kendini yönetmesi olarak nitelendiriliyorsa, eğitimi de aslında bireyin kendi kendini eğitmesi olarak ele almak ve değerlendirmek çok da mantıksız olmaz.

fazla ihtiyaç duyduğu şeyin eğitim olduğunu söyler. Aslında bana sorarsanız eğitim, bir insanileşme sürecidir. Fizyolojik sorunlarını aşamamış ve doğal problemleri fiziksel yollarla çözümlenerek varlığını sürdürmeye çalışanların insan kalitesi bakımından, kültür, sanat, felsefe ve ahlaki değerler üretme bakımından sorunlarla karşı karşıya olabileceğini ve o insanın yeterli derecede tatmin edici kabiliyet ve kapasitesini kullanabileceğini söylemek mümkün değildir. Amerikada temel eğitimi almamış olan kişilere sakat muamelesi yapılmaktadır.

İnsanoğlu yaradılıştan bu yana, mümkün olduğu kadar az yorulmuş, mümkün olduğu kadar çok kazanmaya, çok üretmeye, mümkün olduğu kadar iyi yaşamaya çalışıyor. Buna ekonomi de deniliyor. Aslına bakarsanız, buna rasyonalite de deniliyor, akılcılık da deniliyor. Bütün bunları bir araya koyduğumuz zaman, eğitimin temel itibarıyla bu işlevi yerine getiren bir süreç olduğunu düşünmemiz gerekiyor.

İnsan olmak, insan kalmak, insani vasıflar geliştirebilmekle görülen eğitim arasında büyük bir ilişki var. Demokrasinin ön şartı da eğitimidir. Bu nedenle evrensel anlamda toplumsal ahlak, her tür ve düzey eğitimin tümüyle demokratikleştirilmesini emreder. Daha açık bir deyişle, herkes yetenekleri ölçüsünde en yüksek düzeyde eğitim görebilmelidir ki, sosyal devlet dediğimiz devletin amacı da budur. Bu kavram da aslında bunu anlatır.

Demokrasi nasıl ki toplumların kendi kendini yönetmesi olarak nitelendiriliyorsa, eğitimi de aslında bireyin kendi kendini eğitmesi olarak ele almak ve

değerlendirmek çok da mantıksız olmaz. Şimdi, ülkemizin ve milletimizin Türkiye'deki demokrasinin geleceğinde eğitimin bir istiklal ve bir istikbal sorununu olduğu gerçeğini ele alarak düşünmemiz gerekiyor. Yani demokratik birey, demokratik eğitimden çıkar. Gelişmiş, kalkınmış Türkiye, gelişmiş, kalkınmış, eğitilmiş, vasıflarını kullanabilen yüksek kapasiteli insanlardan türer. Bu bakımdan insan odaklı bir Türkiye demokrasi rejiminin, sisteminin veya yönteminin, insanın bu kapasitesini, kabiliyetini en üst seviyede kullanmasına imkânı vermesi nedeniyle benimsemesi ve uygulamaya sokması gerektiğini buradan ifade etmek gerekiyor.

Burada dikkate alınması gereken şey, eğitim, eğitimin düzenlenmesi, eğitim reformları adı altında eğitimin siyasallaştırılmasından kaçınılmasıdır. Yani bir grup, yani bir ekip, yani iktidara gelen bir oligark ekip kendi bildiğini, kendi işittiğini, kendi duyduğunu, kendi düşündüğünü, kendi algıladığını; milletin düşündüğü, milletin algıladığı, bilimin emrettiği olarak kabul edip bunu uygulamaya sokmasıdır. Bu, eğitimin siyasallaşmasıdır. Onun için, herhangi bir konu gündeme geldiğinde veya tartışılırken, konunun olumlu olumsuz yanları, dünü, bugünü, yarını; getirisi, götürüsü hesaba katılıp çok boyutlu hazırlıklardan sonra devreye sokulması gerektiğinin özellikle altını çizmek isterim.

Aslında eğitim ile siyaset arasında diyaletik bir ilişki vardır. Eğitim, siyasetin öznesidir. Güçlü ve olgun siyaset, eğitilmiş kadroların yapabileceği bir iştir. Vasıf, liyakat, ehliyet gibi

unsurlar ancak eğitim yoluyla sağlanabilir.

Toplumlar ve onların siyasi örgütleri olan devletlerin nasıl bir yurttaş arzuladıklarını, benimsedikleri eğitim anlayışları ortaya koyar. Devlet yöneticilerinin sahip oldukları eğitim felsefesi, yurttaşlarını faydalı, sosyal, nitelikli ve üretici yapabileceği gibi, yetersiz, bilgisiz, çaresiz ve değersiz de yapabilir.

Eğitim-siyaset ilişkisi tarih boyunca nitelik olarak çok fazla bir değişime uğramamıştır. İktidarların eğitime yükledikleri anlam, tarih boyunca hemen hemen aynı kalmış, felsefe ve algı aynı, yöntemler değişmiştir. Devletlerin hangi vasıfta ve yetenekte bireyler istediği, uyguladığı eğitim stratejilerine bakarak anlaşılabilir. Aynı zamanda; bireylerin aldığı eğitimin kalitesi, biçimi ve felsefesi, bireylerin şahsiyetlerinin teşekkülünde de etkilidir.

Bakın, eğitimi siyasetin, daha doğrusu iktidarın nesnesi olarak görenler tarih boyunca hep olmuştur ve ilk bunu ifade eden de Çinli Bilge Santizo olmuştur. O şöyle diyor: "Eski çağlarda ilkeye uyanlar, halkın derin düşünceli değil, basit yürekli olmasına çalışırlardı. Bir halkın yönetilmesi güçleşti mi, o halk çok şeyler öğrendi demektir. Eğitimi yaymakla bir memleketi rahata kavuşturacağını sanan kimse yanılmakta ve memleketini yıkıma sürüklemektedir. Bir memleketin rahatını sağlamak istiyorsan halkı bilgisiz bırak. Bu yol surlarla dolu, çok derinlere giden uzun süreli bir yoldur. Bu yol insanların hoşuna gitmez ama her şey bu yoldan iyi gider" şeklinde ifade etmektedir.

Platon da eğitimi, devletin vazgeçilmez

işlevi olarak ifade eder. Ona göre devlet yöneticileri, eğitim sayesinde kendi yurklarını devlet güvenliğinin ihtiyaçlarına göre biçimlendirebilirler.

Machiavelli'den geçilen süreç içerisinde Hobbes'a kadar çok çeşitli filozof ve düşünürlerin benzer görüşler ileriye sürdüğünü, bu görüşlerden totaliter bir yapı ortaya çıktığını ya da o yapı çerçevesinde bir eğitimin üzerinde odaklandıklarını biliyoruz ve duruyoruz.

Peki, acaba ulusal eğitim politikası bu çerçeveye içerisine koyduğumuzda nasıl olmalıdır sorusunu biraz da cevaplandırmaya çalışalım. Şimdi, millî, tarihî, kültürel ve manevi bütün değerler ulusal eğitimin kaynaklarıdır. Tarihî süreklilik içinde edinilmiş olan bütün değerler millî, ilmî olarak cumhuriyetin kazandırdıkları değerler anlamında manevi müktebatımız ulusal eğitimin kaynaklarıdır. Bir tarafını alıp yüceltip, diğer tarafını aksak bırakıp, eksik bırakırsanız son derece yanlış bir iş yapmış olursunuz. Bu ayrımcı, bu karşıtlıklar içerisinde yapılan değerlendirme bizi bir sisteme götürmez, ayrıştırmaya götürür, çatıştırmaya götürür. Millî Eğitimin amacı, ahlak, fikir, karakter, sanat, beden ve ruh olarak sağlam nesiller yetiştirmektir. Onun için de Millî Eğitimin ham maddesi, öncelikle millî ve mahallîdir. Okul bu ham maddeyi çağdaş ve evrensel ölçülere göre işleyip değerlendirir.

Ulusal bir eğitimin vazgeçilmez niteliği millî olmasıdır, yani ulusal olmasıdır. Kendi olunmadan başkası, millî olunmadan da evrensel olunmayacağı da bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. Millî bir eğitim sistemiyle güçlendirilmiş bireyler, ancak yüce ülkü ve amaç

Toplumlar ve onların siyasi örgütleri olan devletlerin nasıl bir yurttaş arzuladıklarını, benimsedikleri eğitim anlayışları ortaya koyar.

Batı klasiklerine körü körüne hayranlık göstermeyi öğrendik. Sanki Sinan Leonardo'dan önemsiz, Mevlana Dante'den küçüktü.

edinebilirler. Millî Eğitim politikası bunu gerçekleştirmeye odaklanmalıdır. Ham maddesi insan olan ve ham maddesini toplumdaki alıp işledikten sonra tekrar o insanı topluma veren eğitimin yaşamdan kopuk olması beklenemez. Ancak eğitim sayesinde bir birey iyi üretici ve akıllı tüketici haline gelir.

Ulusal bir eğitim, bireyleri coğrafi olarak üzerinde yaşadığı toprakların, tarihi olarak sahip olduğu müktesebatın ve manevi olarak döndüğü kâblenin farkında olan donanımlı insanlar yetiştirir. Eğitim kurumları sürekli tarihi kopuş yaşamak yerine, tarihiyle barış içine sokan eğitim politikaları acilen devreye girmelidir. Bu millet çok köklü millet, tarihi de köklü, eğitimi de köklü bir millet. Biz Nizamiye medreseleri kurmuştuğ Selçuklu döneminde; bugün o medreseler yok. Biz Sahn-ı Seman medreseleri kurmuştuğ Fatih Sultan Mehmet döneminde, bugün onlar yok. Biz Dar'ül Fünunlar açmıştuğ yakın geçmişte, bugün onlar yok. Köy enstitüleri açmıştuğ, bugün onlar yok. Öğretmen okulları açmıştuğ, bugün onlar yok...

(Alkışlar)

Bugün olanlar da yarın olmayacak. E, bir milletin tarihi bu kadar kopuk, bu kadar birbiriyle bağlantısız bir biçimde yani eğitim sistemi ele alınırsa, elbette her gelen Millî Eğitim Bakanı eğitim sistemini yeniden kurmak, yeniden düşünmek, yeniden planlamak durumuyla karşı karşıya kalacaktır.

Bakın, Attila İlhan'ın şu ifadelerini sizinle paylaşmak istiyorum. Attila İlhan diyor ki: "Eğer bana ilkokuldan başlayarak emperyalistlere karşı Doğu ülkelerinin ilk kurtuluş savaşlarından

birisini verdiğimiz, öteki mazlum milletlerin kurtuluşu için de savaştığımız öğretilse, ülkemiz geleceğinin gerçek üreticisi olan köylünün elinde olduğu, endüstrileşmenin bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı tek kurtuluş dayanağımız olduğu belirtilse, acaba sosyalizm babalarına o kadar heyecanla sarılır mıydım?" Demek ki siz, kendinize sarılmazsanız sarılacağınız birileri bulmak zorunda kalırsınız, onu söylüyor Sayın Attila İlhan... (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Yeniçeri, 20 dakikayı geçmek üzeresiniz.

ÖZCAN YENİÇERİ (MHP Ankara Mv) – "Hayır, bize bunları öğretmediler, lisede Sofokles okuduk, klasik Türk sanat musikisine sövmeyi öğrendik, Divan şiirini hor görmeyi, buna karşılık devletin yayınladığı kötü çevrilmiş Batı klasiklerine körü körüne hayranlık göstermeyi öğrendik. Sanki Sinan Leonardo'dan önemsiz, Mevlana Dante'den küçüktü. İtri ise Bach'ın eline su dökmezdi. Aslında kültür emperyalizminin ilmiğini, kendi elimizle kendi boynumuza geçiriyorduk. Ulusal bileşim arama yerine, hazır bileşimleri aktarmak hastalığımız tepmişti. O kadar ki "İkinci Dünya Savaşı sonrasında Batılı emperyalizmin örgütlü politikasını uygulamaya kendiliğimize talip olduk" diyor, devam ediyor.

Zamanım bitti ama buradan eğitimin, özellikle Sayın Bakanın dikkatine sunmak istediğim şeyler var. Onları söyleyip özür dileyerek bitireyim Sayın Başkanım.

Şimdi, aşağıdaki hususlar Sayın Bakanımıza acilen tartışmaya açılmalıdır:

1- Eğitim, iktidarların, hatta Millî Eğitim bakanlarının koy-kaldır, yap-boz, dene-yanıl, olmadı-başa dön yöntemiyle ele alınacak bir olgu değildir (Alkışlar)

2- Eğitimde süreklilik asıldır. Devam ederek geliştirmek, geliştirerek devam ettirmek esas olmalıdır.

3- Millî olan dini olanın, tarihi olan coğrafi olanın karşılığı değildir... (Alkışlar) Millî, dinî, ahlaki, tarihî, coğrafi ve ekonomik olgular sistemin parçalarıdır. Eğitim sistemi, bu parçaları bir bütün içinde birbirini anlamlandıracak biçimde bir araya getirmelidir.

4- Mazi hâlin, hâl, atının alternatifi değildir. Aksine, mazi, hâl, ati birbirinin devamı ve tamamlayıcısıdır. Eğitim sistemi, Yahya Kemal'in deyişiyle kökü mazide olan ati bağlamında bir süreklilik temelinde düşünülmelidir.

5- Millî ile evrensel arasında karşıtlık yoktur. Önceliklilik ve tamamlayıcılık vardır... (Alkışlar) Değerler hiyerarşisi bağlamında sırasıyla yerel, millî ve evrensel arasındaki bağlar süratle inşa edilmelidir.

6- Eğitimde tarihî, dili, dini, coğrafyayı, edebiyatı, hukuku çatışma alanı olarak görmek yanlış ötesi yanlıştır. Türkiye Cumhuriyeti ve Osmanlı İmparatorluğunun, imkân kelimesiyle olanak kelimesinin, Nazım Hikmet ile Peyami Safa'nın kavga ettirilmesinden süratle vazgeçilmelidir... (Alkışlar)

7- Ailenin, medyanın, caminin ve okulun doğaları ayrı, ama amaçları aynıdır. Kimlikli, bilinçli, akılcı, özgür ve aydın bir birey bütün kurumların ortak paydasıdır.

8- Kurum ve değerlerin birbirine karşıt, çatışan ve reddeden bir biçimde konuşlandırılması, kafası karışık ve yabancılaşmış yerlileri ortaya çıkarır. Bunu süratle bir kenara koymak gerekir.

9- Türkiye'de eğitim iktidarlar tarafından ne yazık ki yıllardan beri ideolojik bir aygıt olarak kullanılmıştır. Bundan vazgeçilmelidir. Eğitim, iktidarların, ideolojilerin, inançların ve çıkar gruplarının üzerinde bilek güreşi yaptığı alan olmaktan acilen çıkarılmalıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum... (Alkışlar)

MODERATÖR – Evet, şimdi ikinci tura geçeceğiz.

İkinci tura geçmeden önce ben bir tek cümle söyleyeceğim. Sayın Özcan Yeniçeri'nin şu sözlerinin altını çiziyorum: Sosyal ve siyasi olaylarda yüzde yüz doğruluk yoktur. Sosyal ve siyasi görüşler yüzde yüz yanlış, yüzde yüz doğru olamaz. Yanlışların içerisinde de doğrular olabilir.

Şimdi, kendi siyasi ve sosyal görüşümüze doğru diyoruz ya, acaba içinde ne tür yanlışlar da var diye düşünmenin zamanı diyorum. Sayın Özcan Yeniçeri ile gençliğimizden tanışırız. Yoksa bu tanışıklık sebebiyle söylemiyorum. Biraz önce Rahmetli Attila İlhan'ın bir cümlesini okudu. Attila İlhan orada neyi eleştiriyor biliyor musunuz? Hasan Âli Yücel'in eğitim politikasını eleştiriyor.

Evet, şimdi yorum olmamak kaydıyla, çok kısa ve kimlere yöneltildiğini belirterek birkaç tane soru alalım...

Eğitim, iktidarların, hatta Millî Eğitim bakanlarının koy-kaldır, yap-boz, dene-yanıl, olmadı-başa dön yöntemiyle ele alınacak bir olgu değildir.

Politik kutuplaşma maalesef bilimsel, felsefi, sosyal, kültürel değerlerin önüne geçiyor ve ona hükmediyor.

Buyurun efendim.

BİR KATILIMCI – Sayın milletvekillerimizden herhangi birisi cevaplandırabilir, çok genel bir şey söyleyeceğim.

Din-siyaset ilişkisi hep konuşuluyor Türkiye’de. Bir tespitte bulunup ondan sonra sorumu sormak istiyorum. Dünyada okullar; özel okullar, bağımsız okullar ve dinî topluluk okulları diye ayrılıyor. Çok rahat çözümler bunu, böyle bir yaklaşım sergilenemez mi? Buna bir bakış açısı getirilebilir.

Bir diğer konu, tabii tüm partilerin aslında topluma faydalı olmak için gayret ettiklerini biliyoruz. Gerçekten çok samimi düşüncelerinin arkasındalar. Burada da biz bunları görüyoruz. Fakat dünyada gördüğümüz şey, görüşleri bir kenara bırakarak partilerin eğitimle ilgili konularda hiç olmazsa ahlaki değerler, evrensel değerler, kültürel değerlerde bir orta yol bulmaları. Niye biz beceremiyoruz? Becermek için bize düşen ne, siyaset mekanizmasına düşen ne?

Bir katkı alabilirsek seviniriz.

MODERATÖR – Efendim, maalesef beceremiyoruz. Salı günü liderlerin birbirlerine karşı nasıl öfkeli konuştuğunu görerek, niye beceremediğimizin sebebi de ortaya çıkıyor. Politik kutuplaşma maalesef bilimsel, felsefi, sosyal, kültürel değerlerin önüne geçiyor ve ona hükmediyor. Bunu da demeden duramadım.

Bir soru daha rica ediyorum...

MAHMUT YILMAZ – Ben dün de buradaydım. Vicdan eğitiminden, değerler eğitiminden bahsedildi. Nur

Hocam da insan odaklı eğitimden bahsetti. Bunların üçü de bence birbiriyle uyumlu şeyler. Ama ben her üç vekilimizden de cevap istiyorum. Bu insan odaklı eğitim, değerler eğitimi ya da vicdan eğitimi, adına ne dersiniz deyin, bu nasıl yapılmalı? Somut örneklerle açıklarsanız teşekkür ederim.

MODERATÖR – Son bir soru daha alalım...

BİR KATILIMCI – Ben teşekkür ediyorum.

Öncelikli olarak Komisyon Başkanı olan Milletvekilimizin cevaplamasını arzu ediyorum.

Türkiye’de eğitimin uzun soluklu bir planlaması yapılıyor mu? Biliyorsunuz stratejik plan son yılların moda kavramı, bu çerçevede düşünelim. Şayet yapılıyorsa, bu sene son kez yapılacağı açıklanan SBS sınavının yerine, önümüzdeki sene ne var? Biz veliler neye göre kendimizi hazırlayalım?

MODERATÖR – Çok güzel, pratik bir soru.

Evet, şimdi ikinci tura geçiyoruz. Konuşmalarınız lütfen beş dakika.

Buyurun.

FİKRİ IŞIK (AK PARTİ Kocaeli Mv)

– Ben de soru soran arkadaşlara çok teşekkür ediyorum. Ancak bazı temel vurguları yapmak durumundayız. Öncelikle ben bir tematik konuşmaya davet edildiğim için, eğitim-siyaset ilişkisi üzerinde konuştum. Nasıl bir eğitim sorusu bambaşka bir soru ve Türk eğitim sisteminin içerisinde bulunduğu durum, neler yapılmalı, nasıl bir

vizyonla bu yapılmalı? Bu, bambaşka bir konu, bu uzun uzun konuşmamız, tartışmamız gereken bir konu.

Doğrusu ben somut veriler üzerinde konuştum. Sayın Serter’in neden tahrik olduğunu da çok anlamadım.

Şimdi, şunu söyleyeyim değerli arkadaşlar: Türkiye’de aslında cumhuriyetin temel değerleri noktasında toplumun ve siyaset kurumunun çok büyük çoğunluğunun bir mutabakatı var. Burada hiçbir şekilde birilerini cumhuriyet değerlerini savunan, birilerini de cumhuriyet değerlerine karşı duran diye konumlamak asla ve asla doğru değil. Hele hele Türkiye’de yüzde 50 oy almış bir partiyi cumhuriyet değerleriyle mücadele ediyor diye göstermek, en azından demokrasiye inancsızlık noktasına gelir ki, bunu kabul etmek mümkün değil. Türkiye’de, evet, sistem laiktir, eğitim sistemi de laiktir. Ama Türkiye’de bir dönemki laiklik uygulamalarını aynen devam ettirme talebi yerli ve geçerli bir talep değildir. Biz buna laikçi talepler diyoruz...

(Alkışlar)

Bakınız, burada çok önemli bir fark var. Eğer siz Türkiye’de inancı, dini yok sayarsanız bu toplumu bölersiniz. Türkiye’de dinî eğitimi sistemin dışına atmaya çalışırsanız işte o zaman Türkiye’de çok büyük bir uçurum oluşturursunuz. İmam-hatip okulları, imam-hatip ortaokulları konusu konuşuldu. Değerli arkadaşlar, değerli katılımcılar; imam-hatip ortaokulu bir meslek okulu değildir. İmam-hatip ortaokulu, Genel Kurul çalışmasında Milliyetçi Hareket Partisi ve AK Parti’nin ortak önergesiyle metne girdi.

Bakın, imam-hatipteki orta kısım, ki ben imam-hatip mezunuyum, dinî okuryazarlıktır. Nasıl Türkçe okuryazarlık önemliyse, nasıl matematik okuryazarlığı önemliyse, nasıl bilim okuryazarlığı önemliyse bu toplumda dinî okuryazarlık önemlidir. Eğer bu dinî okuryazarlık olmazsa, işte o zaman çok trajikomik durumlarla karşı karşıya kalıyorsunuz. Türkiye’nin en çok satan gazetesi manşet atıyor: “Büyük tesadüf, bu sene Hac Kurban Bayramı’na denk geldi” diyor. Yahu, her sene Hac Kurban Bayramı’na denk gelir. Veya bir siyasi parti davetiye bastırıyor, Ramazan Bayramı’ndan beş gün sonra iftar yemeği veriyor veya bir başka örnek, “Peygamber Efendimiz bir ayeti kerimede buyurdu ki...” veya “Cenab-ı Allah bir hadisi şerifte buyurdu ki...” Bakın, bunlar temel dinî okuryazarlık... Eğer bu toplumun din en önemli birleştirici unsurlarından biriyse, bunu yok sayamazsınız. Bunu yok sayarsanız bu toplumda ciddi bölünme oluşturursunuz. Evet, bu toplum millî bir toplumdur ama milleti oluşturan değerlerden önemli bir tanesi de dindir. Bunu yok sayamazsınız. “İnanç temelli eğitim” ne demek? Türkiye’nin eğitim sistemi bellidir. İnanç temelli eğitimi kim savunur?

Değerli arkadaşlar, bu noktalarda hassas olmak durumundayız. Belki hoşunuza gidebilir, belki gitmeyebilir ama sokağa çıktığımız zaman, bu toplumu birleştiren en önemli unsurlardan birisi bu söylediğimiz konulardır. Bu noktada özellikle hassasiyetinizi rica ediyorum.

Türkiye bir dönem, aynı Hitler mantığıyla korkuları pompalayarak yönetilmeye çalışıldı. Evet, Sayın Serter’e

Türkiye’de dinî eğitimi sistemin dışına atmaya çalışırsanız işte o zaman Türkiye’de çok büyük bir uçurum oluşturursunuz.

Siyaset kurumu âdeta uzak durulması, bulaşılmaması, hiçbir şeye bulaştırılmaması gereken bir kurum değildir.

teşekkür ederim, Hitler bir otoriter devlet anlayışıyla idare etti Almanya'yı. Bizim karşı çıktığımız nokta da zaten bu. Ama eğer siz bu noktada dini toplum hayatının tamamen dışına atmak gibi bir işlevi laik eğitim sistemine verirseniz, işte o zaman Türkiye' de çok ciddi sıkıntı oluşturunuz.

Bakın, imam-hatip okullarına hiç kimse zorla gitmiyor, imam-hatip okullarına olan talep tamamen vatandaşın kendi tercihiyle oluyor. Bakın, biz bazı korkuları aşmak durumundayız. Bundan 30 yıl önce, ben üniversitede öğrenciyken bize en çok pohpohlanan konu "Türkiye İran olacak" konusuydu, hatırlayın. Onun için, üniversitelerde başörtüsü gibi pek çok problem ortaya çıktı. Arkadaşlar, 30 yıl sonra Türkiye İran olmadı. 300 yıl geçse de Türkiye asla İran olmayacak. Ama İran bugün Türkiye olmak için çok büyük bir gayret sarf ediyor, daha doğrusu fazlasıyla istiyor. Türkiye'nin demokrasisi güçleniyor, Türkiye'nin ekonomisi güçleniyor, Türkiye dünyada sürekli yükselen, parlayan bir yıldız haline geliyor. Kim böyle bir ülkede yaşamak istemez? Gidin bugün İran' da anket yapın, "Türkiye'de yaşamak ister misiniz?" sorusu eminim ki yüzde 80-yüzde 90'lar seviyesinde çıkar. Bu korkuları bırakalım. Türkiye' de din korkusunu sürekli bizim önümüze getirmeyin. Bu, Türkiye'nin en birleştirici unsurlarından bir tanesidir.

Burada ben sadece şunu ifade edeyim: 1997' de evet, doğru, eğitime ciddi bir katkı ve pay verildi. Ama takdir edersiniz ki ek vergi koyarak verildi. Bize bugün, Sayın Bakan çıksa dese ki "Türkiye' de eğitim için ek vergi koyaca-

ğım" Herhalde buna ilk karşı çıkacak bu cümleleri kullanan arkadaşlarımız olur.

Burada değerli arkadaşlarım, 4+4+4'le ilgili bir kısa bilgi vereyim. 4+4+4 bir kanun teklifi olarak geldi ve alt komisyonda üç arkadaş birlikte çalıştık, iki arkadaşımız daha var. Bakınız, gelen teklif alt komisyonda yaklaşık yüzde 70 değişikliğe uğradı. Biz o süreçte, Sayın Başkan da dahil, Selçuk Bey de dahil, bizzat uğraş alanı eğitim olan tüm sivil toplum örgütlerini davet ettik, eğitim sendikalarını davet ettik. Esas alanı eğitim olmayıp eğitim de kendi uğraş alanlarından biri olan sivil toplum örgütlerinin yazılı görüşlerini aldık, üniversitelerin görüşlerini aldık ve metni yüzde 70 değiştirdik. Bu metin Genel Kuruldan çıktığında, bazı teknik maddeler dışında tamamen değişmişti. Bunu dayatma olarak sayamayız ki. Meclis iradesinin, aslında ne kadar iyi işlediğinin de bu noktada bir göstergesi oldu.

Devlet diyoruz da, biraz önce Sayın Bakan sordu, devlet adına bu işe kim karar verecek? Karar verici mekanizma kim? Tercih yapıcı mekanizma kim? İşte onun için diyoruz ki, siyaset kurumu âdeta uzak durulması, bulaşılmaması, hiçbir şeye bulaştırılmaması gereken bir kurum değildir. Eğitimin en önemli paydaşlarından biridir. Eğitim bürokrasisi, eğitimin önemli paydaşlarında biridir. Eğitimle ilgili sivil toplum örgütleri eğitimin en önemli paydaşlarında biridir. Üniversiteler, eğitimin en önemli paydaşlarında biridir. Veliler, okul aile birlikleri, hatta şimdi öğrenciler eğitimin en önemli paydaşları bunlar. Birlikte karar almak... İşte, Türkiye

olarak arzumuz, demokratik sistemlerde olduğu gibi, birbirine tahakküm eden değil, birbirine baskı yapan değil, aksine birbirine bağımlı bir karar alma mekanizması, uygulama mekanizması ve uygulamayı değerlendirme mekanizması oluşturalım. Eğer bunu oluşturabilirsek, inanıyorum ki şu siyasi parti temsilcileri olarak, şablonlar üzerinde çatışmayı bırakıp kavramlar üzerinde düşünmeyi ön plana getirebilirsek eminim. Şu anda buluşmamamızın sebebi nedir? Buluşmamamızın sebebi, sürekli semboller üzerinden çatışma yürütüyoruz: Laik eğitim sistemi... Yahu, laik eğitim sistemine aklı başında hangi insan karşı çıkabilir? Türkiye'de laikliğin sadece Anayasa hükmü olmasını bırakın, Türkiye' de laiklik din ve vicdan hürriyetinin olmazsa olmazıdır. Buna hangi aklı başında insan karşı çıkabilir? Ama siz kendinizi sembollerle savaşa hazırlarsanız, bu defa birilerini bir şeylerin karşısı gibi göstermek durumunda kalırsınız. Bu doğru bir şey değil.

Türkiye, nitelikleri Anayasa'da belirlenmiş, demokratik, laik, sosyal hukuk devletidir. Ama bunlardan hiçbirisi diğerine tercih edilmemelidir. Bu dört nitelik, Türkiye'de hem yeni anayasa da hem de tüm yaşam alanımızda kurumamız gereken temel değerlerdir. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Son olarak, arkadaşımızın sorduğu iki noktaya kısa kısa iki cevap vereyim. Birincisi, değerler eğitimi. Evet, dediğim gibi, benim konum eğitim ve siyaset olduğu için eğitimin içeriğine çok girme imkânım olmadı. Ama bugün artık dünyada değerler eğitiminin ne kadar önemli olduğunu bilmeyen yok, bunu kabul etmeyen yok. Değerler eğitimi-

nin nasıl verileceği noktasını tartışmak çok uzun bir zaman alır. Ama değerler eğitimi konusunda zannediyorum bütün partilerin ortak bir kanaati var. Bu kanaatin, en azından hayata geçirilirken tabii, pratiğe aktarılırken detaylandırılması mümkün.

Stratejik plan yapılıyor mu? Elbette yapılıyor. Bu noktada, Devlet Planlama Teşkilatının, Millî Eğitim Bakanlığının yayınladığı pek çok belge var, arkadaşlarımız ona detaylı olarak bakmak isterlerse bakabilirler. Ama seneye SBS'nin yerine ne olacak? Şimdi, doğrusu, ne olacağı konusu Sayın Bakanın konusu, benim konum değil. Ben kanun yapma ve denetim mevkiindeyim. Dolayısıyla bu soruya Sayın Bakanın cevap vermesi önemli. Ancak son cümle olarak şunu ifade edeyim: Biz Türkiye'de mutlaka ama mutlaka öğrencilerimizi çoktan seçmeli soreresinden kurtarıp, açık uçlu sorularla öğrencilerimizi ölçme ve değerlendirme yöntemine geçmeliyiz. Bunu başardığımız zaman ne SBS'ye ihtiyaç kalacak ne ÖSS'ye ihtiyaç kalacak ne de başka bir şeye ihtiyaç kalacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Nur Serter, buyurun efendim.

FATMA NUR SERTER (CHP İstanbul Mv) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, gerçekten tekrar bu tartışmanın içerisinde yer almak istemiyorum. Sadece Sayın Işık alt komisyon sürecini anlattı. Gelen yasa metninin yüzde 70 değişikliğe uğradığı doğrudur. Bütün sivil toplum örgütlerinin ve eğitim sendikalarının dinlendiği de doğrudur.

Laik eğitim sistemine aklı başında hangi insan karşı çıkabilir? Türkiye'de laikliğin sadece Anayasa hükmü olmasını bırakın, Türkiye' de laiklik din ve vicdan hürriyetinin olmazsa olmazıdır.

Bütün eğitim sendikalarının ve sivil toplum örgütlerinin istekleri dikkate alınmamış, tek bir eğitim sendikasıyla, tek bir sivil toplum örgütünün düşüncelerine itibar edilmiştir...

Ama şu soruyu sormak lazım: Dinlenmiş de ne olmuştur? Bütün eğitim sendikalarının ve sivil toplum örgütlerinin istekleri dikkate alınmamış, tek bir eğitim sendikasıyla, tek bir sivil toplum örgütünün düşüncelerine itibar edilmiştir...

(Alkışlar)

Dolayısıyla dinlemenin hiçbir hükmü olmamıştır.

İkincisi, değişiklik oldu da ne oldu? Şöyle oldu: Evet, pek çok maddenin üzerinde tartıştık ve mutabakata vardık. Ama iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımız komisyon üyeleri dışarı çıktılar, tekrar içeri geldiler. Elllerinde 17-18 tane önerge vardı, hızlı bir şekilde o önergeleri oylatarak geçirdiler. Böylece o değişiklik fiilen uzlaşmayla değil, kendi iradeleriyle, kendi oylarıyla yapılmış bir değişikliktir. Hiçbiri üzerinde biz, diğer parti milletvekilleri olarak mutabakat halinde değildik. Yaş değişikliği de, 5 yaş son saniyede yine nasıl bir talimat alındıysa o kanaldan getirilmiş ve gerçekleşmiştir.

Dolayısıyla bunları anlatmanın, “Bunlar demokrasi içinde tartışıldı” demenin tarihî gerçekleri saptırmaktan başka bir yararı yoktur. Bir kere onu söyleyeyim.

Sorulara gelince gelince; soruların bir kısmı zaten doğrudan Sayın Işık’a yönelikti. Gerçekten insan merkezli eğitimin, üzerinde çalışılması gereken ve mutabakata varılması gereken bir unsur olduğu kanaatindeyim. Bu konuda ne yapılmalıdır dersiniz, bu konuda yapılması gerekenler: O değerler üzerinde tek tek görüş birliği içerisinde

varacak toplantılar yapılmalı ve tartışılmalıdır. Ama bu tartışmaların ne yazık ki çok bir anlamı olmuyor. Çünkü siz Komisyonda bazı konularda görüş birliğine varsanız bile, sonradan tepeden inme kararlarla bunlar değiştiriliyor. Olmadı, Mecliste önergelerle değiştiriliyor. İşte, siyasetteki bu güvensizliği ortadan kaldırması gereken öncelikle iktidar partisidir. O güvensizlik ortadan kaldırılsa pek çok konuda, pek çok katkı daha somut bir biçimde yapılabilir.

Dini toplum hayatından atmak ve dışlamak gibi söylemediğimiz şeyleri söylemiş gibi gösterilmememiz gerektiği düşüncesindeyim. Biraz önce o ifadeyi Sayın Işık kullandı. Böyle bir amacımız yoktur.

FİKRİ IŞIK (AK PARTİ Kocaeli Mv) – Bunu ben siz söylediniz diye söylemedim...

FATMA NUR SERTER (CHP İstanbul Mv) – Tamam, genel olarak, benim temsil ettiğim görüşe atfen söylediğiniz için cevap vermek durumunda kaldım. Böyle bir amaç yoktur. Hatta bu 4+4+4 Yasası tartışıldığı dönemde de biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak özellikle ERG ile birlikte çalıştık, önerilerine itibar ettik, hatta pek çok konuda ortak çözüm üretmeyi teklif ettik, öneri geliştirdik. Ama onlara da itibar edilmemiştir. Demek ki siyasetin neye ihtiyacı var? Siyasetin aklını kendisi kullanan milletvekillerine ihtiyacı var diyorum ve teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Yalnız şunu belirteyim, bir partideki milletvekillerinin aklını kendisi kullanmayan milletvekil-

leri olduğu şeklindeki bir ifadeye Meclis İçtüzüğü’ne göre bir kaydı itiraza koyduğumu belirteyim. Parti disiplini diye demokraside bir kavram var, parti disiplinini uygulamayan parti Türkiye’de yoktur. Onu da belirteyim.

Sayın Yeniçeri, buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (MHP Ankara Mv) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii bu tartışmaları duyunca üzül-düm. Aslında ben çok inceden inceye bunlara temas etmişim. Dolayısıyla algılanmadığını anladım çünkü biz birbirimizi algılamaya değil, yargılamaya çalışıyoruz. Bu çok yanlış bir şey... (Alkışlar)

Şimdi, bir defa şunu söyleyeyim: İsim vermeyeceğim, grup da söylemeyeceğim ama kardeşim,

1- “Türk’üm” demekten utanmayın... (Alkışlar)

2- Müslümanım derken sıkıntı çekmeyin... (Alkışlar)

3- Türkiye Cumhuriyeti Devleti denildiğinde gözü açılanlar Osmanlı denildiğinde ufku kapanmaktadır...

(Alkışlar)

Osmanlı Devleti denildiğinde yürekleri gümbür gümbür atanlar, Türkiye Cumhuriyeti denildiğinde burun bükme-ktedir.

Şimdi, biz değerlerimizin, kendimize ait müktesebatın bir kısmını devre dışı bırakıp diğerini –Allah rızası için söylüyorum- kutsallaştırmamızın mantığı var mı? Bu bizim ya! Ta Gökalp söy-

lemiş, “Türküz, Müslümanız, uygarız” Nereden alırsanız alın, bitti ya! Çözmüş sorunu. Problem nedir anlamadım.

Bir de, Sayın Bakanım,

“Ey mavi göklerin beyaz ve kıvılcık süsü

Kız kardeşimin gelinliği şehidimin son örtüsü... (Alkışlar)

Işık ışık, dalga dalga bayrağım

Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın mezarını kazacağım.”

Şu şiiri Millî Eğitim Bakanı sansürlerse, millet de Millî Eğitim Bakanlığı’nı sansürler. Kusura bakmayın! (Alkışlar)

MODERATÖR – Tamam... Sayın Yeniçeri, kapatalım artık.

ÖZCAN YENİÇERİ (MHP Ankara Mv) – Tabii çok söylenecek sözler var, ama Sayın Başkanın sabrını zorlamak istemiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum... (Alkışlar)

MODERATÖR – Buyurun Sayın Bakanım, lütfen birkaç cümle...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI NABİ AVCI – Bu meşhur 4+4+4 Komisyon çalışmaları sırasında arkadaşlarıma sık sık hatırlattığım bir hikâyeye vardı, onu hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum.

Eski kovboy filmlerinde biliyorsunuz “Salon” bir köşede bir piyano, bir piyanist orada bir şeyler çalmaya çalışır. Salonda sık sık kavga çıkar. Bu neden-

Biz birbirimizi algılamaya değil, yargılamaya çalışıyoruz.

Komisyonunda ve diğer konuşmalarda da mutabık kaldığımız bir konu var, o da çocukların dört yıl boyunca müfredattan aldıklarının bir şekilde değerlendirilmesi.

le piyanonun üzerinde şöyle bir uyarı vardır: “Piyanist elinden geleni yapıyor, lütfen piyaniste ateş etmeyin.” (Alkışlar)

Şimdi, ben her üç konuşmacıya ve özellikle Moderatör Taha Bey’e ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Muhtemelen burada söylenen pek çok elektrikli konudan çok, SBS ne olacak meselesi merak ediliyordur. Şimdi, SBS geçmiş yıllardaki gibi olmayacak ama SBS’nin yerine ikame etmek istediğimiz geçiş düzeni içinde ideal çalışmamızı bir seneye sıkıştırmamız mümkün değil. Çünkü bizim amacımız, Fikri Bey ona kısmen değindi, sanıyorum diğer arkadaşlarımızın da ayrıca Komisyonunda ve diğer konuşmalarda da mutabık kaldığımız bir konu var, o da çocukların dört yıl boyunca müfredattan aldıklarının bir şekilde değerlendirilmesi. Yani okul başarılarının da 1. sınıftan, 2. sınıf, 3. sınıf, 4. sınıftaki başarılarının da, 5. sınıf, 6. sınıf yukarıya doğru, müfredattaki başarılarının, ders içi başarılarının ve ders dışı başarılarının bir şekilde değerlendirmeye dahil edilmesi. Ancak bu sistemi bir senede kurmanız mümkün değil. Yani geriye dönük, çocuklarımızın altı senelik performanslarını ölçecek şeyi şu anda icat edemeyeceğiz. SBS gibi olmasa da bir şekilde çocukların ders içi ve ders dışı etkinliklerini de hesaba katarak, test cenderesinden –Fikri Bey’in deyişiyle- veya çocukları bu ABC sınırlamalarından kurtaracağımız bir yöntem üzerinde gerçekten çalışıyoruz.

En son bilgisayarlı okuma teknikleri, optik okuma tekniklerinden bazılarında açık uçlu soruları da, bazı anahtar sözcükler üzerinden okuma imkânı

olabileceğine dair bir çalışma bize ulaştırıldı, onu inceliyoruz. Dolayısıyla açık uçlu tabii sorularla yürüyen bir seçme, çok daha sağlıklı olur diye düşünüyoruz.

Velilerimize ve çocuklarımıza, bu ve evvelki senelerdeki düzenden daha adil, daha az sıkıntılı, daha az yük olacak bir sistem üzerinde çalışıyoruz. Şimdilik bu kadarını söyleyebiliyorum. Çünkü netleşmeden bazı şeyleri söylediğiniz zaman üzerine pek çok spekülasyon inşa ediliyor. Ben bu kısa açıklamayı yapmış olayım

Ben siyasette yeniyim, yaşama bakmanız. Eskişehir’de böyle salon toplantılarında AK PARTİ Gençlik Kollarına yaptığım bir uyarı vardı. Gençler genellikle bir köşeye toplanıyorlar ve oradan işte bildiğiniz sloganlar “Nabi Hoca, sen bizim her şeyimizsin...” filan. Sonra bir başka milletvekili arkadaş, ona aynı sloganlar... Sürekli uyarıyordum: “Yahu, böyle salonun bir kenarına toplanınca çok az görünüyorsunuz. Salona dağılın çok görünün, bütün salona hâkim olduğunuz duygusu uyanısın.” Bu salonda bu organizasyon başarısını gördüm. Eskişehirli gençlere örnek olmasını diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

SUNUCU – Değerli misafirler, Moderatörümüz ve konuşmacılarımıza değerli katkıları için teşekkür ediyor, bugünün anısını takdim etmek üzere Sayın Bakanımız Nabi Avcı ile birlikte Türk Eğitim Derneği Genel Başkanı Sayın Selçuk Pehlivanoglu’nu davet ediyoruz...

Oturum Açılma Saati: 13:45

Eğitim ve Politika

Tınaz TİTİZ (Devlet Eski Bakanı)

Efendim, apartman toplantıları dahil, herhangi bir toplantının mutlaka en az bir soru çevresinde olması lazım. Eğer bir toplantının sorusu yoksa gerçekten “Ben bir dakika çıkayım, gideyim.” diye ayrılabilirsiniz. Dolayısıyla burada böyle bir konuşma imkânı bana tanınca bunu sordum: “Ben hangi soruları sorup cevaplarını vermeye çalışmam lazım” diye. Bunun üzerine, iki soru sorup onları cevaplandırmaya çalışacağım.

Bir tanesi, eğitimi niçin yaptığımızla diğeri ise politikanın ya da hangi politikanın eğitimi yozlaştırdığı üzerine olacak. Bu iki soruya cevap vermeye çalışacağım. Ama şunun da farkındayım ki, eğitim-siyaset ilişkilerinin anlaşılmasını, analizini zorlaştırabilecek zihinsel kirliliğe yol açabilecek çeşitli öğeler var, onları mümkün olduğu kadar, en azından işaret etmek, yapabilirsem bir miktar temizlemek açısından bir iki başlık halinde bir şeyler söyleyeceğim. Böyle başlıklarla konuşmak her yerde yapılabilecek bir şey değil, ama buradaki toplantıya katılanların, izleyenlerin kalitesi en ufak bir kuşku bırakmıyor. Ben bu başlıkları böyle ayrı ayrı söyledikçe siz bunları çok kolaylıkla birbirine birleştirerek bir sentez yapabileceksiniz.

Şimdi, o başlıklardan bir tanesi; bir değiş var biliyorsunuzdur “Kışlaya, okula ve camiye politika girmemelidir.” Üze-

rine. Ben çocukluğumdan beri bunu iştirim ve hiç karşı çıkana da doğrusu da pek rastlamadım. Yani “Hayır hayır, girmelidir” filan diyene ben rastlamadım. Bu üç yere girmemesi gereken politika, bu kavrama yüklenegelen iki anlamdan bir tanesi olsa gerektir. Biri, Eflatun tarafından tanımlanan bir anlamı; diyor ki: “Politika, insanları mutlu etme sanatıdır.” Böyle anlaşıldığı takdirde iyi yemek pişiren bir aşçı, iyi futbol oynayan bir futbolcu veya o takımı yöneten yönetici ya da işini iyi yapan bir milletvekili politika yapmaktadır. Ama bunun aksine baktığımız zaman, insanları mutlu etmiyorsa, mutlu etmeye yönelik değilse, o zaman yaptığı şeyin politikayla bir ilgisi yoktur. Bu işenin kapağını yapan fabrikatör de netice itibarıyla insanları zora sokmakta.

(Alkışlar)

Tabii Eflatun’un bu tanımı, zaman içinde başka bir anlam daha kazanmış, o da hepimizin gündelik anlamda kullandığımız “Ya, politika yapma, politikacı gibi konuşma” denilen politika. O da çeşitli amaçlarla insanları mutlu edecek ama yerine getirilmeyecek veya yerine getirilemeyecek vaatlerde bulunmak şeklinde özetlenebilir. Sürekli olarak bunları böyle uzun uzun anlatmak yerine, bir tanesine gerçek politika, öbürüne de yoz politika veya iyi politika kötü politika diyerek geçeceğim metin içinde.

Politika, insanları mutlu etme sanatıdır.” Böyle anlaşıldığı takdirde iyi yemek pişiren bir aşçı, iyi futbol oynayan bir futbolcu veya o takımı yöneten yönetici ya da işini iyi yapan bir milletvekili politika yapmaktadır.

Tınaz TİTİZ
Devlet Eski Bakanı

Yaşamlarımıza yön veren hemen hepsi de yararlı, çeşitli yargı kalıplarının hangi koşullar altında geçerli olduklarını sorgulayabilecek, doğru sorular üretilmesini istedik.

Bu tanımlara göre; madem ki insanları mutlu etmek için yapıyoruz bu işi, gerçek politika, iyi politika dediğimiz şey kışla, okul ve cami de dahil her yere girmeli, hatta girmediği hiçbir yer olmamalıdır. Yozlaşmış politika ise, sadece kışla, okul ve cami değil, hiçbir yere girmemelidir, hatta mümkünse hiç var olmamalıdır. Çünkü kışla, okul, camiye girmemelidir dediğiniz zaman başka taraflara girebilir, pek önemli değil gibi bir anlam çıkıyor ki bu, özü kabahatinden büyük denilen şeye örnek olsa gerek.

Bu basit akıl yürütmeden ben birkaç tane sonuç çıkarıyorum. Bir tanesi, bir an şekilde rasyonel, yahut da öz Türkçesiyle nedensel düşünce dediğimiz düşünmenin şablonu: “Eğer ise...dır” Böyle bir şablon var. “Eğer şöyle ise böyledir.” Çok somut bir şeyden örnek vereyim: İki nokta arasındaki en kısa uzaklık onları birleştiren doğru parçasıdır. Bunu ilkokulda, ortaokulda, lisede, bütün mühendisler böyle okuyor, bunu öğreniyoruz. Ama bunu nedensel düşünce, rasyonel düşünce formatında ifade edecek olursak böyle söyleyemeyiz, ancak şöyle söylememiz lazım: Eğer iki noktayı taşıyan yüzey hareket etmiyorsa, iki nokta arası onları birleştiren doğru parçasıdır. Yok, alttaki yüzey hareket ediyorsa, mesela dünyadan bahsediyorsak, e iki nokta da sürekli hareket ettiği için onları birleştiren en kısa uzaklık doğru parçası değildir. Onun için İstanbul’dan Ankara’ya uçaklar doğru üzerinden gelmiyorlar, bir eğri yay çizerek geliyorlar, en kısa mesafe o olduğu için.

Görülüyor ki aydınlanmanın temelini oluşturan nedensel düşünmenin kura-

lı, “eğer, ise, dir” kalıbı şeklinde özetlenebilir.

Politikanın cami, okul, kışlaya girmemesi genellemesi, bu kurala göre ifade edilmiş olsaydı herhalde şöyle söylenenecekti: “Eğer politika kavramı yoz politika şeklinde anlaşılır ise, hiçbir yere, özellikle de okul, kışla ve camiye girmemelidir” ve o zaman gerçekten doğru da olurdu. Politikanın bu inceliğine dikkat edilmeden karalanması, insanları mutlu etme yolundaki güçlü bir aracı yok etmiş, ayrıca da politikaya girmek isteyen nitelikli insanları caydırabilir olmuştur. Politikaya girmiş düğün birisini gördüğünüz zaman herkes hayretle soruyor: “Ne oldu da, demek bizim bilmediğimiz bir eğriliği varmış bunun da politikaya girmiş” diye. Bu şekilde soruyorlar. Bu örnek hemen her konudaki yargıları koşulsuz olan toplumumuzda rasyonel düşünmenin yaygınlaşmamış olmasının örneklerinden sadece bir tanesi. Toplumumuzun sorun çözme kabiliyeti açısından, bunun ne denli büyük bir talihsizlik olduğunu sizin değerlendirmenize bırakıyorum. Çok kolaylıkla türevlerini bulabilirsiniz.

Bugün burada adına konuştuğum Beyaz Nokta Gelişim Vakfı’nın bu yolda bir çalışması var. Yaşamlarımıza yön veren hemen hepsi de yararlı, çeşitli yargı kalıplarının hangi koşullar altında geçerli olduklarını sorgulayabilecek, doğru sorular üretilmesini istedik. Yaklaşık iki yıldır devam ediyoruz. Bir de böyle web sitesi var beyaz noktanın içinde: yargikalıplarınısorgula.com diye. Orada doğru sorular üretilmesinde fevkalade büyük güçlüklerle karşılaşıldığını ve bunların toplum içinde

çok bilinen, tanınan, kültürlü, yüksek eğitilmiş insanlar olduğunu hayretler ve çok büyük üzüntülerle gördük. Oraya biz isimlerini yazmadık tabii, sitede isimler yazılmıyor, sadece kalıplar yazılıyor ama gerek kalıp üretmekte, gerek bunları sorgulamakta doğru bir iki soru sormakta ne kadar büyük zorluklar yaşandığını gördük. Arzu edenler o siteye bakabilirler.

Şimdi, doğru düşünmenin iki temel bileşenin olduğunu hepimiz biliyorsunuz. Biri nedensel düşünme, işte rasyonel düşünme de deniliyor; öbürü de kritik düşünme. Türkçeye ‘Eleştirel düşünce’ olarak çok kötü çevirilmiş. Ben ne demek olduğunu katiben anlamıyorum. Bu iki bileşen bir araya geldiği zaman doğru, işe yarar, işlevsel, insanları mutlu edebilecek sonuçlar üretebilecek bir düşünme biçimi ortaya çıkıyor. Bunlardan bir parça eksik olduğu zaman bir işe yaramıyor. Bu temel düşünce becerilerini benimsememiş bir toplumun önüne çıkacak sorunlar hakkında doğru soruları sormakta ne kadar büyük güçlük yaşayabileceğini tahmin edebilirsiniz.

Nedensel düşünceyi tanımlamaya lüzum yok. Bir soruna yol açan nedenleri sıralayan düşünce biçimine küçük ya da büyük olduğuna hiç bakmaksızın, bütün nedenleri ortaya çıkaran düşünme biçimine rasyonel düşünce, nedensel düşünme diyoruz. Peki, bu düşünme tek başına acaba aydınlanma çağını getirmiş olabilir mi? Bütün 77 milyon nüfusumuza bir aşı yapıp da herkesi nedensel düşünme konusunda uzman haline getirsek, birer üstat haline getirsek mesele biter mi? Bitmez. Niye? Çünkü hemen hemen bütün sorunlara yol açan çok sayıda neden var. Bunla-

rın bir bölümü önemli, bir bölümü az önemli, bir bölümü çok az önemli, bir bölümü çok çok az önemli. Peki, eğer bunları sıraya koyacak bir mekanizma, bir düşünsel araç yoksa insanlar çok kolaylıkla kendi meşreplerine, kendi işlerine, kendi çıkarlarına gelen herhangi bir nedeni seçip onu, o sorunun nedeni ve o nedeni ortadan kaldıracak çözüme de, o sorunun çözümü olarak size takdim edebilirler. İşte bunun için aydınlanma çağı ikinci bir düşünme bileşeni daha ortaya koymuş, ona da “Kritik Düşünme” deniyor; Yunanca da “Krisis” lafından geliyor. Krisis de, elemek, ayıklamak, ağırlıklandırmak anlamına geliyor. Yani bir soruna yol açmış çeşitli nedenleri önem sırasına göre süzüp en önemliden en az önemliye kadar ağırlıklandırmak anlamına geliyor. Eğer bu ikisini birlikte kullanabiliyorsanız, işte aydınlanmaya yol açmış olan doğru düşünme budur. O takdirde insanlar çatışmazlar veya minimum ölçüde çatışmalar veya o çatışmalardan gerçek ışık doğabilir. Eğer bu kritik düşünme denen şey ne olduğu belli değilse, rasyonel düşünce de tam olarak kullanılmıyorsa, herkes aklına gelenleri tek doğru olarak zanneder. Bu “Eğer, ise, dir” kalıbını kullanmadan “Benim aklıma gelen budur, doğrunun yolu da, aklın yolu da birdir. Dolayısıyla benim dediklerim doğrudur, benim dışımda söylenenlerin hepsi yanlıştır, söyleyenler de haindir” Bunu der çıkar. Bugün Türkiye’de yıllardır yaşadığımız siyasetteki bu çekişmelerin temelinde, sadece siyasette değil, ticarete, kültür hayatında yaşadığımız çekişmelerin temelinde bu “Eğer, ise, dir” kalıbını dikkate almayan, rasyonel düşünce ile düşünceleri ağırlıklandıramayan kritik düşünce becerisi yetmezliği yatmakta-

Bütün 77 milyon nüfusumuza bir aşı yapıp da herkesi nedensel düşünme konusunda uzman haline getirsek, birer üstat haline getirsek mesele biter mi? Bitmez.

O halde neler yapılmalıdır ki veya ne yapılmalıdır ki okul kurumu hem kendini koruyabilsin hem de yozlaşmış politika dediğimiz politika türünün yerini gerçek insanları mutlulukla buluşturacak politika alabilsin.

dır. Söylemek istediğim başlıklardan bir tanesi buydu.

Peki, bir soru daha ortaya çıkıyor: Politika yozlaşmış her kuruma infiltre etmeye, girmeye, dokularına işlemeye başlayınca tabii ki okul kurumu da bundan nasibini almıştır, olacaktır. Bunun tersi imkânı yok. O halde neler yapılmalıdır ki veya ne yapılmalıdır ki okul kurumu hem kendini koruyabilsin hem de yozlaşmış politika dediğimiz politika türünün -olmaması gereken politika- yerini gerçek insanları mutlulukla buluşturacak politika alabilsin. Ne yapılmalı, neler yapılmalı?

Eğer bu soru cevaplanmazsa, siyaset-eğitim ilişkileri üzerine görüşlerin çok da pratik bir önemi olmayacaktır. Bu sorunun yanıtı, hem kolay hem güç. Kolay, çünkü benzer sorunlarla karşılaşmış toplumlar var, onların sıkça kullandıkları enstrümanlar var. O yöntemleri kendimize adapte ederek kullanabilirsek, biz de bunu çözeriz. Bu yöntemlerin başında, örnek tavrı kişiler arasında oluşturulabilecek ağlar geliyor. Bunun ne anlama geldiğinin gayet karışık olduğunun farkındayım. Hele öğle yemeğinden sonra hiç de çekilir bir laf değil bu, örnek tavrı kişiler dediğimiz. Ama şunu biliyorsunuz ki, toplumdaki davranış dağılımları normal dağılım dediğimiz o çan eğrisine göre dağılıyor. Ben onlara isim taktım; o çan eğrisinin bir ucunda “Melun musibet” dediğim insanlar yaşıyorlar. Onların bütün yaşamları, bütün zamanları yeni kaza bela üretmekle geçiyor, toplumun önüne sürekli problem yaratıyor o kaza, bela. Bunlar trafiğe çıkıyorlar kaza yaratıyorlar, ticaret yapıyorlar orada, siyaset yapıyorlar, eğitim

yapıyorlar orada; bunlar musibet takımı. Bir de bunun tam aksi tarafı var, o tarafa da ne isim takılır bilmiyorum, Peygamber çok fazla abartılı olur ama, onlar da hakikaten o kesimin ermişleri diyelim. Onlar da gece saat 02.00’de kırmızı ışık yandığı zaman, hiç kimse olmasa da trafikte duruyorlar. Hiç kimsenin görmediği yerden parayı alıp götürüp karakola teslim edebiliyorlar, onlar kopya çekmiyorlar, onlar okullarda ezber yaptırmıyorlar, ezber yapılırsa karşı çıkıyorlar. İşte bunun gibi, böyle toplum kesimleri de var.

Türkiye toplumu ve çoğu gelişmekte olan toplum, bu normal dağılımın musibetler ucuyula uğraşiyor. Yeni yasalar koyuyor, ağır cezalar koyuyor, vesaire... Ona bir söyleyeceğim yoktur, o her yerde yapılan şeyler, onlar bizde de yapılacaktır. Esas bizim toplumumuzun hiç dikkate almadığı bu taraftaki kesim var, normal dağılımın öbür ucu. Bunların tavrı her alanda örnek. Bunların üstünde yapılabilecek çok şey var. Aranızda da onlardan çok olduğunu hatta hepinizin öyle olduğunu tahmin ediyorum. Toplumun büyük kısmı o insanlara “Avanak” diye bakıyor. Bu örnek tavrı insanlar, bunun farkındalar ve bundan çok şikayetçiler. “Biz avanak olduğumuz için bunu yapmıyoruz, doğrusu böyle olduğu için yapıyoruz” diyorlar. Bu insanların birinci isteği, avanak olmadıklarını, düzgün insanlar olduklarının farkına varılması.

İkinci istekleri de, kendi gibi olanları tanımak istiyorlar. Yani tek oldukları takdirde avanak olma ihtimalleri artıyor, e başkası varsa en azından onunla paylaşmış olacak böyle bir şeyi, bunu biliyorlar. Biz Beyaz Nokta’da bunun

bir ufak deneyini yaptık ve hâlâ yapmaya da devam ediyoruz. Trafikte cezalar gittikçe artıyor, o kısmına diyecek bir şeyim yok. Bir de, tam aksi tarafta insanlar var, işte gece saat 02.00’de duranlar var. Yüzlerce trafik kuralı içinde beş tanesi çok temel, o beş tanesine uyar insanlar kimseyi ezip öldürmüyorlar, kimsenin hakkını gasp etmiyorlar, vesaire... Ama belki ufak tefek hataları yapıyor olabilirler. Ama beş tanesi, işte nedir? Alkollü araç sürmeyeceğim, kimsenin önünü kesmeyeceğim, emniyet şeridinde girmeyeceğim, emniyet kemeri kullanacağım, kullanacağım, vesaire gibi... Bunları sembolize eden yaklaşık 10 santimetre çapında bir çıkartma, stiker yaptırarak, üzerine de söz yazıldı. Arabaların, belki bazen Ankara’da da görmüş olabilirsiniz, arka camlarının sol tarafında bu söz var. Amaç, Anglosakson toplumunun çok kullandığı, çok yaygın olarak kullandığı örnek tavrı kişilerin birbirlerini tanımaları için bir cins tanıma işareti. Bir gün otoyolda araba kullanıyorum, orta şeritten gidiyorum, arkamda birisi sürekli korna çalıyor. Halbuki çalmasına lüzum yok, yan tarafım boş, geçebilir. Ben de baktım filan ne oluyor diye, birisi el sallıyor, belli ki bende bir şey var falan diye. Hafif yavaşladım, yanımdan geçerken selam verdi, gülümsüyor, bir baktım onun da arabasında aynı şeyler var “Ben yalnız değilim” diyor, bunu söylüyor.

Şimdi, bu örnek tavrı kişiler sadece trafikte değil, her yerde kullanılabilir. Doğru tavrı olan, her yerde kullanılabilir. Siyasette de kullanılabilir, başka yerde de kullanılabilir. Ama bunun için -hani marifet iltifata tabidir diye eski bir laf var- bir iltifat görmeleri gereki-

yor. Aksi halde bugün birisi siyasette bunu yapmaya kalktığı takdirde, ona çok kolaylıkla “Avanak” damgası basılabilir. Seçmen dediğimiz bizlerden böyle bir talep gitmesi gerekiyor, onları “Etik Sözleşme” dediğimiz bir şeyleri imzalamaya bizim yüreklendirmemiz, cesaretlendirmemiz gerekiyor.

Ben burada çok ayrıntısına girmiyorum, zamanımı iyi kullanmak açısından. Bu akşamdan itibaren bu konuşmamın tam metnini kendi sitemde tinaztitiz.com’da yayınlayacağım, arzu edenler orada bakabilir. Orada bunların örneklerini de koydum ki isteyenler daha geniş olarak bakabilsinler diye. Burada kısaca sunumunu yapıyorum.

Politikanın iyi ve gerçek anlamını yaşama geçirmiş olanların imzalaması amacıyla, topluma ilan edilebilecek bir de bildirge görecekler orada. Küçük fakat etkili bir arınma sürecini tetikleyebilir de, daha doğrusu tetikleme için elden gelen yapılmalı, onu da bu münasebetle bu nezih topluluğa söylemiş oluyorum. Şu ana kadar, 2008’den bu yana 480 kişi imzalamış, burada herhalde 500 kişiden fazla var, 1.000 kişiye yakın, onlar da imzalarsa çok memnun olacağız.

Şimdi, bu kolay tarafıydı, bunu söyledim. Ama aynı zamanda güç. Güç, çünkü siyaseti kolay çıkar sağlama aracı olarak benimsemiş kişilerin sayısı çok fazla. Bir de daha kötüsü, “Bal tutan parmak yalar” deyişine, kuralına inanmış kitleler karşısında, bu tür girişimlerin şans bulabilmesi, sıradan yollarla gerçekleşmesi çok güç olabilir. Çünkü toplum buna inanmış, birisi bal tutuyorsa parmağını yalayabilir, bunda bir şey yoktur.

Doğru tavrı olan, her yerde kullanılabilir. Siyasette de kullanılabilir.

Yoz politikanın gerçek politikaya, mutlu edici politikaya dönüşmesi için kitleleri bu ideal yolunda harekete geçirebilecek bir toplum hareketine ihtiyaç var.

Bu iki ters eğilimin bileşik etkisi altında özlenen arınmanın gerçekleşmesi, yani yoz politikanın gerçek politikaya, mutlu edici politikaya dönüşmesi için kitleleri bu ideal yolunda harekete geçirebilecek bir toplum hareketine ihtiyaç var. Bunun için yeni bir şeyin kurulmasına ihtiyaç yok. Bunu mevcut siyasi partilerden bir tanesi de programına alarak bunun önderliğini yapabilir. Ama biz bugünkü mevcut politik anlayışı, "Siyaset çirkindir, buna bulaşılmamalıdır" anlayışını değiştirmeden bunu değiştirmeye teşebbüs edecek bir tanımlama yapmadan "Biz bu işin içinde başarılı olacağız" filan diyorlarsa, biz daha çok "politikaya bulaşmakla" aynı cümle içinde kullanabiliriz.

Eğitim-siyaset ilişkileri gözden geçirilirken değinilen bu başlıkların yalnız bu konuda değil, tüm alanlardaki sorunlarımızda etkili olduğuna özellikle işaret etmek istiyorum. Burada sadece eğitim ve siyaseti konuşmuyoruz, eğitim ve nokta nokta dediğimiz her türlü sorun için de bu söylediklerim geçerli.

Şimdi, bir başlık buydu, politika kötüdür, camiye, kışlaya, okula girmemelidir'le başladığımız politika arındırılmasıdır. Peki.

İkincisi, yoz politikanın işgal ettiği alanın boşaltılıp, gerçek politikayla doldurulabilecek bir süreci başlatmak için yoz politikanın, kötü politikanın kullandığı araçları fark edip, onların etkisini azaltmamız gerekiyor. Bu söyleyeceğim araç, eğitimcileri –burada zannediyorum çoğunluğu eğitimciler oluşturuyor- çok yakından ilgilendiriyor ve onlara çok ters geleceğinin de farkındayım: Etkisizleştirilmesi gereken en önemli araç, benimsetme

dediğimiz kavram ve bunun okul verisiyonunun adı ise öğretme dediğim kavram. Benimsetme kavramının temelinde mutlak doğru inancı yatıyor. Bir şeyin değişmez, mutlak doğru olduğuna inanıldığında, başkalarının da bu doğruya, gerekirse zorlayarak inandırılması kaçınılmaz olabiliyor.

Koşullandırma, benimsetmenin yollarından başlıcası. "Eğer, ise, dir" dediğim kalıp yaklaşımı yaygın bir kültür olabilseydi, kültürümüzde böyle bir şey olsaydı benimsetme bu denli yaygın ve yıkıcı olmayabilirdi ama maalesef öyle olmamıştır. Koşullandırma, insan türünün çeşitli sorunlar karşısında türünün devamını sağlama amaçlı milyon yıllık yaşam deneyimimizin sonunda kazanmış olduğu, olağanüstü öğrenme yeteneğini hiçe saymak, onunla mücadele girmek anlamını taşıyor. Bu abes girişim yerine, genetiğimize yerleşmiş bulunan yüksek öğrenbilirlik yeteneğine güvenmek zorundayız. Yakında bir fıkra duydum, belki sizler çoktan biliyorsunuz. Burada konuştuğlarımız bugün tekrar yakından izleyince o fıkra aklıma geldi, izin verirseniz kısaca paylaşayım.

Bu tip fıkraları kimin ürettiğini biliyoruz, genellikle Karadeniz'in zeki insanları bunlar, kendi kendilerine üretiyorlar ve ortaya, tedavüle sokuyorlar. İşte, Karadeniz illerimizin bir tanesindeki belediye meclisi ne sebeptense Çinlilere kızmışlar ve tek taraflı savaş ilan etmişler. Yalnız bunun belediye meclisi kararı halinde de alınması gerekiyor. Toplanmış belediye meclis üyeleri, konuşuyorlar. Tabii, bu laf yayılmış o ilimizde, hemen gazeteciler toplanmışlar. İçere girenler oluyor, çıkanlar oluyor,

garsonlar çay getiriyor, kahve götürüyorlar falan bir türlü toplantı bitmiyor. Diyorlar ki: "Herhalde bu savaş ilanına karşı olanlar da var, içeride o tartışılıyor" Bir ara birisini yakalamışlar, "Ne oldu, niye uzlaşmıyorsunuz? Savaş ilan edilecek mi?" Adam demiş ki: "Yok yok, o konuda bir sorun yok. Bu adamların bu kadar çok nüfusu var, ölüleri nereye gömeceğüz diye konuşuyoruz" Yani tartıştıkları konu oymuş.

Şimdi, burada göz yaşartıcı bir manzara var. Ben uçak nedeniyle geç geldim, yer bulamadık, arkaya bir yere oturacaktım kimseyi rahatsız etmemek, 1 kişi oturacak yer yoktu, ön de protokol için ayrıldı diye geldim oraya oturmak zorunda kaldım. Bu, pazar günü bu kadar güzel bir havada müthiş ümit verici bir şeydir. Ancak biz burada bunları konuşurken başka yerde başka bir şeyler pişiriliyor. Dünyada öğrenme devrimi denilen "Learning Revolution" diye, bayraktarlığını Ken Robinson diye bir İngiliz'in yaptığı bir hareket gidiyor. Ben eminim ki üç gün sonra ürün haline gelmiş ve yüksek paralar ödeyerek aynı cep telefonları gibi satın alabileceğimiz bir şekilde sınırlarımızdan içeri girecektir. Dolayısıyla o öğrenme devrimi denilen şey bir tek ufak ayak üstünde duruyor. O üzerinde durduğu ayak, bizim milyon yıllık kazanımlarımızın, bu 4,5-5 milyon yıl dedikleri insan türünün bugüne gelmesindeki süreçte kazanmış olduğu olağanüstü öğrenme yeteneğinin eğitimde kullanılması. Bugün biz o 4,5 milyon yıllık birikimle mücadele halindeyiz. Onu kenara bırakarak biz insanlara bir şey öğretmeye çalışıyoruz.

Yıkılmış Osmanlı İmparatorluğu'nun külleri üzerinde bir ulus ve devlet inşa

ederken, kaçınılmaz sayılabilecek ideolojik eğitimi günümüzde de sürdürmeyi haklı gösterebilecek bir neden olamaz. Sabahleyin panelistler de buna kısmen değindiler, o günleri yargılamak bize bir şey getirmez. Ama artık bugünün koşullarına bakarak, bizim benimsetme, ideoloji eğitimi filan gibi şeylerden, siyasal temelli eğitim politikalarından vazgeçmemiz gerekiyor. Birinci başlık da buydu.

İkinci başlık ise düşünmeyle ilgili. İşte, demin biraz bahsettim, rasyonel yani nedensel düşünmeyle kritik düşünme genelde birbiri yerine kullanılıyor. Hatta çok adı duyulmuş bir sivil toplum örgütünün bu konuda üç akademisyene yazdırmış olduğu "Eleştirel Düşünme" adlı yayında, eleştirel düşünmenin tanımına ayrılmış dört sayfa, saydım Word'le, 783 kelime var. Hangi Fransız, hangi İngiliz Fransız yazarları eleştirel düşünmeden bahsetti, Almanlarda hangi ekoller var, bütün tarih yazıyor. Ufak bir eksikle beraber, eleştirel düşünme veya kritik düşünme nedir, ne işe yarar; o kısmı unutulmuş herhalde, bilmiyor değiller, o yok. Demin söyledim, rasyonel düşünce neden-sonuç ilişkilerini ortaya çıkarmaya, kritik düşünce denilen şey de bunları ağırlıklandırmaya yarıyor. Bunu koyduğunuz anda, bu ikisi birlikte bir araya gelmediği anda zırva doğuyor, çatışmalar doğuyor.

Temizlenmesi gereken platform diye bunları söylemişim, o iki kritik soruya tekrar döneyim: İyi de niçin yapıyoruz bu eğitimi? Niye ihtiyaç var böyle bir şeye? Küçük ölçekte ticaret yapan bir firma olsun ister büyük holding olsun isterse STK olsun bir vizyona sahip olması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ül-

Rasyonel yani nedensel düşünmeyle kritik düşünme genelde birbiri yerine kullanılıyor.

Gerek misyon gerekse vizyon, Türkçeye çevrilmeyişlerinden de anlaşılacağı gibi, önemli diğer kavramlar gibi tanımsızdır.

kemiz istisnadır, ülkemizde böyle bir ihtiyaç yoktur. Büyük kitlelerin yaşamlarını derinden etkileyen eğitim süreci gibi bir sürecin niçin yapılacağı -yani misyon- nereye varmak için yapılacağı -yani vizyon- ve hangi ilkelere sadık kalınarak yapılacağı -yani değerler- ortaya konması ve sürekli sorgulanarak pekiştirilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk değil midir? Türkiye için değildir. Gerek misyon gerekse vizyon, Türkçeye çevrilmeyişlerinden de anlaşılacağı gibi, önemli diğer kavramlar gibi tanımsızdır. Bir hatırlatma olması için yapıyorum, burada tereciye tere satmak gibi bir amacım yok ama, misyon, bildiğiniz gibi en temelde ne yapılmak istendiğiyle ilgili. Vizyon da, misyon şeklinde tanımlanan derindeki amacı gerçekleştirmek üzere girilecek çeşitli eylemlerin her birinin varmak istediği yerlerin neresi olduğu ile ilgili. Sırf örnek olsun diye bir tane buraya yazdım, örnek: Bedensel engellilerin yaşamlarını kolaylaştırmak bir misyon olarak tarifleniyorsa; vizyon, misyon şeklinde tanımlanan bu derindeki amacı gerçekleştirmek üzere girilebilecek çeşitli eylemler olur. Ben burada dört tane ayrı eylem öngördüm.

Bir tanesi, Bedensel Engelliler Vakfı kurmak. Ha, onun vizyonu ne olabilir? Tüm engellileri üye yapıp kapsayıcı bir dayanışma ağı oluşturmak, mesela.

İkinci eylemi: Uluslararası Bedensel Engelliler Olimpiyatına katılmak üzere bir organizasyon yapmak, mesela. Onun vizyonu ne olur? En az 3 altın madalya kazanmak olabilir.

Üçüncü eylemi: Bedensel engellilerin Parlamentoda temsil edilmesi ve haklarının savunulması olabilir. Peki, viz-

yonları ne olabilir? Vizyonları, beş yıl içinde her seçimde 2 engellinin yerel ve merkezî meclislere girmesi olabilir.

Dördüncüsü bedensel engelliler için araç gereç üretimi yapacak bir ticari firma kurmak olabilir. O ticari firmasının vizyonu ne olabilir? O da, bambaşka, bunlarla hiç ilgisi olmayan, her bedensel engellinin firma ortağı olmasını ve ortaklık payını yapacağı inovasyonların bedeliyle ödemesini sağlamak. Bunlar tamamen kafadan atma örnek diye verilmiş olan şeyler. Yani misyon tek, bu misyonu gerçekleştirmek üzere yapılacak eylemlerin vizyonları yüzlerce, onlarca olabilir. Eğitim gibi, öğretmeni, idarecisi, velisi, öğrencisi, eğitim akademisyenleri ve politikacısı, bütün bunları ilgilendiren çeşitli alanlarda yüzlerce eylemin yapıldığı yerde nasıl olur da eğitimin niçin yapılacağını gösteren bir misyon tanımı olmaz? Nasıl olur da bunların vizyonları sayfalarca yazılmış abuk sabuk şeyler olabilir?

Evet, değerler vizyonlara erişme yolunda daima sadık kalınacak değer yargıları. Gene bedensel engellileri alırsak örnek olarak, daima ortak akla güvenmek, tüm organların birbirleri yerine kullanılabilirliği, engelden yakınma, acındırma gibi üç tane değer pekâlâ olabilir.

Şimdi, bu tanımların ışığı altında, eğitim için vizyon, misyon ne olmalıdır? diye bir soru hemen geleceğinden emin olduğum için, ben kendi fikrimi söylüyorum. Yani mutlaka doğru budur diye bir iddiam yok ama böyle olabilir diyorum. Ben misyonu, kesinlikle iyi vatandaş yetiştirmek, anne babasına bakmasıyla ilgim yok. Onlar okul kurumunun amaçları olamaz, eğitimin

amaçları böyle şeyler olamaz. Eğitimin amacı, kişinin her bakımdan ayakları üzerinde durabilmesine yardımcı olmaktan ibarettir. (Alkışlar)

İçinde bulunulan koşullara göre, bugün bu, yarın bu, başka hedefler edinilebilir ama kalkıp da böyle siyasal içerikli yurttaş yetiştirmek, vatandaş yetiştirmek falan gibi şeyler size göre iyi vatandaş bugün bu olur, yarın için başkası başka vatandaşı tanımlar. Böyle şeylerin peşinde koşmamak lazım.

Bunun için, iki tane vizyon düşündüm, daha doğrusu iki eylem düşündüm, onların vizyonları ayrı. Bir tanesi, bedensel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki açılardan kendi sınırlarını tam olarak öğrenip, o sınırların özendirebileceği yönlerinden birisi doğrultusunda ilerleyerek kendini gerçekleştirmek. Eylemi bu olabilir kişinin. Bakın, hiç bunu okula filan vermiyorum, kişinin kendisinin eylemi bu, kendisi ortada. Yani insan odaklı, öğrenci ortaklı diye bir dolu şey duyuyorum, bunların hiçbirine ben inanmıyorum. Bu hedefi okul koyamaz, devlet koyamaz. Bu hedefi ancak insanlar kendi kendine koyar. “Ben, şunları, şunları kendim hakkımda öğrenmek istiyorum.”

Beyaz Nokta'nın yaptığı bir kendini tanıma testi var, çok sorudan oluşuyor; bu sorulara ancak 360 derece değerlendirmeye bir cevap verilebilirse kişi kendisi hakkında biraz bilgi sahibi oluyor. Kişiye ben soruyorum: Nefesini ne kadar tutabiliyorsun? “Bilmiyorum” diyor. Kan grubun nedir? “Onu da bilmiyorum” Ne kadar yukarı sıçırıyorsun? “Onu da bilmiyorum” Kaç kelimeyi aklında tutuyorsun? “Onu da bilmiyorum” Kaç kelime yabancı

dil biliyorsun? “Onu da bilmiyorum” Sen ne biliyorsun? Hiçbir şey bilmiyor kendi hakkında. Ama benim torunum var, geliyor “Biz Fraktel Geometri okuyoruz” diyor, dehşet içinde kaldım, afe-rin, nasıl filan... “Yok, yani A, B, C, D şıklarından sorarsan söylerim onların ne olduğunu” Fraktel hakkında hiçbir şey bildiği filan yok, sadece palavra öğreniyor. Dolayısıyla birinci eylem bu. Bunun vizyonu ne olabilir? Vizyonunu gene kendisi koyacaktır.

İkincisi, içinde bulunduğu toplum ve insanlık ailesine net katkı sağlamak. Sürekli olarak devleti, annesini, babasını, yurttaşlarını, etnik yandaşlarını kendisine borçlu olarak ilan edip, onlardan bir şeyler talep eden insan değil, net katkıda bulunan insanlar olsun, onu da kendi vizyonuna koysun.

Değerler... En çok üzerinde tartışılan ve benim hiç katılmadığım şeyler konuşuldu. Kişi, bu eğitim sürecinde değerlerini kendisi oluşturabilmelidir. Kimsenin ona bir şeyler benimsetmeye, öğretmeye ya da bir zihinsel tecavüze kalkışmaması lazım

(Alkışlar)

Eğer kişileri doğru öğrenme ortamları içinde bulundurabiliyorsanız, onların insani olarak bu kozmik yapı içinde, dindarsanız “Allah” deyin, dindar değilseniz başka bir şey deyin, ama onun bu büyük birikimine saygı göstererek onun doğru ortamlar içinde eğri değer sistemleri oluşturmayacağına güvenmeniz gerekiyor. Yoksa, insanların kötü olduğuna, yaradılıştan kötü olduğuna inanıp da onları kendi istediğiniz gibi şekillendirmeye başladığınız takdirde, insanların yarın öbür gün biyolojik

Eğitimin amacı, kişinin her bakımdan ayakları üzerinde durabilmesine yardımcı olmaktan ibarettir.

Çocuklarımızın değerlerini, çocuklarımıza ya da erişkinlerimize değer benimsetme tacizinden, tecavüzünden vazgeçip onların doğru ortamlar içinde bulunmalarını sağlamamız kâfidir.

olarak şekillerini beğenmeyip orasını burasını kesip biçmeye kalkabilirsiniz.

Edward De Bono'nun çok güzel bir kitabı var, biz Türkçeye de çevirdik onu, "Çocuklar Sorun Çözüyor" diye. 7 ila 14 yaş arasındaki çocuklara beş tane soru sorulmuş. Sorulardan bir tanesi, "Daha kullanışlı bir insan vücudu nasıl olabilir?" diye. Çocukların hepsi birbirinden habersiz kendilerine bir üçüncü ayak yapmışlar, düştükleri için düşmeye karşı üçüncü ayak onların düşmelerini engelliyor.

Göz ve kulaklarını, sağ ve sol ellerinin parmak uçlarına koymuşlar, oraya buraya sokarak ne gördüğünü oradan anlayacaklar. Bu şekilde daha kullanışlı bir insan vücudu yapmaya çocuklar gayet istekliler. Onun için, biz çocuklarımızın değerlerini, çocuklarımıza ya da erişkinlerimize değer benimsetme tacizinden, tecavüzünden vazgeçip onların doğru ortamlar içinde bulunmalarını sağlamamız kâfidir.

Bu çerçeveye oturacak bir eğitim sisteminin desteklenmesi, yaygınlaştırılması, çeşitli müdahalelere karşı korunması gerçek anlamdaki politikanın vazgeçilmez ödevlerinden bir tanesi olmalıdır. İşte politika burada birinin tanıdığını bir yere yere sokmak, öbürünü bir mevkiye getirmek gibi, temellerle tanımlanmış eğitim sisteminin çeşitli şekilde yoz müdahalelerden korunmasını sağlamak, politikanın ödevi olmalıdır. Politika-egitim ilişkisi budur.

Peki, gerçek anlamdaki anılan politika bu misyon, vizyonun neresine oturuyor ve yozlaşmış politika niçin ve nasıl kirleniyor? O konuda bir iki şey söyleyip bitireyim konuşmamı.

Politikanın kirlenmesi tek nedenle açıklanabilecek bir sorun değil, daha karmaşık bir sorun. Siyaset sisteminin kirlenmesine yol açan ve birbirini besleyerek yerleşen kirlenme olgusunu "Alternatif Siyaset Anlayışı" diye bir yayında irdeledim. Onu web sitesinde bedava olarak indirip okuyabilirsiniz.

Burada kirlenme olgusunun eğitim sistemiyle etkileşimi üzerinde durup, bir dizi neden arasında en önemli görüneni ele aldı. Bu, tüm canlıların ve özelde de insan türünün olağanüstü öğrenme yeteneğinin göz ardı edilmesidir. İşte öğrenme yerine öğretme, benimsetme dediğimiz konudur.

Şimdi, kimi sistemler, hatta mekanik sistemler kendi kendini taşıyabilme özelliğine sahip. Bu özelliği iyi niyetlerle dahi güçlendirmeye çalıştığınız takdirde, müdahaleler yaptığınızda çoğunlukla bu yeteneğin bozulmasına yol açıyor. İki tane örnek vereceğim size. Bir tanesi, internette gelmiştir herhalde hepimize, yumurtadan çıkmaya çalışan bir civcive yardım. Dışarıdan kabuğu kırarak o kendisi büyük bir mücadele gösteriyor, uğraşiyor, çabalıyor, kabuğu kırıp dışarı çıkmaya çalışıyor. Yardımsever birisi kabuğu kendisi kırarak onun çıkmasını sağlıyor. Hayvan çıktıktan bir saat sonra güçsüzlükten dolayı kapılıyor ve ölüp gidiyor. Çünkü o mücadele sırasında kanat kaslarını güçlendiriyor, hayata tutunması, av olmaktan kurtulması için gereken gücü kuvveti o mücadele sırasında kazanıyor. Biz ona yardım ediyoruz diye onun mücadele gücünü yok ediyoruz.

İkinci örnek mekanikten. Çoğu yerde şimdi görüyorsunuz, böyle uzay kafes kırımlar yapıyor, buradaki de biraz bir

miktar ona benziyor, ama hiç dayanacağı yok böyle, sadece konsol giriş gibi muazzam şeyler var. Onları kuvvetlendirmek için altına bir yerden dikme diktiğiniz zaman bütün yapı birden çöküyor. Niye? Çünkü yapı tasarımlanırken öyle hesaplanmış, kitaplanmış ki bütün çubuklar belli birer yük taşıyorlar. Siz o yükün taşınmasına bir yerden müdahale ettiğiniz zaman bütün o yük dağılımı bozuluyor ve sistem bütünüyle çöküyor. İnsan yaptığı yanlışlardan, karşılaştığı öğrenme ortamlarından, aldığı risklerden kısmen zarar görek, kısmen bunları yararlı öğrenme sonuçlarına dönüştürerek öğrenebilen bir yaratık. Buna yapılabilecek en büyük kötülüklerden bir tanesi, onun bu yeteneğini bozmaya, onun yerine bir şeyler yapmaya çalışmak. Öğrenmenin iki temel ilkesinden bir tanesi de çocuklar için öğrenme ortamı hazırlayıp onlara kesinlikle bir şey öğretmemeye çalışmak.

Yoz politika, işte bu müdahale, yardım denilen süreçte üreyebilen bir metastaz.

Canlıların milyon yılda geliştirdikleri yaşadıklarından öğrenebilme yetileri de kendi kendini taşıyabilme özelliğine sahip ve bilinçsiz yardımlar halinde zarar görüyor. Örneğin, yüzme de böyle. Tüm canlılar, insan da dahil olmak üzere, hatta en gayri müsait yapılı kaplumbağa gibi kocaman kabuklu canlılar doğduklarında yüzmeye başlıyor, insan yavrusu da öyle. Fakat çok kısa süre içinde onu korkutarak, ona bir şey öğretiyoruz, yüzemeyeceğini öğretiyoruz. "Öğrenilmiş çaresizlik" dediğimiz şeyi öğretiyoruz. Ve ondan sonra yüzme kurslarında bile ona yüzme öğretiyoruz.

Eğitim adını verdiğimiz, benimsetme ve öğretme süreci, bu milyon yıllık deneyime dayalı ve halen de süren muhteşem öğrenme süreciyle bir çeşit mücadele içinde. Söz konusu mücadele, aile-okul-toplum üçlüsünün kolektif çabalarıyla yapılıyor. Bundan vazgeçmemiz gerekiyor. Yoz politikanın en çok kullandığı şeylerden bir tanesi de budur.

Buna karşılık ne yapılabilir? Hatta doğru soru "Bir şey yapılmalı mı, yapılabilir mi? olmalı. Biyolojik yaşam gibi, sosyal yaşam da biz ister beğenelim ister beğenmeyelim, kendine bir yol buluyor sonunda, bir yerlere gidiyor. Biz hem o kadar beklemek hem de önümüze gelen çözümleri kabul etmek istemeyebiliriz. Bu durumda ayrıntılı bir planın işe yaramayacağı bellidir. Böyle karmaşık master planlar, bu çok paydaşlı sistemde işe yaramaz. Bu gerçeğin idraki önemli bir başlangıç noktası olabilir. Bunu bir bulamacaya benzetirsek içinde bulunduğumuz çok değişkenli bu kaotik yapıyı, sistemin içine atılıp onu tedricen dönüştürebilecek moda tabirle bir nano-tool'a, bir nano araca ihtiyaç var. Bu dönüştürücü, insanlık tarihinde en güçlüyü yapabilmiş olan şeydir, bunun adı kuşkudur. İnsanlarımızı ağızından çıkan her söz için kuşkuya davet edelim. Sonu "-dir"le biten hangi söz olursa olsun, eğer benim burada söylediklerimin içinde "dir"ler varsa, tamamı bilimin bittiği yerde başlamış kolay yargılardır. Bunlardan vazgeçelim. Çocuklarımıza kuşkuyu ama bilimsel anlamda kuşkuyu bizzat kendimiz de örnek olup, öğrenme ortamı olarak verelim. Hiçbir yargının tek başına doğru olamayacağını onlara gösterelim. Hatta bildiklerimizin, inandıklarımızın

Yoz politika, işte bu müdahale, yardım denilen süreçte üreyebilen bir metastaz.

Bildiklerimizin, inandıklarımızın, elimizle dokunup, gözümüzle gördüklerimizin ancak koşullu ve kuşkulu doğrular olabileceğini gösterecek bir dönüştürücüye ihtiyaç var.

rımızın, elimizle dokunup, gözümüzle gördüklerimizin ancak koşullu ve kuşkulu doğrular olabileceğini gösterecek bir dönüştürücüye ihtiyaç var. İşe yarar mı? Bilmiyorum, kuşkuluyum.

Teşekkür ederim... (Alkışlar)

SUNUCU – Sayın Titiz'e teşekkürlerimizi sunuyor, kendilerine bugünün anısını takdim etmek üzere TEDMEM Direktörü Profesör Doktor Sayın Ziya Selçuk'u davet ediyoruz... (Alkışlar)

Değerli konuklar, kahve arası vermeden programımıza panellerle birlikte devam ediyoruz...

Değerli konuklarımız, eğitim siyasetinde sürecin en temel parçası olan öğrencilerin değerlendirmelerinden oluşacak olan son panelimiz, Gazeteci Yazar Sayın Murat Yetkin moderatörlüğünde yapılacaktır.

Konuşmacılarımız: Üniversite Öğrenci Temsilcileri Konseylerinin başkanlarından oluşmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesinden Sayın Esat Özen, Fatih Üniversitesinden Sayın Emre Polat, TED Üniversitesinden Sayın Barış Oruç panelimizi gerçekleştireceklerdir.

Kendilerini davet ediyoruz...

Panel Açılma Saati: 15:30

“Eğitim Siyasetine Öğrenci Bakışı”

Moderatör: Murat YETKİN (Gazeteci)

Ben 12 Eylül Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin Öğrenci Temsilcileri Konseyinin bir üyesiydim

Murat YETKİN
Gazeteci

MODERATÖR – Herkese merhaba.

Tekrar burada bulunduğum için çok mutluyum. Ben de bir Türk Eğitim Derneği mezunuyum. Türk Eğitim Derneği'nin Karadeniz Ereğli Özel Lisesi'nden mezunum. O yüzden, okuluma ve Türk Eğitim Derneği'ne minnettarlığımı biraz olsun katkıyla gösterebilmekten dolayı ayrı bir mutluluk duyuyorum.

Size önceden söylemek istediğim birkaç kelime var. Ben aslında Öğrenci Temsilcileri Konseyi Üyesiyim. O zamanlar şimdiki gibi böyle bir yasa zeminini yoktu. Ben 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi öncesi Orta Doğu Teknik Üniversitesinin Öğrenci Temsilcileri Konseyinin bir üyesiydim. Makine Mü-

hendisliği Bölümünden seçilmiştim, 2. sınıftaydık ve darbe oldu. Şimdi, o zamandan bir şeyi anlatabayım Sayın Titiz'in az önceki “Politika, insanların iyiliği için bir şey yapma sanatıdır” tanımını üzerine. Bu Batı dünyasının Yunanca kökenden gelen politika tanımıdır. Biz ne diyoruz: Siyaset. Siyaset arapça, seyislikten geliyor, bayağı bildiğiniz seyislik. Seyisliğe tanım getirmeme gerek yok zannediyorum. Şimdi, bu, Doğu ve Batı dünyaları arasındaki siyasete bakışın farklılığını da getiren bir şey.

Şimdi, efendim darbe oldu, bizim öğrenci temsilcileri odalarımız var her bölümde, geldiler onları kilitlediler. Ben bir sabah gittim bir baktım, orada bir mühür, jandarma gelmiş mühürlemiş. O zaman jandarma vardı, şim-

diki gibi polis yoktu. Ben bu durumu kabullenemiyorum ama tabii ki Tınaz Bey'in söylediği gibi, durumumuzun farkında değiliz. Yahu askerî darbe olmuş, bir durumunu değerlendir; yok, öyle bir şey yok. Ben darbeyi meşru saymadığım için mühürü kırdım, girdim içeri, oturdum. Hemen tabii haber gitmiş, Bölüm Başkanı geldi Prof. Dr. Orhan Yeşil. Bizim aynı zamanda Nükleer Mühendisliğe Giriş Hocamız, kendisinden de ders aldığım birisi. Telaş içinde geldi, “Oğlum ne yapıyorsunuz...”, ben dedim ki: “Kabul etmiyorum, böyle bir şey meşru değil, ben kabul edemem...” Hocam “Yahu deli misin, yapma...” O da benim iyiliğimi istiyor. Neyse, beni çıkarttı odadan, ertesi sabah ben bir daha geldim, bir daha mühürlü. Ben bir daha kırdım girdim içeri. Tek başıma oturuyorum ama bu arada, başka da kimse yok. Tribüne oynuyor filan değilim, ben kendi vicdanıma oynuyorum. Sonunda dedi ki: “Ya, ben ne yapayım senin için, içeri alacaklar seni.” Allah selamet versin, şahittir; ben o temsilcilik odasındaki her şeyin, çay kaşıklarına varana kadar listesini çıkardım, kendisine zimmetledim, imzalattım, öyle çıktım. Ben öğrencilerin seçtiği bir temsilciyim ve benim elimden zorla alınıyor bir şeyler, hiç değilse kayda geçsin dedim. O zimmet kâğıdı hala bende durur. Yani böyle bir öğrenci temsilciliği konseyi dönemi de Türkiye’de yaşanmıştır.

Şimdi, sizler ne söyleyeceksiniz bakalım eğitim siyaseti hakkında. Birinci sözünü veriyorum.

ESAT ÖZEN (ODTÜ Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı) – Teşekkür ederim.

Çok sevgili büyüklerim, pek değerli arkadaşlarım; öncelikle sizleri üniversitem ve şahsım adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

İki gündür burada hep birlikte farklı gruplardan, farklı görüşlerden insanların fikirleri doğrultusunda “Eğitim siyaseti nedir?” sorusuna bir cevap arıyoruz, onlar fikirlerini paylaşıyorlar, bizim kafamızdaki düşünceler şekilleniyor ve soruya bir şekilde bir cevap vermeye çalışıyoruz.

Panelimizin bize ayrılan kısmında, ben de bu soruya kılık kıyafetimden de anlayacağınız üzere bir öğrenci bakışıyla cevap vermeye çalışacağım.

“Eğitim siyaseti nedir?” sorusunu soru olarak incelediğimizde, içerisinde eğitim ve siyaset kelimesi ve nedir soru kelimesi var. İşin siyaset, siyasetin nasıl işleyeceği, sistematığının nasıl olması gerektiği, altyapısı çok değerli büyüklerimiz ve akademisyenlerimizin fikirleri doğrultusunda şekillenmesi gerektiğine inanıyorum. Fakat işin bir de yadsınamaz öğrenci yanı var ki, bu işten etkilenen ve en büyük faydayı sağlayan kesim öğrenciler yani bizleriz. Dolayısıyla bu sorumuzdaki eğitim kelimesi, aslında direkt bize hitap ediyor. 5+3 mü olur, 4+4+4 mü olur, ÖSS mi olur, LYS mi olur, SBS mi olur, bu kısmını çok bilemem ama bu panelin son panel olmasından anlayacağınız üzere, öğrencinin bu sistemdeki yeri bence bu sistemi belirleyen kişilere bir feedback, bir dönüt, bir geri besleme vermektir. Bakın, sisteminiz bu ise, böyle sorunlar var, böyle sıkıntılar var veya böyle böyle güzel yanları var. Bunları bu şekilde revize ettiğinizde daha güzele ulaşılabilir.

Öğrencinin bu sistemdeki yeri bence bu sistemi belirleyen kişilere bir feedback, bir dönüt, bir geri besleme vermektir.

Mesela, doğu bölgelerinde özellikle gidip baktığınızda, insanların daha çocukluktan itibaren başlayan bir doktor olma merakı var. Çünkü bölgede belki de bir doktor eksikliği var ve doktor eksikliğinden dolayı birçok sorun yaşanmış.

Dolayısıyla şahsım adına ben de eğitim sistemimizde olan, öğrenci olarak tespit edebildiğimiz, maruz kaldığımız, gördüğümüz, dikkat ettiğimiz birkaç sorunu dile getirmek istiyorum.

Ben geçen sene ODTÜ'de Matematik Bölümünü bitirdim, şu an İktisatta master yapıyorum. Şunu diyebilirim ki bir öğrencinin görebileceği bütün eğitim düzeylerini -doktorayı artık öğrencilik olarak saymazsak- gördüğümü ve üç aşağı beş yukarı, karşılaşılabilecek bütün sorularla karşılaştığımı düşünüyorum.

Öncelikle ülkemizde, baştan başlayarak, belki anaokulu eğitiminden başlayarak sorunları geliştire geliştire yıllara yaymak istiyorum. En başta ülkemizin şöyle temel bir sıkıntısı olduğu maalesef dikkatimizi çekiyor: Bizden birkaç önceki nesil maalesef belli başlı büyük mücadeleler, savaşlar sonucunda eğitim noktasında, ilim noktasında, bilim noktasında belli başlı şeylere sahip olmamış, geri kalmış diyebiliriz ne yazık ki. Bunun sonucu olarak ebeveynlerimizin eğitim seviyesindeki düşüklük bizi belli miktarda etkilemekte.

Ne demek istiyorum ben? Öğrenci arkadaşlarımızın üzerinde büyük bir toplum psikolojisi oluşuyor. Öğrenciler daha çocukluktan başlayarak, bir meslek kaygısına büründürülüyor. Mesela, doğu bölgelerinde özellikle gidip baktığınızda, insanların daha çocukluktan itibaren başlayan bir doktor olma merakı var. Çünkü bölgede belki de bir doktor eksikliği var ve doktor eksikliğinden dolayı birçok sorun yaşanmış. Ve doktorluk orada çok prestijli bir meslek izlenimi bırakmış. Dolayısıyla çocuklarının hep doktor olmasını

istiyorlar ve çocuklarını hep o şekilde yönlendirmeye çalışıyorlar.

Mesela, çocuk çok doğal bir şekilde üzerine bir elbise giyiyor, polis kıyafeti giyiyor, soruyorsunuz "Sen ne olmak istiyorsun?" diye, o da o çocukluk psikolojisiyle "Ben polis olmak istiyorum" diyor. Hemen görüyorsunuz ki büyüklüklerden bir ikaz geliyor, "Hayır, benim oğlum doktor olacak." Yani çocuk, daha çocuk yaşından kafasında bir algı, dıştan empoze bir şekilde yerleştirilmeye, dayatılmaya çalışılıyor.

Dolayısıyla bu toplum psikolojisi ve sağlıksız tercihler ilköğretimden başlayıp lise hayatımızda, sonrasında üniversitede bölüm seçimimizde, alan seçimimizde bizleri aşırı derecede negatif etkiliyor. Bizim zamanımızda fen liseleri çok popülerdi, ben fen lisesi mezunuyum. Ama fen lisesini tercih etmek ne demektir, Anadolu lisesini tercih etmek ne demektir, ülkemizde yeni yeni başlayan sosyal bilimler liseleri ne demektir; bunların mesleki hayatta bize dönümleri neler olacaktır? Çok bir fikir sahibi olmaksızın, fen liseleri popüler olduğu için, insanlar fen liselerini tercih etmeye, aileleri tarafından ve toplum baskısı tarafından bir şekilde yönlendiriliyorlar. En başta ülkemizin bu sorunu aşması gerektiğine inanıyorum. Fen lisesinin, sosyal bilimlere veya Anadolu lisesine veya bir mesleğin diğer bir mesleğe asla ve kata üstünlüğü yoktur. İnsanlar hangi alanda daha yeteneklilerse, hangi alanda kapasitelerini daha çok ortaya koyabileceklerse, daha verimli olabileceklerse ve ne işle uğraşırken kendilerini daha mutlu hissedeceklerse, o işi yapmaları gerekiyor bence.

Bunun bir diğer tezahürünü üniversite bölüm tercihlerinde görüyoruz. Bölüm tercihi yapılırken görüyoruz. Son derece şuursuzca tercihler yapıyor. "Ben ne yazayım?" diye bana insanlar sorduğunda diyorum ki: "Ne olmak istiyorsun?" Ama insanların kafalarında ne olmak istiyorsun sorusuna cevapları yok, kafalarında olan cevap: "Ben şu, şu puanları alabiliyorum, benim yaptığım netler bu kadar..." Şimdi, puana göre bir bölüm tercihi yapıyor. Oysa bölüm tercih etmek demek meslek tercih etmek demektir. Mesleğinizi tercih etmeniz hayatınızı şekillendirmeniz demek, hayatınızın şeklini tercih etmeniz demektir. Ama biz maalesef netlerimize göre bölümlerimizi ve hayatımızı tercih ediyoruz. Bu da çok yanlış bir bakış açısı. Bunun da ülkemizde acilen değişmesi gerekiyor.

Bunun bir sonucu olarak, belki de aslında bu sonuç bir bağlamda da sebebi oluyor, bütün bunların sonrasında iş hayatında mutsuz oluyoruz. İş bulamayan, birçok problemle karşılaşan üniversite mezunu bir grup ortaya çıkıyor ve bu insanların meslek bulamamaları ayrı bir sorun, buldukları meslekte mutlu olmamaları, verimlerinin düşmesi ayrı bir sorun. Sürekli farklı arayışlara girmeleri onlar için çok daha ciddi sorunlara sebebiyet veriyor. İşin diğer bir yanı, herkesin bu şekilde bir okumaya sevk edilip lisans, yüksek lisans yapmaya teşvik edilmesi, "yapın, bunlar güzel şeyler" denmesi... Toplumun baskısından veya desteğinden, yönlendirmesinden dolayı insanlar okumaya çalışırken bazı sektörlerimiz de son derece boş kalıyor. Mesela hizmet sektörü, yarın bir gün belki de -benim düşüncem- bir

berber bulmakta, bir çay servisi edecek personel bulmakta veya yoğun iş arasında çayımızı demleyecek insan bulmakta zorlanacağız. Ama hiçbir zaman bu şu demek değildir; bir berberin bir akademisyene, bir akademisyenin bir berbere üstünlüğü yoktur. Eğer siz hakikaten çok başarılı, verimli ve severek berberlik yapan biriyeniz Berberler Odası Başkanı olabilirsiniz, Türkiye'de bir federasyon kurabilirsiniz, Avrupa'ya yayılıp örnek teşkil edebilirsiniz. Veya çok para kazanmaksa amacınız, ticaretse bir alışveriş merkezinde bugün kuaförlerin durumu ortada. Yani okumak, şuursuzca yapıldığı sürece, ne iş yaparsanız yapın, nerede okursanız okuyun, ne derecede eğitim alırsanız alın, size faydasından çok, psikolojik zararı olacak. Zengin olabilirsiniz ama mutlu olmadıktan sonra ne ülkeye bir faydamız var ne de kendimize bir faydamız var. Bu da aslında bir bağlamda eğitimin siyasete yansıyan -çünkü istihdam çok büyük bir siyasi sorun- siyasi sorunu teşkil ediyor. Bunun hemen bir benzerini biz yüksek lisansta görüyoruz. Hatta bu artık bence lisansta da görülüyor. İnsanlar liseyi bitirdiklerinde çalışabilecek yaşta olmalarına rağmen veya iş görebilecek, ailelerinin durumlarından dolayı bir iş yapmaları gerekebilecekken, iş yapmak istemedikleri için lisans eğitimine başlıyorlar, ki bunu yüksek lisansta çok daha fazla görüyoruz. Bir meslek hayatına atılmak zor geldiğinde veya fitratımıza uygun bir şey bulamadık gibi bir cevapla kaçmak istediğimizde bir bölümde yüksek lisansa başlıyoruz veya bir üniversite, bilmem herhangi bölümüne gidip dört beş yıl boyunca orada okuyoruz. Bu süreç içerisinde topluma katma değer sağlayan arkadaşlarımız

Yani okumak, şuursuzca yapıldığı sürece, ne iş yaparsanız yapın, nerede okursanız okuyun, ne derecede eğitim alırsanız alın, size faydasından çok, psikolojik zararı olacak.

Olması gereken bir toplumsal psikoloji olarak insanların sevdiği işleri yapmalarının en güzeli olduğu, hiçbir meslek grubunun diğer bir meslek grubuna daha üstün olmadığı, toplumsal statü olarak daha önde olmadığını bir kere anlayabilmemiz lazım.

olabilir ama çoğunluk itibarıyla sağlamadığımız gerçeğini görüyoruz. Bu da toplumumuzun maalesef kanayan yaralarından biri.

Peki, bunlara çözüm olarak neler olabilir diye düşündüğümüzde... Hani sadece sorunları söyleyip, eleştirip gitmek belki de uygun değil. Bilmiyorum, 4+4+4 bunu getirir mi getirmez mi ama, belki de olması gereken bir toplumsal psikoloji olarak insanların sevdiği işleri yapmalarının en güzeli olduğu, hiçbir meslek grubunun diğer bir meslek grubuna daha üstün olmadığı, toplumsal statü olarak daha önde olmadığını bir kere anlayabilmemiz lazım.

Sonrasında, belki de işte eğitim sistemimizde yapacağımız radikal değişikliklerle erken yaşlarda başlayan yetenek analizleri yapıp, öğrencinin daha küçük yaşlarda neye yeteneğinin olduğu, ne alanda çalışırsa verimli olabileceği, hangi alanda mutlu olabileceğinin PDR'lerle veya çeşitli psikolojik danışmanlarla yetenek analizlerinin ve belki de tahlillerinin, deneylerinin yapılması lazım.

Bunun sonucunda velileri, büyüklerimizi ve öğrenci arkadaşlarımızı ivedilikle bilinçlendirip onların gelecekte yaşayabilecekleri sorunları önceden kendilerine bildirmemiz ve yeteneklerini onlara gösterip bu, bu alanlarda daha başarılı olabilecekleriyle ilgili bir ufuk açmamız lazım. Belki de bu lise veya liseden daha erken yaşlarda da olabilir.

Bu süreç zarfında, konuşmamın başında da dediğim gibi, maalesef birkaç evvel nesilden belli bir bilinçsizlik veya

bir eğitim eksikliğinin sonucunda bu tarz sıkıntıları yaşıyoruz. Fakat artık bunun bittiği, daha doğrusu bitebileceği, bitmesi gerektiğini görüyorum. Dolayısıyla bu konuda belki de Milli Eğitimin, belki de idari mercilerin radikal adımlar atarak artık farklı eğitim politikalarına, farklı çözümlere, farklı sistemlere geçmeleri lazım.

Peki, ben bilinçsizlik derken neyi kast ediyorum? Aslında demek istediğim şu; artık Churchill'in Çanakkale Savaşı'nda söylediği sözlerin miadı ülkemiz adına doldu. Churchill Çanakkale Savaşı bittiğinde diyor ki: "Biz belki savaş alanında bu savaşı kazanamadık, bu savaşa galip gelemedik fakat biz bu milletin çiçeği burnunda bir neslini bu milletin elinden aldık ve bu milletin kendine gelmesi 50-60 sene daha sürer, bir 50-60 sene belki kendilerine gelemezler" Şimdi, orada Churchill'in tespitlerinin aslında çok doğru olduğunu yaşadıkça görüyoruz. Hakikaten orada birçok genç üniversite tahsilini yeni tamamlamış veya okuyan yetişmiş neslimiz, Çanakkale'de maalesef şehit düştü. Sonucunda belki ülkemizi kazandık ama hakikaten Churchill'in dediği gibi, çiçeği burnunda bir neslimizi kaybettik ve bunun sonuçlarını işte şu an görüyoruz. Bunları fark ettiğimize göre, bizim bir üstlerimiz de -birkaç üstümüz öyleydi belki ama- artık yeterince eğitim aldığına göre, bunların çözümünü adına herkes bir düşünmeli. Gerekirse sistemler değiştirilmeli, gerekirse zihniyetler değiştirilmeli. Bu panellerin sayıları artırılmalı, birçok insana bu söylenmeli ve insanlarda konuyla ilgili farkındalık oluşturulmalı. Churchill'in sözlerinin miadının dolduğunu, sözde değil, icraatta da gösterebilmeliyiz.

Çünkü Çanakkale Savaşı bittiğinde insan yoktu. Devletler, takdir edersiniz ki ellerindeki potansiyelle çözüm üretti, o zamanlar da farklı çözüm yöntemleriyle birkaç yıllık mezun insanları öğretmen yaptılar, farklı insanları farklı şekillerde istihdam ettiler. Fakat hayatı idealize değil, realize ediyoruz. Şu anki realitemiz bize gösteriyor ki biz artık bu devri geçtik, ülkemiz bu devri kapattı. Gördüğünüz gibi okuyan, tartışan, konuşan araştıran yeni bir nesil var. Bu nesil bu imkânları sağlayan büyüklerimiz var. Bu büyüklerimizin artık bizim önümüzü açmaları, bizi daha özgür bir siyasi platformda bırakıp kendi istediğimiz alanında eğitim alabilmemizi ve bu eğitimi araştırarak, o eğitim alanını seçebilecek şuuru bize vermeleri gerekiyor. Bunlar için bu tarz forumların, panellerin çok büyük faydası olduğuna inanıyorum. Böyle bir forum düzenlediği için de TED'e teşekkür ediyorum.

Benim söyleyeceklerim bu kadar, sağ olun. (Alkışlar)

MODERATÖR – Esat Özen'e çok teşekkür ederiz. Bu meslek baskısı eğitim üzerinde ilginç bir konu gerçekten, konuyu derinlemesine ele aldı.

Şimdi, Fatih Üniversitesinden Emre Polat'ta sıra.

EMRE POLAT (Fatih Üniversitesi Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı) – Teşekkürler.

Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Murat Bey başta bahsetti, hani öğrenci konseylerinin veya kendisi de bir temsilcisiymiş, Murat Bey bundan bahse-

derken ben bizim ne kadar şanslı bir nesil olduğumuzu tekrar düşündüm ve mütalaa ettim. Çünkü artık bildiğiniz üzere, biz de diğer konsey başkanı arkadaşlarımız da seçimlerimiz gayet demokratik. Tüm öğrencilerin katılımlarıyla gerçekleşiyor ve Esat Bey'in de söylediği gibi, artık öyle bir sürece gelindi ki, seçilmiş kişilerin, öğrencilerin temsilcisi olan kişilerin de bir bakıma burada olduğu gibi, düşüncelerinin de dikkate alındığı gösteriliyor.

Şimdi, dünden bu yana eğitim ve siyaset üzerine genel anlamda söylemler ve açıklamalar getirildi. Ben de eğitime bir noktada gençlik, gençliğin eğitimdeki yeri ve eğitimin siyasetle olan ilişkisini kısmen işlemek istiyorum.

Şimdi, eğitim, kişinin dünyaya geldiği günden göçtüğü güne kadar süregelen bir olgu olması hasebiyle politik, sosyal ve kültürel boyutları hep bir arada barındırıyor. Bu tanım eğitimin ne kadar derin ve muhtevasının da ne kadar geniş olduğunu göstermektedir.

Dünden bu yana, bugün konuşan katılımcılarımızın da bize gösterdiği, bize anlattığı eğitimin bir süreç olduğu. Evet, eğitim bir süreçtir ve yaşanan toplum içerisinde bir değere sahip olan yetenek ve davranış süreçlerinin tamamıdır. Yani insanlar doğarlar, doğdukları andan itibaren emeklemelerinden, affedersiniz tuvalet eğitimine kadar ciddi bir eğitimden geçerler. Bu eğitim ortaokul, lise, üniversite, yüksek lisans, doktora bunları devam ettirir. Burada önemli olan, eğitimin nasıl verileceğinden ziyade, bizim bakışımız, benim anlatmak istediğim... Çünkü bir eğitimci değilim, ben sadece nasıl eğitim almamız gerektiğini, eğitim nasıl verilirse

Eğitim bir süreçtir ve yaşanan toplum içerisinde bir değere sahip olan yetenek ve davranış süreçlerinin tamamıdır.

Gençliğin bakışıyla öngörülen eğitim, sosyal ve demokratik hakları kısıtlamayan, kişilerin eğitim sürecinin geliştiği her ortamda özgürce, dünya görüşü, düşünce ve davranışları ne olursa olsun, hiç kimseyi ötekileştirmeden elde edebilecekleri bir kaynak olmalıdır. Eğitim, sadece dört duvar arasında sınıflarda gerçekleştirilen stabil bir mesele de değildir.

eğitilen insanların daha başarılı olabileceklerini anlatacağım inşallah.

Gençliğin bakışıyla öngörülen eğitim, sosyal ve demokratik hakları kısıtlamayan, kişilerin eğitim sürecinin geliştiği her ortamda özgürce, dünya görüşü, düşünce ve davranışları ne olursa olsun, hiç kimseyi ötekileştirmeden elde edebilecekleri bir kaynak olmalıdır. Yani eğitim, her kesimin, her bölgenin, her insanın, her düşüncenin kolay ulaşabileceği bir olgu olmalıdır. Eğitim siyaseti, içinde siyaset kelimesini de barındırıyor olmasından dolayı, politik ve bürokratik neticelerle şekillenecektir. Fakat bunun sonucunda mağdur bırakılmayan kesim, tamamen eğitilenin kazanacağı bir netice elde etmelidir. Çünkü eğitim, demin de bahsettiğim gibi, sadece dört duvar arasında sınıflarda gerçekleştirilen stabil bir mesele de değildir. Sosyal alanda insanın var olduğu her yerde bildiğiniz üzere, eğitim vardır. İnsanı diğer yaratılanlarla kıyasla farklı kılan, dünyaya gelişinden bu yana eğitim ve öğretim davetiyle dünyaya geliyor olmasıdır.

Tabii, dün Sayın TED Genel Başkanımız da başta olmak üzere, kıymetli katılımcıların kapsamlı ve değerli fikirleriyle eğitimin nasıl olması gerektiğini mütalaa ettik, mülahaza ettik. Buradan çıkan kararlarla eğitim siyaseti bir bakıma şekillenecek? Nasıl bir eğitimle donatılması gerekiyor; biraz da bundan bahsetmek istiyorum.

Gençlik eğitiminde, eğitmeye ve eğitime en müsait zamanda isek, değişen şartlara rağmen, dünya düzeni ile entegre, kolay ulaşılabilir ve düzeyli bir eğitim almalıyız. Eğitim, aynı zamanda tek taraflı olmamalı, eğitilenin eğitebi-

leceği esaslar üzerine de inşa edilmeli ve böylelikle sınırsızlaştırılmalıdır. Peki, bu eğitim nasıl olmalı? Tabii, eğitimin içeriğini öngörmek için eğitecek kitleye, zamanın gençliğine, hazmedeceği nitelikte imkânlar ve fırsatlar sunulmalıdır. Zamandan bihaber, müfredatlardan yoksun, dışa kapalı bir eğitim, eğitmek bir tarafa, zamana ayak uyduramadığı için sadece boş vakitten ibaret olacaktır.

Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da, insanların eğitimi ne için aldıkları? Bir insan, bir birey eğitime neden gerek duyar? Yani Esat Bey'in de bahsettiği gibi, ailesi istedi diye mi? Kısa bir özet geçmiş olalım, hani netice itibarıyla eğitilmek sadece derslerle, müfredatlarla sınırlandırılmayan bir mesele olduğu için buna neden gerek duyarlar? Yeteneklerinden dolayı mı, baskıdan dolayı mı? Bu süreçte kişilere eğitim verilirken ve verildiği sürede kişinin hayatını kazanmanın yanı sıra, bir şekilde hayatını da idame ettirmesi gerekiyor. Seçtikleri işte, seçtikleri meslekte aldıkları eğitimle başarılı olabileceklerini düşünüyorlar. Nitelikli bir eğitime ulaşmaları ve nitelikli bir eğitimin halka tezahürünü yansıtabilmeleri için hayatlarını idame ettiren gelecek kaygısı duymamaları gerekiyor. Böylelikle yarını düşünmenin aksine, aldığı birikimle aynı zamanda eğitebilecek ve halkın refahına ışık tutabilecek bireyler olmalıydılar. Aksi takdirde, niteliksiz sunulan eğitim ne yazık ki gagesiz kalabalıklardan başka hiçbir şey oluşturmayacaktır.

Tam donanımlı, aynı zamanda donanımlarıyla eğitilebilmiş kişiler bu noktada, bu zamana kadar nasıl eğiti-

mi belli yerlere getirdilerse ve eğitimin bundan sonraki sürecinde de bu Forumun neticesinde çıkacak sonuçlarla şekilleneceği için, konuşmamın başında da bahsettiğim gibi, eğitimin tanımıyla içinde buldukları zamanın bütün sorunlarını çözebilecekleri şekilde de eğitilmeleri gerekmektedir.

Yani bir bakıma, öğrenci bakışıyla, bütün mesele, zamanın gereklilikleriyle, gençliğin geleceğe hazırlanmasıdır. Çünkü eğitimin verildiği kişi öğrenci ise, öğrenciye dayanmayan hiçbir eğitim sistemi de bence ayakta kalamayacaktır. Bu, öğrenci sesine kulak vermeden sunulan eğitim, ancak gün kurtarma olacak, eğitim ve öğretimi de sekteye uğratacaktır.

Eğitim sürecinde aynı zamanda eğitimi alan kişilerin de insan oldukları da unutulmamalıdır. Yani eğitimi aldığımız yerler, liseler, üniversiteler, öğrencilerin de sosyal hayatı olduğunu unutmamalıdır. Onlara sosyal hayatta, sosyal hayatın gereksinimlerini gerçekleştirebilecekleri ortamları hazırlamak, aynı zamanda üniversitelerin de bir görevidir. Çünkü, mesela işte geçmişten bugüne gelene kadar çok değerli akademisyenler var, değerli eğitimciler de burada, yani bir öğrencinin yurtdışı barınmasından tutun da maddi imkânı yetersiz olan bir öğrencinin eğitim alırken en basitinden teneffüs arasında bir ihtiyacını giderebilmesi için sunulan imkânlar kadar ciddi bir gelişime, ciddi bir değişime geresinim vardır. Bu bakımdan, şu anda gerçekleştirilen yurt imkânları olsun –üniversite için konuşuyorum- kredi imkânları olsun, bizleri umutlandıracak nitelikte olduğu kanaatindeyim.

Ayrıca, kişiyi her yaşta kendi yetenekleriyle tanıştıracak ve gelişimine imkân sunacak fırsatlar da bence sunulmalıdır.

Tabii, bu fırsatlar üniversitelerin bünyesinde mi gerçekleştirilebilir, yoksa bu fırsatları yine özellikle üniversite öğrencileri gençlik dinamizmiyle kendileri mi oluşturmalıdır; bunun zeminini kendileri mi hazırlamalıdır? Bunu da tabii bir Öğrenci Konsey Başkanı olarak değerlendirmem gerekirse, şu an geline süreçte gerek öğrenci konseyleri gerekse öğrenci toplulukları, eğitimin yanında kendi yeteneklerini geliştirebilecekleri şekilde kendi problemlerini iletebilecekleri ve kendi problemlerine çözüm sunabilecekleri mecralar oluşturmuştur. Bu da tabii yeteneklerin, problemlerin, problemlere öğrencilerin katılımının da bir örneğidir ki, dün TED Genel Başkanına da söyledim, Öğrenci Konseyi Başkanı ile birebir iletişimde olması gerçekten eğitim adına önemli bir noktaya geldiğini göstermiştir.

Fazla da vakit işgal etmeden, kısaca, arzuladığımız eğitim modeli nitelikli bilgiyle, çağdışı uygulamalar ve zihniyetlerden uzak, kolay ulaşılabilir bir seviyede olmalı. Bence, yine ısrarla bahsettiğim gibi, herkese hitap edebilmelidir.

Saygıyla hepinizi selamlıyorum. Sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Emre Polat'a da teşekkür ediyorum. Kendisi, eğitimin erişilebilir ve eğitim alanla veren arasında karşılıklı iletişime açık olması gerektiği konusunu güzelce vurguladı.

Eğitimi aldığımız yerler, liseler, üniversiteler, öğrencilerin de sosyal hayatı olduğunu unutmamalıdır.

Bu programın iki esas noktası vardır; sosyal hayatımızın ihtiyaçlarına uygun olmak ve çağın gereksinimlerine uygun olmak.

Şimdi Sayın Barış Oruç, Türk Eğitim Derneği Üniversitesi Öğrenci Konseyi adına.

Buyurun.

BARIŞ ORUÇ (TED Üniversitesi Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Konuşmama başlamadan önce, Türk Eğitim Derneği yönetimine ve bu programda emeği geçen herkese teşekkürlerimi iletmem istiyorum.

İki gündür burada gerçekten çok değerli konuklarımızla eğitim siyasetine ilişkin konuları tartışıyoruz. Ben bir öğrenci olarak bu konuda neler söyleyebileceğime baktığımda, acaba ülkenin temelleri kurulurken bize her konuda önderlik etmiş olan Mustafa Kemal Atatürk ne yapmıştır diye öncelikle bakma ihtiyacı duydum... (Alkışlar) Gördüm ki üzerinde durduğu en önemli konular kurtuluş, bağımsızlık. Evet, ama onunla birlikte bu ülkenin kurtuluşu, bağımsızlığa kavuşması için en önemli aracı eğitim olarak tanımlamış ve bu konuda çalışmalar yapmıştır.

Bir taraftan ülke bağımsızlık için savaşlar verirken, bir yandan da eğitim için neler yapabileceğini düşünmüştür Mustafa Kemal. Hatta İstiklal Savaşı'nın en sert geçtiği günlerde Mustafa Kemal cepheden gelerek, 1. Maarif Kongresi'ni açmış ve Millî Maarif Teşkilatının kurulmasını istemiştir.

Bakin, bunu yaptığı ortam öyle normal bir ortam değil. Ankara'da top seslerinin duyulduğu bir ortamda böyle bir şeyi yapıyor ve bu da Mustafa Kemal'in eğitime ne kadar önem verdiğinin en önemli örneklerinden biri.

Yine o yıllarda eğitim anlayışını şu şekilde ifade ediyor: En önemli ve verimli vazifelerimiz millî eğitim işleridir. Millî eğitim işlerinde kesinlikle zafere ulaşmak lazımdır. Bir milletin gerçek kurtuluşu ancak bu şekilde olur. Bu zaferin sağlanması için hepimizin tek vücut ve tek düşünce olarak esaslı bir program üzerinde çalışması lazımdır. Bence bu programın iki esas noktası vardır; sosyal hayatımızın ihtiyaçlarına uygun olmak ve çağın gereksinimlerine uygun olmak. Yani çağdaşlık ve kültürel değerleri unutmamaktan bahsediyor. Altını çizmek gerekiyor, eğitimde birincil önem taşıyan unsur çağdaşlık. Eğer çağdaş olmayıp gündemi takip edemezseniz geride kalırsınız ve zaten o zaman eğitimin sizler için bir anlamı kalmaz. Çağdaş olmak deyince de Amerika ya da Avrupa'yı doğrudan taklit etmek değil tabii ki. Kendi ülke ihtiyaçlarına göre çağdaşlığı uygulamak. Kültürel değerleri unutmamak, tıpkı Mustafa Kemal'in de ifade ettiği gibi.

Farkındaysanız diğer ülkelerden gelen konuklarımız da bu konuya değindiler. ABD'den gelen konuşumuz, Sayın Whitehurst'in de dünkü konuşmasında üzerinde durduğu, bir ülkede başarılı olan sistemin diğer ülkede de mutlak başarıyla sonuçlanamayacağı hususu gibi.

Yine Atatürk'e değineceğim, çünkü ülkemizin temellerini kurarken çağdaşlığı ön planda tutmuş ve millî eğitim amacını nasıl belirttiğini size açıklamak istiyorum. Diyor ki kendisi 1923 yılında: "Millî eğitimin gayesi, yalnız hükümete memur yetiştirmek değil. Daha çok, memlekete ahlaklı, karak-

terli, cumhuriyetçi, inkılapçı, olumlu, atılgan, başladığı işleri başarabilecek kabiliyette, dürüst, düşünceli, iradeli, hayatta rastlayacağı engelleri aşmaya kudretli, karakter sahibi genç yetiştirmektir."

Bu tanımlara baktığımızda elinde olmadan insan kendini de sorguluyor. Bir de günümüzün Meclisine baktığımızda bu tanıma uyan kaç kişi kalır diye sorgulamayı da size bırakıyorum ben. Bu nitelikte insanların yetişmesi için eğitim programlarını buna göre organize etmemiz lazım. Çünkü aslında biz bugün çocuklarımızı yetiştirirken aynı zamanda geleceğimizi de yetiştiriyoruz. Bugün siz bu ülkede ilkökul, ortaokul ve lisede bu vasıfları sağlayabiliyorsanız, geleceğinizdeki 20 yılınız bu vasıflardaki insanlarla dolu olacaktır, ama öğrencilerimiz bu vasıflardan eksik yetişeceklerse gelecekte çağdaşlık adına pek de fazla bir şeyimiz kalmayacaktır.

Mustafa Kemal, biraz önce sizlere okuduğum millî eğitimin amacını belirten konuşmasında dürüstlükten bahsediyor. Çok basit bir örnek vermem istiyorum: İlkokul ve ortaokullarda performans ödevleri diye son yıllarda çıkan bir sistem var. Verilen ödevleri bir görerseniz, zaten genelde bu ödevleri çocukların aileleri yapıyor. Yapmasalar da ya çocuğa laf olsun diye not veriliyor ya da düşük not alıyor çocuk. Bu mudur dürüstlük? Veya üniversite sınavına hazırlık döneminde sahte rapor almak mıdır dürüstlük?

Gelecekteki 20 yılın bireylerini yetiştirirken, MEB'de tanımlanan birey nasıldır diye açıkçası çok merak ediyorum. Çünkü Mustafa Kemal'in

yaptığı tanımlara baktığımızda, ben bu tanımlardaki insanları etrafımızda göremiyorum. Evet, cumhuriyetin ilk dönemlerinde bu vasıflarda insanlar yetişmiş; idealist, kültürlü, ahlaklı insanlar yetişmiş. Hatta bırakın üniversite mezunu olmayı, köylüsünün bile bu unsurları taşıyan insanlar olduğunu görüyoruz.

Şimdiki insanlarımız için de kötü demek istemiyorum fakat "Benim memurum işini bilir" mantığıyla hareket eden bir eğitim sistemimiz varsa, o zaman gelecekteki 20 yılın bireylerinin nasıl olacağını da sorgulamak geçiyor içimden. (Alkışlar)

Cumhuriyetin ilk yıllarına baktığımızda, insanların yüzde 10 gibi bir oranda okuma yazma bildiklerini görüyoruz. Hatta bu sayı Harf Devriminden sonra neredeyse sıfıra iniyor. Bu durumda bir an önce işe koyulmak gerekiyordu. Köy enstitüleri hızla kuruldu, nitelikli öğretmenler yetiştirilip Anadolu'nun dört bir yanına gönderildi. Bir taraftan inkılaplar yapılırken diğer taraftan da sürekli eğitim seviyesi artırılmaya çalışıldı.

Siyasetle eğitimin ayrılması zaten mümkün değildir, çünkü siyasetin tanımına baktığımız zaman, devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili bir görüş ve anlayış olduğunu görüyoruz. Burada bahsedilen işleri düzenleme ve yürütme sanatı dediğimiz yetiler zaten temel eğitimde öğrencilere kazandırılmak istenen yetilerdir.

Yine cumhuriyetin ilk dönemlerinde öğretmen ve öğrenci sayılarından bahsedeceğim. Şimdi, günümüze baktığımızda, bu seneki eğitim yılında 25

Millî eğitimin gayesi, yalnız hükümete memur yetiştirmek değil. Daha çok, memlekete ahlaklı, karakterli, cumhuriyetçi, inkılapçı, olumlu, atılgan, başladığı işleri başarabilecek kabiliyette, dürüst, düşünceli, iradeli, hayatta rastlayacağı engelleri aşmaya kudretli, karakter sahibi genç yetiştirmektir.

Benim en çok eleştirdiğim şey, verilen kararların hiçbir altyapı hazırlığı olmaksızın, hemen ertesi gün uygulamaya konuluyor olmasıdır.

milyon öğrenci var ve 880 bin gibi bir öğretmen sayımız var. Bu rakamları biraz birbirine böldüğümüzde, kabataslak bir hesap yapmak isterseniz, 1 öğretmene 29 öğrenci düştüğünü görürsünüz. Cumhuriyetin ilk yılında, 1923-1924 eğitim yılında da bu sayının 29 olduğunu görüyoruz. Bakın, çok garip. O kısıtlı koşullarda, birçok imkânsızlıkların olduğu dönemde, ülke yeni savaştan çıkmış ve bu sayı aynı. Bu da, o dönemde milli eğitime ayrılan paya ne kadar önem verildiğinin işaretidir.

Günümüzde 29 dedik fakat en önemlisi bence, bu 29'un her yerde 29 olmamasıdır. 70 kişilik sınıfların da olması, 15 kişilik sınıfların da olmasıdır. Eğer bir sayı olacaksa, o sayıyı hiçbir sınıf aşmamalıdır ama biz 4+4+4 sisteminde gördüğümüz gibi, 1. sınıfta 5-6 yaşlarındaki çocukları 70 kişilik sınıflarda yetiştiriyoruz. Demek ki burada kaliteyle ilgili bir sorun var. Herkese eşit seviyede eğitim şansı verilmelidir fakat günümüzde her öğrenci aynı kalitede eğitim alamıyor. Aynı olmaması, tabii ki normal fakat arada büyük uçurumların olması da düşündürücü.

Okulda kaliteli eğitim alamayınca ne yapıyor vatandaşlarımız? Dershanelere gidiyor. Böylelikle çıkış yeri, soru çözme tekniğine dayalı sistemi öğrencilere alıştırmak olan dershaneler sektörünün son yıllarda eğitim kurumlarına dönüştüğünü görüyoruz. Bu durum herhalde Milli Eğitimin de işine geliyor ki, sırtlarını dershanelere dayıyorlar ve eğitim sisteminin kalitesinin gün geçtikçe daha da azalmasını seyrediyorlar. Son yıllarda da gündemde olan bir durum da dershanelerin kapatılması. Hatta Sayın Başbakanımız da son gün-

lerde kapatılacağını dile getirdi. Ama bu kapatma işleminin de "Ben yaptım oldu" ile yapılmaması lazımdır. Eğitim kalitemizin ülkenin geneline bakıldığında, her tarafta eşit olması sağlandığı zaman bu kapatma işlemi gerçekleştirilmelidir. Asıl burada kanayan bir yaramız var.

İki gündür çok değerli insanlarla eğitim, politika, siyaset gibi konular konuşuyoruz. Tamam, doğru ama yıllardan beri konuşulan bir şeyi hâlâ halledemedik. Eğitimde okullar arası mutlak eşitlik olacak değil ama belli bir standardın da yakalanması kaçınılmaz bir durum. Aralarda bu kadar büyük farklar olması gerekir.

Benim en çok eleştirdiğim şey, verilen kararların hiçbir altyapı hazırlığı olmaksızın, hemen ertesi gün uygulamaya konuluyor olmasıdır.

Türkiye'de eğitim sisteminde öyle bir noktaya gelindi ki, öğretmenler eskiden en saygın kişilerdi. Tabii o biraz da bizim geleneğimizden kaynaklanıyor. Biliyorsunuz, "Bana bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum" gibi bir lafımız var. Ama şimdi öğretmen okulları ve eğitim fakültelerinin puanlarına bir bakmak gerekiyor. Birçok bölüme göre puanları düşüktür, talep yok. Çünkü insanlara mezun olduktan sonra iş yok. Devlet iş verecek kapasitede değil. Özel sektör zaten kötü durumda. Mezun ettiği insanlara iş veremiyor. Bu da yanlış politikalarla kaynaklanıyor. O halde devletin eğitimle ilgili politikaları son derece önemli.

Bakın, eğitim-siyaset ilişkisi burada tekrar devreye giriyor. Gelecekte ihtiyaç duyulacak meslek gruplarına göre

insan yetiştirmenin önemini farkına varmamız bir an önce gerekiyor. Herkes üniversite mezunu ama devletin bu kadar ihtiyacı yoksa, bu kadar üniversite mezununu nerede istihdam edeceğiz? Beş altı yıl daha çocuklar okusun, dershanelere gitsin diye, bir çark dönsün diye olacak şey değil bu! Meslek kadrolarına bizim hiç mi ihtiyacımız yok, bunu sorgulamalıyız. Yetişmiş bir sürü uzmana ihtiyacımız var, çıraklara ihtiyacımız var. O zaman bu meslek gruplarını da insanlara özendirerek gerekiyor. Ona göre okulların açılması ve oradaki eğitimle mezun olduktan sonra en azından yüzde 70-80'inin iş bulması gerekiyor.

Tabii ki nüfusun artışı güzel bir şey, bir sürü insan olsun, 3 çocuk yapalım, evet. Ama devlet istihdamı sağlayamıyorsa o ülkede, o zaman hayal kırıklıkları yaşanır. Hayal kırıklıkları olan ülkelerde de insanlar mutsuz olur ve her türlü olumsuzluklar yaşanır. Dolayısıyla insanların en başta üniversite mezunu olmadan da iyi bir iş sahibi olabileceği alanların üstünde durulmalıdır.

Aslında söylenecek çok şey var ama bizleri ilgilendiren şeyleri gündeme getirmek istedim. Eğitim ve tabii ki mezun olduktan sonra bizlerin de karşılaşacağı büyük bir sorun istihdam.

Son olarak eğitimle ilgili kararların nasıl alındığına dair söyleyecek birkaç sözüm var. Eğitimi direkt olarak etkileyecek kararların alınış süreçlerinde, eğitimcilerin aktif olarak görev alması gerektiğini düşünüyorum ve bu eğitimcilerin bu karar alınırken sürece dahil olduklarını düşünmüyorum. Daha doğrusu olamadıklarını düşünüyorum. Hatta ve hatta, Mecliste bu konu

tartılırken muhalefet milletvekillerinin bile bu sürece dahil olamadıklarını düşünüyorum. Dediğimizi daha iyi anlatmak açısından size bir video getirdim. Ekranda göreceğiniz görüntüler, 4+4+4 eğitim sisteminin...

MODERATÖR – Barış Bey, çok tecavüz ettiniz arkadaşlarımızın süresine. Biraz toparlayın lütfen.

BARIŞ ORUÇ (TED Üniversitesi Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı) – Tamam, kısaca hemen bitiriyorum Başkanım.

1 dakikalık bir video göstereceğim ve bitireceğim.

Bu sistemin Mecliste Komisyonunda geçtiği sistemi izletmek istiyorum şimdi sizlere. Arkadaşlardan rica edeceğim...

(Video seyredildi)

MODERATÖR – Yeterince izledik zannediyorum arkadaşlar.

Evet, toparlayın lütfen.

BARIŞ ORUÇ (TED Üniversitesi Öğrenci Temsilcileri Konseyi Başkanı) – Gördüğümüz gibi, Meclisimizde eğitim konusunda karar alınan ortam, ki ülkenin geleceği için en önemli unsurun eğitim olduğunun hepimiz bilincindeyiz, bu şekilde.

Tasarıda maddeler okunuyor, tartışmaya açılmadan oylamaya sunuluyor ve kabul ediliyor. Eğitim gibi önemli bir konuda 20 maddelik bir tasarı 40 dakikada geçiriliyor. Biz gençlerin böyle antidemokratik ortamlarda kabul edilen bir eğitim sistemini hak etmediğimizi düşünüyorum ve bunu çok üzülerek söylüyorum ama, seçim kurtarma

Tasarıda maddeler okunuyor, tartışmaya açılmadan oylamaya sunuluyor ve kabul ediliyor. Eğitim gibi önemli bir konuda 20 maddelik bir tasarı 40 dakikada geçiriliyor.

Mevzubahis eğitimse ve biz bu eğitime tabi isek, burada sözün büyük bir kısmını olmasa bile en azından yarısını gençlere bırakmak ve bu noktada radikal değişikliklere imza atmak lazım.

amacıyla oluşturulan bu sistemlerle alt sınıflardan gelen kuşakların sonunu da hiç olumlu göremiyorum.

Süremi aştığım için özür diliyorum, sabrınıza teşekkür ediyorum ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Sayın Barış Oruç, kaliteli ve eşitlikçi eğitimi vurguladı, dürüst bireyler yetiştirmekte yetersiz kalındığını söyledi. Zannediyorum bu çerçevede iyi bir siyasi gelecek de kendisinin de olduğunu şimdiden söyleyebiliriz. Bir siyasetçi hamuru var arkadaşta.

Diğer konuşmacıların eklemek istediği bir şey var mı?

Buyurun...

BİR KATILIMCI - Ben biraz konseptin dışına çıkacağım, affınıza sığınıyorum, fakat öğrenci olmamız, öğrencileri temsilen burada konuşmamızdan dolayı bunu yapmak zorunda hissediyorum kendimi. Siyasiler gibi burada hamasi nutuklar söylemektense, bu panel için belki de biraz “off the record” sayılabilecek birkaç cümle sarf etmek istiyorum.

MODERATÖR – Bu kadar insanın önünde “off the record” olmaz. Her şey kayıta yani.

BİR KATILIMCI (Devamla) – Teşbih olarak, o formatta birkaç cümle olabilir, beni mazur görün.

Fakat ülkemiz yıllardır geçmişine, geleceğine, sağına, soluna, önüne, arkasına bakıyor. Siyasi tartışmaların biri bitiyor diğeri başlıyor. Hükümetlerin değişmesi siyasi tartışmaları asla ve kat'a

değiştirmiyor. Bakanların değişmesi, vekillerin değişmesinin de süreci çok değiştirmedigine, son 10 yılda değil, belki son 20-30 yılda da şahit olduk hep beraber. Belki ben belli bir kısmına şahit olmadım ama sizlerin şahit olduğuna inanıyorum, benim okuduğum kadarıyla da öyle gibi geliyor.

Mevzubahis eğitimse ve biz bu eğitime tabi isek, burada sözün büyük bir kısmını olmasa bile en azından yarısını gençlere bırakmak ve bu noktada radikal değişikliklere imza atmak lazım. Bakın, insanlar okuyorken ödev yapmak insanlara zor geliyor, sıkılıyorlar, okula gitmek istemiyorlar. Çok büyük psikolojik bir sorun. Toplumumuzun çok temel bir kanayan yarası; insanlar neden zevkle okullarına gidemiyorlar, neden mutlu olamıyorlar? Veya buna bambaşka bir bakış açısıyla bakalım: Üniversitelerimizden mezun oluyoruz ama mezun olduğumuzda kişisel gelişim adına nelere sahip oluyoruz? Yani bize sürekli verilen matematik, fizik, kimya, mekanik, statik eğitimleri bize neler veriyor? Belki verdikleri şeyler çok güzel şeyler ama toplumsal hayat içerisinde edinmemiz gereken belki bir diksiyon, hitabet, kişisel gelişim, nezaket, yeme-içme adabı vesaire, bu tarz şeyler neden mesela eğitim sistemimizde yok, sorgulanmalı.

Veya eğitim sistemimizi 5+3, 4+4+4 kabul etmişiz ama, niye 5 yaşında çocuklar okuma yazma öğrenmiyorlar? Veya matematik, toplama-çıkarma şeylerinde neden illa 7 yaşına kadar bekletiyoruz? Neden matematik, fizik, kimya biyoloji diyoruz da, başka bilimler burada yok veya bu derslerin muhtevası neden bu şekilde? Bence bütün

her şeyin gençlerin yorumu ve fikri alınarak tekrardan gözden geçirilmesi ve çok ciddi değişiklikler yapılarak, zevkli, öğrenciyi okula motive eden ve sosyal hayatta da işine yarayacak, fayda sağlayacak, mezun olduğunda onun sahip olduğu bilimi topluma yansıtabilecek ve topluma uyumlu bir birey haline getirebilecek şeyler yapmamız lazım.

Üniversitelerimizdeki belki de bütün bölümlerin müfredatlarını değiştirmemiz, zorunlu dersleri elden geçirmemiz lazım.

Ben bu bağlamda, çözümün geçmişte değil, gençlikte olduğuna inanıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Biz teşekkür ederiz.

Başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Soru-cevap kısmına geçmeye ihtiyaç var mı?..

Aslında benim bir sorum var, hepimize var, buradaki arkadaşlarıma değil, sizlere var. Ben bu soruyu sorarken bir avantaja sahibim, yer avantajına sahibim, siz değilsiniz. O yüzden bu soruyu sorduğumda eğer istiyorsanız ayağa kalkıp salona bakabilirsiniz. Ben buradan görüyorum siz göremiyorsunuz. Sorduğum soru şu: Şu 4 kişilik tabloda bir yanlış var mı? Lütfen buna cevap verirken isteyenler ayağa kalkıp salona bakabilir, yani cevap orada? Kimse merak etmiyor herhalde! Cevap vermek istiyorsunuz, buyurun...

BİR ÖĞRENCİ - ...

MODERATÖR – Ne kadar güzel.

Şimdi bakın, şurada salonda izleyicilerin dörtte 3'ü kadın. Burada dördü de erkek. Yani hiç değilse, tamam öğrenciler temsilcilerini kız öğrencilerden seçmemişler ama... Belki burada bir kadın oturmalıydı... (Alkışlar)

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanının söylediği bir şey var, Kürt meselesi Türkiye'nin bir numaralı meselesidir. Bir numaralı siyasi meselesidir, katılıyorum. Türkiye'nin bir numaralı siyaset meselesi, bence bu kadın-erkek meselesidir. Türkiye' de bir kadın meselesi olduğuna ben inanmıyorum, Türkiye'de bir erkek meselesi vardır. Bizlerin değişmesi lazım ki... (Alkışlar)

Bakın, ön sıralarda da birkaç hanım var. Her taraf erkek, arka sıralar kadın izleyicilerle dolu. Burda da 4x4 erkek vaziyetindeyiz!..

Vaktinizi bu kadar aldığımdan dolayı özür dilerim ama bu çok önemli bir meseledir. Yani kadın-erkek eşitliği meselesini fiiliyatta çözemeyen toplumların iki kanadıyla uçması çok zor.

Konuşmacılara sorusu olan yoksa ben Sayın Başkanı artık kapanış için buraya davet ediyorum... (Alkışlar)

TED GENEL BAŞKANI SELÇUK PEHLİVANOĞLU – Öncelikle ailemizin bir ferdi olmasından mutluluk ve onur duyduğumuz Sayın Murat Yetkin'in ve genç arkadaşlarımıza oturdaki katkılarından dolayı çok teşekkür etmek istiyorum.

Aslında maalesef baktığınız zaman bu YÖK Kanunu ile ilgili çok ciddi çalışmalar yaptık ve görüşümüzü de kamuoyuyla paylaştık. Ortaya çıkan bir şey var ki, eğitimi gençler için yapıyoruz

Kadın-erkek eşitliği meselesini fiiliyatta çözemeyen toplumların iki kanadıyla uçması çok zor.

Bugün büyük bir mutluluk duyuyorum ki, Türk Eğitim Derneği olarak bu ülkeyi kuranların, başta Büyük Önder Atatürk olmak üzere, Türkiye’de eğitime yön versin diye kurmuş olduğu bir kurum sadece kolej değil. Türkiye’nin geleceğine hizmet etmek için bir sivil toplum hareketine dönüşmüştür ve her farklı görüşü de dinleyerek, her farklı görüşün de düşüncelerini alarak bir yaklaşım içerisinde kamuoyuna aktarmaya kendine vazife edinmiştir. Bu bizim için çok büyük bir mutluluktur.

ama içinde gençler yok. Bütün tasarımları gençler için yapıyoruz ama içinde gençler yok. Gerçekten doğrudur, bir gelişimimiz var. Konseylerimiz artık üniversite senatolarına girebiliyor, fikir söyleyebiliyor ama hâlâ biz demokrasiyi hazmedebilmiş değiliz ve demokrasinin gereklerini yerine getirebilmiş değiliz.

Türk Eğitim Derneği olarak bizim uzunca süredir çabamız şuydu: Türkiye’nin gerçek ihtiyaçlarından bir tanesi, asıl ihtiyacı eğitimidir, kurtuluşu eğitimidir. Gerçek ihtiyaçlarından bir tanesi de siyah-beyaz diye ayrışmamış olan sivil toplumlar, ne söylendiğine kimin söylediğinden daha fazla bakan sivil toplumlara olan ihtiyaçtır.

Bugün büyük bir mutluluk duyuyorum ki, Türk Eğitim Derneği olarak bu ülkeyi kuranların, başta Büyük Önder Atatürk olmak üzere, Türkiye’de eğitime yön versin diye kurmuş olduğu bir kurum sadece kolej değil. Türkiye’nin geleceğine hizmet etmek için bir sivil toplum hareketine dönüşmüştür ve her farklı görüşü de dinleyerek, her farklı görüşün de düşüncelerini alarak bir yaklaşım içerisinde kamuoyuna aktarmaya kendine vazife edinmiştir. Bu bizim için çok büyük bir mutluluktur.

Şunu sakın unutmayalım ki, yaşam sadece kendimiz için yapılmaz, kendimizden sonrakiler için de yapılır. Gelecek kuşakları ve nesilleri düşünmediğiniz hiçbir yaşamın gün geçirmekten

başka bir anlamı olmaz. Onun içindir ki, eğitimi oluştururken, eğitimi programlarken seçim kurtarmakla nesil kurtarmak arasındaki farkı her zaman bilmeliyiz. Bunu 10 yıla, 20 yıla oturturamayız. Maalesef demokratikleşme süreçlerini tamamlayamamış ülkelerde her zaman seçim kurtarmak nesil kurtarmanın önünde oluyor. Umuyorum ki, herkese hoşgörüyü bakmayı öğreniriz, demokrasinin farklı fikirlerden oluştuğunu hazmederiz ama masaya oturduğumuz zaman da sadece birbirimizi eleştirmek değil, katkı vermenin de gerekli olduğunu biliriz.

Ben, Türk Eğitim Derneğinin Genel Başkanı olarak bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Aslında dün 2.000 sandalyeyi 1.500 sandalyeye indirince akşam tartıştık kendi aramızda, 1.500 kişi Pazar günü gelir mi diye. Demek ki, çok ön yargılı bakıyoruz, çok kalıplaşmış bakıyoruz. İnsanlar doğru şey olduğu zaman katılım gösteriyorlar, kendileri için bir şey almayı biliyorlar. Belki de bazen kendilerinden bulduklarını da fazla alkışlıyorlar. Ama ne olursa olsun demokratik bir ortam oluşturabiliyoruz.

Başta, son oturumdaki genç arkadaşların ve ailemizin mensubu olan Sayın Yetkinè çok teşekkür ediyorum. Bunun sonucunun da ülkemiz için, sivil toplum hareketi olarak topluma yansıtımda sizlerin gayretleriyle bir katkı getirmesini diliyorum ve iyi günler diliyorum... (Alkışlar)

